

HAZİNE-İ BİRÜN KÂTİBİ AHMED BİN MAHMUD'UN

(1123 - 1711 - Prut) SEFERİNE AİT "DEFTERİ"

(Berlin, Preussische Staatsbibliothek, Orientalische Abteilung,

Nr. 1209.)

Prof. Dr. Akdes Nimet KURAT

1939 da, İsveççe olarak neşrettiğimiz "Prut Seferi ve Barışı" (*Prutfälttaget och Prutfreden* 1711. "Karolinska Förbundets Arsbok", Stockholm 1939, SS 75-170) adlı makalemizden sonra, *İsveç Kralı XII. Karl'ın Türkiye'de kalışı ve bu sıralarda Osmanlı İmparatorluğu* adlı eserimizin (İstanbul 1940) "Ekler" kısmında (SS 3-30) yayınlanan, ve *Prut Seferi ve Barışı* adlı iki ciltlik tetkikatımızda (Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Enstitüsü yayımlarından No 8 ve No 9, Ankara 1951-1953) tanıtılan (Cild I, SS 15-17) ve "Ekler"de (Cild II. Ek No X. SS 741-748) bir kısmı neşredilen Hazine-i Birün kâtibi Ahmed bin Mahmud'un "Defteri", 1123 (1711) "Prut Seferi ve Barışı" için esas kaynak mahiyetindedir. Ahmed bin Mahmud bizzat bu sefer esnasında Orduyu Hümâyunda bulunmuş, Ordunun hareketini ve sefer olaylarını yakından takibetmiş, ve sefer esnasında "Yevmiye Defteri"ne benzer kayıtlar yapmıştır. Seferden sonra, Ahmed bin Mahmud, bu "Notları" bir "Defter" haline getirmiş ve ayrıca bu seferin renkli bir haritasını dahi çizmiştir.

Ahmed bin Mahmud Efendi, mesleği itibariyle "maliyeci" olmakla beraber, bu devrin birçok kalem efendisi gibi, "Tarih"e ve bazı diğer sahalara karşı da meraklı olmuştur. Ahmed Efendi ya kendi saikiyle veya tanıdığı bazı büyüklerin telkiniyle, katıldığı "sefer"ler hakkında "not"lar almak suretiyle, bunların "tarihçesi"ni yazmıştır. Bu kabil yazılardan ilki "Prut Seferi"dir; bundan sonrakileri de : 1125 (1713) "Mora Seferi" ve 1128 (1715-1716) "Nemçe Seferi"dir. Ahmed bin Mahmud Efendi tarafından yazılan bu üç sefer hakkındaki kayıtlar, teferruat

itibarıyla, elde mevcut diğer muasır kayıtlarda (meselâ Raşid *Tarihi*-nde) bulunmayan birçok teferruatı ihtiva etmek itibarı ile de mühimdir. Dolayısıyla Ahmed bin Mahmud Efendi, bu devir Osmanlı tarihçileri arasında kendine lâyük bir yer almak hakkını kazanmıştır.

Ahmed bin Mahmud Efendinin ne zaman doğduğu, nereli olduğu ve tahsili hakkında bilgimiz yoktur. Kendisi tarafından bırakılan kayıtlardan, 1123 (1711) de "Hazine-i Birun", yani "Dış Hazine"de kâtib olduğu ve çok sonraları (1759) "Şikkı Sani Defterdarı" gibi, maliyede oldukça yüksek bir dereceye ulaştığı anlaşılıyor. O devirdeki mutad tahsil ve erkenden her hangi bir kaleme (Divan kalemine) intisab ile, memuriyetine devamla, "Hazine-i Birun" kâtibi sıfatıyla, 1123 (1711) seferine de katılmış ve sefer esnasında "malî kayıtları" tutmuştur. Kendisinin bilhassa Ruznamçei evvel Abdülkerim Efendi ile yakın münasebeti olduğu ve Abdülkerim Efendi tarafından himaye gördüğü anlaşılıyor. Nitekim, sefer esnasında sık sık Abdülkerim Efendinin çadırında bulunduğu, birlikte "kahve içip, sohbet edip zevklendikleri" de biliniyor. Abdülkerim Efendiden başka, sefere katılan diğer Osmanlı ricalini de tanıdığı, ve olup bitenler hakkında onlardan da bilgi edindiğini, "Notlar"ından öğreniyoruz. Meselâ, Prut Barışının akdinden hemen sonra, Rus Çarını Tatar hücumlarından korumak maksadiyle gönderilen Çarhacı Çerkes Mehmed Paşanın kapu kâhyası olan Bosnalı Mehmed Ağa, Ahmed bin Mahmud'a Rusların çekilirken çektikleri zahmet ve zayıat ile, Rus neferlerinin nasıl kaçarak Osmanlı Ordusuna geldikleri ve "İslâmiyeti" kabul ettikleri, fakat Çarın talebiyle bunların nasıl iade edildikleri hakkında teferruatlı bilgi vermişti. İbrail şehrinin Rusların eline nasıl düştüğü de, Ahmed bin Mahmud'a, Mustafa Paşanın çukadarı tarafından anlatılmıştı. Bu suretle Ahmed bin Mahmud'un bu "Defteri" kendisinin bizzat gördüğü, içinde bulunduğu ve etrafındakilerden duyduklarını ihtiva ettiği gibi, kendisinin görmediği bazı vakaları da, bu vakaların içinde bulunanlardan öğrenip kaydettiği görülüyor.

Ahmed bin Mamud Efendi, olayların ancak dış gidişatını kaydetmiş, bunların nedenlerini bilemediğinden, olayların izahına girişmemiştir. Vakaların "iç yüzü" kendisine meçul kaldığından, ancak bazı "şayiaları" kaydetmekle yetinmiştir. Elyazmanın en mühim kısmı, Prut Barışının akdine ait bir kaç sahife eksiktir, "Defter"den koparılp

alınmıştır; belki de bu sahifelerde “Barış”ın akdi esnasında yapılan bazı “yolsuzluk”lar hakkında telmih yolu ile osa dahi bazı bilgi verilmiş olabilir; bundan ötürü, belki de, bu sahifeler, Ahmed bin Mahmud Efendi, veya her hangi birisi tarafından, çıkarılmış, yok edilmiştir.

“Defter”in bazı yerleri de eksiktir. Buna bakmaksızın Ahmed bin Mahmud’un bu “Notları”, 1123 (1711) Prut Seferi ve Barışı için en mühim ana kaynak mahiyetindedir; *Prut Seferi ve Barışı* adlı eserimizde bütün bu hususlar belirtilmiş ve muasır diğer kaynaklarla tamamlanmıştır. Muasır kaynaklara gelince, bunlar şunlarıdır: Topkapı Sarayı ve Müzesi Kütüphanesi ve Arşivindeki, Bağdad Köşkü Kütüphanesi No 221 de kayıtlı bir elyazma سفر همايونه كلمك اوزره ترتيب متصرفلربنك دقتريدر başlığını taşımaktadır. Bu kaynak henüz hiç bir yerde neşredilmemiş ve ilk defa bizim *Prut Seferi ve Barışında* faydalanılmıştır. Bu devrin ikinci mühim kaynağı da: yine Topkapı Ahmed III. Kütüphanesi, ve München’de, Bayerische Staatsbibliothek’te mahfuz, Hasan Kürdi’nin كيفية روسيه adlı, “Defteri”dir. Ayrıca, Bursalı Sipahi zabıtlarından Hüseyin Ağanın مرأت الظفر idir. Gerek Yeniçeri kâtibi Hasan Kürdi ve gerekse Sipahiler zabiti Hüseyin Ağa, bizzat sefere katıldıkları için bıraktıkları “Seferkayıdaları” büyük önemi haiz olup, Ahmed bin Mahmud’un “Notlarını” kontrol ve tamamlamak itibarı ile çok önemlidir. Bundan başka, vakanüvis Raşid’in *Tarih* (Cild III, SS 358-364: تفصيل ماجرای سفر نصرت اثر)indeki kayıtlar ile Kırmırlı Hacı Abdülgaffar Efendinin, sefere bizzat iştirak etmesi cihetle, *Umdet ül-Tevarihi* (SS 147-152) de çok mühim kaynak mahiyetindedir. Bir de, Stockholm’deki İsveç Devlet Arşivi (Riksarkivet)nde muhafaza edilen ve Prut Seferinin bir kısmına ait olan (28 Haziran 1711 ile 24 Temmuz 1711 arası) *Anonim* bir yazı da (Bkz. A. N. Kurat, *Prut Seferi ve Barışı*, Ek No IX, SS 735-740), Ahmed bin Mahmud’un “Notları”nı tamamlamak için önemli bir kaynak mahiyetindedir. Bu suretle Hazine-i Birun kâtibi Ahmed bin Mahmud’un bu “Sefer Notları” türlü yönden değerlendirilir ve tamamlana bilir. “Prut Seferi ve Barışı”nın Osmanlı Devleti tarihindeki istisnaî yeri göz önünde tutularak bu ana kaynağın tam olarak neşri, bu “Sefer ve Barış”ın tetkiki ve anlaşılması için lüzumludur. Ahmed bin Mahmud

Efendi tarafından renkli olarak tersim edilen bir "Harita" da bu "Notlara" ayrı bir kıymet kazandırmaktadır.

Ahmed bin Mahmud'un "Notları" bir "Mecmua" içindedir. Almanya'nın Berlin şehrindeki eski Prusya Devlet Kütüphanesi (Preussische Staatsbibliothek) Şarkiyat kısmında (Orientalische Abteilung) 1209 numara ile kayıtlı bu elyazması "Mecmuası" 372 varaktan ibaret olup, sarımtırak kâğıda yazılmış, ve birçok konuya ait kısımları ihtiva etmektedir. Her halde Ahmed bin Mahmud Efendi bunları kendisi için toplamıştır. Elyazması 20 x 30 sm ebadında alup meşin ciltlidir; birinci sahifede birçok "ilâç" reçeteleri yazılı ve biri محمد رشید öteki احمد شريف adını taşıyan iki mühür vardır. Elyazması s 2 a şu sözlerle başlar:

بسم الله وبه نستعين قاعدة القاب انشا و ديوان على

سيرو تماشا ايدوب ذوقلر و صفا اتمشدردى

1123 (1711) Seferine ait kısım 330-357 varaklar arasındadır; mamafih buranın sahifeleri de karışıktır; yukarda işaret edildiği üzere birkaç sahife eksiktir. Bu kısmının başlığı da şöyledir: مطلب بيك يوز

يكرمی اوچ سنه سنده مسقوچاسارينك نقض عهدی و طغیانی و حرکتی سبب ايله سفر همایونه عزیمت اولدوقده یومیّه اولان وقایعی بیاننده در فی زمان حضرت وزیر مکرّم بالطاجی محمد پاشا

1124 (1712) te Moskova Çarına karşı açılan (fakat lüzumsuz kalan) seferin de adı şudur: مطلب بيك يوز يكرمی درت سنه سنده ینه مسقو

جانبنه سفر همایون اقتضا اتمکله آستانهء سعادتدن حرکت همایون و عزیمت اولندوغی و یومیّه اولان وقایعی بیاننده در فی زمان سلیمان پاشا حضرت وزیر مکرّم سلحدار شهریارى درسابق

(SS 327 - 334)

1125 (1715) Mora seferinin başlığı: مطلب بيك يوز يكرمی التی سنه سنده

ماه ذی الحجه سنده و نديك كفره سنك نقض عهدی طغیانی و حرکتی نمایان

اولدقده آستانه سعادتن حرکت و یومیه ظهورات ایدن وقایعی بیاننده در فی زمان حضرت وزیر اعظم علی پاشا داماد شهریارى و سلحدار سابق

(SS 328 - 335)

مطلب سفر همایون عن جانب دا: مطلب سفرهینین باشلیğı 1128 (1715) Nemçe

نمچه درسته ۱۱۲۸ فی زمان علی پاشا داماد شهریارى

مطلب سنه همایون عن جانب نمچه در فی زمان حضرت وزیر اعظم ارنود

خلیل پاشا سربوستانیان خاصه سابق

Ahmed bin Mahmud Nemçe seferinden sonraki vakaları gittikçe muhtasar olarak kaydetmiştir; anlaşılan memuriyeti icabı zaman geçtikçe vakti kalmamış , ve ancak kısa kısa kayıtlarla yetinmiştir. Buna rağmen Ahmed bin Mahmud'un bu "kayıtları" bu devir tarihi için gayet mühimdir. Bu kabilden olmak üzere, meselâ, "Cebeci başı marifetiyle sur-u hümayun-u hitan şenliği için yaptırılan fişenklerin mesarifidir, fi 16 Zilkade 1132" diye gösterdiği masraf cedveli bu devir ekonomik tarihi için de önemlidir. Ahmed bin Mahmud Efendinin yaptığı son kayıt da (S.372 b) 25 Receb 1172 tarihine ait (25 Mart 1759) olup, şöyledir:

اون کون و اون کیجه مجموع دکا کینلر قپانمیوب اچیق قالب بهرکس دکا کینلرین
دوشه دوب اوتوروب صفالنه مشلدر اصناف الای کوستروب شوکتلو خنکار الای
کوشکندن سیر تماشایدوب ذوقلر و صفالر اتمشلردی

1123 (1711) Seferine ait kısmında Ahmed bin Mahmud gayet sade ve düzgün ifadeler kullanmış ve metin baştan sonuna kadar "hareke"lenmiştir; bu bakımdan da bu elyazması önemlidir. Ancak bazı arapça sözler mütemadiyen hatalı olarak yazılmıştır; bunlardan biri de ، boyuna مکس yazılmıştır. هاون topu da hep حوان şeklindedir; گوزیده yerine گزیده ، دوعا yerine دعا ، قیاس yerine قیاص ، از تراب yerine اضطراب v. b. Mamafih daha sonraki kısımlarda arapça hatalar daha az yapılmış ve "Nemçe Seferi"nde hemen

hemen hiç kalmamıştır. Metin neşredilirken, bu gibi imlâ hataları düzeltilmiş, ancak belli başlı bir kaç Ahmed Efendinin uslubunu belirlemek üzere, olduğu gibi bırakılmıştır.

Metin harekeli olduğu için bu devir fonetiği bakımından önemli olduğu gibi, Ahmed bin Mahmud Efendi'nin menşeyini tesbite de yardım edebilir. Bazı dil hususiyetleri, kendisinin Anadolu'ya olduğuna delâlet etmektedir. Metindeki birçok imlâ hatası tahsil derecesinin de seviyesini gösterecek mahiyettedir.

Ahmed bin Mahmud Efendi, bu devrin resmî tarihçisi ve "kodamanlar" sınıfına mensup olan Raşid Efendi yanında, tabii, bir "amatör"dür. Fakat, böyle olmasına rağmen, bıraktığı "Notları" – Raşid *Tarihinde* yazılmayan, daha doğrusu, yazılması mümkün olmayan birçok hususu aydınlatmak itibarıyla önemlidir. Ahmed bin Mahmud Efendi, "Defteri"nde: "Her kim bu mahale nazaredip, bunu yaza, Ahmed İbni Mahmud'un ervahı (sic) için bir "Fatıha-i şerif" ile yad ederse, Resul ul-Allahi sallalahi aleyhi vesselâm'ın sancağı dinbinde kopar, be kıyamet korkusun dahi görmiye, Amin, ya, rabbilalemin." kaydını bırakmıştır. Bu defa, kendisinin, "Defteri" neşredilmekle, adı ve hizmetleri anılmış ve adı unutulmaktan kurtulmuş oluyor. "Tanrı, Hazinei Birun kâtibi ve sonraki Şikkı Sani Defterdarı Ahmed bin Mahmud Efendinin, ruhunu şad eylesin".

Suadiye, İstanbul
22. Kasım 1968.

Prof. Dr. Akdes Nimet KURAT

HAZİNE-İ BİRÜN KÂTİBİ AHMET BİN MAHMUD'UN

1123 (1711) PRUT SEFERİNE AİT DEFTERİ

[216 a] بيك يوز يكرمی اوچ سنه سنك ماه محرّم الحرامك غره سنده واقع اولان سفر همایون و سعادت مقرونی بیان ایدر ماه محرّمك اون طقوزنجی بازار ایرتهسی کونی وزیر اعظم سردار اکرم محمد پاشا حضرتلرینک کتخداسی اولان عثمان اغا طوغلر ایله معاً اوطاغ همایونی داود پاشا صحراسنه عظیم الای ایله چقمشدر فی ۱۹ م / ۱۱۲۳ ماه محرّمك يكرمی برنجی کونی چهارشنبه کونی اوردو آلائی چقمشدر وقتا که اول کونده غایتله شدید صوق اولغله قار یاغمشدر فی ۲۱ م ماه مزبورك پنجشنبه کونی يكرمی ايکيسنده درکاه عالی يکيچری اغاسی يوسف اغا عظیم الای ایله چقمشدر فی ۲۲ م ماه مزبورك يكرمی دردنجی جمعه ایرتهسی کونی جبهجی باشی مصطفى اغا نفراتيله عظیم الای ایله چقمشدر فی ۲۴ م ماه مزبورك يكرمی بشنجی کونی بازاردير طوپچیان درکاه عالی و طوپ عربچیلر چقوب عظیم الای کوسترمشدر فی ۲۵ م ماه مزبورك يكرمی التنجی بازار ایرتهسی کونی وزیر اعظم حضرت سردار اکرم محمد پاشا سنجاغی رسول الله تسلیم آلوب بتون علما و صلحا و وزرای عظام ایله عظیم آلائی ایله شهر استنبولدن چقوب اوطاغ همایونه داخل اولوب رب العالمین عساكر اسلامی منصور مظفر ایدوب اعداء بی دین مقهور ایدوب امت محمدی صحت و سلامت ایله وطنلره داخل اهل و عیالنه قاوشدره آمین بحرمت سید المرسلین فی ۲۶ م يكرمی آلتنجی کون صحرای داود پاشاده مکث *

* kelimesi hep مڪس olarak yazılmıştır.

اولنوب ماه صفر الخيرك يكرمى يدنجى پنجشنبه كونی كوچوك چكجه منزلنه روانه اولندی منزل ساعت بيوك چكجه ساعت منزل سلورى ساعت دفتردار افندی كيرويه قالمغله خزينه نك قالمه سيچون قريه^{۳-} مزبورهدن كلدی منزل قينقلى ساعت صكره اولان فرمان عالی موجبجه مأموراً چرمن بكي كلدی داخل اولوب طوغلر ايله روانه اولدی منزل چورلى ساعت منزل قرشدران ساعت منزل بورغاز ساعت منزل بابای عتيق ساعت منزل حفصه ساعت منزل ادرنه ساعت ماه ربيع الاوليك غره سي كونيكه جمعه ايرته سي ایدی عظيم الاى ايله داخل اولندی في غره^۴ را/ ۱۱۲۳

بندر محافظی قره محمد پاشا حضرتلرينك مکتوبی كلدی صدر اعظم حضرتلرينه مسقو كفره سنك غایتله طغیانی واردر بهر کون مقدجه حرکتکزر مناسبدر دیو في ۲۵ را/ ۱۱۲۳

ماه ربيع الاخرک يدنجی كونی سعادتلو يکيچری اغاسی يوسف اغا نفراتيله الاى کوستروب وقتا که وزیر اعظم حضرتلری الاینی سير ایدوب چوقیه قیلو فراجه سمور کورک الباس اولنمشدير و حیوانات دخی چایرين تمام آلیوب يکرمی سکز کون مقداری چایرلامشدر و ادرنه صحرسنده اوتوز التي کون مکث اولنوب اوتوز يدنجی بازار کونی طوغلر آق پیکار منزلنه کندی في ۷ ر ۱۱۲۳ منزل آق پیکار ساعت منزل ادرنه دن درت ساعت اولوب یولی غایتله دوز

و مفرح اولغله لکن صو خصوصنده زحمتلودر بر بيوك چشمه سي واردر بتون عساكر اسلام اول چشمه دن صولنور منزل بيوك دربند ساعت آق پیکاردن

قريه^{۳-} مزبوره اوچ بچق ساعتدير یولی صرب اولیوب لکن یولینك اطرافلری چاليلقدير صو خصوصنده زحمتلوجه در دربند مزبور بيوك کويدر کفره کويدر

[216 b] منزل چکجه صغیر سلوری قپوسندن ایکی بیچق ساعتیر ساعت
 ۲-
 منزل چکجه کبیر کوچک چکجه دن بیوک چکجه اوج بیچق ساعتیر ساعت
 ۳-
 چکجه دن قوم بورغوسه ایکی ساعتیر ساعت قوم بورغوسدن بوغه دوسه بر
 ۲-
 بیچق ساعتیر ساعت منزل سلوری بوغه دوسدن سلوریه ایکی بیچق ساعتیر
 ۱-
 ساعت منزل قنقلی سلوریدن قنقلی درت بیچق ساعتیر ساعت منزل چورلی
 ۲-
 قنقلیدن چورلی یه درت ساعتیر ساعت منزل قرشدران چورلیدن قرشدران
 ۴-
 الی ساعتیر ساعت منزل بورغوس چورلیدن بورغوس درت ساعتیر ساعت
 ۴-
 منزل بابای عتیق بورغوسدن بابا اسکسی درت ساعتیر ساعت قوله لی ایکی بیچق
 ۴-
 ساعتیر ساعت منزل حفصه قوله لیدن حفصه اوج بیچق ساعتیر ساعت
 ۳-
 منزل ادرنه حفصدن ادرنه بش ساعتیر ساعت
 ۵-

منزل پاشا کوی ساعت بیوک دربنددن پاشا کوی درت ساعتیر یولی
 ۴-
 دره لی و تپه لیدیر یولوک اطرفلری اورمانلقدیر و غایتله کولی چوقدر لکن
 ساده دیر رایجه لیدیر و بلبللی دخی چوقدر منزل بخشیه لی ساعت پاشا کویندن بخشیه لی
 ۶-
 کوی تام الی بیچق ساعتیر و بعض ییرلری صر بجه در لکن کولی بلبللی چوقدر
 منزل قریه قرین اباد ساعت بخشیه لیدن قرین اباد کوی تمام درت بیچق
 ۴-
 ساعتیر مزبور بر داغ دیننده واقع اولمشدیر کوچک کویدر یولی غایتله دوزدر
 و مقر حدر اکثریا خاتزاده لر قریه مزبورده ساکنلردر منزل آی دوست

ساعت قرین اباددن آی دوسته * دورت ساعتیر ویولی دخی دوزدر منزل
 نادر بندری ساعت آی دوستدن نادر دربندی ایکی بچق ساعتیر یولینک
 بعض بیرلری انشلیجه لکن ایو در و اطرافلری اور مانلقدر. منزل صو
 باشی نام دیگر قرق کچد ساعت نادر دربندن صر باشیکه جنکه بلقنی دیمکله
 معروفدر ویولی اولقدر صربدر که وارمیان بلمز بعض بیرلری واردر که
 اغاجلقدن هوانک یوزی کورنمز لکن تنها اولندوغی صورتده ایکی منزل بر
 اولنور منزل کوپرو کوی ساعت جنکه بلقاندن کوپرو کوی اوچ بچق
 ساعتیر مزبور بلقن بونده تمام اولور قامیجی صونی دخی یانندن اقرار کچد
 ورمز بیوک صودر منزل پره وادی ساعت کوپرو کویندن پره وادی اوچ بچق
 ساعتیر بلکه بر مقدار دخی زیادهجه اولق کرکدر یولی غایتله دوزدر و بیوک
 شهردر چفته حمای واردر سلاطین جامعلری واردر چارشوسی عظیمدر شهریک
 اطرافی یوکسک کسمه قیالدر و بر مقدار قلعهسی دخی واردیر اطرافلری باغلق
 بچقه لیقدر و خلقی دخی حسنیه معامله ایدیجیدر لکن هواسی آغردر منزل
 قوزلیجه ساعت پروه آدیدن قوزلیجه درت ساعتیر یولی دوزدر و بر بیوک
 جامعسی واردر بو محله بندر محافظهسی وزیر مکرّم قره محمد پاشادن مکتوب
 کلدیکه مسقو کفرهسی ستمزه رغبت اتمیوب آق صو اوزرینه کوپرو قوروب
 عجاله کلهسز دیدکده وقتا که یملکده ایدی مشاوره اولندقدده اوتور اقلر رفع
 اولنوب دوغری کیتمه لرین مناسب کوروب و ایساقجی منزلنه داخل اولان
 عسکر اسلام دخی نهر طونه بی کچوب قرتال منزلنه داخل اولمسیچون فرمان
 عالی صدر اولوب کوندرلدی منزل اوشنلی ساعت قوزلیجه دن اوشنلی درت

* Metinde آی دوسه

ساعتدیر یولی غایتله صربدر صو خصوصنده قویویه محتاجدر منزل حاجی
اوغلو پازاری ساعت اوشنلیدن قریه مزبوره اوچ ساعتدن اکسیکدر غایتله

دوزدر یولی یولینک اطرافلری قصه مشهلیکدر طبور (؟) اوکی سی دخی
دیرلر منزل موسی بک قریه سی ساعت حاجی اوغلو پازارندن موسی

بک قریه سی بش ساعتدیر دو بر جهنک اولیدر قطعاً اودون
اولدوغندن اودون یرینه کزک یقارلار و قطعاً کفره یوقدر بتون اسلام
کویلریدر [217 a] منزل قورنه لی دره سی ساعت مولی بک قریه سندن قورنه لی

دره سی درت بیچق ساعتدیر طاوق چوللمه سی و صوشمه (؟) لری مشهوردر
اودونی یوقدر دفعه بندر محافظه سی وزیر مکرم قره محمد پاشا حضرتلرینک
عرضیکه مسقو چاری آق صوئی کچدی عجاله کله سز دیو منزل تکفور کولی
نام دیگر قره صو ساعت قورنه لی دره سندن تکفور کولی التی بیچق ساعتدیر

لکن کولی مزبوری کچد کدنصکره اوردوی همایون بر دوز اوکایه * قونمشدیر
کولیک اوجنده بر مقدار باطلق ییر واردر صربجه در منزل اوزون علی چایی
ساعت تکفور کولندن اوزون علی چایی بش بیچق ساعتدیر یولده کیدرکن

بر کول کورینور اسمنه استر کولی دیرلر درکاه عالی یکپیچری اغالرینه وریلور
مفتی یاییلاسی قشلاسی دخی دیرلر ساعت اوزون علی چایرندن مفتی قشلاسی

التی ساعتدیر یولی دوزدر یولدن کیدرکن قره دکز کورینور بر قلعه کورینور
قلعه مزبورک قارشوسنده بر قلعه دخی وار کوجوک قلعه لردر شنلکلیدر منزل بابا
طاغی ساعت قشلاه مزبوره دن بابا طاغی درت بیچق ساعت ییردر اوردوی

همایون شهر کچد کدنصکره [کچد کدنصکره] بر یوکسک ییردرکه اغاجلقلردر

* Oğâ: ova. اوکا

قونلدى قلعەسى يوقدر بر دره ايچنه واقع اولمشدير شهر مزبورده بيوك سرايلر و سلاطين جامعلر و مسجدر و چفته حمای دخى واردر ايكي معظم طاغ دبنده در هر اوده باقچه واردر ايكي طاغك قاوشدوغى محله بر بيوك صواقار شهره دوکولور اول محله كوشك وضع اولمش اول محله اقچه اغاچ ديرلر غايتله مفرح كوشكدر منزل حاجى كي قيشلاسى ساعت بابا طاغندن حاجى كي قيشلاسى

۴ -

دورت بچق ساعتدير يولى دوزدر و كوزلدر منزل ايسامچي حاجى كي قشلاسندن ايساقجى درت ساعتدير شهره ياقين بر مقدار یری صربجه در ويولينك اطرافى قصه مشه ليكدير نهر طونه قلعهنك دبندن اقرار ايكي عدد قولتهسى واردر خراب اولمش ايدى وزير اعظم كشف ايتديروب تعمير اولمشدير ايربلى اوقاقلى اون يدى طوپى و بر عدد حوان طوپى واردر ايكي جامعسى واردر برنده جمعه قلنور و برنده قلناز و شهرک ايچنده ساكن اولانلردن كفرهسى زياده در چفته حمای دخى واردر اهل اسلام اوندن كفره اوى چوقدر قلعهنك حوالهسى غايتله چوقدر و ايساقجى منزلنه ماه ربيع الاخرک يكرى طقوزنجى بازار ايرتهسى كوني عظيم الاى ايله داخل اولمشدر حتى كه يملككدن ايساقجيه و ارنجيه دق قات قات الايلر بغلنوب عساكر اسلام بو منوال اوزره ترتيب اولنوب وزير اعظم طرفته سلام ورهرك داخل اولمشدر فى ۲۹ رسنه ۱۱۲۳ اول كون ايساقجى منزلينه قونلقدنصكره آلايده موجود بولنان وزراى عظاملر ميرميرانلر وزير اعظم حضرتلرينك اوطاغندن الاى كوسترنلردر كه ذكر اولنور دركاه عالي يكيچرى اغاسى يوسف اغا و نفراتى ايله وقتا كه اول كون يكيچرى كولبنك چكديكلرى يوق ايكن اول بي ادبلك ايدوب كولبنك چكرك الاى كوسترديلر بروجه تخمين نفرات اللى بيك بعده ادرنه بوستانجى باشليغندن حفصه وقعه سنده وزراة ايله بر مراد اولان سنه مزبور ايچنده بو سنه ايالتنه متصرف اولان وزير اعظم على پاشا حضرتلرى آلاى كوستروب سراسره قپلوصرت سمور كورك الباس اولمشدر و كندولرينك اوردوسى دخى اول كون طونه كوپروسين كچوب قرتال

نام محله قونديلر مقدما ميرى طرفندن سپارش بيوريلان درت بيك نفرات سكبان آلاى كوستروب سكبسان عدد بيراق ايدى وبعده وزراء عظامدن اوروم ايلتنه متصرف اولان يورك حسن پاشا حضرتلى سردار اكرم وزير اعظم محمد پاشا حضرتلى كندولرينه وافر عتاب ايدوب قپوسى مكمئل اولماق ايله صكره عفو بيورديلر وبعده سراسره قپلوصرت ستمور كورك الباس اولندى و آرديسره قره مان ايلتنه متصرف اولان وزير اعظم سرکه عثمان پاشا حضرتلى كچدى سكر بيراق لوندات عسكرى و بر بيراق تاتار عسكرى و بر بيراق دلو كوكلو نقراتى و عسكرى حسن پاشانك عسكرندن زياده جه ايدى سراسره قپلوصرت ستمور كورك الباس اولندى وبعده ايكي شرتوغلو پاشالر و بككر على مراتهم آلاى كوسترديلر هر كسك [217 b] مناصبلرينك تحمئلرينه كوره عسكر ايله كچدديلر ماه جمادى الاول يوم بازار سنه بيك يوز يكرى اوج ايساقجى مكشنده صدر اعظم حضرتلى كندولرينك اتباعندن بشلو اغاسين و معاً قولاغوز باشى مسان حسن اغا ديمكله معروف بونلره شويله امر ايدرکه كندوكزه مناسب و يرار و بهادر و جنگ آور قولدرمدن براز ادم آل مسقوجاسارينك طابور منحوسندن* و كندويانندن بر دل آلوب حضورمه كتوره سز و سزه معاً زياده سيله اكرام ايدرهم ديوتفأل (؟) ايدوب كوندرديلر و مزبورانه وافر خرچلق دخى احسان اولندى و راونه اولديلر وبعده مزبورلر ايساقجى كوپروسين كچدوكدنصكره توفنك شنلكى ايله عساكر اسلامه الاى كوستره رك جبه جوشان صتاراق دوغرى وزير اعظم حضرتلرينك حضور سعادتلرينه ديللى ايله خاكپاي سعادتلرينه يوز سوروب كلن غازيلره بتون خلعتلر الباس اولنوب بخشيشلر دخى احسان اولندى و كلن ديل يرالى اولماغله برسوز الاميوب اول كون محضر اغا حبسينه قالديرديلر و هم كلن ديل پاپاز ايدى النمسى بغداد بكينك تختگاه اولان ياش محله قيرب بر كليسادن النمش اون بر جمادى الاول سنه ۱۱۲۳ ايرتسى كون ديلى سويلتمك مراد اولندقدده ترجمان كتورديلر كلن ديلدن بر خبر اننه بو كافره بو قدر اقدام ايلديلر قطعاً اغزندن

* منبوسندن Metinde

بر خبر آلمادیلر و صدر اعظم غضبه کلوب تکرار حبسه کوندردیله ماه جمادی الاولیک اون برنجی کونی اسکرلت اوغلنک بیوک اوغلنو ترجمان ایکن کتوردیلر خلعت کیدیروب یاشه بک ایلدیله وار سنی رعایا و بویارلا (ر) بکلیمکه قبول ایدرلری اتمزلری دیو بشش اون نفر کسنه ایله کوتوردیلر سبب بودرکه بغداد بکی اولان قنظمیر اوغلی کافر مسقو چارینه تبعیت ایدوب بکلیمک خالی قالمغین بوسبیدن کوندرلدی تکرار محبوسده اولان پاپازی چاغیروب ترجمان سویلتمکه نیت ایلدکده کافرک ابتدا کلامی بو اولدیکه اول کلدیکم زمان یرالیدیم وهم آج صوسز ایدم الحمد لله قرنم طوق و یرام دخی اولکه کبی اضطراب و یرمز انجق دولتلو افندی دن بر رجام واردر اکر ندر دیو سؤال بیوررسه کز بنم بر قاشق مردار قامه کیرمک ازاد ایدرسه کز بلدیکم نقدر شی وار ایله تقریر ایدم و اکر قتل ایدرسه کز فرمان سز کدر دیدکده صدر اعظم حضرتلری سنی اولدرم و آزاد ایلدیم همان سویله دیدکده بودفعه پاپاس منحوس لسانه کلوب شویله تقریر ایدر که ایلدی معلوم دولتکوز اولسونکم بغداد بکی اولان قنظمیر اوغلی عصیان ایدلی ایکی سنه یه قریبدر اولکی عزلندن صکره کندویه تکرار بکلیمک ایله مقرر وابقا اولدقدنصکره یاشه کلوب داخل اولدقدنصکره مسقو قرالنه ایل (أل) آلتندن هدیه لر* و پشکشار و عهد نامه لر که بندخی لات عزّا حقیچون سزده نیم دیدکده قرال دخی سوزینه اعتماد ایدوب عظیم عسکر کوندهروب تکرار وافر ذخیره کوندهروب عسکرین دخی بغداد مملکتنده قشلاددی تمام مرادی اوزره قول وقرار یکدل اولدقدنصکره کندو دخی بوسنه حرکت ایلدی وحتی که بن اونده ایکن باش وزیر قوالیک شرم اوغلو ایمش کلدی عظیم الای ایله یاشه داخل اولدی وقرال طرفندن قنظمیر اوغلنه شاپقه کیدیروب عظیم التفات ایلدی وبعده قرالک وزیر شرم اوغلو شویله جواب ایلدیکه قرالم بکا تنبیه ایلدی تکرار ینه بغداد بکلیمک قنظمیر اوغلنه ویره سین دیو کومیو ز؟

* Metinde هداپالر

اوپوب شاپقه کیدیردی بغداد بکی ایلدی و شرمتم اوغلو تکرار قنطمیر اوغلینه شویله تنبیه ایلدیکه سن عسکریک ایله وار ایلرو بر مناسب یردن خندک چور و مترسش یاپ و هم بر طرفندن عسکر یاز بهر نفره یکریمی بشر غروش بخشیش و بر بوی توفنکی اتلوسنه قرق بشر غروش و برر میچ بو منوال اوزره قرالم بکا بویله تنبیه ایلدی و هم یاشه نظام ویر بندخی وارورم دیدی ایمدی عاقلانه حرکت ایدوب هر وجهله بصیره اوزره اولاسین و مشکیک اولان احوالر یکی اعلام ایده سین اولدخی عسکرین الوب [218 a] چوچره نام قریه کچوب دره ساعت ایلرودن بر محل مناسب یردن قوی خندکلر و مترسلر آلوب متین مستحکم ایدوب سده اوله سین بنده سکا عسکر کونده ریرم قرالمیز کلنجیه دک دیوب کوندردی و شرمتم اوغلی یاشده قالدی و قرال دخی صوریتقه قلعه سنک اوکنده کوپرو یاپوب طورلا صوینی کچمک اوزره در مسفور قنطمیر اوغلو شرمتم اوغلتک اوکنده شویله دعوا ایلدیکه ای وزیر شویله بلوب معلوم دولتکز اولسونکه لاه عزا حقیچون امریکز اوزره و ارایم محل مزبورهدن بلدیکم قدر مترسلر الوب سده اولایم و بعده دشمن کرک کلسون کرک کلمسون حالاً یانمده موجود بولنان یکریمی بش بیک مقداری جنک آور کوزیده (کزیده) عسکریم و آر آتلو و یایه تورک عسکری ایله شویله جنک ایده یکه نه سزه و نه قرالمیه حاجت قالسن دیوب بو منوال اوزره آتوب دوتدی و شرمتم اوغلو دخی تکرار التفات ایدوب شاپقه کیدیروب کوندردی قنطمیر اوغلو چوچره نام قریه کچوب دره ساعت ایلروده مترسلر آلوب خندکلر کسوب اوتوردی و بعده بو قنطمیر اوغلو بو زعمه دوشدیکه یاننه بش اون بیک کزیده * (کزیده) عسکر الوب ایساقجی کوپروسین یاقه و بعده عساکر اسلام

* کزیده hep metinde yazılmıştır

نهر طونهء چکه میوب ایساقجیده قالوب امت محمده عظیم زحمت ویروب پریشان اولماسنه کافر بی دین سبب اوله مرآدی بو اولوب بعده قنظمیر اوغلو نهر طونه نك اوزرینه کوپرو قورلدوغی محلیک قارشویقاسنده برکوی واردیر قرطال نام قریه دیزلر برکچک کویدر مسلمان ایله کفره قاریشقدیر کوپرویه یرم ساعتدن اکسجکدیر کافر بی دین اول کویه کلوب کورسه که عثمانلی عسکری کلمش کوپرونی کچمش مزبور کویک قربنه ** چادیرلرین قورمشر اوتورورلر همان اول ساعت کافرك عقلى باشندن کیدوب جان ** خبیثی جهنمرا اولاجق محلهه یاننده کی اولانلر کندویه غیرت ویروب عقلى باشنه کلور بعده اول ارالقده کویلی رعایاسی اولق اوزه بر دیل الوب دونوب کیرویه آه واه آه واه ایدهرك کلدی داخل اولدی و تکرار مترسلره عسکرین یرلشدیروب یاشه واروب بوکیفیتی احوالی شرمت اوغلینه تقریر ایدوب عساکر اسلامک کلوب ایساقجیه داخل اولدوغی خبرین بلدیروب وکتوردیکی دیلی دخی تسلیم دیلی مرقومی شرمت اوغلو سویلدوب سویت دکدنصکره قتل ایدوب شهید اولمشدیرینه قنظمیر اوغلینه تکرار تنبیه و تاکید ایدوب یاننده کی عسکردن دخی عسکر ویروب آلدیغی مترسه کوندردی کلوب داخل اولدقدنصکره قنظمیر اوغلو بکا تنبیه ایلدیکه وار کلیسادن عسکر یاز کورهیم سنی ده دی بندخی کلیسایه کلوب یایه عسکری یازدیم کلیسانک اطرافلرنده کویلر و آر آنلره دخی کتمک اوزره ایکن سزک عسکریکزه راست کلدیک جنک ایلدیک مقاومت ایده میوب اوچ کشیء اسیر ایلدیلر ایکیسی یرالرینک اضطرابلرندن اولدی و بن اولدم اشته بنم بلدیکم بودر دیوب سکوت ایلدی وزیر اعظم حضرتلری دونوب پاپاس منحوسه سؤال بیوردیلر که ای

** metinde hep قوربنه شکلده yazılıdır

** metinde hep خبیث olarak yazılıdır

پاپاس بلورمسنکه مسقو قرالی نقدر عسکره مالکدر و حالا یاننده نمقدار عسکری موجودیر دیدکده پاپاز شوپله جواب ایدرکه شرمت اوغلو یاشه کلوب داخل اولدقده اولوقت ندیملرنندن سؤال ایدوب خبر آلدیمکه قرالمز کندو مملکتندن چقدوغی زمان طقسان بیک توفنک انداز یایه عسکری و التمش بیک مقداری آتلو عسکری ایله چقدی و کندوسنه مطابعت ایدنلر دخی اورته مجار قرالی اولان رمدانیچ ییسو دیرلر رمدانچقونک اوغلیدیر اون سکز بیک جنک جی آتلو عسکری ایله کلوب داخل اولمش بو قرال حالا شرمت اوغلینه کلدی و حالا یاننده در و سرکه قزاعی دخی یکریمی اوچ بینک توفنک انداز یایه عسکری ایله قرالیک یاننه کلوب داخل اولمش بو منوال اوزره خبرم واردر غیری بیلمم دیدکده وزیر مکرم سردار اکرم حضرتلری پاپاسی دمئی اولدرمیوب ایساقجی قلعه سنه کوندروب قلعه بند ایتدیردیلر و بعده بو تقریر اولان سوزلری تنبیه بیوروب طشره چقمسون دیو بو جنس لاقردی طشره چقمق دآب دکلدلر همان سردار اولان کهنه نیک آنوک معلومی اولسونده عساکر اسلامک خبری اولماسون زیرا دشمن دشمنک احوالن بلمز کورمز میسنکه شاهینک کوزلری بغلو اولوب خصمنک اوزرینه واردقده اوسکوفین کوزلرنندن آلورلر و خصمین کوسترلر اول ساعت وارور آلور کندیسندن اون قات دخی زیاده بیوکلوکده اولورسده آلور [218 b] و تاتار خان عالیشان حضرتلری ماه جمادی الاولیک اون برنجی بازار کونی تشریف بیوروب حتی وزیر اعظم حضرتلری بتون اوچاقلی ایله و زعیم و زعما ایله قارشو استقبال ایدوب عظیم اکرام و التفات ایلمشلردر وقتا که اول کون وزیر اعظم حضرتلرینک طوغی نهر طونه کچوب قریه قرطاله داخل اولمش ایدی ایساقجیده اون درت کون اوتوراق اولنوب اون بشنجی کونیکه بتون عساکر اسلام کوپرو کچوب قرطال نام قریه قرینده قونلدی طونه کوپروسین

كچمزدن مقدّمجه مشايخدن قاطرلى شيخ ديمكله معروف سنجاغ رسول اللهك اوكنده ال قالدوروب دعا * ايلديكه برشيلره بکزه مز وعساكر اسلام شولقدر فرياد و فغان ايليوب كوز ياشلرى دو كمشدر كه برشيلره بکزه مز يا ربى بز ضعيف قولريكه اعانت ايدوب سالمين و غانمين منصوراً و مظفراً اهل و عيالزده اولاد و انصابت صحه و عافيت برله ايركورى و يروب داخل وطن ايتديري ربى ديو فرياد و فغان ايدهر ك و دركاه عزته ال قالدوروب دعا ايدوب هر كس احبابلرى ايله حلاللشوب ** بوموال اوزره هر كس يرلو يرينه قوندى و اول كون اويله بركونديكه اول كونده موجود بولميا ن غزا لدتين بيلمز زيرا مسقوكافرك حركتى نه شكلدير و نه قدر كافر تابع اولمشدير معلوم ايدى و امت محمد بوتون محزون و غمكين اولوب ديرلر ديكه ياربى بو كافر غايتله مغرور اولمشدير بزايسه ضعيفجه قولوز قوشجه جانمى سنك اغريكه فدا ايلديك بى و طنلريمزه اهل و عيالزده اقرباي تعلقامزه و احبابلريمزه منصوراً و مظفراً كونده روب كافرى بى دىني مقهور ايله الله ديوب فرياد ايدرلردى الحمد لله تعالى عساكر اسلام غايتله چوق اولوب لكن چوق اولدوغندن ضبط و ربط ايلمك حكامه كوچ اولدو ديو عقلا فكر ايدرديكه ياربى بى محزون ايلمه زيرا اكرجه عسكر چوقلغى زياندير و هم اوردوينى قحطلق ايدر عاقل اولان بوره لرى فكر ايدردي اكرجه عساكر اسلام منصور و مظفر اوليوب اعدا غالب اولور ايسه شهر استنبولدن بله خير اولدوغين بتون اسلام عسكرى و عياللرى بلوردى بو سببدن عسكر اسلام غايتله محزون اولوب هر كس قوشجه جانندن نااميد اولمش ايدى و عموم ذخيره سى دخى يكرمى شر كونلك آلمش ايدى و بتون اغيرلقلر ايساقچيده قالمش ايدى و حتى اول كون ماه جمادى الاوليك اون ايكنجى بازار ايرته سى كوني

* دعا sözü hep şeklinde geçiyor.

** Metinde هلال لشوب

سنه ۱۱۲۳ کون مزبورده الحمد لله تعالى غایتله عساكر كوزل كچوب زحمت چكمدیلر زیر اكلن عساكر اسلام پشین كچمش ایدی ماه جمادی الاولیک اون دردنجی صالی کونی شوکتلو و عظمتلو پادشاه عالمپناه حضرتلریک میر اخور اول علی اغا کلدی خط همایون شوکت مقرون و معاً مجوهر قلچ و سراسره قیلو صرت سمور کورک صدر اعظم حضرتلرینه کلدی و بعده اوطاغ همایونده عظیم قلبه دیوان بتون ارباب دولت جمع اولدقده کلدی خط همایونه استقبالی ایدوب یرلرینه اوتوردقده رئیس الکتاب اولان ابو بکر افندی خط همایونی الینه آلوب قرأت ایلدی خط همایونک جوابی بوکه سردار اکرم وزیر محمد پاشا سنکه سکا کندو قلچلریمدن مجوهر * بر عدد قلچ کوندردیم و سراسره قیلو صرت سمور کورک و مجوهر صورقوج انشاء الله الرحمن حین وصولنده خلعت فاخره نی کیوب و قلجی قوشانوب و صورقوجی باشیکه داقتوب ایام دولتمه دعا ایده سین و سائر وزرالریمه دخی بندن سلام ایده سین و بتون عساكر منصوره مه بندن سلام ایده سین کوکل برلکی ایله دشمندن اخذ انتقام الوب اولنلری شهید صاغ قلان قوللریمک هر بریسین علی مراتبهم مسرور ایدهرم همان کورهیم سنی عاقلانه حرکت ایدوب بصیرت اوزره اولاسین بو خط همایون قرأت اولنور ایکن هر کس اغلشوب فریاد و فغان اتمدن بر ایوجه ضبط اولنمادشدر بو قدرجه اکتفا اولندی ماه جمادی الاولیک اون بشنجی چهارشنبه کونی وزیر اعظم حضرتلری اخشامدن هر کسه خبر کوندهروب حاضر اماده اولسونلر تاتار خان حضرتلرینی دشمن اوغرینه کوندرسم کرکدر و بیمکک^۳ دخی اصمارلیوب و خان عالیشان حضرتلرینک یاننجه معاً مقدماً یازیلان اون بش بیراق سپاه سردنکچدی سی و اون بش

* metinde hep موجوده diye yazılmıştır.

بیراق سلحدار سردنکچدی سی و ایکشر طوغلو پاشا لردن داود پاشا و صدر اعظم حضرتلرینک بر مقدار دلؤ و کوکلوو نفراتی خان عالیشان حضرتلرینک جوان بختی محمد کرای غازی سلطان بوجاق تاتاری و نووای (نوغای) تاتاری ذکر اولنانلر معاً خان حضرتلرینه تعیین اولنوب خلعتلر الباس اولنوب صدر اعظمه وداع ایلدیلر کتمه لرندن مراد بو ایدیکه کافر منحوسک طابورینه شبخون ایدوب هلاک ایدوب وزیر اعظم حضرتلرینه ایش قالمیه بسم الله دیوب کتدیلر [219 a] ماه جمادی الاولیک اون آلتنجی پنجشنبه کیجه سی حضرت وزیر اعظمک اوطاغ همایوننده عظیم شتکالر اولنوب انعام و احسانلر ویریلوب وافر خلعتلر الباس اولندی و اوردوی همایونده دخی عساکر اسلام مسرور و ممنون اولوب الله عظیم الشانه حمد و ثنا ایلدیلر مکرکه حضرت وزیر مکرّم سردار اکرم حضرتلرینک دلو و کوکلوو لونداتی مقدّما کیدوب کافرک طابورندن دیل و کله آلار چوچره نام قریه دن ایلروجه قنطمیر اوغلو ذمیّ طابور المش ایدی کیدن غازیلر و آروزلر محمد کرای غازی سلطان حضرتلرینه مقارین اولورلر و بر مقدار دخی سردنکچدی عسکری و بر مقدار تاتار عسکری بر وجه تخمین درت بیک مقداری جنک آور کزیده عسکر جمع اولوب طابور منحوسک قربنده دره لار و آردر که الی بیک عسکر آلور هر بر دره بویله بر دره نیک ایچنه کیورلر و صقلنورلر و لکن اول کون بکلرلر کافرک طابورندن قطعاً بر دیل آلامایوب اخشام اولوب اول دره ده محزون یاتورلر ایرته سی کون دخی بکلرلرینه بر کافر چقماز اخشامدن صکره مشاوره ایدوب محمد کرای غازی سلطان حضرتلری دیرکه یاننده اولان غازیلره غیری بو که علاج بودر که بن بو کافرک طابورینه بتون عسکریم ایله شبخون ایدوب هلاک ایدرم کافرلری نه درسکز دیدکده موجود بولنان غازیلردن کوکلوو اغاسی مسان

حسن اغا ای شهزادیم ایکی کوندیر صبر ایلدک هله بو کجه دخی صبر ایده لوم
الصبر مفتاح الفرج دکلمیدر ان شاء الله الرحمن بکلدی کمز هبا* اولمیوب
مسرور اولورز دیدکده صاغدن وصولدن معقولدر دیدکده اول کجه دخی
صبر ایدرلر اما شافعی وقتندن اولجه اینجه قراکول کلوب شویله خبر ویروب
فریاد ایدر که بر بیوک قرالطی پیدا اولدی اوستی طرفکزدن غالباً کافر
اولق احتمالی در غافل اولمیوب آسته محیا اوله سر ان شاء الله الرحمن فرصت
بزمدر دیدکده غازیلر دخی حمد و ثنا ایدوب کورسه لر که واقعه کلن دشمندر
همان اول ساعت مزبور دره نك اشاغی طرفندن بتون غازیلر یوریوب آردینی
آلوب شافعی وقتنده همان دآل قلیج اولوب بر اوغردن الله الله دیوب کافرک
اوزرینه اول کون ایلیه دک اولقدر جنک ایدرلر که بر وجهله کافرلر طاقت
کتورد میوب طابوری منحوسه قچارلر غازیلر دخی طابوره یوریش ایدوب
طابورده دخی اولقدر جنک ایدرلر که وصف اولماز محمد کرای سلطان الغازی
کوجله آلیقورلر اول کون مسان حسن اغانک قرداشی همان طابور یوریشنده
یدی کافره دک قلیج یتشدیروب سسکزنجیده شهید اولدی قرداشی حسن اغا
کوردیکه قرداشی شهید اولدی فریاد ایدرک قلیجین کافرله اوره راق
قرداشینک میتین کافرده بر اقایوب آتنوک اوکینه الوب چقاردی وبعده
عساگر اسلام چکلوب ابتدا جنک ایلدوکلری محله کلوب محمد کرای غازی
سلطان دخی معاً شهدالرین ویرالی اولانلری تفتیش و تفحص ایدوب عثمانلی
عسکرندن شهدامز اون یدی کشتی ویرالی اوتوزدن زیادهجه و تاتار عسکرندن
یوز اوتوزدن زیادهجه شهدا ویرالی ودرتیوزدن زیادهجه و کافر عسکرندن
قریلن کافر درت بیکه قریب ویرالیسی تمقدار اولدوغین الله بلور مکر که
قنطمیر اوغلو بو پوسیه کیرن عساگر اسلامی خبر آلوب زعم فاسدنجه کجه باصمق

* هوا Metinde

دعواسی ایله کزیده عسکرندن یدی سکز بیک مقداری عسکر ایله کلوب باصه کرکدی الحمد لله تعالی کافر بی دین او ایله منهزم اولمشدیر که بتون کفره یه قورقو دوشوب هر بری خوفندن نه تدبیر ایده چکارین بله میوب اول منوال اوزره شمشیرده قالمشدر در ابتدا تفأل (؟) بو اولمشدیر فهذا من فضلی ربی قرطال منزلنده اون کون اوتوراق اولمشدر وقتا که میر اخور اول علی اغا کلدکده یکیچری اغاسی یوسف اغایه وزارت کتورمک ایله یوسف اغایه اوطاغ همایونده ینه وزارة ایله یکیچری اغاغی احسان اولنوب سراسره قبلو صرت سمور کورک الباس اولندی وزارة ویریلمه سنه باعث بو ایدیکه درکاه عالی یکیچریسی قانون قدیم اوزره قرق بیک اولاجقدیر بومسکو سفرندن غیری بریره اول سنه سفر اولماق ایله بتون یا یا عسکری جمع اولنوب همان التمش بیک بهر یوم اتمک آلورلردی بووجه تخمین سکسان بیک مقداری اولمق کرکدی بو سبیدن وزارة ویریلدی یا یانک ضبط ایچون ماه جمادی الاولیک یکر می اوچونجی پنجشنبه کونی قرطال منزلندن قالقوب کولباشنه نام دیگر قیدالر قونلدی ساعت منزل خندک

سلطان قیشلاسی دخی دیرلر ساعت خدیجه سلطانک کونی در ایلرو وارن

عسکر بتون کونی آتسه ویرمشدر در صدر اعظم واردقده دفع اتمشدر بو سبیدن آتسه ویرمشدر که کفره کونی اولمق ایله بتون رعایا فرار ایلمشدر فرار ایلدکلرندن اوتوری آتسه ویرمشدر قره آغاچ ساعت منزل کومش صحراسی نام دیگر خندک پروت

صوینک باشیدیر ساعت منزل پروت کناری ساعت نام دیگر ککج

اغزی دخی دیرلر [219 b] ککج اغزنه داخل اولدقدنصکره پروت صوینک اوته یقاسی غایتله سازلیق اولوب اوت دخی چوق اولمق ایله صوینک اوزرینه اوتلق ایچون کوپرو یاپیلمشدر وهم طونه دونناسی وضع اولان کوپرویه دک کلوردی وسائر ذخیره کیلری دخی کلمک ایچون و بر لطفی دخی اول سنه چکرکه غایتله

چوق اولوب اوت اولیوب شاید ایراغه کیدرلر اوتلقچیلردن کافر اسیر ایدوب دیل الماق اینچون وهم اوردو ایچنده ناس بیننده وبا خصوص تاتارخان عالیشان حضرتلرینک صحتی اوزره اعلام ایلدوکی بیوک طابوردن اون ایکی بیک کافر قطنه سی آریلوب بتون اوردوی همایونه شبخون ایدوب باصمق اوزردر کوزیکزی آچوب غافل اولیه سز خبری دخی شایع ایدی بو سبیدن هر وجهله کوپرو مناسب اولدی ولکن کوپرونک اوته طرفنه برکه بر ایکی بیک مقداری قرآغولجی آتلو عسکری کونده روب کجه وکوندوز اوتلقچیلری حفظ و حراست ایدرلردی بازار ایرتسی کونی داخل اولنوب صالی کونی اوتورآق اولندی اول کون مقدا و اول کون دآل قلع یازیلان پیاده عسکری که آلتی بیک درگاه عالی یکیچری نفراتی ایکی بیک درگاه عالی جبهه جیسی آلاى کوستروب وزیر اعظم حضرتلرینک اوکندن کچوب سردنکجدی اغالرینه خلعتلر الباس اولمشدیر کون مزبورده تاتارخان حضرتلرندن ایکی دیل کلوب دیلی کتورن تاتارلره احسان و خلعتلر الباس اولندی فی ۲۷ جا سنه ۱۱۲۳ کون مزبورده جاویم امیرزه کندوسی بر وافر تاتار عسکری ایله کلوب وزیر اعظم حضرتلرینه بولوشوب و ایکی عدد دیل کتوردی و ایلدوکی یوز اقلقلرین تقریر ایدوب حضرت وزیر مکرم کندویه تحسین آفرین ایدوب وافر انعام و احسان و چوقیه قپلو صرت سمور کورک کندوسنه کیدروب نفراتلرینه خلعتلر الباس ایلدیلر تقریر بودر که مسقو قرالی حالا آق صویک اوزرینه کوپرو قوروب کچدی و طورلا صوینک اوزرینه دخی کوپرو قوروب کچدی بو ارالقه عسکریم ایله کندومی ذخیره عره بهسی کیروده اولغله ذخیره عربه سنه کندومی اوردوم و جنک ایدوب اولقدر جنک ایلدیمکه تا صوریقه قلعه سنک اوکینه کلنجیه دک حسن همتکز و خیر دعاکز برکاتیه بیکدن زیاده کلّه الوب و

یرالیسی دخی و آفر اولمشدیر ذخیره عربه سی دخی اوچیوز عره به دن زیاده جه اولق کرکدر الحمد لله لکن قرال شمدی یاشه داخل اولدی و حالا یاشده دیر اوکا کوره تدارک کوره سز و دیلیری دخی ترجمان کتوروب سویلتدیلر کلن دیلیر دخی بو منوال اوزره سویله دی دیلیری حبسه قالدیردیلر جاویم امیرزانی دخی التفات ایله تکرار دشمن طرفته کوندردیلر ماه جمادی الاولیک یکریمی سکرنجی کونی مصرلی عسکری هنوز کلوب اوردوی (همایونه) داخل اولوب عظیم آلائی ایله صدر اعظم حضرتلرینک حضور سعادتلرندن کچوب قانونلاری اوزره خلعتلر الباس اولندی اوچ کون ککج اغزنده اوتوراق اولنوب دردنجی کون که یوم پنجشنبه در وهم جمادی الاخرک غره سیدر ترتیب اوزره بتون قالقلدی چرخجی سیوآس ایالتنه متصرف اولان چرکس محمد پاشا وزیر مکرّم و معاً دیاربکر ایالتنه متصرف اولان مقتول زاده وزیر مکرّم علی پاشا و ایکیشر طوغلو پاشالر دخی کندولرینه تعین اولنمقین بر وجه تخمین اون سکز بیک یکریمی بیک و عسکر اسلامک اطرافی بتون عره بلردن طابور بو منوال اوزره ترتیب اولنوب ماه جمادی الاخرک غره سندن قالقوب منزل قریه خان تپه سی درت ساعتدیر قریه مزبوره داخل اولدوغمز ساعت کوکلو اغاسی بر دیل کتوردی انعام و احسان ایدوب خلعتلر الباس اولندی و شویله جواب ایلدیکه دولتلو افندم چوچره قربنده اولان طابور قالقوب کیرویه کتمک اوزره بلکه قراری فراره تبدیل ایلمک احتمالی دخی واردر آنجق تاتار عسکری اطرافین احاطه ایلمشدیر لکن کافرک طوپی چوق اولق ایله ایچنه کیرلمز معلوم دولتکز اولسون وهم اول کون تکرار تاتار خان حضرتلرندن خبر کلدیکه اون ایکی بیک کافر قطنه سی بش اون پاره شاهی ایله چار مسعودن آریلوب نه طرفه کتدوکی معلوم اولماق ایله غافل اولمایوب

بصیرت اوزره اوله سز منزل قریه باغول درت ساعتدیر ماه جمادی الاخرک اوچونجی جمعه ایرته سی کونی اویلدن اول داخل اولندی پروت صوبی قریه مزبورک اوکنده در عساکر اسلام هنوز دخی بیرلشمیوب و بعضلری دخی قهوه ایچرکن صویک قرشو یقاسی یوکسک سازلقدیر سازلیغیک اوته طرفی دوز اوکادر* اوکانک اوته طرفی یوکسک داغلردر لکن داغلرده اغاچ نامنده اثر یوقدر [220 a] اذین جانب بو کره اوردوی همایون یرندن بعض کسنه لر صویوک قارشویقاسنه نظر ایلدکده کوررلر که برکه اوچ بیک مقداری کافر اتلوسی ظهور ایدوب عساکر اسلام بر برلرینه کوسستروب خبر ایلدکده بو حقیر دخی اول وقتده روزناجه همایون فضیلتلو وجود مکرم عبدالکریم افندیک چادرنده بولنوب مصاحبت ایدوب جلوه ذوقده ایکن بزم دخی معلومز اولدقده بیوک دوربنلری کتوروب نظر ایلدکده واقعا کافر قطنه سی بر یانندن کلمده بو کره سازلیغیک اوته طرفی دوز اوکی ایدی بو کافرلر کلدیلر چادیرلرین قورمغا باشلدیلر عساکر اسلامک چادیر قوردوقلری محل که یوکسکه واقع اولمش ایدی بو سبیدن بتون عساکر اسلام سیر تماشا ایدردی اما ارالقده صو وار صویوک قارشویقاسی یوکسک سازلیقکه فرضا مناره بیوکلیکنده سازلیقک اوته طرفی اوکادر یوخسه بویله اولسه ایدی غازی یکتلر صودن کچوب دشمن ایله جنک ایدرلردی اما سازلیق اولدوغندن خوف ایدرلردیکه شاید سازلیق بطاق اولوب جنک اولماسی ممکن دکلدیر بتون خلق بویله بلورلردی اما حضرت وزیر مکرم سردار اکرم محمد پاشا حضرتلرینه دخی بو کیفیتی احوالی ایله اعلام ایدوب بلدیردیکده همان اول ساعت آته بنوب یاننجه بلوک آغالرندن صاری بیراق اغاسی اولان مقتول قره مصطفی پاشا زاده الوب و اوجاق بیراغی دخی معاً وزیر مکرم کلوب

پروت صوینک جمع اولدوغی بر محلدلر که قارشو یقاسنده سکوت اغاچلری واردلر بر مقدار چرخجی اولان وزیر مکرم چرکس محمد پاشا اول محله سایانین قورمش ایدی وزیر اعظم محمد پاشانک سایاننه اندی اول ساعت بتون وزرالری وایکی شر طوغلولری و برر طوغلو بکلری و الای بکلرین و اوچاقولولری و کدکلویان آغالرین و مسن اختیارلری و تاتار خان عالیشان حضرتلرینی و محمد کرای غازی سلطانی و امیرزه لری هر نه قدر ایش ارلری وار ایسه جمع ایدوب مشاوره کبرا اولنق اوزره قول قرارده ایکن غازی یکتلردن بریسی قلعجین اغزینه الوب صوی یوزب قرشو یقاسنه کچوب سازلیق ایچندن واروب بر کافرک جانی خیش جهنمرا ایدوب کلّه سین میدان کتوروب دولتلو افندم همیشه دشمنلرک بویله اولسون دیوکلّه نک قانی اقارق حضور سعادتلرینه بر اقوب بیر اوپدی بتون عساکر اسلام بونی کوروب تحسین آفرین ایدوب آه نه زمان بیزده بویله ایدرز دیو ذوقلندیلر کلّه کتورن غازی یکیده وزیر مکرم بر خلعت کیدردی و بشیوز غروش کندویه احسان ایلدی سرحد * بکلمش مصاف جنکنده بولنش قلعه محاصره سنده موجود بولنش مسن اختیارلر اول محله شویله جواب ایله دیلر که الحمد لله تعالی بر جنکده هر قنقی طرفدن کلّه آلنور ایسه کلن کلن عساکره غایت ایله منصور و مظفر اولور و اکر دیل کلسه اولقدر مقبول اولماز بودفعه کلّه کلدی بلوکز و اکاه اولوکز که بوفال ابتداء فالدر کافر منهزم اولوب عساکر اسلام منصور اولور دنلدی سویلندی تمام کلن کلدی جمع اولندی بوکره وزیر اعظم باش قالدیروب شویله جواب ایلدیلر که اولا بیز بو سمته نیه کلدیک سویله یک دیدکده وزیر مکرم چرخجی محمد پاشا وزیر مکرم یکچیری اغاسی

* metinde سرحان

یوسف پاشا شویله جواب بیوردیلرکه کافری بولوب بولدوغمز بیرده جنک ایلمکه کلدیك تکرارینه وزیر اعظم جواب ایدرکه نه دیرسز جمله سی بردن بلی بویله دیر تکرارینه جواب بیوررلرکه ایمدی بو محله کوپرولر قورلوب قارشویقایه کچمک مناسبمیدر یوخسه دکیلمدر دیدکده تاتار خان حضرتلری جمله سی سکوت ایلدکدنصکره خان حضرتلری شویله جواب ایلدیلرکه بو صوبوک بوره سی کوپرو محلی دکلدر دخی یوقاروده مناسبمیدر سز لر اعلم سز دیدکده تکرار وزیر اعظم حضرتلری نه دیرسیکز دیدکده جمع اولنلری بتون سکوت برچیرک مقداری سکوت ایلدیلرینه سئوال ایلدکلرنده بوسنه نك بشلو اغاسی بر اختیار آدمدر همان ییر اوپوب شویله جواب ایدرکه اگر افندم اذن * ویریر ایسه کز بر سوز سویلم سویله دیو اذن ویردکده وزرا افندیلریمز دخی اذنلری اولور ایسه ومیر میران افندیلر و اوجاق اغالری افندیلریمز دخی جمله سنک اذنلری اولور ایسه سویلم دیدکده ییر ییردن جمله سی کندویه اذنلر سویله دیدکلرنده مزبور بشلو اغاسی بو کره شویله جواب ایدرکه (305 b) دولتو افندم سرحد منصوره نك قاعده کلیسی بودرکه دشمن بی دین ظهور ایدوب غزات موحدینک اوزرینه کلوب ظهور ایلدکده و اول وقتده مشورت اقتضا ایلدکده قاعده بودرکه اگر دشمن آرزو چوق هر نه مقدار اولورسه اولسون همان کوروندوکی ساعت دشمن بی دینک اوزرینه خوف ایتمیوب واریلوب جنکه آغاز اولنوب هر طرفدن جنک وجدال و حرب قتال اولنور ایسه بحمد لله تعالی اولکلن دشمن منهزم اولوب غزات موحدین منصور و مظفر اولور والا تأخیر ایدوب عجا کلن دشمن آرمیدر و چوقمیدر و کیفیت احوالترین تجسس ایتدرمک سوداسنده اولنور ایسه انهزامه باعث اولور همان درجنک اول

* اذن چوڭو zaman اذن olarak geçiyor.

ایاغمژك طوزيله كورینن دشمنك اوزرینه واریلماسی مناسبدر بنم بلدوكم بودر دیوب سکوت ایلدی سردار اکرم وزیر محترم حضرتلری دخی مشورتده موجود بولنان خان عالیشان وزراء عظاملر و میر میرانه و اقایان اوجاغه و جمله یه باقوب بو سوزه ندرسز مناسبمیدر و دخی مناسبی ندر دید کده جمله سی سز لر اعلم سز دیو جواب ایلد کلرنده اکر بنم بلدوكم بودر که مزبور بشلو اغاسنك تقریر اوزره مناسب کوریلوب همان اشبو محلدن نهر پروت اوزرینه طونبازلر اوزرینه جسر لر وضع اولنوب دشمن اوزرینه کتمه مز مناسبدر دید کده تاتار خان عالیشان دولت کرای سلطان ایکی دیز اوزرینه کلوب شوپله تقریر کلام ایلدیکه ای وزیر مکرم پاشا اوغلوم شمعی فرمان بیوریلان محلدن کپرولره مباشرة اولنوب عساکر منصوره نهر پروتی کچر ایکن بر مقداری کچوب بر مقداری دخی کچمه مش بولنوب اول وقتده کافر بی دینک بیوک طابور منحوسه سندن اون ایکی بیگ قطنه سی افزا اولمش و نه جانبه کتدوکی دخی هنوز معلومز اولیوب اشبو کچد محلدنه باصقین ایدر ایسه ایش غیری اولور حال یمان اولماسی امر مقرردر زیرا بو کافر بر علاق کافردر زیرا اوکریمزه بویله بش التی بیگ کافر کلوب طابور اولق اوزره کندوینی کوستره بو کره بوندن حیلله چقار هله دخی ملاحظه بیورک و صکره عساکر منصوره نك انهزامنه باعث اولرسز و نهر پروت کنارنده سایابان قورولدوغی محلدن قارشو کلن طابور منحوسه بر وجه تخمین بر بچق ساعت آنجق وار ایدی و نهر پروتک قاشو یقاسی سازلق و بتاقلق سازلغیک دخی اوتیه طرفی چمن و صحرا و صحرانک اکسه سی یوجه چبلاق طاغلردر ازین جانب ذکر اولندوغی اوزره کافردر طابورنی بیرلشدیروب و چادرلرین تکمیلندنصکره طابورنده بر مقدار سرخوش اولوب قطنه نامیله آریلوب ذکر اولنان سازلیق ایچندن ظهور ایدوب و کلوب سردار اکرمک اولدوغی

محل که چرخجی تعیین اولنوب وزیر مکرم چرکز محمد پاشا که یکرمی بش بیکنن متجاوز کزیده عساکر منصوره موجود و حاضر و اماده اولوب کافر لعین کلوب برو یقایه توفنکار بوشالدوب بر خیلی زعمنجه آتوب توتار ایکن همان چرخجی قولنده موجود بولنان قرق الی پاره طوپلره یک فتلدن آتشلر ایدوب هر بر لعینی کنی مرد و کمین مجروح و هر بریسن پرم پرم ایدوب ترس یوزینه کرو طابور منحوسه سنه عوده ابتدی الله عظیم الشانک حکمتندن سؤال اولناز کرچه دشمن قریباً قارشومزه کلوب بو معقوله ناساز حرکتلر ایلدی اما معنأ عساکر اسلامه قولاغوز اولدی اولآ ذکر اولنان سازلق بتاقیدر دکلمیدر کسه بلمیوب هرکس وهم اوزره فکرده ایدی چونکه بویله ظهور ایلدی هرکس نعمت گیری مترقبه بیلوب حمد و ثنا ایلوب یکی باشدن کیفار کرماکر اولدی بلطف خدا بو سنه مبارکه ده سازلغک چاموری و صوی چکلوب قورودن قوریه قالمش بوکره وزیر اعظم باش قالدیروب یکیچری اغاسی یوسف پاشا حضرتلرینه شوپله فرمان بیوردیار که بیز بو آرالغه نیه کلدک بحمد الله تعالی دشمن بی دیندن اخذ و انتقام (304 a) النوب منصور و مظفر اولق اوزره کلدیک اولمز شهید اولینمز غازی اولورز ایمدی معلومکز اولسونکه بنم سفرم یوقدر و دشمن احوالینک دخی حیلله و خدعه سین بیلیم و لکن سزدن رجما ایدر مکه بله نکز سر کتم اتمیوب تقریر ایلسون سوزین دوتوب اقتضا ایدن فرمان عالی دیریغ اولنمیوب ویریلور کوکل برلکیله دشمن اوزرینه هجوم ایده لوم ان شاء الله الرحمن منصور و مظفر اولورز متوکلاً علی الله دیوب دفتر دار اول داماد محمد افندی به خطاباً فرمان بیوریلوب بو کون اخشامه دک نهر پروت اوزرینه ا وچ جسرلر وضع اولنوب عساکر منصوره عبور ایده اولدخی سعی و اهتمام طونبازلر اوزرینه ا وچ عدد کپرو مهتاتی تدارک

ایدوب کیجه اولدقده شافعیدن اولجه اوچ کپرو اتمام وحاضر اماده اولندی و مقدّمجه درتیوز نفر پیاده لونداتی نهر پروتک قارشویقاسنه کچوب وضع اولنجق جسرلری محافظه ایچون مترسار الدیلر ولکن کپرولر وضع اولنور ایکن ساعت یدیده ایکن برالله الله صداسی نهر مزبورک قارشویقاسنده ظهور ایدوب برو طرفه سرایت ایدوب کولینک محمدی چکلوب عساکر اسلام ایچینده بر غولغولهء عظیمه ظهور ایلمشدر [yandaki yazı] (کیجه ایله چکلن کولینکک حکمتی بو اولدیکه نهر پروتک قارشویقاسنده بزم ایله دشمنک انجه قراغولاری بر محله کلوب تجسس ایدر سوداسنده ایکن سازلق ایچینده بزم انجه قراغولینک او یوقلر ایکن توفنکی نك فالیه سی آتش آلوب در عقب توفنکی بوشالقدقه اوردوی همایونده توفنک لر وار ایسه کیجه ایله آتیلوب دشمنه دخی خوف عارض اولوب قراری فراره تبدیل ایلمش بحمدلله تعالی) و علی السحر کپرولر تمام اولوب ماه جمادی الاخرک دردنجی بازار کیجه سی ایدی صباح باقدیلر که کفره بی دین طابورین براغوب قراری فراره تبدیل ایدوب مال ملکین دخی براغوب اکنجی (ایکنجی) طابور منحوسه کتمش من عندالله غزات موحدین بو علامت کورد کلرنده غزات مسلیمن صبره مجاللری قالمیوب ابتدا تاتار صالح پاشایه فرمان عالی کپرودن کچوب دل وکله کلمکه باشلقدقه دخی زیاده جنکه میل ورغبت اولنوب هرکس صبره مجاللری قالمدوغندن کوکلو عسکره اذن اولنوب و صالح پاشا میرمیران حضرتلرینه خطاباً فرمان عالی صادر اولدیکه کیدن عساکر منصوره یه باش بوغ اولق اوزره ازین (؟) جانب دل وکله کلمکه دخی زیاده ظهور ایدوب و صدر اعظم حضرتلری دخی بخشیشارین معه زیاده ویرمکده ایکن کلن دیلرین سویلدوب شویله جواب ایلدیلرکه مسقو چاری

اولان قرالیمز حالاطا بورده در و مرادی قرری فراره تبدیل ایلمکدر احوال معلوم دولت صدر عالی اولدوقده همان بازار کونی دخی عساکر اسلامه غایتله استک بولنوب همان مجدداً سپاه و سلحداران سردنکجدیلیری و کوکلو استین غازی یکتار برکسنه مانع اولماق اوزره گروه گروه سرعتله دشمن بی دینی آرزو ایدوب کتمده و سیواس ایالتنه متصرف چرکس محمد پاشا چرخجی و بلسنجه تعیین دیاربکر و آلیسی مقتول قره مصطفی پاشا زاده علی پاشا و اون ایکی ایکیشر طوغلو میر میرانار قپوسی خلیله و ایالتلری عسگری ایله بروجه تخمین سکسان بیکنن متجاوز کزیده عساکر منصوره ولکن پیاده عسکرین وضع اولنان کپرودن بر فرد کچمک اوزره موکد فرمان عالی صادر اولمشدر [yanda: یعنی اوردوی همایون بوش قالماق اوزره دشمنی بی دینک خلاقی ظهور ایدرسه] قرآلی منحوسه بی الیقویوب و اوکین دخی ضبط ایلدوکی خبری کلدی بحمد الله تعالی کلن دیلارک تقریری بویله درکه سزله بورایه کلدیکز و قتده قرالیمز اوکوکزه کلن طابوره بش التی بیک عسکر ایله بغداد بکی اولان قنظمیر اوغلنی باش بوغ ایدوب ایلرو کوندردی ایدی و ایکنجی طابور که سکسان بیک مقداری جنکجی عسکر ایله شرمات اوغلونی باش بوغ ایتمش ایدی و یوز یکر می بیکنن متجاوز پیاده صولطط ایله قرالیمز یاننده آلیقومش ایدی و قرالیمز یانه بو ذکر اولنان باشلری آلوب و کلوب سزک اوردوکز مقابلنده آینه طوتوب سیر تماشا ایلدی و قنظمیر اوغلنه جواب ایلدیکه سنک سویلدوکین سوزله خلاف چقدی و هر بار دیر ایدیکه عثمانلی عسکری بر شی دکلدیر و اکثری منو چقالدر جنکجیسی آذر شمدی ایسه عسکرک نهایی اولیوب حسابه کلمز دیدکده ینه جواب ایدر که بر شی دکلدیر بونلرک جمله سی فرار ایدر دیر [220 b] لاف و کذاف ایدردی ینه صدر اعظم حضرتلری دیدیکه

شیمدی قرالیك عسکری جمله بر یرده میدر یوخسه دخی وارمیدر کلجک دیل مسفور شویله جواب ایدرکه قرالیز یاشه کلد کدنصکره اون ایکی بیک اتلو عسکری طابورندن ایروب واون ایکی شاهی طوب وایروب کوندردی بلمرز زهیه کوندردی وهم ستمور قاش دیرلر قرالمزک بر سر عسکری واردیر یکر می بش بیک جنک آور اتلو عسکریمی واردیر اولدخی کلمدی کلمک اوزره در وزیر اعظم حضرتلری (دیل) کتورن غازی یکیده خلعت کیدایروب بخشیشین دخی وایروب سویلین دیلین کله سین اوروب جان حبیبسن (خبیثین) جهنمرا ایتدیلر بو کره اول محله کله و دیل کتورن غازی یکتلر قانلره غرق اولشار موجود بولنان عساکر اسلام کوروب شویله فریاد ایدرلر دیکه یاربم زه دخی بویله غزا ایتمک میسر ایله و بو غزادن محروم ایتمیوب مال غنایمنی نصیب ایله دیو فریاد ایدوب هر برین کوزلرندن یاش اقادردی اما اول کون صاغدن و صولدن شویله جواب ایدرلر دیکه و کافرک اوکین قبادن چرخجی محمد پاشادن و قریم خان عالیشاندن فریادجیلر کلوردیکه امان امان زه پیاده عسکرین یتشدیره سز وهم صو وهم ذخیره اکر یتشمز ایسه کافر بی دین اوکومزدن قچار ضبط ایدمز صکره طاغه کیورور داغ ایسه هم اورمانلیق وهم بظلقدیر حال یمان اولور صوک پشیمانلق اقچه اتمز هله اوردوی همایوندن بر آز صقه خاصص باشیه فرمان اولنوب و بر از دخی سیرم عربهلری ایله پکسمت کوندردی شویله فرمان اولندیکه حالا خان عالیشان حضرتلری و چرخجی محمد پاشا قرنداشم و سائر وزرا قرداشلریم کورهیم سزی نه یپارسکز یپاسز غیرت سز کدیر کافر قیوویرمیوب القودیکز منوال اوزره القودیره سز ان شاء الله الرحمن یارینکه کون بز دخی سنجاغ رسول الله ایله بتون عساکر منصوره ایله امدادکزه یتشورز الم اوزره اولیه سز بعده اخشامه پیاده عسکری قانلی پلوالری

یوب حلاله شوب و دلالر دخی چاغیروب بتون اغیرلقلریکز کیرویه قالسون
 علی الصبّاح ان شاء الله تعالی کچرز دنیلد کده هر کس حلاله شوب احبابلری
 ایله وداع ایدوب عجا کوزلره اوینخومی کیرر دین قرداشلری برلرینه بویله
 دیرلر ایدیکه ای برادر بری بریمزک میتین کافرده براقیالوم وصاغ قلنلریمز اهل
 وعیالرمزه سلام و مخدوملریمزک دخی دیده لرین بوس ایده سز دیوهر برلرینک
 کوزلرندن یاش اقوب ینه آه ربم صباح نه زمان اولور هله کجه دن بتون
 عساکر اسلام آلسته حیّا اولدوغندن شافعی وقتندن وزیر مکرّم یوسف
 پاشا آغاء یکچریان درگاه عالی بتون نفراتیله کوپرولردن کچوب وحقی
 بازار کونی شوکتلو خنکاریمزک سلحشور اغالرندن مرزان (؟) علی اغا
 شهید اولوب بوسنوی محمد اغا جنازه سین کتوروب کوپرو باشنده نمازین
 قلوب اول محله دفن اتدیله و صدر اعظم حضرتلرینک تلخیصجی سی اولان
 اغیار مصطفی اغاء شهید اولدوغی خبرین ویردیله اذین جانب ۱۱۲۳ ماه
 جمادی الاخرک بشنجی بازار ایرتسی کونی صادر اولان فرمان عالی موجبنجه بتون
 اغیرلقلر کیرویه قالوب سنجاغ شریف ایله دوعا و ثنا اولوب بتون عساکر اسلام
 کوپرولردن کچدیله اما سالیغک اوتیه طرفی دوز اوکی در اوکانیک اورطه یرندن
 نهر پروت کچر بر مقدار صق اغاچلقلر وار عینی ایله استانبول قربنده فنر
 بقچه سی صنتندی اول محله کوردیک که بر عالی جنک قورولدی کله لر
 و دیلر کلمکه باشلادی [221 a] مکر که ماء پروت صوی ایله یدی سکز
 پاره کمی ایله کافر منحوسه ذخیره کتوررلر ایش پیاده عسکرینک دوعلری
 مستجاب اولوب اوغرلرینه کلدی اولوقته آتلمو مقابله جیسی اولان السید صبری
 افندی حضرتلری اول عسکره همان باش بوغ اولوب کندوسی اتباعی ایله
 یوریوب فی الحالیک ایچنده سکز یوز مقداری کفره اولنوب سیف الله ایله

قتل اولندیلر چونکه کافرك اولکه طابورینک یورت یرینه کلوب نظر اولندقدہ آلتون یاللدزی هینطولر و صد فلی کونا کون پشتحتہ (؟) لرو ذخیره عره به لری قات آندر قات اولوب عساکر اسلام بونلرک بریسنه رغبت ایتمیوب انجق تاتار عسکری هر بری بر ایکیشر عره به ضبط ایدوب اولرینه کتور لر دی زیرا تاتار عسکرینک کویلری یقین اولدوغی اجلدن کافر بی دینک مالین یغما ایدر لر دی انجق بزم عساکر اسلام طرفندن بر فرد بر شیئه یاپشمز لر دی حکمت بودر که کافر منحوسک طابورینه آرزو ایدوب ذی قیمتی بتون یاننده در دیو ایلروسین استر لر دی ما وقع بویله ایدی وزیر اعظم حضرتلری اول کافرك یورت یرین کچوب درت بچق ساعت مقداری کیدلدنصره فرمان ایدوب بو محله اوطاغ همایون قونیلسون یایه عسکریمز شاید صقیلور وهم هوانک غایت استی اولوب درتیوزیدی پاره طوب کلوب بو قدر جبخانه آلاتی کلوب یتشمز مانده لر اسیجاغه دایانمز دیوب چرمن بکینه فرمان ایدوب طوغاری بو محله دیک دیدکلرنده اول ساعت اوردوی همایون اول اوکایه قونلدی و کندولری دخی اول اوکانیک چپلاق صیرت داغی وار ایدی اول طاغ اوزرنده کیدر ایکن مکث ایدوب اویله نمازین قلمغه شروع ایلدیلر اما طاغدن بتون اوکا کورینور ایدی کافرك عسکری ایله بزم عسکر اسلام جنک ایدر لر دیکه قیامت علامتلرندن بر علامت ایدی کافر بی دین نقدر آتش بازلیغی وار ایسه صرف ایدوب غزات مسلمین دخی آتشک اوغرینه واروب اصلا صایمیوب کمین اسیر و کمین شمشیر ایله جانی خیبتلرین جهنمرا ایدوب کلّه ارین الوب وزیر اعظم حضرتلرینه کتوروب خلعتلر الباس اولنوب بخشیشلر احسان اولنوردی بعده اول محله کرجکسین یورت یری اولق اوزره قونلدی اما کک اوکاسی دیر لر ایدی بر فرد استمز ایدی زیرا ایلرسی کوتا کوت جنک ده

ایدی حالنکه بازار کونی ایکندیدنصکره هر کس قرینلرین دیورروب بو محله کلنجیه دك آج صوسز وهم غایتله هوانك اصجق اولدوغی محل اولا لکن الله عظم الشان قوللرینه صبرلقار ویروب قطعاً برشی استمز آه واه نه زمان ربمزمك ضیافتنه واصل اولوب لطفنه مستغرق اولورز دیو هر کس تضرع و نیازده ایکن و صدر اعظم حضرتلری دخی اویله نمازین ادا ایدرکن جنك ایدن غازیلردن و باش بوغ اولان چرخجی محمد پاشادن و تاتارخان عالیشان حضرتلرندن آدم آدم اوزرینه فریاد فریاد اوزرینه امان امان یتشه سز اکر بوکون یتشمز ایسه کز کافر بزى سوکر یولی آلور یاش یقیندیر یاشه داخل اولورسه صکره حال مشکل اولور هم زخیره لنور و هم صولنور دنچ اولور صرپه چکر صکره اله کیرمسی مشکل اولور جنك اولماسی دخی یمان عساکر اسلامك انهمنه باعث اولور غیرت ایدوب یتشه سز زیرا کافر وار قوتی بازویه کتوروب آتش بازلیق ایله عساکر اسلامی حاشلی یورور دیو خبر خبر اوزرینه کلدکده وزیر اعظم بلی درستی بودر زیرا ایلروده پیاده عسکریمز یوقدیر و جبخانه مز دخی یوقدر همان چرخجی قولندن اون ایکی پاره طوپمز واردیر نه دیرسز دیدکلرنده موجود بولنان مسن اختیارلر صاغدن وصولدن سز لر اعلم سز فرصتی فوت ایلمك اولماز اما خیلی مسافهٔ بعیده دیر یاهه عسکریمز شاید صقیلور هله وزیر اعظم یوسف پاشا حضرتلرینه کیفیت احوالی عرض و اعلام ایدك مشاوره ایتسونلر دیدکلرنده اول ساعت فرمان اولدقده یکچری اغاسی مشاوره ایدوب شویله جواب ویرورلر همان بو ساعت کیده رز کافر بی دین ایله مقابل اولوب رستمانه جنك ایدورز ان شاء الله الرحمن منصور و مظفر اولوب مال غنایمن تکرری بزّه [221 b] احسان ایدر دیو جمله بردن بوسوزی سویلدیلر و بو خبر وزیر مکرم محمد پاشایه کلدی اول ساعت فرمان کوندروب پادشاهمزمك اتمکی هر بریکزه حلال اولسون

امدی بنمده مرادم بودر همان بو ساعت دورمیوب دشمن اوزرینه کیدوب واروب مترسلنه سز بز دخی ان شاء الله آیاق آیاق آردیکزجه وارورز دیو خبر واردوغی ساعت یورت یرندن بو کره وزیر مکرم یوسف پاشا حضرتلری بتون نفراتیله قالقوب اول اوکایه پاپادیه چیچکی کبی دوکلوب دشمن اوزرینه کیتدیله وزیر اعظم دخی یاننده بولنان موجود عساکر اسلامیه قالقوب ارتلرنجه ایاق ایاق واردیلر اما یولده کیدرکن تاتار عسکری کافر منحوسک براقدوقلری اغیرلقارین و اشیلرین آلوب کتورورلردی و سئوال اولنوردیکه ای قوناق بوسنه مبارکه ده غنایم ایله نچه سز ایله جواب ایدرلردیکه الحمد لله تعالی بوسنه مبارکه ده کافردن الدیکمز مال غنایم برسنه ده آلامشزدر اختیارلریمزدن دخی اشتمدیك الحمد لله تعالی حق تعالی پادشاهمزی خطالردن حفظ ایدوب اعداسنک اوزرینه غالب ایده دیو دوعا ایدرلردی اما سنجاغ رسول (الله) کافر اوزرینه یاقلاشدقچه و ایلرودن دخی جنک زیاده اولدوقچه اولوقته بر مقدار روز کار چقدوکه کفّار اوزرینه و کفّار دخی توز و طمان ایچنده قالدی و عساکر اسلام بو لطف احسانی کوروب تکریه حمد و ثنا ایلدیلر اما انی کوردوکه که یوسف پاشا حضرتلرندن خبر کلدیکه یایه عسکری کافرک طابورنی کوردکلرنده مترسلر المیوب اچقدن یوریش ایلدیلر سز دخی یتشه سز ان شاء الله کافری بتون قریلور اول ساعت صدراعظم فرمان ایدوب ساعتلر باقیلوب اخشامه اوچ بچق ساعت قالمش اکر یکیچری صقلوب دشمن دخی قراری فراره تبدیل ایلمز ایسه البتّه متریس السونلر دیو فرمان فرمان اوزرینه کوندرلردی اما پیاده عسکری مترسلنمیوب متریس آلمغه تنزل ایلمیوب یک نفسدن سیف الله ایله کافرلری قیروب کافرک طوپنه و تفنکنه و مچنه رغبت ایتمیوب قارشو وارورلردی اول وقتده بندر طرفندن خبر کلدیکه اسوج قرالینک یاننده

موجود بولنان درت بیک اسوجلی و اون بیک سردنکچدی و اون ایکی بیک پوتقاللی قزاغی و درت بیک بره باش قزاغی حالا کلوب نهر پروتیک یانته داخل اولوب قرال دخی کلمک اوزره در تصویر اولان محله جمله سی فرمان اولنوب فرمان بنده اولمشلردر زیرا اول محله بونلرک اولدوغی ییردن (صو) کچید و پرور ایدی بو سبیدن اورایه فرمان اولندی اما کافردر بلدیکه عثمانلی عسکرینک پیاده سی کلوب جنکه کرشدوکنی کورد کده اولقدر اتشار صاجدیکه قیامت علامتلرندن بر علامت اولنوب چونکه یکیچری آچقدن یوریش ایلد کلرنده سردنکچدی اغالرندن محمد اغا کندوسی شهید و بتون نفراتی بیراغی ایله سوکندی و دیگر سردنکچدی اغاسی محمد قرق برنجی ده کندوسی شهید بتون نفراتی شهید اولدی و یکریمی برنجیده سردنکچدی اغاسی محمد اغا شهید بتون نفراتیله اما بو وقتده چرخجی وزیر مکرم چرکس محمد پاشادن و تاتار خان عالیشانندن خبر کلدیکه الحمد لله تعالی کافرک اوکین بتون ضبط ایلدک غیری قیملمده مغه مجالی قالمادی لکن بزه بر مقدار جبخانه کوندره سز زیرا جبخانه مز قالمدی و اخشامده یاقلشوب آدنه بکلر بکیسی منشور افت کورد بیرام زاده محمد پاشا ایالتیه اول وقتده هنوز یتشوب کافره اویله بر قیولوش قبولشدرکه مردانه یکت اولوب رستمانه جنک ایدن غازیلری بویلجه کتابلره تحریر ایدرلر صدر اعظم حضرتلری کندویه عظیم دوعا ایلمشدر اخشامدیر اولدی قراکلوک باصدی کافر ایسه نیه اوغرادوغین بلمیوب غایتله کافر بی دین غرور اولوب غرورنک ایسه خصمی الله عظیم الشان دیر اوچ طابور منحوس بر یره جمع اولوب درت اطرافین قوشادوب اصلا بر طرفه بر نفر چقمغه مجالی قالمدی و بویله اولدیکه نهر پروت یاننده ایکن بر ایچم صویه خسرت ایلدی الله چونکه اخشامدیر اولدی کافر ایله غزات مسلمین

قارشق اولوب اما کافر بی دین بری بری آردنجه توپلرین و توفنکلرین و حوان قونپاره سین وال قونباره سین و یاغلی پاچاورالر و یلمه ایدوب بومنوال اوزره طور میوب جنک ایدردی زیرا بلدیکه هر طرفی بغلتوب قورتلوش یوق همان جنک ایلمدن اوزکه یوقدر دیوب وار قوتی بازویه کتورب آتشرین صچاردی اما چونکه پیاده عسکری هم آچ وهم صوسز سکز ساعتک یول یورویه و کلدوکلری ساعت آچقدن یوریش ایدوب جنک ایدرلر دشمنک ایسه آتش بازغی بویله بویله در طاقت کتوره میوب کیرویه آیق آیق چکلوب شهید اولان اولدی یرالی اولان اولدی صاغ قورتلن کیرویه چکلوب سلطان عثمان الغازی خندق وار ایدی اول محله که بعین تصویر اولان محل باشند باشه درین خندق کسوب قالمش ایدی فرصت در دیوب اول خندقه آچ و صوسز طولدولر اما کافرک بتون آتشری اوزرلرندن کچردی کافر ایسه ظن ایدردیکه آندوقلریمز شیلر دشمنه اورر الحمد لله تعالی امت محمدیه ضرر اثابت اتمز اولدی [222 a] چونکه کمال مرتبه پیاده عسکرینک دشمن ایله مقابل و جنکه حاضر آماده اولالی اوچ کون اولوب اما او چونجی کون که کافره مقابل اولایزده شمدی بزه بیره متیریس آلسونلر بره آچقدن یوریش اتمسونلر بو خصوصده بزله اطاعت فرمان اتمز دیوب یوسف پاشا حضرتلری ضبط ایده میوب ماه جمادی الاخیرک بشنجی بازار ایرته سی کونی ساعت سکز بچقده ایکن پیاده عسکری آچقدن یوریش ایدوب اولقدر جنک اولمشدرکه برشیلره قیاس * اولتماز همان قلیچ قلیجه یقه یاقیه کلنوب کلله ره و دیلاره قطعاً رغبت اولنمیوب همان بتون طابوری منحوسی سوکندر مکه تقید اولندی لکن اخشام اولوب قراکلق باصدوقده ذکر اولنان خندقه بیرلشدلر لکن اخشامدنصکره کلن دیلاریک بریسین سویلتدیلر دیل مسفور شویله جواب ایدرکه قرالمز اخشامدنصکره پروت صوینک کچد ورن محله کو پرولر

* Metinde قیاص

ياپوب كيمي كوپرودن و كيمي صودن كچسه كرك ايدى باقديلر كه اول محلي ده اسوچ قرالى ضبط ايلمش همان ياننده اولان وزرالرين چاغروب ايواه ايواه شيمدى بزم بتون مملكتتمزي اسوچ قرالنه دكدى واسوچ قراليمي ضبط ايده جك دير ديو فرياد و فغان ايامده اما هر آن لسانلر يمزدن چقارديكي الله الله ديوپ كافرله غازيلر قلع اوروب طابورينه كوليبنك محمد ايله عموماً حمله اوردوقلر نده سنجاغ شريف ديب آلاي اولدوغى اجلدن ايلروده كي جنك ايدن غازيلره تقويت كلسون ايچون وكفتار عسكرينه دخى دهشت الويروب قلمده مغه مجالى قالمسون ديوپ الله الله ديرلردى و فتح شريف سوره سين قرأت اولوب دروننجه دوعا ايدرلردى اما هوانك اصحققلى كمال مرتبه زياده اولوب كوپر و باشندن جنك اولان محله كلنجيه دك سكر ساعت اولدوغى اجلدن جبخانه يتشميوب و طوپلر دخى كلميوب انجق چرخجى قولنده بولنان اون ايكي عدد طوپلر اتيلوب آتيلان طوپلر دخى كافر منحوسك طابورينه كاه ايرر و كاه ايرمزدى و سنجاغ شريفك اولدوغى محله كافر دن كلن طوپلر كله سي يتشم ايدى بو منوال اوزره اخشامدر اولدى پياده عسكرى جمله خدا ويردى خندقه كيروب ييرلشدى و كافر مقهورك آتشي ايسه طورمايوب بره پراهاي آتمده اما وزير مكرم كدكلو اغالرينه تنبيه ايله اصهارليوب جبخانه سرعتله يتشون ديو آدم آدم اوزرينه مباشر مباشر اوزرينه كونده ريلوب هله ياتسودن اولجه اوچ عربه جبخانه الاتيكه قازمه وكورك كلوب اول ساعت اغا قولينه كونده رلدى هله غيرى برى برى اردنجه جبخانه الاتى يتشوب طوپلر دخى ياتسو محلى يدى پاره طوپ كلوب اغا قولنه كوندريلوب ذيرا اغاء يكيچريان دركاه على كافر طابور منحوسك اورته سنده اولوب كوندريلن يدى پاره طوپي طولديروب آتش ايلدكلر نده كافر منحوسك بغرينه بغرينه اورلردى هله نصف الليله كلنجيه دك ايكيوز اللى پاره طوپلر مترسلره ييرلشوب آتمغه

باشلقدقه کافر منحوسك طوپلری دخی ابطال اولوب اتیلیمغه قدرت قالمیوب همان باروت یقاردی شافعی وقتنده اولجه یکپاره درتیوز پاره طوپلر مترسلاره بیرلشوب بتون اتیلوب کافر منحوسك طابورینی دارماه داغن اولنوردی لکن بالیمز طوپلری وار ایدی یدی پاره هر بریسین قرقرچفت مانده لر چکردی اول طوپلر کلمدی قصور بتون کلوب داخل اولدی بوکره کافر مقهور بوجنکلی غزات مسلمیندن کوروب عقلی کسدیکه بر وجهله قورتلیش یوق همان شافعی وقتی اولدوغی ساعت وار قوتی بازویه آتش بازلوقلرین* اجرا ایده رک طابورندن چقوب غزات مسلمین اوزلرینه حمله ایلدکلرنده عساکر اسلام ایسه قرینلرین طویوروب وصولانوب و جمله مترسلر دخی کمال مرتبه مستحکم اولمش ایدی پیاده عسکری شولقدر جنک ایدرلردیکه طلوع فجردن طلوع شمشه وارنجیه دق یدی کره عساکر منصوره یه حمله ایلدیلر اما الحمدلله عساکر اسلامه برشی ایددمیوب کافر بی (دین) هر حمله ایلدیکه کافرلری ترس یوزلرینه دوندوروب مترسلرینه صوقارلردی و نصف التیلده وزیر مکرم حضرتلری یکچیری اغاسی یوسف پاشا حضرتلرینه خبر کوندردیلر که کوره ایم نه شکل جنک ایتدیرز و اولدوغی محله مستحکم اولوب بصیرت اوزره اولسون دیدکلرنده وزیر مکرم یوسف پاشا حضرتلرندن بویلهجه خبر کوندرمشلر که وارر دولتلو ولی النعمم افندیملک مبارک ایقلری ترابرینه یوز سوره ریم بزی خیر دوعدان اونتمه سونلر و آخرت حقین حلال ایلسونلر شمدنصکره بز صاغ قالمالیز و بو دشمندن دخی یوز چویرمه زیز وان شاء الله الرحمن کافرلی دخی بوزاریز همان یرلرنده متین مستحکم اولوب منافق سوزلرینه اعتقاد بویورمسونلر زیرا منافقلر پک چوقدر دیو خبر کوندروب وزیر اعظم دخی کندولرینه عظیم دوعا ایتمشدر

* آتشلر بازلوقلرین metinde

اما اشده كوندوز اولوب كونش طلوع ايدنجيه دك الايلر بغلنوب جنكلر قوريلوب
 كافر بي دين ايسه همان جانلرين قورتمقدن نااميد غيرى طويلرى اشلمز
 وتوفنكلرى دخى اتيلمايوب همان غازى يكتلر ايله مچ ايله جنك ايدرلردى
 پياده عسكرى طقسان بيكه قريب اولوب ايلروده [222 b] رستملىر كيبي جنك
 ايدرلردى باخصوص وزير مكرم يوسف پاشا حضرتلرى ايله قوجه طويلچى
 باشى اغا مترسدش اولوب آلرئنده يالنجق قلچ ايله پياده عسكرينه ديرلر ايديكه
 افرين پادشاهمك اتمكى هر بريكزه حلال اولسون قومك كوره يم سزى جنت
 بزم ايچونلر كافر مقهورك مال املاكي بزمدر فرصت دخى بزمدر ديوب هم بويله
 سويليوب وهم كافرله قلچ اوروب جان خيثلرين جهنمرا ايدرلر اينديرلردى
 وسائر ضابطانلر دخى بوقوتى وبو مردانلكى كوروب انلر دخى هر برى قهرمانلر
 كيبي جنك ايدوب نفراتلرى دخى هر برى ديل وكله كتورمك كويا بينلرنده
 بر عيب كبي شى اولوب اعتبار اتمز اولديلر اتلو عسكرى ايسه طورمايوب طرف
 طرف جنك ايلمده درتيوز عدد طويلر دخى تعين اولنان مترسلردن تيز تيز
 طولديروب آتلمده اما عساكر اسلام طرفندن آتيلن طويلر كافر مقهوريك
 طابورينه اورور وكمه سين داغيدوب خيزين دفع ايدهميوب اوته طرفنه كچوب
 صويك ديننده اولان ياره دوشردى ويارك اوستونده تصوير اولنان محل كه اسوچلى
 وپوتقاللى وبره باش قزاقلرى وسردن كچدى عسكرى اولوردى حمده الملك المتعال
 واحد القهار اولان ذوالجلال حضرتلرى اول كون دخى بر مقدار روزكار
 ويروب بتون طويلريك وتوفنكلرين وتوزى طهانلرين كفار اوزرينه كتورور
 ايدى بتون عساكر اسلام ايسه ميدان محبته نه شكل قلچ اوردوقلرى زمان
 شمشك ضياسيله اشكاره اولوب كولبنك محمدى چكلوردى بومنوال اوزره
 ماه جمادى الاخره التنجى صالى كونى دخى شافعى وقتندن اولجه كافر ايله كوتا

کوت جنکه دورشلدی منوال مشروح اوزره اما کافر لعینلر غزآت مسلمیندن بوجنک آورلغی (جنکاورلگی) کوروب بر وجهله قورتیلش یوق همان چار مقهورک باشنه جمع اولوب شويله جواب ایدرلر که کندوک عورتیکی آلدیک قیو ایچنه کیردیک یعنی قورتلسکمی کرکدر بو عثمانلی عسکری بزی بتون توکه دیر همان طابوریمزک ایچنه کیرمسه لر بتون بزی طوپه یدوررلر اکر بونک معالجه سین کورمیوب غافل اولورسک سنی دری طوتوب سردارینه تسلیم ایدهرز قوشجه جانلریمزی آزاد ایتدیررز همان بوساعت عورتی دخی شويله جواب ایدر که اولآ بنم پدرم نمچه قرالی ایدی پدرم اولدی ایسه قرداشم حالا نمچه قرالیدر آل عثمان ایله بارشقدیر دوستنه دوست دشمننه دشمنیدر ایمدی حالا بنم دخی قرتمده اولادیم وار بونلر طوغری سویلرلر تحقیق اکر بونک تداریکین کورمز ایسه کز شیمدی هنطوویمه بنوب کندیمک اوچ بیک پدرمانده اولان صولططیریمی الوب بوینمه مقمرمه باغلا یوب آمان دیوب انلر دخی آمان دینه قلیج چکزلر وهم بنی ساغ وسالم پدرم مملکتنه کوندرلر دیدکده بونلر دخی تکرار قرال باشنه جمع اولوب بله سز که حکایا زمانی کچدی شمدی عثمانلی غیری یوریش ایدر دیدکلرنده قرال مقهور وزراسین کشیشلرین ورهبانلرین باشنه جمع ایدوب ایمدی همان احوال کوردیکز که ایش ایشدن کجدی همان بلورسز که طقسان بیک یایه عسکریمز وار ایدی شمدی ایسه بر وافرئ اسهال مرضنه مبتلا اولوب قردلی بر وافرئ اچلقدن قیریلدی و حالا بیهجک اتمک یوق و ایچهجک صویئ دخی الله بزه غَضَب (Sic) ایدوب ویرمدی و عثمانلی عسکری بر طرفدن قیرر و بر طرفدن بو قدر طوپلر آتیلدقجه بوشه کتمیوب بو قدر بیک بایکیرلریمزی و آدملریمزی هلاک ایدیوب حالا هلاک ایتمده بو احوال بویله بوکا چاره ندر و نه مناسب کوررسز دیدکده شويله غَضَب ایله قنظمیر اوغلینه دیر که ای

لعین سن اوغراتدیک بزی بودردلره کرفتار ایلدیک بوساعت قره جلرندن باغلاک طورسون دیوب حبسه قالدیردی اما بو تدبیری ایلدیلر که عثمانلی بر مرحمت صاحبی در همان بوکا علاج تنبیه ایده لیمکه مترسلریمزده اولان نقدر یایه مز قالدی ایسه توفنکلرین باشین اشاغی طوتسونلر و بیراقلرین باشین اشاغی طوتسونلر هر مترسلرک اوکنده یکر میشر اوتوزر دخی زیاده آدملریمزدن چقسونلر بویونلرینه مَقْرَمَه لر باغلا یوب امان امان دیو فریاد اتسونلر قطعاً بر توفنک اتیلمسون وهم امان دیدیکمه ایلچیلر کونده ره لیم بلکه بزی آزاد ایدرلر ره بانلر دخی کوزل مناسبدیر زیرا انلرک کتابلرنده امان دینه قلیچ چکمز لر دیدکلرنده وجه مشروح بینلرنده تنبیه و تأکیدلر ایدوب هر مترسلرینک اوکلرنده یوز یوز الیش کفره ایللرین ارقه لریته چویروب بویونلرنده مَقْرَمَه لر فریاد و فغان ایلدکلرنده اول امردن وزیر مکرم یوسف پاشا حضرتلرینه کلوب ترجمان کتورتیموب قوغدیلر جنک ایسه کوتا کوت اولده هله تکرارینه کلوب ایاقلرینه یوزلرین سوروب فریاد و فغان ایلدکلرنده کندولرینه [223 a] کلوب بوکافرلرک مترسلرینک اوکلرنده چرخجی فلکلرینک دینده توفنکلرین براغوب شایقه لرین قولتوقلرینه الوب آلرین * آردلردینه چکوب بویونلرنده مَقْرَمَه لر اولدقلرین کوزلری کوروب زیرا یوسف پاشا حضرتلری کافرک طابور مقهورینک اورتاسنک قارشوسنده ایدی و یقین لغی دخی غایتله یقین اولوب سوز سویله سلر ایشدی لور ایدی چونکه احوال بویله اولدوغندن کندولرینه مرحمت کلوب وزیر اعظم سردار اکرم حضرتلرینه بو کیفیت احوال اعلام و کفره لری دخی یانجه ادملر تعیین کوندرمه اما وزیر اعظم حضرتلری سنجاغ رسول اللّٰهک دینده مشاوره

* Metinde hep ایللرین

اولنوب شمدنصكره الحمد لله تعالى پياده عسكرىمىز يولى ايله مترسلنوب مستحکم اولوب اتلو عسكرىمىز دخى تمام اولوب هر كس برر مقدار طعاملنديلر و حيواناتلرى دخى صولانوب برر مقدار اولندي قونداشم يوسف پاشا حضرتلرندن دمندن خبر كلديكه پياده عسكرينك ضبطى كوچ اولدى كافرك طوپلرى بتون ابطال و توفنگلرى ابطال وهم مترسارىمىز كافرك مترسارىنه غايتله يقين اولدوغى حسبيله پياده عسكرىمىز غيرى آرتوق يوريش استر طابور مقهوره فرمانكز اولسون ديوخبر كلدى ايدى ايمدى مناسي شمدنصكره يوريش وقتى دير تذكره جى افنديلر فرمانلر يازه كه هر قوله كوندهره يز هر طرفدن بردن كافرك طاבורى مقهورينه يوريش ايتسونلر ديوب تذكره جيلر اول ساعت اللرينه كاغلدر الوب يازمغه باشليوب يازيلن بيورلا يلره پنجه صحّ چكمكه باشلدى ابتدا تاتار خان عالیشان حضرتلرينه كه ان شاء الله الرحمن كوزه ده سز كه پياده عسكرى كولبنك چكوب يوريش اولدوغن سز دخى بصيرت اوزره اولوب همان كافرلرى قيويورمىوب بر ايوجه جنك ايده سزان شاء الله الرحمن بنم خير دوعام وشوكتلو افنديمىزك خير دوعاسى سز يك ايله بله دير و چرخجى محمد پاشايه دخى وزير مكرم اغاء يكيچريان (درگاه عاليه) صادر اولان فرمان على بويله در كه حالا يكيچرى اغاسى اولان قونداش اكرم سنى بتون پياده عسكرى ايله اول الله امانت ايلديم الم اوزره اولميه سز بنم خير دوعام وشوكتلو افنديمىزك خير دوعالىرى سزك ايله بله دير همان فرمانم وصولنده مترسدن بتون قوتى بازو ايدوب كافر مقهوريك طابورينه يوريش ايدوب ايتديرده سز و هر طرفه دخى بومنوال اوزره بر بيردن يوريش اولماسين فرمانم اولمشدير كرك جبه جى باشى اولان مصطفى اغايه وكرك طوپچى باشى آغايه وساير باش بوغ اولان محملرده وزرالره وسايره بو منوال اوزره فرمانلر يازيلوب هنوز تمام اولمدين يوسف پاشا حضرتلرندن كلن

کافرلر کلوب داخل حضور حضرت (صدر عالی اوکلرینه کافرلر) کلدیلر که شاپقاری قولتوقلر نده بویونلر نده مقررملر ایله باغلو سنجاغ شریفک یاننده اولان عساکر اسلام بو کیفیت کوروب اغلا شرق حمد و ثنا ایلدیلر اول ساعت وزیر مکرّم سردار اکرم ترجمانلر کتوردوب کلن کافرلری سویلتمکه باشلادیلر او ایله جواب ویردیلر که اولای بیز ایلچی ایز قیرالمز کوندردی امان امان دیلر و بونا نامه کوندردی دیوب ییر اوپوب نامه اوکلرینه قویدی اسوج قرالنک ترجمانی غایتله دوغری سویلر و کافرلریک حیلهلرین بلدوکی اجلدن نامه مسفور ترجمانک ایلنه ویردیلر بونا نامه نک مفهومین بیزه بیلدییره سین دیدکده ترجمان دخی حضور حضرت صدر عالیده و غزات مسلمین حضورنده باقوب قرال مقهورک نامه سین جوان قرأت ایلدی مفهوم نامه بودر که چار مقهور بنم و سز که ال عثمانسز بن ال عثمانیک دنکی دکلم دشمن سوزینه اوپوب کمال مرتبه مغرور اولدوغم حسبیه تکرتی بزه غضب ایدوب بنی بو قیافته کرفتار ایلدی مقداریمی بلدیم و کندولرینه کمال مرتبه انقیاد ایلدیم امان امان الامان ال امان و بعد الیوم الیوم القیام السعاده یه دک کم نظر ایله بله باقیهیم دیویازمش کلن کفره لری آلیقویوب شویله جواب ویردیلر که بو کافر بر علاق کافر در احتمالدر بر حیله سی اولوب بویله بیزه امان صورتین کوستروبدنه شاید عساکر اسلام دخی متریسلی بوش براغوبده علی الغفله کافر بی دین حیله سین و دام تزویراتین اشکاره ایدرده بتون عساکر اسلامه انهزام واقع اولوب ناس بیننده سپر لعنت اولوب قیامته دک سویلننه وز روز محشرده دخی چکه جکیزی الهدن غیری کسه بلمز صاغه و صوله باقوب بو جوابلری وزیر اکرم حضرتلری بیوردیلر نه دیرسز جوابکز نه دیر دیدکلر نده حضور صدر عالیده موجود بولنان غزات مسلمنلردن شویله جواب ویردیلر که همیشه دولتو افندیمز سلطانمز حق

تعالی عمریکزی و قدر و رفعتکز زیاده ایلوب جمیع عزات مسلمینک اناسی و اتاسی سز یو ملاحظه لی سوز بیوردیکز دشمندیر دشمنلکین قوماز هر بریسی بر شی سویلیوب فلان سفرده [223 b] مصاف جنکنده اوزریمزه کلن دشمن شو سیاقده شویله حیله ایلدی بویله دام تزویرات قوروب غزاة مسلمین انهزام اولدی هر بری بر شی سویلیدی بو کره وزیر اعظم حضرتاریدر شویله فرمان بیوردیلر که ایمدی بو کلن ایلچیلریک چار مقهوردن کتوردوکی نامه نك جوانی معلومز اولدی ولکن بو کلن ایلچی حبس ایدنک وهم قرینلرین طویورسونلر کوره لم صوکی نیه منجر *) اولور دیو فرمان ایدوب مسفورلری حبسه قالدیردیلر و ایلچی مسفور دخی بر تازه کافر ایدی بوندنصکره تکرار شویله فرمان بیوردیلر که یوریش ایچون یازیلان فرمانلر آلاسته حییا طورسون بر مقدار کوندرلمسین هله باقالوم نه یوزدن ظهور ایدر وهم بوساعت کدکلو اغالری کتسون وارسونلر تاتارخان عالیشان حضرتلرینه و چرخچی قرنداشم محمد پاشا (یه) فرمان ایتمشدر که بصیرت اوزره اولسونلر نه منوال اوزره فرمان عالی کونده ریلور ایسه اولمنوال اوزره حرکت ایتسونلر دیو فرمان ایلدیلر و تکرار تذکره جی افندیلره فرمان ایدوب یاز بیوردیلر که قرنداشم یوسف پاشا حضرتلرینه که وطوبجی باشی یه و جبه جی باشی اغایه خطاباً و سائر مترسلرده کی اولان باش بوغاره که کافر مقهوریک طابور منحوسنه بران و بر ساعت طورمیوب طوپاری و تفنکلی صقجه صقجه طولدیروب اتش اتسونلر و ارالغین صوغولتمسونلر فرمان عالیشانم نه یوزدن صادر اولور ایسه منتظر اولسونلر دیوب محلی محلینه کوندردلی اما کلن ایلچیلری چاوش باشی اولان احمد اغانک حبسنده ایدی

* Metinde مندرج

اوکلرینه طعام کتوروب وکلن طعامی دخی کورد کلرنده اول ساعت باشلرندن
 شابقه لرین چقاروب یوزلرین ییرلره سورر لر اما کوزلری طعامده اون کوندن
 زیاده طعام بیمه مشلر همان اول ساعت طعامه اوپله بر قیولوش قیولدیله که
 بر شیلره بکزمز و بو کیفیتی احوالی دخی وزیر اعظم حضرتلرینه نقل ایلدیله
 غایتله حظّ ایدوب حمد و ثنا ایلدیله اما جنکدیر دخی زیاده اولوب طوپلر و
 توفنکلر صقچه صقچه اتیلوب کافر لر دخی بو کیفیتی کوروب هر قچن درتیوز
 پاره طوپ یک فتلدن بوشانوب کافرک بتون طابورین چالقه یوب و عقبنجه
 طقسان بیگ مقداری توفنک دخی یک فتلدن بوشانوب بو منوال اوزره کافریک
 اوزرینه اتش لر صچار لر ایدی کافر لر ایسه قطعاً نه طوپ و نه توفنک آتمغه مجالی
 قالمیوب بتون طوپلرین و توفنکلرین غزات مسلمینک مترسلرندن اتیلان طوپلر
 و توفنکلر کور ایدوب ابطال اولمش ایدی و بوندن قطع نظر قطعاً بیهجک
 ذخیره لری اولمایوب تصویر اولان محله بر ایکی * مقدار (ی) سوکت اغاچلری
 وارد اول آغاچلریک قابوقلرین صریدیروب صولطارینه تعیین ویرر ایدی
 ذخیره لری دخی بو منوال اوزره ایدی بو سببدن دخی قوتلری قالمیوب همان
 ایچلرنده مرد اولنلرین کیمیسین کندو مترسلرینه یغوب و کیمیسین طپراق
 ایله اورتر لر ایدی و کیمسی دخی زخیر مرهضی جمله سنه عارض اولوب بر
 طرفدن قیریلور ایدی الحمد لله تعالی فهذا من فضلی اولسون دیو غزات مسلمین
 الله عظیم شانه حمد و ثنا ایدر لر دی اما تکرار طابور منحوسدن فریاد (د) دخی
 فریاد اوزرینه اولوب کافرک مترسلرینک اوکلرنده کی اولان صولطاری هر
 بری بویونلرینه مقرر مه لرین بغلیوب و شابقه لرین قولتوقلرینه قویوب امان الامان
 دیو فریاد و فغان ایدرک تکرار قرال مقهورک اولدوغی محل که قیودیر اوزرینه

* Metinde برکه

هجوم ایدوب شویله جواب ویردیلر که سنک مرادیک بزم جمله مزک آل عثمانک
 طابورندن آتیلان طوپلرینک کوله سنه و توفنکلرینک قورشوننه فدا ایتمک دیر
 مرادیک بز سنی شمدی طوتوب و کتوروب سردارینه تسلیم ایدرز دیدکلرنده
 قرال دخی تکرار شویله جواب ایدر که یسنه یپالوم ایلجی ایله نامه کوندردیک
 امان رجا ایلدیک جوابی کلمدی ینه جواب ویررلر که بر کره ایلچی
 کونده روبده مقید اولماق اولماز همان بوکا چاره بر کره دخی کوندر تکرار ینه
 کوندر رجاک طوتیلمدوغی صورتده چیق قیودن سنی اورتامزه آلالم کتورلم
 وآر سردارینک آیاغنه یوزوک سور جمله مال املاکی وجبخانه کی [224 a] تسلیم
 ایدوب قوشجه جانک آزاد اولنوب هم بز دخی آزاد اولوز دیدکلرنده تکرار بر
 ایلچی دخی دوزوب وآر همان نه یپارسک یاپ بزى بوبنددن خلاص ایتدیره سین
 دیوتنییه و تأکیدله کوندردی بو کره تکرار ایلچی مسفور فریاد ایدرک
 کلوب صدراعظم حضرتلرینک ایاغینه یوزین سوروب شاپقه سی قولتوغنه صوقش
 بوینده مقرمه سی بغلو فریاد ایدر که آمان آمان و سزنگ دینک زده اویله دیر که
 امان دینه قلچ اورمایوب طوپ توفنک دخی آتمسز سز ایسه بز آمان دیدکجه
 آتشکزی زیاده ایدوب جنکه کزی زیاده ایدرسز دیو فریاد ایلدکلرنده صدراعظم
 حضرتلری شویله فرمان بیوردیلر که اولا بزم طپراغمزده ایشیکز نه دیر حیلله
 ایله کلوب مملکت صاحبی اولمق میدی مرادیکز دیدکلرنده کافر مقهور شویله
 جواب ویرر اولا بز یرامزه دوش اولدیق صاححه مغایر ایشده بولندیق الله بزه
 بو مصیبتی ویردی شمدی بز آل عثمان پادشاهنک ادنا قولویوز نیچه دیلر سه
 اویله ایتسون تکرری بزه لایتمزی ویردی هر نه امر بیورر سه کز امریکزه
 راضی فرمانیکزه مطیعیز همان قوشجه جانلریمزی خلاص اولنوب جنک ایدن
 قوللریکزه فرمان ایدیک که بر مقدار جنک اولمسون بینمز بولونوب عسکریمیز

دخی قیریلیمیه زیرا بزم مترسلردن سزیک متّرساره نه طوب ونه توفنک آتار یوقدر جمله سی باشلردن شایقه لرین چقاروب بویونلرینه مقررمه لر باغلیوب بکا باقرلر که نه خبر ایله کلور ایددی لطف احسان بیوروب قولیکزی بویله درده کرفتار اولوب جمله سی جانلردن نا امید اولمشاره مسروراً کونده ریک دیو فریاد ایدهرک سویله دی بعده حضرت وزیر اعظم سردار اکرم حضرتلری کندولریک مکتوبجیسی اولان عمر افندی یه فرمان بیوردیلر که وار تاتار خان عالیشان حضرتلرینه سلام ایله بو ساعت بیورسونلر دیو کونده رلدی بعده تاتار خان حضرتلری کلیورور دیو خبر ویردوکلرنده بتون سنجاغ شریفک اطرافنده موجود بولونان اغایانلر کندولرنه سلامه طوروب وزیر اعظم حضرتلری دخی کندولرینه استقبال ایلیوب سایبانه اوتوردیلر اما خان حضرتلرینک بر مقدار کینی اولدوغنی اولوقته عقیلا استخراج ایلدیلر زیرا اکثریا بویله وقتده وسایر وقتلرده رئیس الکتاب افندی کیم ایسه خان حضرتلرینه دعوته اول کیده کلمش ایدی بو دفعه مکتوبجی اولان عمر افندی دعوته کیدوب بونوک کلمسین کندوسنه مستحسن کورمیوب کندسین تحقیر ایلدکلرین ملاحظه ایدوب بو سببدن کینی اولدوغین عقیلا استخراج ایلدیلر اما چونکه بو کافردن بو سوزلری اشدیلر و بو احواله مطلع اولدیلر خان حضرتلری ایله اشکاره مشاوره ایلدیلر وکلن ایلچینک انه بر کاغذ ویردیلر که اشد بزم هر نه مرادیمز وار ایسه بو کاغذ ایچنده دیر وهم آغزدندن سویله که اولاشوکتلو پادشاهمزک مراد همایونلری بویله در که بنم مملکتتمده اشی نه در شریعتمزده امان دینه قلیچ یوقدیر اما سز بزم طپراغمزده بولندوغکز اجلدن قلیچ واردیر اولانقدرطوب وتوفنکلریکز وجنک الاتی نقدر که واردیر جمله سین استریز ولحلینک قبضه تصرفنده اولان مملکتلری وقریه لری وار ایسه جمله سندن ال چکوب کرک

[224 b] قرالیک و کرک قرالکزین سر عسکری بر فردی لخلینک مالک اولدوغی مملکتک ایچنه ایاق باصدوغنه شوکتلو و عظمتلو پادشاهمزک رضای همایونلری یوقدیر و بوندن صکره پوتقالو قزاق رعایاسی بینلرنده هر کیمی قرال نصب ایدرلر ایسه اتسونلر دخل و تعرض اتمیوب کلیت ایله آل چکسون و بره باش قزاغندن دخی آل چکسون قطعا کرک کندوسی و کرک سر عسکری بره باشلینک طوپراغنه ایاق باصمق اوزره و بینلرنده هر کیمی قرال نصب ایدرلر ایسه اتسونلر و ازاق قلعهسنی خیانتکز ظاهر اولوب حیلله کز ظهورنده مرحوم و مغفور الغازی سلطان مصطفی پادشاهمز سفر همایونده ایکن کلدیکز آلدیکز ازاق قلعهسین نه منوال اوزره ایدیکز ایسه اولمنوال اوزره استریز و قیرم قارشوسنده صهار دماغنده اولان محدث ایلدیکز یکی قلعهی طوپیله و جببخانهسی ایله ایستریز طوپ و جبخانهسی میرییه تسلیم اولنوب و قلعه مزبور بتون یقلوب ییر ایله برابر اوله و قرالیک حالا یاننده هر نقدرطوپ و توفنک و مهمات جبخانهسی وار ایسه میرییه تسلیم ایدسز و بوندنصکره تاتار خان عالیشان حضرتلرینک بهر سنه معتاد قدیم اوزره ویریه کلدوکی هر نه ایسه تمامیه تسلیم اولنوب فیما بعد کتم اولنمیوب نقصانیله خان حضرتلرینه تسلیم اولنقدن غایقه اختراز ایلسون اشدیه بومنوال اوزره وار ایددی قرالنه بو ویردیکمز کاغدی تسلیم ایدوب و اغزدن دخی بوجوابلریمزی کندوسنه اکلات اشدیه سکا ایکی ساعته دک اذن اگر ایکی ساعته دک جوابمزه جواب کلمیوب یاخود فرمانیمک غیری مخالفتی ظهور ایدر ایسه قطعا بر دخی سوزیکزه اعتماد ایتمیوب اول ساعت مترسلرده حاضر و اماده اولان شوکتلو پادشاهمزک قوللرینه یورویش ایتدیروب جمله کزی قلیچدن کچورم امر مقرردر و اسوج قرالی دخی کوکلو نره دن استر ایسه نه کندوسنه و نه عسکرینه ضرر واقع اولمیوب امنیت ایله کندو مملکتته صباغ و سالم کتمک اوزره وجه مشروح اوزره ترجمانلر

ایلچی مسفوریک رو برُو دوروب و تقریر ایدوب اكلاتدقده نامه الوب ویر اوپوپ دولی دیزکین طابور منحوسنه کتدی و قصور قلن کفره لری چاوش باشی اغا حبسنده الیقونیلوب اوزرینه کدکلو اغالرنندن برکه اغا تعیین اولندی و بعده وزیر اعظم حضرتلری وزیر اعظم یوسف پاشا اغا یکچیریان درگاه عالی حضرتلرینه و مترسلرده اولان باش بوغلره و قوجه طوبجی باشی اغایه شریله فرمان عالی بیوردیلرکه حالا طابور منحوسدن و چاسار مسقودن ایلجیلر کاوب امان دیله مش و هر نه کیم استرلر ایسه و پرورم بزدخی نامه لرینه کوره شر سیاقده فرمان ایدوب ایلچی مسفور ایکی ساعت مهل و یروب ایمدی معلومکز اولسونکه ایلچی مسفور حالا طابور منحوسه کتمشدر حالا یرلو یریکزده اولکنندن زیاده مستحکم اولوب آلسسته محیا دوره سز لکن طولیره اتش اتمه سز فرمان عالیشانم نه یوزدن ظهور ایدر ایسه اوکا کوره عمل ایده سز دیو طرف طرف خبرلر کونده روب انقیاد فرمان اولدیلر بعده تاتار خان دولتگرای * سلطان حضرتلری وزیر اعظم حضرتلری ایله سایباندی محوی قالب بر مقدار مصاحبت ایدوب آمرانه حکیمانانه عاقلانه خان حضرتلری شویله تقریر کلام ایلدیلر که ای پاشا اوغلوم بو خصوصده عجله بیورمک هر اموریکزی مشاوره ایدوب شرعه تطبیق ایده رک ایلک و هم بو امور بیوک اموردر اوزریکزه بتون اشی الملک صکره زحمت چکرسز زیرا بو کافر بر علاق کافر در بن بو کافرک حیله سن چوق کوردوم و پدرم زماننده دخی چوق حیله سی ظهور کورلمشدر هله بصیرت اوزره اولاسز [225 a] دخی بو مثللو شیلر وافر سویلدی بو کره بر ساعت مقداری کچد کدنصکره آنی کوردیلر که بر کفره ککیورور دیو خبر ویردیلر کلن کافر شاپقه سین

* Metinde سلیم کرای

باشندن چقاروب و ییر اوپوب و اول ساعت ترجمانلر کتوردوب شوپله
تقریر ایلدیکه وزیریمز سلام ایدر و سزدن رجا ایدرکه بزم مترسله سزیک
مترسک اوکلرینه برر چادیر قورلسن طره فیندن معتمد علیه آدماریکز کلسن
بینمزی بولسونلر سزدنده قان دوکلمسون بزدنده قان دوکلمسون دیوب بو
منوال اوزره سویلدکده اول ساعت وزیر اعظم حضرتلری غایتله تهورلنوب
ایکی دیزلرینک اوزرینه کلوب باق دینسز کافریک سویله دوکی سوزلره قرالیک
دخی خلت ایتمش سن دخی دیوب یقیل کلدوکیک بوله دیوب اول ساعت
طابور منحوسه کوندر دیلر و شوپله فرمان بیوردیلرکه بوساعت قونداشم
یوسف پاشا حضرتلرینه و طوپچی باشی اغایه کافرک طابورینه باصصینلر
طوپی و اتسونلر قورشونلری دیوب کدکلو اغالرین کوندر دیکده خبر واروب
مفهوم معلوملری اولدقده قول قولدن طوپلر و توفنکار اتلوب کافرک طابور
منحوسین اتش ایچنده قالمشدر بعده تاتار خان عالیشان حضرتلری صدر اعظم
حضرتلرینه شوپله جواب بیوردیلرکه یه بن سزه مقدم احوالی بلدیروب
بو کافرک حیله سی و خدعه سی چوقدیر قول صحیحنه دخی اعتماد یوقدر زیرا
بو آنه کلنجیه دک هزار و هزار حیله سی اشکاره اولمشدر دیدی صاغدن
وصولدن دخی خان حضرتلرینک سوزلرینه مناسب سوز سویلندی وهم
غایت الغایه عساکر اسلامده استک اولدوغین اکلایوب و بتون خلق
کندیدن خشنود اولوب و بوسبیدن وزیر اعظم دخی وقوف تحصیل ایدوب
هر وجهله دشمندن اخذ و انتقام الوب دین مبینه صداقت اوزره خدمت ایدوب
پادشاه روی زمین حضرتلرنک عنندنه مقبول همایون اولوب اعداسی مقهور
اولا بجمده الملك المتعال دیوب کمال مرتبه قلب قوتی اولدوغی اجلدن طابور
منحوسدن کلن ایلچیلره رخصت و یرمیوب امان دیملرینه دخی باقیوب کیرویه

کونده‌روب کندلری سایانده سنجاغ شریفک یاننده اوتوروب رستهانه جوابلر ووروب قهره‌مانلر کبی کورلردی وهم الله سبحانه و تعالی حضرتلرینه حمد و ثنا ایدردیکه حق تعالی بزه عظیم لطف و احسان ایلدی کورمز میسکز که کافرلری بویله بریره جمع ایدوب قطعاً ذخیره‌لری یوقدیر وقتا که نهر پروت کبی صویانلرنندن اقرارکن بر ایچم صویه خسرت اولدولر الحمد لله تعالی دیو شکر یزدان ایدردی و مقربانلر دخی شویله جواب ویرورلردیکه بلی افندم بویله‌دیر اما لکن بزم عساگر اسلام صبر ایدمه‌میوب دونکه کون کافرک طابور منحوسنه اچقدن یورویش ایلدکلرنده ابتدا که یورویشلرنده طقوز عدد سردنکجدی اغالری شهید اولوب یدی عدد شورباجی دخی شهید اولدیله هر بر سردنکجدی اغاسنک بیراغی التنده بشر التشریوز نفرات اولوب بتون سوکوندیلر هر بر سردنکجدی اغاسی بر قلعه دکردی دیوب اسم رسملری ایله تقریر کلام ایدرلردی و صدر اعظم حضرتلری دخی به خوش ایمدی اونلر مقامین بولدیله حق تعالی شفاعتلرنندن محروم ایتمیوب الله عظیم الشان اول شهیدالریمک یوزی صربی حرمتنه بزه دخی شهدالیق نصیب ایدوب دشمندن اخذ انتقام المقتدی تعالی میسر ایده آمین آمین خان حضرتلری مأمور اولدوغی محله کیتدی اذین جانب کافرله تکرار اتشله صاچلوب عساگر منصوره‌نک حمله‌سنه طاقت کتوره‌میوب نه اصل چادیر ونه شکل مکالمه هر بریسی جان خبیثلرین قورترمق سوداسنه دوشوب تکرار امان امان دیوب کلدیله اول وقتده برکه کافر دخی معاً کلدیله بز قرالیمز طرفندن وکیلز [Eksik]

[226 b] بعده وزیر اعظم سردار اکرم محمد پاشا حضرتلری شویله جواب

بیوردیلر که ای کافر بی دین قرالیک اوله‌جق ملعونه (سویله) عسکر چکوب ایراقدن کلوب بزم مملکت‌مزه کلنجیه دک خوف ایتمیوبده شمدی الله عظیم الشان بزه

نصرت و نعمت عظاما ایدبده شمدی بو معقوله حیلله و خُدعه سوزلر سویارسین بو معقوله سوزلر جمله سی بیهوده در دیدکلرنده ایلچی مسفورلردیر بو سوزلری ایشیدوب جمله سی کافرلریک جانلری قیدنده اولوب تکرار فریاد و فغان ایدهرک شویله جواب ایلدیلر که ای دولتلو سلطام کرک قرالیمز و کرک جمله مز شیطان اغواسنه اویدیق الله جمله زه عَضَبْ ایلدی غضبنی بلدیك و اکسکلکمز یولیمزه کلدی اولاشیمدی حالا بر ایچم صویه حسرت اولدیق بوندنصکره طیغان قلعه سیکه ازاق قلعه سنه سکز ساعت یردیر و ایکی ساعت قدر لیمانی واردیر چوریر ویدی قلعه سی و آردیر صو ایچنده اوچر قات ایکی شرقات وافر طویلری و مکمل جبخانه سی واردیر حالا طیغان قلعه سنده التیوز ایله یدیوز قریب طویمز واردیر و حالا طویخانه مز و ترساخانمز انده دیر اون بش سنه دیر ایملک صرف ایدوب غایتله متین و مستحکمدر طیغان قلعه سنده موجود بولونان طویلری میزی و جبخانمی آلالیم و قلعه ییقالوم فیما بعد و نه طرفزدن و نه طرفیکزدن اعتبار اولنوب بنا وضع اولنسون و ازاق قلعه سین اول نیچه سیزدن الدیگمز کبی طوپ و جبخانه سی وار ایدی اول منوال اوزره تسلیم ایدله لیم واق کیرمان قلعه سنی اوتوز ایکی ایالتی ایله تسلیم ایدله لوم و طوغان قلعه لرینی با تمام تسلیم ایدله لوم و عسکریمیزی دخی چکه لوم و حدود دخی هر نریه دک امریکز اولور ایسه اولنوال اوزره حدود باغلانسون و اسوج قرالی هر نره دن کیدرسه صفایی خاطره ایله کتسون کندوسنه و عسکری نفراتنه و بر فردینه ضرر کلمه مک اوزره کلسون کچسون و تاتار خان حضرتلرینک بهر سنه قرالیمز طرفندن کندولرینه عبودیته سنمزی تسلیم ایدله لوم و شمدنکرو خدمتکزه جانیه باشله ادا ایدوب امریکزه راضی و فرمانکزه انقیاد ایدوب منتظر یز ماه جمادی الاخرک التنجی صالی کونی او یله ایله ایکندویه قریب اولدی در سنه ۱۱۲۳ اول وزیر

اعظمتك حضورنده اول وقتہ كلنجیه دك كمال مرتبه خدمتنده صداقتی و كمال مرتبه دین مبینہ خدمتی كچمش اسوج قرالئك ترجمانی قارشولرندن قطعا ایریلمیوب حضرت وزیر مكرم محمد پاشا ترجمان مسفوره باقوب شویله امر بیوردیلر كه سؤال ایله بوكلن ایلچی قرالئك نه سیدر و کیمدر ترجمان در سؤال ایلدكده ایلچی مسفور شویله جواب ایلدیکه بن حالا قرالئك رئیس الممالکتی یم و هم وزراة ایله دفتر داری یم دیو جواب ویردی بعده تکرار صاحب دولت حضرتلری شویله جواب بیوردیلر كه ملاحظه سز و مشاوره سز اولّا شوکتلو و عظمتلو پادشاهمزك خزینہ یه احتیاجی یوقدر و طویه دخی احتیاجی یوقدر انجق مراد اولنان مملکتدیر و اسوج قرالی امنیت ایله وطن اصلیه سنه زمان سعادت مزده داخل اولق دیر و قرم خان عالیشانك سنه ده ورکیکزی تسلیم خزینه ایده سز لکن طرفکزدن هر نه كه صلحه واقعه اولورسه وجوده کلمکیچون قوی رهینلر استرم و قوی تمسکلر استرم اولّا سز عهده وفا اتمیوب صلحه مغایر نقض عهد ایدیچی کفره سز و کفره لر بیننده سزدن غیرى بر کفره نقض عهد ایتمه مشدیر شاید ینه عهده وفا ایتمیوب نقض عهد ایده سزده شوکتلو خنکاریمزك حضورنده حجیل و ناس بیننده رسوای اولاوز محال دیر دیدکده کافر بی دین آه و فریاد ایدوب وافر یمین ایلدی بعده وزیر اعظم ایلچی مسفوره شویله جواب بیوردیلر كه اسوج قرالئك ترجمانك رأى تدبیری ایله وار ایمدی رهینلردن استرم و ایکنجی سی شرمت اوغلی چارك باش وزیر دیر انی استرم [227 a] . . . اوچنچسی بودر كه خیانتی ظاهر اولمش حالا یانکزده قرالیکزین مقبولی اولان بغدادن بکی اولان قنطمر اوغلی استرم دیو بیوردقلرنده ترجمان مسفور ایلچی مسفوره بو جوابلری تقریر ایدوب اکلاددقده ایلچی مسفور باش یره قیوب ناز و نیاز ایله شویله جواب ایدر كه دولتو افندم

سلطانم حضور سعادتکزده خلاف سوز اولمز معلوم دولتکز قنظمیر اوغلو بیزدن جدا دوشهلی بیرکه کوندلر نه جانبه کیددوکی معلوم و معلومنز دکلدیر حالا قرالیمز دخی کندوسین آراددیروب آله کیروورسه باش اوستنه و بوندنصکره دولتلو افندیجه رجا ایدرمکه بن قولیکی استمیه سوزیرا قیرالمز بذسز اولماز و شرمت اوغلو دخی حالا قرالیمزک باش وزیریدیر رجا ایدر غیریسین رهینلکه ویره یزدیدکده وزیر اعظم حضرتلری تکرار دیکله ای دینسز سوزلری اوزاتمه لاقیردی و سوز وقتی دکلدیر همان بنم مرادیم بودر اکر امر ایلدیکم منوال اوزره قبول ایدرسه کز نه خوش و قبول اتمیوب سوزیمه مخالفت و فرمانمه انقیاد اتمزسه کز بو ساعت حاضر اماده اولوب آلسته محیا اولان و سیف الله ایله مردار قانیکزی میدان محبته دوکن غازی یکتلره خبر ایدوب فرمان ایدرم عساکر اسلام دخی انتظاردن قورتیلوب جان حبیسلریکزی (خبیشلریکزی) جهنمرا ایدرلر اکر بوایکیکزدن غیری کفره لردن غیری ویرورسه کز استه م همان ایکیکزی استرم دیوب ایاق باصوب متانت کوستردی ایلچی مسفور بوسوزلری اکلایوب غیری نا امید اولدقده تکرار بیر اوپوب شوپله جواب ایدرکه دولتلو افندیم قولیکزده و قرالیمزده و عیالریمزی بتون پادشاهمه اهدای اولنوب جمله مز افندیمک قولاری ورعایاسیوز و مملکتمز دخی بتون کندولرینکدر نیچه دیلرسه کز اوپله ایدیک انجق شمدیکه حالده سز لر غالبسز و بیز لر مغلوبیز لکن سیزده الله دیرسز و بیزده الله دیرز اکر اللهک امرینه راضی اولوب شریعت مطهریه انقیاد ایدرسه کیز بیز امان دیوب بوینومزه مقررهمه داقوب ایاغیکزه یوز سوردوکمز حسبیله مرحمت ایدرسه کوز نه کوزل واکر مرحمت دخی اتمزسه کوز سیز بیلورسز دیوب سکوت ایلدکده حضرت صدر اعظم شوپله جواب فرمان عالیاری اولدیکه وار ایمدی ذکر ایله دیکمز منوال مشروح اوزره و کندوسینک

ویردوکی شیلریک جوابنی کتور دیوب اوچ ساعت مهیل ایله ایلچی مسفوری
 طابور مقهوره کوندر دیر و بعده اوچ ساعتدن صکره قریباً چیقہ کلوب
 جواب ایدر که ایلچی مسفور بن کندومی رهینلکه ویردیم لکن شرم اوغلی
 قرالیمز سلام ایدوب خاکپایکزه یوز سوروب رجا ایدر قالمسیچون غیری یقینلرمدن
 هر کیمی مراد عالیلری بیوریلور ایسه جان باش اوستنه دیدکده وزیر اعظم
 ایمدی بو ساعت شرم اوغلینک اوغلو کلسون سنوکلہ معاً اولسون دیو فرمان
 بیوردقلرنده اول ساعت خبر کیدوب کلمده بعده وجه مشروح اوزره یکی قلعه
 هدم طوپو و جبخانه سی شوکتلو پادشاهمزه هدیّه که طابوریمزده حالا موجود
 اولان طوپو و جبخانه مزه بدل و ازاق قلعه سی کالاول آل عثماندن نیچه آله کلدی
 ایسه اولنوال اوزره کبرویه تسلیم و طیغان قلعه سی هدم طوپو و جبخانه سی
 نه که وار ایسه کندومز المق اوزره و طوغان قلعه لری تسلیم واق کیرمان قلعه سی
 تسلیم و بو ذکر اولنان قلعه لره نقدر پلنقه لر و کویار و رعایالری تسلیم اولنوب
 و تا که سلطان محمد الغازی حضرتلرینک زمان سعادتلرنده اولان حدودک قطع
 نه منوال اوزره ایسه اولنوال اوزره قبول ایدوب سز دخی راضی اولیک
 و عهدنامه و منوال اوزره اولوب و ذکر اولنان شیلر طره فزندن طرف اسلامیه
 اولنجیه دک تسلیم اولنوب نزاعسز و جدالسز مرادیکز اوزره اولنجیه دق رهینز
 وهم قرالیمزک جمله امورینه وکیل مطلق اولوب و زراسینک و جمهورینک و کیلی
 مطلق اولدوغمه حالا یدیمده قوی سندلریم واردیر و قرالیمزک دخی تمسکی بو
 منوال اوزره دیر دیوب بیر اوپوب حضور حضرت صدر عالی یه براقدی و بعده
 ترجمانلره کوستریلوب انلر دخی بلی دیدوکی منوال اوزره دیر دیدوکلده شرم
 اوغلینک اوغلو دخی کلدی امّا [Eksik sahifeler] [227 b] معاً کتور دیوب
 کوندر دیر بعده خان حضرتلرینه واروب اسوج قرالنی دخی الای ایله کتورر ایکن

وزیر اعظم حضرتلرینه دخی کلمسین خبر ویردکارنده مسافره اکرام آتمک لازمندیر دیوقرال مسفور یقین کلدکده سایانندن قالقوب بر مقدار قارشولایوب سایانه الای ایله اندردیلر اما ازیں جانب قرال مسفور سایانک بر کوشه سنه شویله غضب ایله اوتوردیکه یوزندن زهرلر اقرار و بورنندن دوشن بیک پاره اولور تاتار خان حضرتلریده بر کوشه یه اوتوروب وزیر اعظم حضرتلری ایکسینک آراسنده اوتوردی اما شویله قرال مسفور اوتوردیکه صاغه و صوله نظر اتمیوب سنکه (صانکه) مزار یرینه قودی کوشه نشین اولانلری اسوج قرالینک سننه مزبوره کلنجه دک یاشی یکریمی بریاشنده اولوب هنوز یوزنده قیل اثری ظاهر اولمش ایدی قرال مسفورک وزیرینک خزینه دارندن منقولدر بعده صاحب دولت حضرتلری تاتار خان حضرتلرینه باقوب خان حضرتلریده حال دلنجه نمچه تبسم ایدوب صدر اعظم حضرتلریدر سایانک یاننده و حضور سعادتلرنده دورن خلقه تنبیه ایدوب کندولرندن آلارقه دوردیبلر و تاتار خان حضرتلری و صدر اعظم حضرتلری واسوج قرالی سایانده اوچ کیشی قالبوب مشاوره ایتدیبلر خلاصه سی معلوم اولیوب بر مقدار اکلنوب صکره کتدی بعده وزیر اعظم حضرتلری چاوش باشی سابق میر میران مصطفی پاشایه فرمان ایدوب بغداد مملکتی ایچندن و ابرائیل اوزرینه اون ایکی بیک اتلو عسکری ذخیره ایچون طابور مقهوردن ایریلوب کتمش ایدی و حین صلحده کفره مسفورلره ضرر کلممک اوزره و سلامت ایله مملکتهمزدن اخراج اولنوب کندو طابور مقهوره داخل آتمک اوزره سنی اوزرلرینه تعیین ایلدیم ال شو فرمانی وهم چار مقهوریک مهورلی کاغذلرینی دورمه کیت بو ماده ایچون سکا مفوض ایلدیم هر زرده بولورسک بول و بو کاغذلری کوستر و عسکریمزدن محافظه ایدهرک کتور چقار دیو فرمان ایلدیبلر کون مزبورک کیجه سی ساعت ایکیده ایکن رهینلرک التفاتیه و چار

مقهوریک دعوتیله وطمع خام سببیله کندویه اعتماد کلوب طابور مقهوره روانه اولوب ساعت الی بچقده ایکن طابور مقهوردن چقوب یکیچری مترسلرندن کندوسنه یول ویرمیوب اوردهن دونوب بوسنه نیک میری پیاده لوندات عسکرینک مترسلرینک اوکینه کلوب لوندات عسکری دخی کندسین مترس قپوسندن قیوورمیوب سئوال ایلدکلرنده شویله جواب ایدر که بو عره بلر رهینلرک آغیرلیغیدیر مانع اولمک دیوب بومنوال اوزره یدی عدد عربه وهنطو ایله کچدوکی اوردوهمایونده رایکاندیر رهینلرک ایسه جمله آغیرلیقلری تمسکلشدکدنصکره کلدی قطعاً مراد ایدهجک شیلری طابور مقهورده قالماش ایدی بوکیفیت احوال جمله نیک معلومی ایدی وبعده علی الصبّاح ترتیب اولان وزرالر جمع اولوب چار مقهور دخی اولدوغی محل که هوشکجد قریه سی درلردی قالمقوب معاً کلدوکی یوله روانه اولوب کتدیلمر ماه جمادی الاخرک طقوزنجی جمعه کونیدر سنه بیک یوزیکرمی اوچ جنک اولان محله جمعه کونی اوتوراق جمعه ایرته سی اوتوراق بازار کونی اوتوراق کون مزبوریک کیجه سی وزیر اعظم حضرتلرینک کتخداسی عثمان اغا وزرات رتبه سنه نائل مرام اولوب التفات شهریاریه مظهر اولوروم دیومرّده عظیمه ایله آستانه سعاده روانه اولدی عقلای دولت اشیک انجامین ملاحظه ایدوب تفأل ایلدیلر که عثمان کتخدانک کتمه سی بر وجهله مناسب دکلدیر و انجامنده کندوسی قتل و بونصرت عظامی لغوایدوب کونا کون شیلر ظهور ایتمک احتمالی واردیر زیرا شمعی مناسب اولان آستانه سعاده کتمک و بونصرت عظامانک مرّده سین ویرمک شوکتلو خنکاریمزک میراخور اول اولان علی اغا بونده موجود بولنوب هر احوالی بلور کوزیله کوردی مزبور علی (اغا) کتمسی هر وجهله مناسبدر و هر عیبیلری ستر ایدر سئوال جوابه قادر اولاییلوردی دیوب مجلس به مجلس بو احوال مذاکره ایدرلردی

[228 a] عثمان كتخدانك كتدوكى تاريخدر آستانهٔ سعادتته فى ۱۱ ج سنه ۱۱۲۳ بازار كونى چار مقهوره تعين بيوريلان چرخجى چركس محمد پاشادان عرض كلدى مضمونى بودر كه صادر اولان فرمان عالى موجبجه چار مقهوره تعين اولنوب درت اطرافين عساكر منصوره ايله كیده يورورز اما ولكن طابور مقهوره ده كمال مرتبه ده قحط اولوب كافر منحوسلره بعنايت الله تعالى آچليق بر طرفدن كندولرينه اصابت وزخير مرهضى دخى سرايت ايدوب همان كونده طابور مقهوره ده اللشر و يتمشردن زياده مرد اولوب جان خبيثلىرى جهنمرا اولده الحمد لله تعالى عساكر اسلامك شجاعتين وهرشى فراوان اولدقلىرين كافر مقهورلر كوروب مشاهده اتمليله اسلامك رغبت هر طرفدن قرار فراره تبديل ايدوب اسلام ايله مشرف اولدقده چار مقهور بو كيفيت احواله مطلع اولوب بو بنده لرينه شويله اعلام ايدر كه حالا يانمزده پياده عسكريمز قالمدى و آتلىمىز دخى قالمىوب كيمى قيرلدى و كيمين بوغزليوب يدوك و شمدى جمله عسكريمى سزك دينوكزه كيردى دينوكزه كرهنى كونده ره سز ديو اعلام ايدوب احوال معلوم واقعا بويله در ديوب اعلامى كلدى و فرمان عاليلىرى نه يوزدن و نه منوال اوزره صادر اولور ايسه منتظر اولوب اكا كوره اجراسيله مقيد اولورز كوندريلن فرمان عالينك جوايى بودر كه قرنداش عزيزم محمد پاشا حضرتلىرى كوندريلن عرضك مفهومى معلوم اولدقده معلومك اولسون كه چار مقهوردن و طابور مقهوره نك دوكوندوسى عسكىرى كفره لرى تمام اولوب مقدمًا امر عاليشانم صادر اولدوغى محله وارنجيه دق و كفرهٔ مقهورنك طابورندن آريلوب يانكوزه كلدوكجه و چار مقهوردن دخى كاغذلىرى كلدوكجه عمل ايدوب يولنده اولان اشلرينه تقيد

ويولنده اولميان اشلرني حضور سعادتته اعلام ايدوب و اسلام عسكرينك ياننه واران كفره لري بولدوردوب ياننجه اعتماد ايلدوكيك آدملىر قوشوب تسليم ايلدوكلرني چارمقهوردن و بويارلرندن قوي سنذر آلوب صلحه مغاير بر اشده بولتمبوب خلافتدن بغايت اختراز اوزره اولاسز ديوكونده رلدى بعده محمد پاشا دخى اطاعت فرمان على ايدوب محلّ مزبوره روانه اولدى لكن حضرت وزير اعظم چركس محمد پاشا حضرتلري عساكر منصوره نك طابور مقهوره دن آيريلوب موجود اولان كفرلري و كرك اسلاميله مشرف اولانلردن بعضيلرني بولديروب چار مقهوردن كلن دفترلري موجبجه چاسار مقهوره عوض پاشا يديله كوندردكلرنده چاسار مقهور دخى اول ساعت مع ايله كله لرني اورديروب جمله سن قتل ايلمشدر چاسار مقهوره تعيين اولنان وزير مكرم محمد پاشا حضرتلرينك قيو كتخداسى اولان بوسنوي محمد اغادن منقولدر و چاسار مقهوره نك طابور مقهوره سنده موجود اولان طوپلرينك بايكيرلري اولمامغله پياده عسكرفي بايكير يرينه قوشديروب اولنوال اوزره روانه اولمشدر الحمد لله تعالى عساكر منصوره بو احواله مطلع اولوب حمد و ثنا ايدرلردى اول كون في ۱۱ ج سنه ۱۱۲۳ مقدمًا مصطفى پاشا ميرميران ابرايلى اوزرينه ذخيره ناميله و جمع ذخيره ايچون چاسار مقهوره دن اون ايكي بيك مسقولى و افلاقلي و بغدادلى عسكرفي ابرايلى واروب محاصره ايدوب ايكي كون ايكي كيجه جنك ايدوب قلعه مزبوره نك ايچنده صوبي اولدوغندن قطع نظر آر اوغلان و عورت و اوشاق كثر اوزره اولوب قلعه مزبوره نك محافظى اولان داود ميرمير (ان) پاشا دخى مدبر سز جاهلاننه حركت ايدوب مسن اختيارلرك نصيحتلري ايله نصيحت آميز اوليوب كندو عقلنه اويوب بو سبيلردن بر وجهله طاقت كتوره ميوب وره بيراغين ديكوب كافرلر دخى اسلام وره سين

قبول ایلدکلرندنه کافر لعینلر شوپله خبر کوندرلر که حالا قلعهده بولونانلریکز اوچ بولوک اولاسز بر بلوکی قوجهلر و بر بلوکی کوچوکلر و بر بلوکی تازهلر بعد قدرتکز هر نیه یتشه بلورسه کز الوب چقوب اوچ فرقه اولوب دوره سز سایر اشیا کزه ال اورمیسه سز اکر بومنوال اوزره ایدرسه کز [228b] نه کوزل و اکر بو منوال اوزره اتمزسه کز جمله کزی قلیچدن کچوریرز چونکه بونلردر نا امید اولدقلرندنه بو منوال اوزره حرکت ایلدیلر اما کافرلردیر کوردیلر که حاضر جمع اولمش تازهلر اولدنده مراد و حیلّه خدعه سی دخی بودر اول ساعت قوجهلری نقدر وار ایسه عریان ایدوب یوللر و کوچوکلری دخی نقدر وار ایسه یوللر کافر لعینلر دخی همان تازهلرین جمله سین الوب اسیر ایدرلر اخشامدن تا که صباحه دق الیقورلر بعده علی الصباح بر مقدارین دخی عریان ایدوب صالحیورولر و کندولرینه لازم اولاجاقلرین الیقورلر اکر ابرایل اوزرینه تعیین اولان داود پاشا میر میرانک سوی تدبیری اولمایوب بیرلو نفراتنک و مُسَنّ اختیارلرینک سوزیله عمل ایدوب حرکت ایدی دی بر مدت قلعهه مزبوره دایانوب کفره آله کیرمیوب امت محمد بودر دلره کرفتار اولمازدی زیرا بیرلوسنک رأی تدبیری بویله در که اولاج بکینک سوقیله و مسفور بکینک اعانت و امداد یله چاسار مقهوره نک هجومی ایله و ابرائیل ده موجود بولونان عساکرینک بو کیفیت احوالی داود پاشایه بیلدیروب بنوک چاره سی بودر که بو کافرلر البته بو قلعهیه کلورلر قلعهه مزبوره نک قوربنده (قربنده) سازلیق اولوب جمله عیالری میزی و مال و املاکیمزی اوستی اچیقلا ایله کچوروب همان صالت پیاده سبکوار قلالوم بوندنصره قرق بیك کفره دخی کلور ایسه جنک ایدوب نه کندومزه و نه عیالری میزه بامرالله تعالی ضرر کلمز زیرا اکر بونلر قلعهده و واروشده بولنورلر ایسه کافرلر

كلوب جنك ايلدو كيمزده معصومجه لر و خاتونلر بمزك فریاد و فغانندن و صوبك قلیندن جنك ایده میوب بر وجهله مقاومت ایده میوب باشمزده حال چوق كلور دیدکلرنده بوتدبیری مناسب کوروب بومنوال اوزره ایلدیلر همان صالت قالقوب آسته محیا اولدیلر اما برکه کوندنصکره داود پاشا کوردیکه کافردن اثر اولمیوب بونلره شتوم غلیظه ایله اقدام ایدوب تکرار جمله هر نکه احسن کوردوکلرین بوزودرب فریاد و فغانلرین دکلمیوب هر کسی ینه ییرلو یرینه کتوردو کدنصکره اول کونیک کیجه سی شافعی وقتندن اول کافر لعین كلوب باشلرینه بو حاللری کتوردیلر مصطفی پاشانیک عرضین کتورن چوقدارندن منقولدر و مفهوم عرض دخی بویله در اما اذین جانب مصطفی پاشا حضرتاری فرمان عالی موجبنجه واروب ابرائیل قلعه سنی الان کفره لرینک باش بوغنه خبر کونده روب احوالی تقریر ایلدکلرنده کندولرینه انان و اعتماد کلمیوب تکرار چاسار مقهوریک کاغذلرینی کوستردو کده همان اول ساعت جان خبیثلر باشلرینه صحرا یوب نه پیاچقلرین بیله میوب همان الدوقلری اسیرلری و ماللری بتون براغوب و قلعه مزبور دخی اول ساعت کیرویه تسلیم ایدوب مصطفی پاشا دخی بو کیفیت احواله نظر ایدوب اون ایکی بیک کفره آن واحده اولاحلیدن و بغداد اشقیاسی * نقراتی ذمیلرندن و اطرافده اولان مناصدیرلردن بر وجه تخمین قرق بش بیک جنکچی کفره جمع اولمش چونکه کفره لر بو احوالی کوردیلر عساکر اسلام منصور و کندولری مقهور اولوب در عقب کیمی قرار فراره و کیمی مصطفی پاشانک خاکپاینه یوز سوروب بر مرتبه خوفه دوشدیلر که بر وجهله وصف اولتماز الحمد لله تعالی بو خبری و مرده عظیمه وزیر اعظم سردار اکرم حضرتلرینه اعلام ایدوب اعلاملری موجبنجه اوطاغ همایونده اشکاره کون مزبورده قرأت اولندی فی ۱۱ ج سنه

* عشقیاسی Metinde

۱۱۲۳ کون مزبورده بغداد رعایاسی عسکری طایفه‌سندن و صوکنی فکر ایدن ذمیلردن بعضیلری داغلرده بچینه‌لرده ماللری ایله و عیاللری ایله جمع اولوب امت محمدک نصرت عظامسنی کوزلریله کوروب کندولری بتون قلچدن کچه‌چکلرین مشاهده ایلدکلرنده بویارلری کلوب خاکپای سعادتیه یوز سوردکلرنده حضرت وزیر اکرم صوچلرنی عفو بیوردکلرنده و سؤال بیوروب عجباً عصیان اوزره اولوب آلت حرب ایله جنک ایده‌جک رعایالردن دخی قالدی دیدکلرنده شویله جواب بیوردیلرکه بلی افندم بچینه‌لرده بغدادلی رعایاسندن چوق کفره‌لر واردرکه ابرائیل جنکنه کیدوب الله عظیم‌الشان مرادلرین و یرمیوب عساکر اسلام منصور و مظفر اولدقده قلعه‌ مزبوره‌دن فرار ایدوب حالا بچینه‌لره [229 a] واروب جمع اولوب حالا اوزلرینه واران عساکر اسلام جنک ایدوب کمینی شهید و کمینی داغده اسیر ایدرلر بویله اولده‌دیر دیدکلرنده اول ساعت وزیر اعظم حضرتلریک دلوسی نفراتیله و کولکلاو اغالری ایله مزبورانلری کفره‌لریک اوزلرینه تعیین ایدوب شویله فرمان عالی بیوردیلرکه واروک کافرلرک اوزلرینه اطاعت فرمان ایدوب ینه کالاول که رعایا لغی قبول ایدرلرسه اینجتمیوب عفو ایلدیک و اگر جنکه یوز طوتوب اطاعت فرمانده اولمازلرسه حضور سعادتیه بلدره‌سز دیو کوندلر دیلر فی ۱۲ ج سنه ۱۱۲۳ تاریخ مذکوره‌ده عصیان ایدن کفره‌لریک اوزلرینه تعیین اولنان اغالر کلوب حضور حضرت صدر عالیده شویله تقریر و کلام ایلدیلر که صادر فرمان عالی موجبجه مأمور اولدوغمز محله واروب کندولرینه افاده و اعلام ایلدوکیمزده قطعا اعتماد اتمیوب اورمان ایچندن چنکه یوز وافر توفنک بوشالتدیلر سز لر اعلم‌سز فرمان سز کدر دیو‌کرویه چکلدیلر فی ۱۴ ج سنه ۱۱۲۳ تاریخ مزبوره‌نک چهارشنبه کونی ساعت بش بچقده ایکن اوطاغ همایونه وزرای عظاملر و بلوک اغالری و اوجاق اغالری

وكدوكلى اغالرى دعوت اولنوب اوطاغ همايونده جمع اولديلر حضرت وزير اعظم شويله جواب بيورديلر كه حاضران اولانلره حالا مملكتمزده بغداد بكي اولان قنظمير اوغلو لعين عصيان ايدوب مسقو چاسارينه تابع اولوب بوكافرك تحريكي ايله بتون رعيا لرئيمز عصيان ايدوب شمدى حالا تابع اولميوب اطاعت فرمان ايلمديلر نه جواب ايدر سگيز ديو امر بيوردقلىرنده سز لر اعلم سز ديدكلرنده تكرر صدر اعظم حضرتلرى شويله جواب بيورديلر كه ايمدى بنم مراديم بودر كه بغداد طپراغى ايچندن كيدوب و جمله سين كتوردوب حضور يمدى قزاقلرين قلىچدن كجوروب كوچوكلرين آزاد ايدوب چوق زمان آكلسون ديدكلرنده حاضرده اولان وزراى عظاملردن وسايرلرى يير نيردن شويله جواب ايلديلر كه اكر دولتو افنديمز اذن ويروسه سويليه لوم ديدكلرنده اذن عامدر سويلك ديو امر بيوردقلىرنده دولتو سلطانم ظاهرا رعيا دير قورقار ولكن بوايش دولتو افنديمك اشى دكلدير ويير كتورمز عسكرا ايله مناسب دكلدير بر قوليكزه امر ايلسه كز واروب مراديكز اوزره ايدرلر و رعياى دخى تصحيح ايدرلر و محكم حقلرندن دخى كلنور لكن بو ساعت تلالر (دلال) منادى اولنسون بغداد رعيا سينك كرك بيوكى وكرك كوچوك هر كيم الدى ايسه كيرويه كتورسون و آيلى چاديرى دبنده تسليم اولنسون صكره كيمك النده و چاديرنده بلنور ايسه محكم حقلرندن كلنور و بجه نلرده اولان رعياى انجتمك ايشتمد اشمدم ديميه سكر ديو بو منول اوزره منادى ايلديلر و اكر رعيا بوندى صكره دخى مئنه اولميوب اولوالامره انقياد ايتميوب جنكه مباشرت ايدرلر سه جزاك اللهكدر جمله سى قتل اولنور بوسوزى مستحسن كوروب بعده داغيلديلر وجه مشروح اوزره ايلديلر اما اول كون اولقدر آيلى چاديرنده رعيا جمع اولديكه وصفه كلمز وقتا كه باكره قزى

و عورتلر جمع اولنوب بر وافر چرکه لر و چادیرلر قوریلوب کلن رعایالری جمع ایدوب کشیشلر و ترجمانلر ایله ضابط معرفتیه سویلشدیریلوب محل محلنه کونده رورلردی و بغدادلی بویارلری دخی باشقه باشقه اولوب قریه ذمیلری رعایالرینی یانلرینه جمع ایدرلردی فی ۱۵ جمادی الاخر سنه ۱۱۲۳ وبعده تاریخ ورقه کونی سنجاغ رسول الهک یاننده مشایخ عظام جمع اولوب عساکر اسلام ایله عظیم دوعا و ثنا اولنوب کروییه عودت اولنوب هوشکجد نام محلدن قالقلوب نهر پروت کنارینه قونلدی و قونلمدن مراد بو ایدیکم نهر پروت اوزرینه درت عدد کوپرو قورولش بتون اغیرلیق صویک اوتنه طرفنه کچه علی الصباح عساکر اسلام دخی سنجاغ شریف ایله معاً کچه لر اما اول سمتک احوالین بلور کمنه لر صدر اعظم حضرتلرینه خبر ویرورلر که نهر پروت طاشمغه باشلدی اگر اخشامه دق بو یورت یرندن کچمیوب اکلنور ایسه کز بو آطه یی صو بتون باصوب همان قوشجه جانلریکزی قورترمغه بلکه قادر [Eksik sahife] [229 b] اسلام ایله معاً جنکده بولنمادوغندن بره باش قزاغنگ مملکتنه دوغری کیدوب و اولکه سنی دخی کچوب مسقومملکتنه ایاق باصوب اوغرادوقلری کویلی احرارک بالنار ایدهرک و قزاقلرین کلله لرینی کسه رک ماللرینی یغما و تارومار ایدهرک تا که قارغا صوی و اردر بر بیوک صودر و یاننده بر بیوک شهر عظیمه سی اولوب اسیز اولان شهر دخی حاضرجه شکار ایدینوب تازه لرین اسیر ماللرین یغما و اولرین احرارک بالنار ایدوب عودت ایدرکن بر شهره دخی اوغرارلار اونی دخی احرارک بالنار ایدوب قوجه اولنلرین شمشیر ایله جان خبیثلرین جهنمرا و تازه لرین اسیر و ماللرین یغما ایدهرک کلوب قریم مملکتنه داخل اولورلر و اول ایکی شهرک بیوکلیکی بریسی ادرنه شهری قدر و بریسی دخی اندن کوچوک هر بر تاتار عسکری اکیشر اوچر اسیر

الورلر كلن عرضك مفهومی و قالغای سلطان حضرتلرینك آدمیسینك تقریری دخی بویله در حضرت صدراعظم حضرتلری كلن تاتارلره خلعت فاخره الباس اولنوب رتبه لرینه كوره دخی بخشیشلر احسان بیوردیلر غایتله عساكر اسلام دخی بر قات دخی مسرور اولوب حمد و ثنا ایلدیلر نورالدین حضرتلرندن سؤال بیوردقلرنده وانلر دخی كلماشدر انلردن خبریمز یوقدیر دیوب جواب یوردیلر نورالدین حضرتلری بر مقدار قرداش قزاقی عسكریسی ایله و بر مقدار پوتقالو قزاقی جنكجسی ایله و بر مقدار كزیده جنك آور بره باش قزاقلوسی ایله و برز (برآز) كزیده تاتار عسكری ایله جمع اولنوب مسقو مملكتنك آخر جانبنه روانه اولدقاری معلومدر لكن هنوز كلماشدر غازی نورالدینك یاننده جنك آور عسكریسی بر وجه تخمین اوتوز بش بیك قدر اولق كركدر سؤال اولندقده بویله جواب ویرلدی فی ۱۱ رجب سنه ۱۱۲۳ شهر رجبك اون برنجی كونی چهارشنبه در آستانه سعادتن پادشاه رستم عالمپناه الغازی سلطان احمد خان خلد الله خلافته الی یوم الدین حضرتلرینك قپوچیلر كتخداسی محمد اغا یدیله سردار اكرم وزیر اعظم الغازی محمد پاشا حضرتلرینه و تاتار خان دولت كرای غازی سلطان حضرتلرینه جواهر صورقوج و مرصع جواهر قلیج و سراسر قپلو صیرت سمور كوركلر و سائر وزرالره دخی سراسره قپلو صیرت سمور كوركلر و خلعتلر علی مراتبهم كونده ریلوب اوطاغ همایونده خط همایون شوكتمقرون قراءت اولنوب بعد الدعا روزناچه اولان السید عبد الكریم افندی دفتری یدی شریفلرینه الوب باشده وزیر اعظم حضرتلری صورقوجی باشنه طاقوب كوركي کیوب ثانیانیا خان حضرتلرینه و فسس علی هذا علی مراتبهم خلعتلر الباس اولنوب دوعا و ثنا اولندی وزراء غظاملردر كه سردار اكرم وزیر اعظم الغازی محمد پاشا قره مان ایالتنه

متصرف اولان وزیر اعظم سرکه عثمان پاشا اوروم ایالتنه متصرف اولان وزیر اعظم یُورک حسن پاشا سیواس ایالتنه متصرف اولان وزیر اعظم چرکس محمد پاشا دیاربکر ایالتنه متصرف اولان مقتول زاده وزیر اعظم علی پاشا بوسنه ایالتنه متصرف اولان وزیر اعظم قره ایلان زاده علی پاشا سر بوستانیان خاصه سابق در ادرنه وقعه حفضه ده در وزرات احسان اولنشدیر حلب ایالتنه متصرف اولان وزیر اعظم ابراهیم پاشا سلحدار شهر یاری در سابق فی زمان الغازی سلطان احمد خان لاغاء یکیچریان درگاه عالی وزیر اعظم الغازی یوسف پاشا تمت ایکیشر طوغلولری بیاندر آناطولی بکلر بکیسی الحاجی حسن پاشا کنقری سنجاغنه متصرف اولان حسین پاشا نیکبولی سنجاغنه متصرف اولان تاتار صالح پاشا کلیس سنجاغنه متصرف اولان ابراهیم پاشا قیرشهر سنجاغنه متصرف اولان عبدالقادر پاشا صاروخان سنجاغنه متصرف اولان السید احمد پاشا قره حصار صاحب سنجاغنه متصرف اولان عمر پاشا قیصریه سنجاغنه متصرف اولان ابوبکر پاشا انقره سنجاغنه متصرف اولان السید شعبان پاشا اقسرای سنجاغنه متصرف اولان عوض پاشا تکه سنجاغنه متصرف اولان محمد پاشا آدنه بکلر بکیسی الحاجی کورد زاده محمد پاشا تیرحاله سنجاغنه متصرف اولان الحاجی مصطفی پاشا قره حصار شرقی سنجاغنه متصرف اولان ابوبکر پاشا سلانیک سنجاغنه متصرف اولان حسن پاشا یانیه سنجاغنه متصرف اولان محمد پاشا بکشهر [230 a] سنجاغنه متصرف اولان مصطفی پاشا اوخری سنجاغنه متصرف اولان حسین پاشا سلطان اوکی سنجاغنه متصرف اولان فضلی پاشا ایچ ایلی سنجاغنه متصرف اولان عبدالغفور پاشا دوقه کین سنجاغنه متصرف اولان محمد پاشا اوسکوب سنجاغنه متصرف اولان محمد پاشا خداوندکار سنجاغنه متصرف اولان درویش پاشا اولونیه سنجاغنه متصرف اولان علی پاشا هر سک

سنجاغنه متصرف اولان دورمش پاشا مرعش بکلر بکیسی الحاجی علی پاشا
ترقی سردنکجدیلر اوزرینه باش بوغ اولان انغازی جین علی پاشا بوزان متصرفی
(اولان) قاسم پاشا مغزول اولان ایکیشر طوغلو پاشالردر طوپال عثمان پاشا
ایوب پاشا اسقربلی علی پاشا اسحاق پاشا داود پاشا ارسلان پاشا محمد پاشا
خان چراغی علی پاشا در بیان میرلیوا بر طوغلو بکلردر اقسهر سنجاغی بکی قورد محمد
پاشا اسکندریه سنجاغی طاهر بک بوزاق سنجاغی سلیمان بک برزدین سنجاغی
احمد بک ایل بصان سنجاغی متصرفی زینل بک خانه خاصه دن بر مراد الاجه
حصار سنجاغی محمد بک وزه سنجاغی حسین بک ایزدین سنجاغنه متصرف
ادریس بک اماسیه سنجاغی متصرفی سرچشمه بک چیرمنه متصرف اولان
ابراهیم بک خانه خاصه دن بر مراد قوناقجی طوغلر اوزرینه مأمورد در بیان
مغزولین میرلوا محمود بک عجم پاشا زاده محمد بک ابراهیم بک جبه لویان اوروم
ایلی عمر اغا جبه لویان اناطولی یوسف بک ایالت اناطولی تیمار دفترداری تیمار دفتر
کتخداسی تیمار چاوشلر کتخداسی کوتاهیه الای بکیسی خداوند کار الای بکیسی
بولی الای بکیسی قره سی الای بکیسی قسطمونلی الای بکیسی منتشا الای بکیسی
صاروخان الای بکیسی قره حصار الای بکیسی حمید الای بکیسی انقره الای
بکیسی کنقری الای بکیسی ایدین الای بکیسی تکه الای بکیسی سلطان اوکی
الای بکیسی در بیان ایالت قره مان تیمار دفترداری تیمار دفتر کتخداسی تیمار
چاوشلر کتخداسی سیواس الای بکیسی اماسیه الای بکیسی جانیک الای بکیسی
دیوریک الای بکیسی عربکیر الای بکیسی بوزاق الای بکیسی چوروم الای
بکیسی در بیان ایالت مرعش تیمار دفترداری تیمار دفتر کتخداسی تیمار چاوشلر
کتخداسی مرعش الای بکیسی ناحیه صمانیق الای بکیسی ملاطیه الای بکیسی
کرکر ناحیه سی الای بکیسی قارص مرعش الای بکیسی عنتاب الای بکیسی

حسن منصور الای بکیسی در بیان ایالت حلب تیمار دفتر داری تیمار دفتر کتخداسی تیمار چاوشلر کتخداسی حلب الای بکیسی در بیان ایالت آذنه تیمار دفتر داری تیمار دفتر کتخداسی تیمار چاوشلر کتخداسی آذنه الای بکیسی سیواس الای بکیسی طرسوس آلائی بکیسی ایچ ایل الای بکیسی علائیه الای بکیسی در بیان ایالت دیار بکیر تیمار دفتر داری تیمار دفتر کتخداسی تیمار چاوشلر کتخداسی آمد الای بکیسی سوزک الای بکیسی ناحیه بیره جک الای بکیسی زعماء حُسکُف زعماء حریرت زعماء ارغنی زعماء بیردجک زعماء جاوسحاق زعماء تخت در بیان ایالت بوسنه تیمار دفتر داری تیمار دفتر کتخداسی تیمار چاوشلر کتخداسی بوسنه الای بکیسی هرسک الای بکیسی ایزورینق الای بکیسی کون مزبورده عموم خلعتاری فرمان عالی موجبجه یدییوز اون یدی خلعتار اجناسلریله الباس اولندی تاتار خاندان غیر قیرملی عسکرینه اول کون خلعتار الباس اولنما مشدر و بندر محافظی وزیر اعظم قره محمد پاشا حضرتلرینه دخی سراسره قپلو صیرت سمور کورک کونده ریلوب بنددرده کی اولان آغالره و ضابطانلره دخی خلعتار کونده رلدی شعردان برکسنه تورکی یاپوپ محلّ مزبوره مناسب اولدوغندن بو محله قید اولندی تورکی: سعادتلو خنکارم فرمان ایلدی کیده روز بوسنه سفر اوستنه؛ محمد پاشا کورکی نیلدی غازیلر یورودی کفار اوستنه؛ غازیلر سحر دن کپرو دن کجدی نوش ایدوب اجلک شربتین ایچدی، جنتده حوریلر حله لر بیچدی و یردی لر شهیدلر سر ستر اوستونه. عصر وقتنده واردوق طا بوره نیجه شهیدلری قویلق قبره؛ اخشام نمازنده اولدی غولغوله ایلدیک مسقوی تارمار اوستونه. چونکه صباحه دک ایلدوک جنکی دوشنوبن مسقو ایلدی فندی؛ یکچری ییدردک پلاوی لنکر اوستونه [225 b] [Eksik sahife] ایدوب وعظیم مشاوره اولنوب چونکه احوال بویله دیر بنوک علاجی اول کرک ایدی صوک پشیمانلق

اچچه اتمز ایدوب بو ایشه چاره همان امیرزه اغایی ینه تکرار اوردوی همایونه سردار اکرم وزیر اعظم حضرتلرینه کوندهروب ما وقع الحالی کوردوکی کبی تقریر وکلام ایدوب بردخی کیفیت احوال اعلام ایدهرز نه یوزدهن امر عالی ظهور ایدر ایسه اکا کوره عمل ایدهرز دیوب بومنوال اوزره امیرزه اغا اوردوی همایونه کلوب حضور عالیده تقریر وکلام ایدوب اوطاغ همایونده اقتضا ایدن مشاوره بو ایدی ورهینلرک مشاوره دن حبسه قالدیریلوب سبب بو ایدی و بر ایشه تائی ایله بتمیوب مشاوره اولنمایوب کندو عقللریله ایش اشلوب انجمن ملاحظه اولنمیوب صوک پشمانلق اچچه اتمز دیوب بو قدر ایام نهر پروت کنارنده اوتوراق اولماسنک سببی بو ایدی چونکه اوطاغ همایونده حین مشاوره ده تاتار خان حضرتلری مجلس بوزانلق ایدوب ماجرا دخی صلح کونندن دیر بو تقدیر مشاوره یه خلاصه ویریلمیوب ایرته کونه قالدی اول کون ماه رجب شریفک اون دردی جمعه ایرتسی کوننه دوشدی و آغستوسک اون سکزیدی تکرار اوطاغ همایونه جمع اولوب تاتار خان حضرتلری وزراء عظاملر و میرمیرانلر اوجاق اغالری جمع اولوب و حضرت شهریارینک قپوجیلر کتخداسی محمد اغانک حضورنده ورهین مسفورلری دخی چاغیریلوب تمام اولدقده صدر اعظم حضرتلری تکرار متفرقه باشی امیرزه آغایه خطاب ایدوب ایمدی امیرزه اغا کوردوکی کبی مجلسده حاضرین بولونانلرینک حضورنده کیفیت احوال تقریر وکلام ایله دیوب فرمان بیوردقلرنده امیرزه اغا دخی دونوب رهین مسفورلره کیفیت احوال کوردوکی کبی تقریر ایلدی اول وقتده رهین مسفورلره دخی ایوبوسوزه ندرسیک جوابک ندر دیکلرنده مسفورلر دخی شویله جواب ویردیلرکه اوللا طوغان قلعه سی محافظی اولان قانندانن مکتوب وازاق قلعه سنده کی اولان (قانندانن) مکتوب بوقوللرینه یازمشلرکه

دولتلو افندیلریمزك جمله مز رعایاسی قولاریوزرجا ایدهرزو رجا ایدهرسزكه بزه برز مهل ویرسونلر وهم دونناکزی بر مقدار کیرویه چکلسون زیر اشیامزی یاغمه ایدرلر بو معقوله عذرلر دیلیوب رجا ومنت بوندن غیره نه سوزیم وار و نه مخالفت اشیمز واردر بعده سوزسویله شلك ایکی آیه دق آزاق قلعه سی آل عثماندن الندوکی منوال اوزره بوشانوب کروهه تسلیم والتی ایه دق طیغان قلعه سی بوشانوب قلعه مزبور بیقلا بو منوال اوزره اوردوی همایون قاضیسی فضیلتلو افندی حضرتلری کفره لریك قبول اقرار لغینك حُجَّت شرعیه اولنوب وشاهدلر دخی حُجَّت شرعیّه یه یازیلوب بعده دوعا و ثنا اولنوب مجلسدیر داغیلدی فی ۱۴ رجب سنه ۱۱۲۳ بازار کونی مکث کون مزبورده چاوش باشی سابق مصطفی پاشا و عوض پاشا و هراوجاقدن برر آدم جمع اولنوب ورهین مسفورلریك بینلرنده اعتبار ایلدوکلری بر کفره و بوتدیر رهین مسفورلریکدر قلعه لریك اوزرینه کوندردی فی ۱۵ رجب بازار ایرته سی مکث صالی کون صالی کیجه سی بیک یوز یکر می اوچ سنه سنده لئذ مواجی باغلانوب علی الصَّبَّاح بر قسط مواجب اخراج اولنق اوزره ایکن اجمالر یتشممک ایله مکث اولنوب هفتیه قالدی فی ۲۰ رجب ۱۱۲۳ کون مزبورده بر قسط مواجب قوله اوطاغ همایونده ویرلدی لکن وزرالریك اول وقتده کلمه سی دأب قانون اولماغله علوفه کونی دخی کلمه مشلردر موجود کیسه بیک ایکیوز سکسان اوچ کیسه آستانه دن کلن التیوزالی بر کیسه یکون کیسه بیک طقوز یوزاوتوز درت کیسه اقچه مواجبه ویرلدی جمعه ایرته سی کیجه سی قپوجیلر کتخداسی محمد اغا آستانه یه روانه اولدی فی ۲۱ ب سنه ۱۱۲۳ بازار کونی مکث بازار ایرته سی مکث کون مزبورده دیار بکر ایالتنه متصرفی اولان مقتول زاده وزیر مکرم علی پاشا حضرتلری سردار اکرم وزیر اعظمی

ضیافته دعوت ایدوب ساده نفره ایله اوطاغنه تشریف بیورمشلردر [226 a]
 سائر وزرالر دخی ضیافته دعوت اولنوب انلر دخی معاً بلّجه اول کون ذوق
 صفاده اولدیلر صالی کون مکث چهارشنبه کونی مکث کون مزبورده درگاه
 عالی قپوجی باشیلرندن دفتردار محمد افندینک قیسین محمد بک استانبولده قلکن
 اسوج قرالنک ایلچیسینی خط همایون شوکت مقرون ایله مأموراً اوردوی همایونه
 کتورمشدیر فی ۲۶ رجب سنه ۱۱۲۳ پنجشنبه کونی مکث کون مزبورده کلن
 قپوجی باشی محمد اغایی ایلچی ایله معاً با فرمان عالی ایله اسوج قرالنه کوندردیله
 بندره روانه اولمشدر جمعه کون مکث فی ۲۷ رجب تاریخ ورقه کونی وزیر اعظم
 حضرتلرینک آتک چوقدارلرندن مقدّما کتمش ایدی قره محمد مرثه خبریله
 وهم معاً اسماعیل پاشا حضرتلرینک مکتوبلری ایله کلدی شویله مرثه خبریله که
 یکی قلعه یی کفره لر تسلیم ایلوب طوپ وجبخانه سین با تمام الوب قبض ایدوب
 بعده عظیم شتکلر ایلمشدر حتّی که اسماعیل پاشا حضرتلرینه یکی قلعه نک قاناندانی
 عظیم ضیافت ایدوب ضیافت ایلد کدنصکره وزیر اعظم اسماعیل پاشا حضرتلرینه
 شویله رجا ایدر که حالا تسلیم ایلدیکزده ذخایریمز اولیوب مملکت مزدن وارنجهدک
 بزه بر مقدار ذخیره ویره سز زیرا شیمدی حالا اوتوز درهم آتمک بر التونه اولوب
 اونوکده آدی وار کندو یوقدر بش التی سنه دیر چکر که مستولی اولوب بوسیدن
 قحط اولدی اسماعیل پاشا حضرتلری دخی اول کون وافر عره بهیه فرمان ایدوب
 وافر عربه ذخیره جمع ایدیویروب تسلیم قاناندان ایدر کافرلر دخی ذخایری
 کوردوکلرنده زیاده سیله حطّ ایدوب دخی زیاده اسلام عسکرینه محبت و مودت
 وانقیاد اوزره اولورلر وباخصصوص خوفلری دخی زیاده اولوب همان قلعه
 مزبورک کرک عسکریمی و کرک بیرلوسی همان قلعه نک مفتاحلری تسلیم و کوزه
 کورین شیلرن آلوب عره بلره قیوب بو مرثه عظیم لخبیرلرین و مفتاحلرین صدر

اعظم حضرتلرینه کتوردیلر کون مزبورده حضرت وزیر اعظم حضرتلرینک دلو باشی بی نفراتیله فرمان عالی ایله له قرالینک ایلیچیسنه تعیین اولنوب بغداد بکینک تختکاهی اولان یاشهدق مأمور اولندی کون مزبورده سلحشور شهریار میثقالچی عمر اغا خطّ همایون شوکترون ایله اوطاغ همایونه داخل اولوب سردار اکرم وزیر اعظم حضرتلرینه ملاقا اولدیلر فی ۲۹ رجب سنه ۱۱۲۳ کون مزبورده وزیر اعظم حضرتلری تاتارخان حضرتلرین اوطاغ همایونه دعوت ایدوب مکالمه اولنوب خلاصه سی معلوم اولیوب ایکی کوندنصکره اوردوسنه کیتدی کون مزبورده دونهای همایونک استانبوله عودت ایلمسیچون قانون قدیم اوزره بهر سنه تعیین اولنان . . . قپوچی بوستانیان خاصه اوطاغ همایونه داخل اولدی ایکی کوندنصکره سنه سابق اوزره مأموراً فرمان عالی ایله دونهای همایونک عودتته روانه اولوب کتدی تکرار بازار ایرتسی کون مکث اولنوب اوطاغ همایونه تاتارخان حضرتلری وزرای عظاملر دعوت اولنوب مشاوره اولندیکه اسوج قرالینک له جمهورینه دک کتمسنی هروجهله مناسب کوردکلرنده هر اوجاقدن ایکیش نفر کمنه اوزرینه تعیین اولندی فرمان عالیینک مضمونی بویله درکه اگر فرمان عالییمزه اطاعت ایدوب دیلدوکی بیردن کیدرسه نه کوزل اگر کتمم دیوب عناد و مخالفت ایدرسه اولوقتده شویله جواب ایدسز که جمله کز سنک مرادیک کتمیوب عوق و تأخیردر قیش کلمدن کیده سین بزم یولداشلیمیز و دین قرداشلیمیز سنوک ایچون صحرای برو بیانده بکلیوب بوکون ویارین قیش بصره جمله مز صوقدن هلاک اولورز سنوک مرادیک جمله مزی هلاک و بیت المال المسلمین اضاعت ایده سیک بو منوال اوزره سوزلر سویلیه سز اگر بونلر وک بریسین قبول اتمیوب خودبینک ایدرسه یقاسندن یاپوشوب هنطو وینه دیقوب حضور سعادتته کتوره سین روانه اولدیلر فی غره شعبان صالی کون مکث چهارشنبه کون فی ۲ ش ۱۱۲۳

تاریخ ورقه کونی یکی قلعه‌یه تعیین اولان وزیر مکرم اسماعیل پاشا حضرتلری ایله بله اولان قلغای سلطان حضرتلری طرفندن تاتار خان حضرتلرینک عبدالکریم اغا کلدی خلعتلر الباس [230 b] اولوب اوچیوزالی غروش دخی بخشیش احسان اولندی کلن اغانک تقریر وکلای بویله درکه یکی قلعه‌کی موجود اولوب حین تسلیمده قلعه مزبور دن طشره چقان کفره لر اوچ بیکدن زیاده اولوب اشیالرین تمامیه طشره چقاروب بعده کلوک قلعه تسلیم الوک دیو خبر کلادکده اسماعیل پاشا حضرتلری و قلغای سلطان حضرتلری ایله معاً قلعه مزبوره واریلوب و ایچنه کیریلوب حق تعالی‌یه حمد و ثنا ایدوب شکرلر ایلدیک اول امر دن همان چیمدن اولان قلعه‌نیک جوارلرین طرف طرف بیقماغه باشلادقده تاتار عسکری طایفه‌سی قلعه‌نک طرف طرف سرعتله یقلدوغن کوردکلرنده درعقب اغلیو اغلیو باشلرین سجده‌یه قیوب حمد و ثنا ایدرلردی الحمد لله تعالی بوکوزیمزده کی چبانی یارب دفع ایدویردک کوزیمز بقارکن و بر کیمسه ضرر ایتمدن جنکسیز و جدالسزحق تعالی پادشاه اسلامک عمر دولتی یوماً فیوماً زیاده ایدوب سریر سلطنتده طول عمر ایله برقرار ایدوب همیشه اعداسین مقهور ایده الله عظیم الشان دیوب فریاد و فغان ایدرلر بونلریک فریاد و فغانی انوچنندرکه اور قپوسنه اون سکز ساعتیر یکی قلعه محدث اولوب وضع بنا اولالدن برو تاتار عسکرینک و بتون قیریمی طائفه‌سینک خواب و راحت کیدوب رعایالرینک دخی زاد و ذخیره‌لرینه قلت و سورکلرینه دخی عظیم رخندار اولورلردی مسفورلردن چونکه احوال بویله حضرت سردار اکرم وزیر اعظم محمد پاشا عظیم حظ ایدوب اوردوی همایونده دخی عساکر منصوره منفعل اولشیکن عظیم سرور حاصل ایدوب هر بریمز یکیدن احیا اولدوق تاتار خان حضرتلرینک خلاقی ظهور اتمک ایله کندویه متألم آل

ویروب دشمنلغی ظهور اتمک ایله التفاتدن دور سنک مزار یرینه قودیلر و مقدما دخی حیلہ و خدعه سی ظهور ایدوب لکن وزیر اعظم اظهار اتمزدی داتما التفات و کرم و احسان ایدردی اما عساکر اسلامک انهمانه سبب اولق استردی و لکن وزیر اعظم خان حضرتلرینک خلافتی اشلیوب امورین و عساکر منصوره بی الله عظیم الشانه امانت ایلمش ایدی درونجه پنجشنبه کونی ماه شعبان شریفک اوچونجی کونیدر فی ۳ شعبان سنه ۱۱۲۳ یکی قلعه نیک تسلیمنه و یقیلماسنه مأمور اولان دستور مکرم وزیر اعظم اسماعیل پاشا حضرتلرینک سلحداری مکتوبلری ایله کلدی جواب بویله در که الحمد لله تعالی یکی قلعه بی کفره یدندن قبضه تصرفزه الدیق و یتمش اوج عدد طوپی چقدی و مکلف جبخانه سی و قومپاره سین آلدیق کفره نامنده بر مسفور قالمدی و صادر اولان فرمان عالیبری موجبجه قلعه مزبوره هدم و طوپ جبخانه ی مهمات سفریه سی هر نکه واردر عره بلر طوتوب و یوکلت دیروب اوزی قلعه سنه کوندرمده یوز و قلعه مزبوریک دخی بتون یر ایله برابر اولسی آز قالمشدر الحمد لله تعالی فیلله الحمد حق تعالی افندیلریمزک وجود همایونلرین خطالردن حفظ ایدوب سایه سعادتلرین قوللری اوزرندن دور ایلمیه سلحدار مرقومه خلعت و بخشیش احسان اولندی جمعه کون مکث فی ۴ ش کون مزبوره اوردوی همایونده نقدر که قوجی عره بلری و سیرم عره بلری واردیر علی السویه با فرمان عالی بر موجب مباشر تعیین بیوریلوب علی الاسامی دفتر اولنوب فلانلق ال و برمدی بر فرد قوجی عربه سنی و بایکیرلرنی قورتارمغه خلاص اولمدی انجق وزیر کتخداسی سابق عبدالکریم افندی روزناجه همایون خواجه سی اولوب علیل المزاج اولمغله عربه سی قالدی عربلریک جمع ایلدوکلرین حکمت بو ایدیکه جمع اولان عربلری اسوج قرالنه کونده ریله کیمیسنه آغیرلیغین یوکلده و کیمیسنه

ذخیره یوکلنه تیز الدن تدارك اسوج دخی قالقه کیده جمعه کونی مکث کون مزبورده مقدّمًا خطّ همایون شوکت‌مقرون ایله کلن میراخور اول علی اغا کون مزبوره کلنجیه دک اکلنوب استانه سعادته روانه اولدی و مزبور میراخور اول علی اغا منصوبدن رفع طابور مقهوریک مرده سیله کیدن عثمان کتخدایه ویرلدی دردمند بیچاره علی اغا محزوناً کیتدی [231 a] فی ۶ ش سنه ۱۱۲۳ آستانه سعادتن پادشاه عالمپناه حضرتلرینک درگاه عالی قپوجی باشیارندن مقدّمًا اردوی همایونه کلوب فرمان عالی ایله مأموراً اسوج قرالی بندردن قالدیرمسنه تعیین اولنش ایدی و مرقوم محمد بک بندره واروب وزراء عظاملر ایله و اوچاقولر ایله اسوج قرالنه ملاقی اولوب مواجهه خطّ همایونی کندویه تسلیم ایدوب اسوج قرالی دخی شایقه‌سنی باشندن چقاروب خطّ همایونه اکرام و کوزلرندن یاش جیران ایدوب خطّ همایون قرأت اولندقدّه سمعاً و طاعة کیده روم لکن بر کون مهیل ویره سز کندو عقلمه دانشوب اتباعمله مشاوره ایده‌یم ایرته‌سی کون کللیک جوابکزی الوک دیدکده بونلر دخی پک معقول دیوب مجلس داغیلوب ایرتیه قالدی بعده ایرته‌سی کون واردوقده ترجمانک یدیله بر دفتر دفتره دخی نظر ایلدکلرنده شوپله تحریر ایلمش که اکیوز الی کیسه اوچاقولو اغالربنه و نفراتلربنه دینم واردر اوچپوز کیسه دخی بونده کندومه متعلق مصارفم واردر شوکتلو خنکاریمزدن بیک کیسه دخی خرجلق نامنده استرم دیو تحریر اولنش همان قپوجی باشی محمد بک اول ساعت شوپله جواب ایدر که دکله ایمدی ای قرال سن دل میسن یوخسه بنکمی سین اولّا سن دولت آل عثمانک طپراغنه ایاق باصالی ایکی سنه دن متجاوز اولوب اول کوندن بو کونه کلنجیه دک سکا میریدن کونده یدیشریوز اللیشر غروش نفقه بها تعیین اولندی بوندنصکره بو قدر کیسه لر قرض الدیک و بو قدر کیسه لر دخی

احسان دوننمش اتار و کورکلر هدایا شوکتلو خنکاریمز احسان ایلدی قات قات تکرار سکز یوز اللی کیسه قرض اولق اوزره استه دیکک خنکاریمز دخی دریغ ایتمیوب و یردی و تمسکی ینه سکا کونده روب هبه ایلدی و بر دفعه دخی ایکیوز اللی کیسه بونلردن ماعدا سکا اوتوز قرق بیک جنک آور اتلو عسکری تعیین ایلدیوب بله سنجه کتمک اوزره محیا اولا و بونلریک جمله سنی زاد و ذخایرین دخی میری چکه جکدیر و هر برلرینه بخشیشلر و یره جکدیر شوکتلو خنکاریمز بو قدر شیئتک اضاعتی و مصارفنه سبب سزه اولان اکرام فرد واحده اولما مشدر دیو تقریر و کلام ایدوب نصیحت آمیز اولدوغندن مرقوم محمد بک اوردوی همایونه کلوب حضرت سردار وزیر اعظمه وجه مشروح اوزره ماجرای و کیفیت احوالی تقریر ایلدکده وزیر اعظم حضرتلری قپوجی باشی محمد بکه تحسین آفرین ایدوب بر خؤدار اول یوليله جواب و یرمش سین انجق قرال مسفوریک صکره کی مشاوره سینک سوزینی قبول ایلدیک ما وقع الحال بویله دیر دیوب یوز کیسه نقود قرال مسفورده خرچلیق ایکیوز اللی کیسه دینی داینلره ادا ایدوب اگر کیدر ایسه بو منول اوزره محمد بکی تکرار بندره اسوج قرالنه کوندردی و حتی علوفه و یریلوب خزینه ده اقچه کسیر کلمک ایله یوز کیسه نک تکمیلنی بعض کسنه لردن اوتوز کیسه مقداری قرض الدیلر بازار کونی مکث بازار ایرتسی مکث صالی کونی مکث کون مزبورده یکی قلعه نوک یر ایله برابر اولوب تماميله اداسی میسر اولوب معطل قالمشدر دیو خبرین الحاجی مصطفی پاشانک ساحداری کلوب تقریر ایلدی کون مزبورده چار مسقوویک باش وزیر شرمه مت اوغلندن مکتوب کلدی و مکتوب ایله بر دفتر معاً چقوب مضمون مکتوب بویله در که حالا آل عثمان پادشاهنک باش وزیر سردار اکرم وزیر اعظم افندم سلطانم حضرتلرینک رکاب شریفارینه یوز

سوردو کدنصکره حق تعالی وجود شریفکزی خطالردن حفظ ایدوب همیشه دولت ایله مستدام عمر ایله برقرار اولوب سایه مرحمتلرین عامه ناس اوزرندن دور اتمیه سز بنم افندم سلطانم کیدرکن تاتار اشقیاسی عسکریمزدن بر وافرین یاغما ایدوب حقارت اتمکله کونده ریلن دفتره منظور شریفکز اولدقده اکر دوستمز ایسه کز دفتره موجبنجه تمامیه استریز تداریک ایتدیروب کوندرده سز فلان محله ضایع اولمشدیر اول [231b] ساعت فرمان عالی صادر اولوب خان قپو کتخداسی اولان حالدا دفتر امینی داوول اسماعیل افندی بی چاغیروب تاتار خان حضرتلرینه کونده روب عظیم تنبیه و تأکید اولمشدرکه دفتر موجبنجه بولدیردوب بولونان کفره لر شرمه اوغلینه تسلیم و تسلیم ایلدوکنی شرمه اوغلندن مکتوب استرم دیو فرمان بیوردیلر و چهارشنبه کون مکث فی ۱۰ ش سنه ۱۱۲۳ نهر پروت کنارنده قریه و کسن نام محله اوتوزیدی کون اوتوراق اولنوب اوتوز سکزنجی کونی کوچیله الله ایده رک دموری قوپاروب ماه شعبان شریفک اون ایکنجی جمعه کون قریه طومار اوکایه داخل اولمشدیر قالدیکمز یورت یرندن طومار اوکا اوچچق ساعتیر طومار اوکانیک کندوسنه قونیلایوب بتون اوردوی همایون بر ساعت مقداری الارقچه قونلدی بش التیوز مقداری اولی کویدر فی ۱۲ ش سنه ۱۱۲۳ بیوک تذکره جی ابراهیم افندی وزیر اعظم حضرتلرینک کتخداسی عثمان آغا استانبه مرده ایله کیدوب میر اخور اول شهر یارلغه استخدام اولنوب بوسبیدن مزبور ابراهیم افندی وکیل ایدی تاریخ مزبورده صدر اعظم حضرتلرینک اصل کتخدالغنه فرآجیه قیلوصیرت سمور کورک الباس اولندی جمعه ایرته سی مکث کون مزبورده بغداد مملکتنه مقدا مأمور اولان وزیر اعظم حضرتلرینک دلوباشی کتمش ایدی کلدی و معاً بغداد بکینک وکالتکنی ایدن کفره بی قیدی بند ایله

کتوردی خلاصه بودر که چار مقهور طابور مقهورندن آیریلوب کندوسنک تختکاهی اولان یاشه واردقده خفیه یوز عربه ذخیره ویروب وافر کیسه جمع ایدوب طمع خام سببیه خیانت ظاهر اولوب و بعض فنا ایشلری دخی ظهور و نمایان اولدقده اکا بناء حبس اولندی فی ۱۴ ش سنه ۱۱۲۳ بازار ایرتسی مکث کون مزبورده مقدماً فرمان عالی ایله مأمور اولان کدکلو متفرقه اغالرنندن مصرلی اوغلو محمد پاشانک کتخداسی کلدی و یکی قلعه نیک متانتین و استحکامین شویله تقریر ایدر که قلعه مزبوریک وصفی بویله در که درت بلوکدن اوچ بلوکین صو طرفنه ویروب بر بلوکی قره ده اولوب آنی دخی چدن یامش و شولقدر صربدر که بر شیلره بکزه مز فل الله الحمد بیقلوب خاک ایله یکسان اولمشدر و حتی بیقلهاسی غایتله عجالته اولدوغندن جمله قلعه نیک ایچنده اولان اثواب و متاعلرین طشره یه یقدیروب کوزلری بقارکن هدم اولمشدیر صمار دیماغنده اولان قلعه یه نام دیگر قمانیق صهاریت صوبی اوکندن آقق ایله صرب قلعه دیر بیقلان قلعه دن اوتهمی یوز قرق درت ساعت بیر اولوب اصلا شنلیک اولمایوب هیهات صحراسی دیمکله منشوردر و تاتار عسکری عظیم حمد و ثنا ایدوب و بو نعمت عظامنک شکرنی بلورلردی صدراعظم حضرتلری کون مزبورده اسماعیل پاشا حضرتلرینه کورک و خلعتلر محبه و هم ایشیک تکمیلندن حظ ایدوب اکا بناء کوندر دیلر کون مزبورده اسوج قرالینک یقینلرنندن آده میلری کلدی و تاتار خان حضرتلری دخی اوطاغ همایونه کلوب اوردوی همایونده سلحداران دائره سینک اوستی طرفنه بشقجه سایبان و دائره خان حضرتلری ایچون قوریلوب آنلر دخی اتباعیله محل مزبوره تشریف بیوردیلر کون مزبورده وزراء عظاملر دخی اوطاغ همایونه کلوب خفیه مشاوره اولنوب مفهومی معلوم اولمایوب میر میرانلر دخی کلپامشدر صالی کون مکث فی ۱۶ ش سنه ۱۱۲۳ ماه شعبان شریفک اون التنجی

چهارشنبه کونی طومار اوکا نام قریه دن طوغلر کیدوب قریه قرطاله روانه اولدی پنجشنبه کونی اوطاغ همایون ایله عساکر منصوره قرطال نام قریه ده داخل اولندی قریه قرطال ساعت لکن طومار اوکادن اوردوی همایون بر ساعت اوراق قونیلوب

عودت اولدقدده طومار اوکانیک نهایتنه کلنجیه دک بر ساعت بر چیرکدر کوی مزبور دن کوپرو قوریلان بیر ایکی بچق ساعت بیردر کوپرویی مزبور دن تکرار کوپرویه بر چیرکدر ایکنجی کوپرو دن قریه قرطال بر بچق ساعتیر لکن اولکی کوپرو دن قرطاله وارنجیه دق قیه صیره کولصوبی ایله کیدیلور [232 a] فی ۱۸ ش سنه ۱۱۲۳ ماه شعبان شریفک اون طقوزنجی جمعه کونی ایساقجی یه عموماً عساکر اسلام داخل اولندی حتی طونه صوینک اوزرنده کی کوپروی وزیر اعظم کچرکن طونه دونناسی انده موجود بولنق ایله عظیم شنلیکلر ایدوب وحتی اوردوی همایونده موجود بولنان طوپلر دخی انده اولوب انلر دخی کندو کولته لری ایله اتیلوب بر وافر شنلیک اولمشدیر جمله عساکر اسلام اولقدر حظاً ایدوب وطن اصلیه لری قات قات خاطره خطوره ایدوب نا امید اولان احوالده مسروراً و منصوراً اولوب حمد و یزدانه شکر ایدردیک زیرا احوال بویله معلومدر که چار مسقو بزم قبضه تصرفزده اولان رعایالر برلیک اولوب بتون رعایا چار مقهوره مطابعت اوزره اولوب همان بر اشارته منتظرلردی الحمد لله تعالی دشمن انهزام اولدقدده رعایالر دخی مقهور اولدیلر فی ۲۰ ش سنه ۱۱۲۳ جمعه ایرتسی مکث بازار کونی مکث بازار کونی ایکندنصکره درگاه عالی چاوش اغالری وزراء عظاملره و اوجاق اغالرینه کیدوب شوپله تنبیه ایلدیلر که ان شاء الله تعالی وزیر اعظم حضرتلرینک فرمان عالی سی بویله درکه یارینکه کون اوطاغ همایونه تشریف بیورسونلر ساعت اوچده ایکن مشاورم واردیر کون مزبورده صادر اولان فرمان عالی لری موجبنه شافعی وقتنده جمع

اولنوب اول وقتده ازاق قعله سینک مأمور اولان سر عسکره تسلیم اولنوب و طیغان قلعہ سنک دخی ایچنده کی اولان جمله کفره لر مال ارزاقین جمله چقاروب بش ساعت قلعہ دن الارقه جه داشیوب قلعہ مزبوریک هر طرفلری بیقلماغه باشلندوغی مرثه خبرین تاتار خان حضرتلرینک دیوان افندیسی حسن افندی خان حضرتلرینک قپوکتخداسی اسماعیل افندی یه کلوب و معاً وزیر اعظم حضرتلرینه کتوروب مکتوبلر قرأت اولنوب مفهوم معلوم دولتلری اولدقده خلعتلر الباس بیوریلوب مرقوم حسن افندی یه برقات مکمل اثواب صیرت سمور کورکی ایله بشیوز غروش احسان اولنوب عساکر اسلام برقات وقات قات مسرور اولدیلر و مشاوره یه دخی رهینلری بیله دعوت اولندی مجلس تمام اولدقده نصکره حاضرین اولانلره سردار اکرم وزیر اعظم الغازی محمد پاشا حضرتلری شویله جواب بیوردیلر که دکله ایمدی وزرا قرداشلریمز و اوجاق اغالری اولا اسوج قرالینک احوالی ایچون سزی جمع ایدوب بو احوال ینه منجر اولوب بو کافر کندو مملکتنه کتمیوب بر حیلہ کار و علاق جهان کافرک لندن خلاصی نچه ممکندیر حقنده بو قدر احسانلر و بو قدر تدبیرلر کوروب و کندوسینک تدبیرینه دخی مخالفت اتمیوب طبیعتنجه واردوق اولمایوب بو چبان قالدی الحمد لله تعالی بوسنه مبارکه ده حق تعالی مأمولیمزدن زیاده ویردی دیوب آه ایدوب کوکس چکدی سوآله جواب ویردیلر که دولتلو افندیم سلطانم سز لر اعلم سز و بعده ترجمانلره شویله جواب بیوردیلر که اسوج قرالی شویله جواب ایده یورور که بن کتمم زیرا بنی بونلر البته یولوم بکلیوب یوق ایدوب هلاک ایدرلر آکلادوم بلدیم دیر جوابک ندیر بو عذری بهانه ایده یورور رهین مسفورلر بیر اوپوپ شویله جواب ویردیلر که دولتلو سلطانم اولا بیزم قرالمزک صلحی صلحدر او یله صلحدر که الی یوم القیام السعادیه دکن امریکزه مطیع فرمانکزه انقیاد اوزره یوز حق تعالی جمله کزی دائم

ایلیه اولاً صلحده هر نکه لسانه کلوب اداسنه ضامین اولدیق ایسه جمله سنی ادا
ایلدیک قصور قالمدی و قالدیکه اسرچ قرالینک ویلاینه کتمسی اسوچ قرالینک
کندو مملکتنه کتمسی یولاری اچقدیر و بزدن خوف اتمسون و قرالیمزدن دخی
خوف اوزره اولیوب مادامکه سزک طرفکزده دیر سزک دوستکزه دوست دشمنکزه
دشمنه نیز دیوب سکوت ایلدیلر و بعده وزیر اعظم شویله جواب بیوردیلر که حین
صلحده داخل اولوب اسوچ قرالی امنیت ایله کیدوب بر فردینه ضرر کلممک
اوزره تقید و اهتمام اوزره اولندی و جمله کوز دخی بویله اولدوغین بلورسز
[232 b] جمله سی دخی بی افندم بویله در و بویله بلورسز تکرار وزیر اعظم حضرتلاری
شویله جراب بیوردیلر که اولاً اسوچ قرالی کمال مرتبه خوفه دوشوب بر وجهله
مسقو ایچندن کتمسی کندوسی مناسب کورمیوب ابتدا بندردن قالمقوب اولاحدن
له طپراغنه کیده له و ارنجیه دق زاد و ذخیره سنی مکمل کوره وز ثانیاً حللی دخی
کندو اولکه سندن چقنجیه دق زاد و ذخایرین و یروب هیچ بر شیء ضرورت
چکمیوب رفاهیت اوزره کیده تاکه صقّصی مملکتنه و ارنجیه دق بعده کندو
مملکتنه واره بیز دخی بوکا راضی اولوب بو منوال اوزره تدارک لر کوروب
قوی رهینلر آلدیق ینه تکرار بوسوزندن دخی رجوع ایدوب یوق بنم بر غیر
مرادیم دخی واردیر یه مرادیک ندیر دیدکده شویله جواب کوندرمشکه
اولاً الی بیک کزیده جنک (آور) اتلو عثمانلی عسکری استرم و بوندنصکره
التمش پاره طوپ و مکمل جیخانه سیله اوتوز بیک مقداری تاتار عسکری
دخی استرم و بوجمله عسکر بیک باشلری بکا تابع اولوب بن هر نکه سویلرسم
سوزیمی طوتوب امریمه مطیع اولسونلر دیر بو معقوله ایش صلحه مغایر بر ایشدیر
و هم بر وجهله ممکناتدن دکلدیر اولاً بو قدر عسکر نه بیر و نه ایچر واردوقلری
یری خراب یا باب ایدوب هنوز غوغا بیوسه کرکدیر دشمن دخی چوغالوب

کیدن عسکریمزدن دیل چقمسا کرکدیر بو اولماز دیو کندوسنه جواب ویردیک بوسوزیمزدن داریلوب دام و تزویراتین حیله و خدعه ایله دولتمیزی مسخره ایده یورور بو معقوله سوزلر بیوردیلر بعده دونوب رهین مسفورلر دخی شویله تقریر و کلام ایلدیلر که دولتوسلطانم اکر اسوج قرالی کندو کلدیکی یولدن کیدرسه مالاً و بدلاً کفیل اولوریم و قرالیزک دخی وکیل مطلقیم و جمله نک دخی هر احواله مرخصم لکن کندو حدودویمز و طپراغمز ایچندن کیدر اولدوغی صورته دیر آخر قرالک اولکه سندن کیدرسه ضامین اولمام و اولمازلر دیوب سکوت ایلدی بعده وزیر اعظم یوسف پاشا اغاء یکیچریان درگاه عالی ایکی دیزینک اوزرینه کلوب شویله جواب بیوردیلر که اولابیز بو آنه کلنجیه دک اسوج قرالنی کندو مملکتنه کندی بلورز ایمدی بو قدر زحمت و میری اضاعت اولنوب و بو کافرک حیله و خدعه سی نمایان اولدی فیما بعد و شرع مطهره به مراجعت ایده لوم الله تعالی نه امر اتمشدیر دیوب سکوت ایلدی بعده اوردوی همایون قاضیسی افندی حضر تلی کتابه باقوب مسائل بویله در که بر کافر کلوب مسافر اولسه بر سنه تامانه دکین کندوسنه اکرام اولنا اکر مملکتنه کتمیوب اسلام طپراغنده قالدوغی صورته کندوسنه اسلام عرض اولنه اکر قبول اتمز ایسه خراج تکلیف اولنه دیوب جواب ویردکلرنده اول ساعت محمد بک یدیله اسوج قرالنیک ایلچیسی بندردن کلدی ایدی اوطاغ همایونه دعوت اولنوب کلدکده وزیر اعظم تهوراً غَضَبْ ایله اسوج ایلچی سنه شویله جواب بیوردیلر که قرالیک دیدکلری دینسزه سویله جمله سنک مواجهه سنده اشد کندوسنه تکرار بشیوز کیسه اقچه و بیک قدر مسلمان عسکرندن کندوسنه تعیین و بر سلطان سلطانک کندو تاتار عسکر یله اولدخی ایکی بیک مقداری اولور بو منوال (اوزره) وار کیت بندره قرالک خبیثه سویله له جمهورندن کتسون اکر بردخی مخالف ایدرسه

کندوسنه بریر کوستروب اونده اوتورب سایر عایه لر کبی اولا اکر دین اسلام ایله مشرف اولورسه هر وجهله کندوسنه انفعدیر دورما کیت جوابکه منتظریم دیوب یوللادیلر تکرار مجلسده رهینلر شویله جواب ایدرلرکه دولتلو سلطانم اسوج قرالی صلح کونندن بوآنه کلنجیه دک وافر مکتوبلری طوتیلوب اطراف اطرافده کی اولان قرالره آل عثمان مسقو ایله صلح اولمادی صلحلری صلح کاذبه دیر دخی بو مثللو چوق سوزلری واردیر بیر بیردن بلی افندم بورهنلریک سوزی یرنده اولق کرکیدیر زیرا بو کافرک قیدی کورلمز ایسه اورتالقدن مختلل مشوش سوزلر [233 a] اکسیک اولماز وزرای عظاملریک هر بری کونا کون سوزلر سویلیوب بعده وزیر اعظم یوسف پاشا اغاء یکیچریان درگاه عالی شویله جواب بو کافرک قیرالغی الندن چقوب بر طریق حیله و خدعه ایله له جمهورینه قرال اولق استرا امدی صادر اولان (فرمان) عالی به انقیاد ایدرسه نه کوزل اکر اتمزه آلرینه ایپ بوغازینه زنجیر طاقوب کتوروب ایساقجی منصدیرنده آته قوک طورسون مجلس داغیلسون جناب سعادتکز راحته وارسون دیوب مجلس داغیلدی فی ۲۲ ش سنه ۱۱۲۳ بازار ایرتسی مکث اولنوب کون مزبورده آستانه سعادتدن صفة بکجیسی بوستانیان خاصه عجاله خط همايون شوکت مقرون ایله کلوب ملاقی حضرت صدر عالی اولدی مضمون خط همايون بویله درکه سردار اکرم وزیر اعظم محمد پاشاسن سنکه خط همايونم وصولنده عساکر منصوره می و سنجاغ رسول الله بران توقف اتمیوب حضور همايونمه سلامت ایله کتوره سین انشاء الله تعالی کون مزبورده اسوج قرالینک ایلجسی چاوش باشی حبسنده ایدی ایلچی مسفور چاوش باشی آغایه تقریر جواب ایدرکه سلطانم اولا بنی بو حبسدن خلاص ایده سز بنده ره وارايم قرالیم ایله کوروشوب سویله شه لیم و قرالیمک دخی کوکلن یاپوب ویلا یتمزه کیده لوم او مرم

سوزمده خلاف چقمیوب و سوزیمه دخی اعتماد بیوره سز نقدر بن بونده
 حبس اولسم اولقدر کون اشتمز منعکس اولوب اشتمزك حصولی میسر اولمایوب
 دشمنلریمز دخی حظ ایدر بو بویله در سز اعلم سز دیدکده و هم بر پادشاه مملکتده
 طور مسون کتسون و هم شرع شریفکز ال ویرمز ایمش پک معقول بز دخی
 راضیوز هر وجهله امریکزه راضیوز امر سز کدر زور ایله کوزلک اولماز دیوب
 فریاد و فغان ایلدی بوکره چاوش باشی شویله جواب ویردیکه هله تأخیر
 ایله بقالیم صدر اعظم حضرتلرینه سویلیه لوم سزک حالیکز کوریلور صالی کون
 مکث چهارشنبه کون مکث فی ۲۴ ش سنه ۱۱۲۳ کون مزبورده طوپچیلر
 و طوب عربچیلر اوچقلرینه اذن ویریلوب ایساقچی منزلندن قالقوب یوله روانه
 اولدیلر و مصر بکینه و مصر لو عسکرینه و سیواس ایالتنه متصرف اولان دستور
 مکرم چرکس محمد پاشایه و جبهجیان درگاه عالی اوجاغنه و دیاربکر ایالتنه
 متصرف اولان دستور مکرم مقتول قره مصطفی پاشا زاده علی پاشایه و بوسنه
 ایالتنه متصرف اولان دستور مکرم قره ایلان زاده سر بوستانیان ادرنه در سابق
 علی پاشا فی زمان سلطان مصطفی وقعه حفضهده نائل مرام قره مان ایالتنه
 متصرف اولان دستور مکرم سرکه عثمان پاشا سلحدار شهر یارلقدن بر مراد
 فی اوائل سلطان مصطفی حاب ایالتنه متصرف اولان دستور مکرم ابراهیم پاشا
 سلحدار شهر یاری فی زمان الغازی سلطان احمد خان تاریخ کتابده بو قدر اوچاقلره
 اذن وزرای عظاملره دخی اذن اولنوب منصبلرینه روانه اولدیلر و حتی دستور
 مکرم وزیر اعظم الغازی یوسف پاشا یکیچریان درگاه عالینک دخی طوغی بله
 کتدی بو قدر عساکر اسلام حمد و ثنا ایدهرک یوله روانه اولدیلر زیرا صمانک
 بهر وقیهسی در در اچیه چقوب ارپانک دخی بهریمی در در پارهیه چقمشدی
 و قس علی هذا ایرتهسی کون ماه شعبان شریفک یکریمی بشنجی پنجشنبه

کونی یوسف پاشا اغا، یکیچریان درکاه عالی ایساقجی منزلندن قالقوب باباداغی منزلنه فرمان عالی اولندی ماه شعبان شریفک یکریمی التنجی جمعه کونی سنجاغ رسول الله ایله وزیر اعظم الغای محمد پاشا حضرتلری عموماً عساکر منصوره ایله ایساقجی منزلندن قالقوب حاجی کی قشلاسنه روانه اولندی جمعه ایرته سی باباداغی منزلنه داخل اولندی بازار کونی مکث اولندی کون مزبورده بندر طرفنه مقدمتاً کیدن سلام اغاسی محمد اغا حضرت وزیر اعظمک (حضورینه) کلدی [233 b] مرقوم سلام اغاسی محمد اغا اسوج قرالندن شویله تقریر وکلام ایدرکه امریکز ایله اسوج قرالینه واروب ولایتنه کتمسیچون اولقدر تقید واهتمام اولندیکه بروجهله تقریر ایده م صکره کی جوایی بودرکه مملکتیه کتم و بکا سزیک عسکریکز کرکز اگر استرسه کز ویردیکز تعیناتی دخی قطع ایدیکز زهدن کلدیک ایسه اورایه کیت اولئوا لامره دخی اطاعت اتم هر نچه دیلرسه کز بویلجه ایده سز دیوب بنی قوغدی و بوندنصکره نقدر کیم یاننده موجود عسکری وار ایسه دفتر ایدوب اون بیک قدر اتلو و پیاده عسکری واردیر بلکه دخی زیاده اولق کرکدیر اسوجلی عسکری درت بیک مقداری اولق کرکدر تابع اولانلر پوتقاللو قزاعی وبره باشلی قزاعی ولحلی و مجاری بونلردر دفتری موجبجه کندیسی تعینات ویره یورر و بر فرد یاننه وارمایوب و کندویاننه قوماقلغه تنبیه و تأکید ایلمشدر وزیر اعظم حضرتلری مرقوم سلام اغاسی قزئلئو محمد اغانک سوزنی دکلیوب تمام اولدقدنصکره تاتار خان دولت کرای سلطان دعوت ایدوب اوطاغ همایونده مشاوره ایله اکلندیلر اما حقیر پر قصوری روزناچه همایون فضیلتلو السید عبد الکریم افندی حضرتلری دعوت ایدوب دعوتیه اجابت لازم کلمکین واردقده شویله جواب بیوردیلرکه باباداغی مفتیسی سابق احمد افندی بزی سعادتخانه سنه دعوت ایدوب شویله

بیورمشار علی السّحر ان شاء الله الرحمن کندو ذات طبعکزه مناسب احبابلریکزدن مرادیکز قدر احباب وکیلمز اولوب معجاً تشریف بیورمکزی رجا ایدهرز دیمش بوکره بوحقیر و اناطولی محاسبه جسی درویش محمد افندی و بروسه خواجه سی ابراهیم افندی معاً رفاقت اولنوب خانه لرینه واریلوب باغچه ایچنه کیردیکمز ساعت غمّار دفع اولنوب طبیعتلر کشاده کونا کونا حوضلر و انواع شکوفه لر و مفرّح طعاملر و آشربه لر و سکتّری برکه قاچ کونا بقلوالر اول کون بر ذوق و صفا بزم صحت اولنشدر که قلم ایله تحریر اولتماز الحمد لله تعالی فهذا من فضلی ربّی و بعض مصاحبت اراسنده خاندان صاحب اولان فضیلتلو احمد افندیمزدن بوحقیر بابا داغینک احوالن سؤال ایلدکده شویله جواب بیوردیلر که بابا داغی اون سکز محله دیر یدی سکز محله سی اون بشرلی یکر می بشرلی اودر قصور محله سی یوز اللیشر یوز سکسانرلی آودیر اما او یله اولر واردیر که باغلی و باقچه لی بیوک سرایلر دخی واردیر بروجه تخمین بیک سکز یوز مقداری او اولتق کرکدیر و اون ایکی جامع واردیر و بعضسنده جمعه قننور و بعضسنده جمعه قلناز هنی بنم او غلوم قچانکه ابرائیل کفره آلدیغین اشدکده قلعه نیک ایچنده کی اولان اسلامی اسیر ایلمش عساکر اسلامدن ایسه قطعاً بر خیر الامایوب همان حیرتده قالدیق ظن ایلدیک که بتون عساکر اسلامی کفره لر دیل کیسه قیروب جان چقمامشدر دیو فکر ایدوب کوزلریمزک یاشی جیران ایدوب طورماز اقادری هر کس باشلارینک تدارکنی کوروب عربلر حاضر اماده ایدوب آلسته محیا ایدیک بحمده الملك المتعال نصرت عظمای اشدکده یکیدن جسممز احیا اولدی حقه حمد و ثنا ایدوب اخشام محلی چادیرلریمزه کلندی هر وصلتک برفراقی هر ذوقک برحسرتلکی اولماسی امر مقدردر عبرت المزمیسک که بو قدر ایام اول نازنین وجودیکی ذوق صفای عشرت بزم صحبتلر

ایدوب نفسک مطلب اولان آرزوی حرام و حلال پیدا ایدوب ویرور بامرالله تعالی اجل جامین نوش ایدوب طپراق اولاجق سین ایلدی قصه دن حصه الوب ممکن مرتبه تهی دست بولنمایه سین طور اچاغیک مکانی فکر ایلیه والسلام بازار ایرتهسی کونی باباداغندن قالقوب مفتی قشلاسنه کلندی [234 a] فی ۲۹ ش سنه ۱۱۲۳ یوم سلخ وهم یوم الشک و صالی فی ۳۰ ش داخل قریه اوزون علی چایری قریه مزبورده صهار دیماغنده کی اولان یکی قلعه نك اویله خبری کلدیکه قلعه مزبوربتون بیر ایله برابر اولوب بر فرد قالماشدر داخل قریه تکفور کولی نام دیکر قره صویوم چهارشنبه کونی ماه رمضان المعظم سنه بیک یوزیکرمی اوچ داخل قریه قورنه لی درهسی یوم پنجشنبه کون مزبورده آستانه سعادتدن درگاه عالی قپوجی باشیلرندن اندرون همایوندن بر مراد عیسی اغا خط همایون شوکت مقرون ایله کلدی و اوچ بیک اچچه مخلول دخی کتوروب دفترلردن محلمری چالندی و خزینه مانده اولدی جمعه کونی داخل قریه موسی بک جمعه ایرتهسی داخل قریه حاجی اوغلو پازاری فی ۴ ن سنه ۱۱۲۳ حاجی اوغلو بازارنده بازار کونی اوتوراق اولندی کچه ساعت سکزده ایکن عظیم زلزله اولمشدر بازار ایرتهسی کونی دخی اوتوراق اولندی فی ۶ ن سنه ۱۲۲۳ صالی کونی کوچ اولنوب اوشنلی منزله واریلدی قریه مزبورده یمکاک اولنوب اوشنلی منزلی کجوب قریه پره وادیه داخل اولندی پنجشنبه کونی کوپروکوینه داخل اولندی فی ۹ ن سنه ۱۱۲۳ جمعه کونی صدر اعظم حضرتلری اوطاغ همایون ایله صوباشنده قالوب غایتله مفرح بیردر چنکه بلقه نینک یاروسیدر وعساکر منصوره نك چوغی نادیر دربندینه سوروب آنده یاتدیلر تمام کوپرو کوبندن نادیر دربندینه یدی بچق ساعت بیر اول کون غایتله یاغور یاغوب چاموردن عظیم زحمت چکلمشدر فی قریه داخل قریه نادیر دربندی داخل قریه

آی دوست بازار ایرتهسی مکث قریهء داخل قرین اباد یوم صالی فی ۱۴ ن سنه ۱۱۲۳ قریهء داخل بَخْشَهلی یوم چهارشنبه داخل قریهء پاشا کوی یوم پنجشنبه داخل قریهء بیوک دربند یوم جمعه فی ۱۷ ن سنه ۱۱۲۳ داخل قریهء آق پیکار نام دیگر چولککجیلر کوی یوم جمعه ایرتهسی فی ۱۸ ن سنه ۱۱۲۳ ماه رمضان شریفک اون طقوزنجی بازار کونی حضرت وزیر اعظم ادرینه داخل اولدی اول کون بتون ادرنه شهرینک خلقی استقباله چقوب صد هزاران دوعا ایدرلردی اوطاغ همایون ینه اسکی یورت یرینه قورولدی فی ۱۹ ن سنه ۱۱۲۳ داخل اولندغی کونینک اخشامسی ازاق محافظی کندویه توجیه بیوریلن دستور مکرم وزیر اعظم ابوقاوق محمد پاشا حضرتلرینک چوقداری کلدی با مکتوب مضمون مکتوب بودرکه الحمد لله تعالی ازاق قلعهسینک واروشنی تسلیم الوب حالا عسکریندن طرف طرف یرلشمک اوزره لردیر کلن چوقدارینه خلعت الباس بیورلوب وافر اچیجه احسان اولمشدیر وطوپخانهء عامره چاوشلرندن وجبهجیان درکاه عالی چاوشلرندن مقدماً کوندریلمش ایدی کلن چوقدار ایله معاً بله کلوب انلره دخی خلعتلر الباس اولندی و تکرار معاً عقبلرنجه کلنلر بونلردر ذکر اولنور دستور مکرم عبدالرحمن پاشا حضرتلرینک چوقداری و دستور مکرم اسماعیل پاشانک چوقداری عیوض پاشانک کتخداسی و ازاق قلعهسینک قاندانینک آدمیلری مکتوبلر ایله کلوب جمله سنه خلعتلر الباس بیوریلوب بخشیشلر یرلدی مفهوم جواب بودرکه الحمد لله تعالی ازاق قلعهسینک واروشنی تمام قبضهء تصرفزه کیروب عساکر منصوره یه تسلیم اولنوب عساکر اسلام یرله شوب ایچ قلعهسی دخی برکه کونه دک بوشالوب ان شاء الله تعالی قریباً قبضهء تصرفزه کیردیکده خاکپای سعادتیه عرض و اعلام اولنور بوانه کلنجهیه دک اکلملرینک حکمتی بودرکه اون بش

سنه دن متجاوز يرله شوب زاد و ذخيرلری و سفر مهتاتلری حد دن بیرون اولوب وهم قیش اولق ایله تیز آلدن بوشانمیوب مکثیک حکمتی بودر نه آنکه مخالفت ایده لر همان جمله کفره لر جمله مزه اکرام ایده لر ما وقع الحال بویله در ماه رمضان [234b] شریفک یکر می دردنجی جمعه ایرته سی کونی او طاع همایونده ایکی قسط مواجب اخراج اولنوب قوله ویرلدی فی ۲۴ ن سنه ۱۱۲۳ بازار کونی مکث بازار ایرته سی مکث صالی کونی مکث چهارشنبه کونی مکث پنجشنبه کونی مکث کون مزبورده قوشلق وقتنده قریه حفصه ده آی کوروب شهادت ایلدکلرنده ادرنه منلاسی فضیلتلوا فندی حضرتلری سجلاته قید ایتدیردوب بر موجب حجّت شرعیه بی صدر اعظم حضرتلرینه کوندر دکلرنده فضیلتلوا اوردوی همایون قاضی سی عبد الله افندی به حضور حضرت صدر عالی به دعوت اولنوب مقتضای شرع شریفه مراجعات واستفسار بیوردکلرنده قاضی افندی شویله جواب بیوردیلر که صدر اعظم حضرتلرینه جم غفیره محتاجدیر بوشهادت ایدن کسنه لریک شهادت لکینی حضور سعادت کزده دیکلیوب اجرای شرع اولنه دیدکلرنده اول ساعت فرمان عالی صادر اولنوب شاهد مزبورلری حضور سعادتیه احضار اولنوب سؤال اولندقدده سؤاله کوره جواب ویرمیوب شهادت لری مقبول اولمیوب اول کون عید اولنمدی لکن ادرنه منلاسی افندی بکون عیددر دیمه سی ادرنه لی اوروجلرین بوزوب سفر همایوندن کلنار بوزماشدیر ماه شوال المکریم جمعه دن ضبط ایدوب اول کون عید شریف اولندی جمعه ایرته سی مکث بازار کونی مکث بازار ایرته سی مکث صالی کونی مکث چهارشنبه کونی مکث پنجشنبه کونی مکث کون مزبورده آستانه سعادتدن پادشاه روی زمین خالد خلافته الی یوم الدین حضرتلرینک قپوجلر کتخداسی اوردوی همایونه کلمسین خبر ویردوکلرنده ومزیر اعظ حضرتلری کتخداسی

ابراهيم كِتخداي قَرَشو عظيم آلاي ايله كوندهروب اوطاغ همايونه الای ايله كتوردیلر فی ۷ ل سنه ۱۱۲۳ قسطین موجبی اخراج اولندقدہ معتاد اولان دولت شهریاریدن سراسره قیلو صیرت سمور کورک و جواهرله مرصع اولان التون خنجر کتوروب قپوچیلر کتخداسی کورکی کیدوروب وخنجری بلنه طاقوب دوغا و ثنا اولندی وبعده وزیر اعظم حضرتلری دخی مرقوم قپوچیلر کتخداسی محمد اغایه فرأجیه قیلو صیرت سمور کورک وبتون توابعتنه خلعتلر الباس اولندی فی ۸ ل سنه ۱۱۲۳ ماه شوال المکرّم سکزنجی جمعه کونی دردنجی ساعت ده قپوچیلر کتخداسی محمد اغا یديله الغازی محمد پاشا حضرتلرندن مهری آوب دستور مکرّم وزیر اعظم یوسف پاشا اغاء یکیچریان درکاه (عالی) حضرتلرینه ویرلدی لکن مهر کندولرینه ویرلیوب سنجاغ رسول الله الوب رکاب همایونمه کله سین وکالت ايله یوسف پاشا حضرتلری اوطاغ همایونه تشریف بیوردقلرنده دفتر دار داماد محمد افندی چاغریروب جملہ اشیا سین ضبط اولنوب و مفردات اوزره دفتر اولنوب دفتری دخی محمد اغا (یه) تسلیم اولنوب بین الصلواتین وقتنده مرقوم محمد اغا استانه سعادتہ روانه اولدی رهین مسفورلر کلوب اوطاغ همایونده یوسف پاشا حضرتلرینه دست پوس ایلدیلر و بو حقیر احوال عالمی سیر و تماشای ایدرکن رهین مسفورلر اوطاغ همایوندن چقوب کیدرکن نظر ایلدکده هر برینک کوزلرندن یاشس جیران ایدردی کمال مرتبه آجیوب مرحمت ایدرلردی وزیر سابق محمد پاشایی بوستانجار اوده سنه محبوس اولندی قصه دن حصه دنیا دخی برظل خیالدير عاقل ایسک غافل مباش بو سنه نك محلته نظر ایدوب قرأت ایدن احبابلردن رجا ایدر مکه قصوریمزی عفو ونا تمام اولنلری آتام و اوچ اخلاص شریف ايله برفاتحه ايله روحزه هبه ایدنه فی الله عظیم الشان روز قیامتده جمال باکمالندن محروم اتمیوب مشرف اولآ آمین بحرمت سید المرسلین .

MENZİLLER

منزل استانبول $\frac{\text{ساعت}}{۱}$ منزل داود پاشا $\frac{\text{ساعت}}{۲}$ منزل كوچك چكجه $\frac{\text{ساعت}}{۲}$ منزل
 بيوك چكجه $\frac{\text{ساعت}}{۳}$ منزل سلورى $\frac{\text{ساعت}}{۶}$ منزل قينقلى $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل چورلى
 $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل قرشدران $\frac{\text{ساعت}}{۶}$ منزل بورغوس $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل باباى عتيق $\frac{\text{ساعت}}{۵}$
 منزل حفضه $\frac{\text{ساعت}}{۶}$ منزل ادرنه $\frac{\text{ساعت}}{۵}$ منزل اقبىكار نام ديكر چوئلك كويى
 $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل پاشا كويى $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل قرين اباد $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل بخشه لي $\frac{\text{ساعت}}{۵}$
 منزل آيدوست $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل نادير دربندى $\frac{\text{ساعت}}{۲}$ منزل صوباشى نام ديكر
 قرق كچد $\frac{\text{ساعت}}{۳}$ منزل كوپرو كويى $\frac{\text{ساعت}}{۳}$ منزل پره وادى $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل
 قوزلجه $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل اوشنلى $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ حاجى اوغلو بازارى $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ موسى بك
 قريهسى $\frac{\text{ساعت}}{۵}$ قورنهلى درهسى $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ تكفور كولى نام ديكر قره صو $\frac{\text{ساعت}}{۶}$ منزل
 مفتى ييلاسى $\frac{\text{ساعت}}{۶}$ منزل بابا داغى $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ حاجى كى قيشلاسى $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل
 ايساقچى نهر طونه اوكنده اقر $\frac{\text{ساعت}}{۳}$ اورته يولدر: منزل قرطال $\frac{\text{ساعت}}{۱}$ منزل
 قره آغاج $\frac{\text{ساعت}}{۱}$ منزل كولباشى نام ديكر قيوكلر $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ صيرلى خندك نام
 ديكر سلطان قشلاسى حديجه سلطانكدر $\frac{\text{ساعت}}{۴}$ منزل بوز بوسه كومش صحراسى
 دخى ديرلر $\frac{\text{ساعت}}{۳}$ منزل آلارقه نام ديكر كنج اغزى $\frac{\text{ساعت}}{۳}$ منزل بله
 چين قارشوسى نام ديكر خان تپهسى $\frac{\text{ساعت}}{۳}$ منزل صيرانه نام ديكر كوپرو

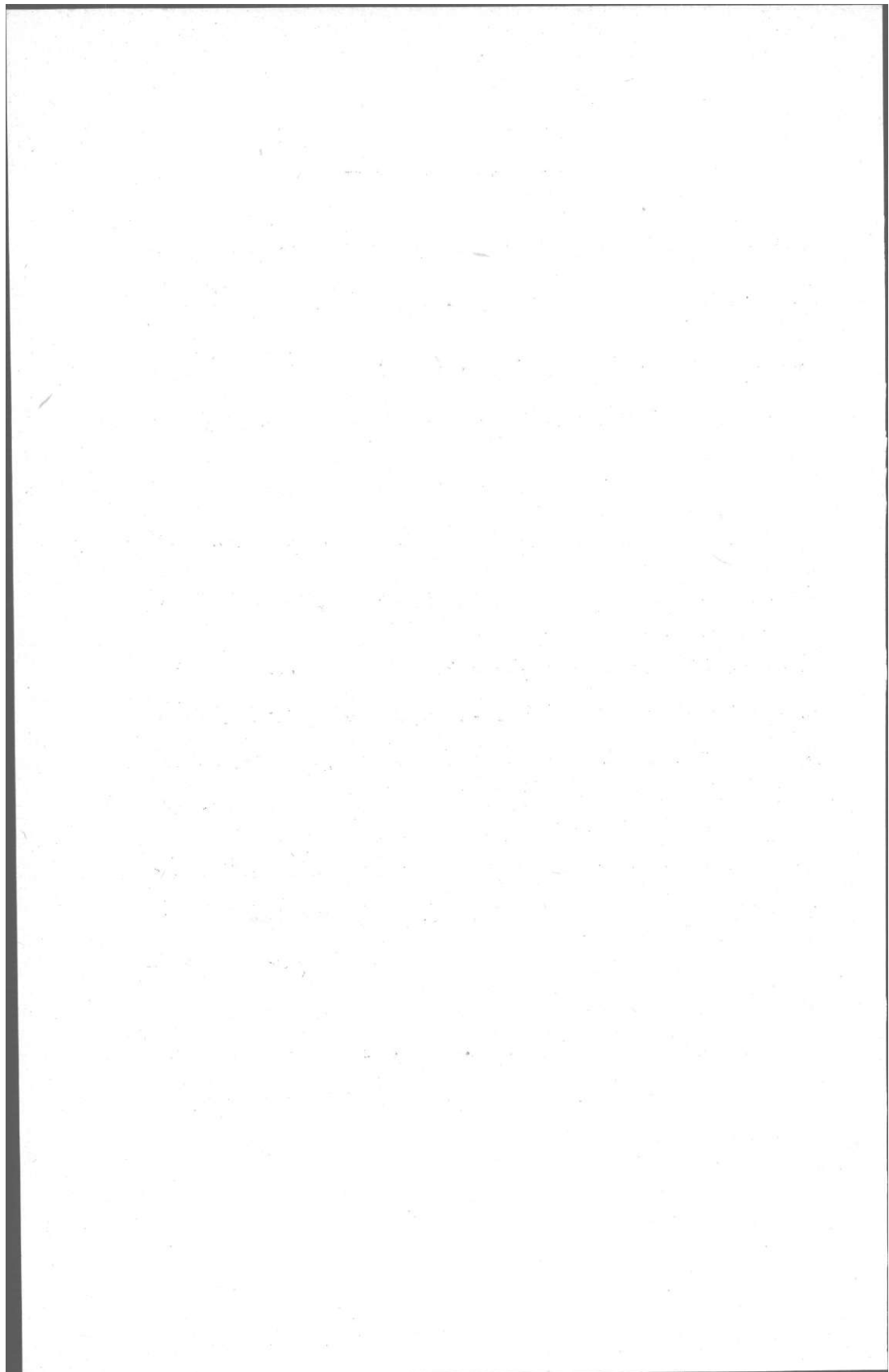
نام دیگر باغُولُ ماء پروتک آزماقلری جمع اولدوغی محلدر $\frac{\text{ساعت}}{3}$ منزل
 بُولوشنه $\frac{\text{ساعت}}{4}$ منزل قاریتمز $\frac{\text{ساعت}}{3}$ منزل چوچره $\frac{\text{ساعت}}{3}$ منزل یمان یول
 دَرَبَنَد $\frac{\text{ساعت}}{3}$ منزل سلطآنه نام دیگر (Zograyınca) زَغْرَبِنَجَه $\frac{\text{ساعت}}{4}$ منزل
 کُومَان $\frac{\text{ساعت}}{4}$ منزل بک چشمه سی $\frac{\text{ساعت}}{5}$ منزل بک تپه $\frac{\text{ساعت}}{5}$ منزل
 زَقُوجَه $\frac{\text{ساعت}}{6}$ منزل بَرَارِیْتَه نام دیگر آق مسجد $\frac{\text{ساعت}}{4}$ منزل قانلی کوپرو
 $\frac{\text{ساعت}}{3}$ قانلی کوپروده ماء پروت کچد ویرور استدکک کبی منزل خُوتِیْن $\frac{\text{ساعت}}{6}$
 ایساقجی: صاغ طرفنده کبی اولان منزلدر که ذکر اولنور: منزل قریه طوجِه.
 طونه اوکندن اقار $\frac{\text{ساعت}}{6}$ منزل اسماعیل طونه اوکندن اقار $\frac{\text{ساعت}}{4}$ (ایکی کره
 طونه آزماغندن کچلور) منزل کیلی $\frac{\text{ساعت}}{10}$ قره دکز کناريله کیدیلور منزل
 تاتار پیکاری $\frac{\text{ساعت}}{6}$ صوی مباحدر منزل آرکلی کوی صوی قبولره محتاجدر
 $\frac{\text{ساعت}}{4}$ تاتار کویدر منزل قلعه آق کیرمان $\frac{\text{ساعت}}{3}$ قره دکز اوکندن اقار منزل
 قزیل پیکار (مسلمان کویدر) $\frac{\text{ساعت}}{4}$ [بو کویدن یول ایکی یه آریلور] منزل
 قورقاز تاتار کویدر، قره دکز کورینور $\frac{\text{ساعت}}{3}$ منزل یکی کوی کفره کویدر
 $\frac{\text{ساعت}}{5}$ منزل قلعه بَنَدَر $\frac{\text{ساعت}}{4}$

قزیل بیکار (ایکنجی یول): منزل خان قشلاسی نهر طُورلا آزماغی کول
 اولوب اوکنده دیر $\frac{\text{ساعت}}{3}$ منزل یانیق پلنقه طُورلا صوی اوکندن اقار $\frac{\text{ساعت}}{2}$
 منزل قوجه بک بَرّ و بیان ییردیر طورلا صوی اوکندن اقار $\frac{\text{ساعت}}{4}$ منزل صاری

سازلیق برّو بیان یپردیر $\frac{\text{ساعت}}{4}$ منزل خان چوقره غی بیوک کول صوینی واردیر ططلودر
 اقامز $\frac{\text{ساعت}}{6}$ منزل اوزو قلعه سی قره دکیز اوکنندن اقرار وصول طرفندن اوزو
 صوینی کلور $\frac{\text{ساعت}}{4}$ منزل قیل بورون کیلر ایله کچیلور ما بینی استنبول
 ایله اسکداردن زیاده جه دیر منزل قوملیوق برّو بیان یپردیر $\frac{\text{ساعت}}{4}$ منزل قرداش
 اورمانی برّو بیان یپردیر اوقی و اودونی صوینی چوقدیر $\frac{\text{ساعت}}{6}$ منزل طوزلا
 و کوی یوقدر طوز ایچون بکجیلری واردیر $\frac{\text{ساعت}}{6}$ منزل چفتلکلر برّو بیان
 یپردیر $\frac{\text{ساعت}}{4}$ ، اوز قپوسی قره دکر اوکنندن اقرار اولودکر دخی قاووشور $\frac{\text{ساعت}}{3}$
 اور قپوسندن مسقو چارندن آلتان یکی قلعه اون سکر ساعتدیر یکی قلعه دن صماده
 قلعه سی التی ساعتدیر قلعه مزبور دن اوتہ یوز قرق درت ساعت یپردیر برّو بیان
 یپردیر هیہات صحراسی دیمکله مشهوردر آق بیراق اغاسی سابق الغازی دُورق
 اغادن منقولدر .

منزل ایساقجی: منزل ماچین منزل سلسندره منزل طوطورقان قلعه سی روسجیق
 نیکبولی قره قولوم قلعه سی شیشلوری قلعه سی ودین قلعه سی فیلورطین قلعه سی
 - ساعتی معلوم دکلدیر .

بو محله نظر ایدن احبابدن رجا اولنور که بر فاتحه شریفه ایله ارواحلریمزه
 (Sic) هبه ایدہنی دنیوی و اُخرہوی مرادات مقصوداتین میسر ایدہ اللہ
 امین بحرمت سیّد المرسلین

HAZİNEİ BİRÛN KÂTİBİ AHMED BİN MAHMUD'UN

1123 (1711) SEFERİNE AİT "DEFTERİ".

[216a] Bin yüz yirmi üç senesinin mah-ı Muharrem-ül-Haram-ın guresinde vâki' olan sefer-i hümâyun ve saadet-makrûnu beyan eder. Mâh-ı Muharrem'in on dokuzuncu Pazartesi günü Vezir-i âzam Serdâr-ı Ekrem Mehmed Pâşâ Hazretlerinin kethüdâsı olan Osman Ağa tuğlar ile ma'an otâğ-ı hümâyunu, Davut Paşa sahrasına azîm alay ile çıkmıştır, fi 19 Muharrem sene 1123*.

Mâh-ı Muharrem'in yirmi birinci günü Çarşamba günü ordu alayı çıkmıştır. Vakta ki ol günde gâyetle şedîd soğuk olmağla kar yağmıştır, fi 21 M.

Mah-ı mezburun Perşembe günü yirmi ikisinde Dergâh-ı âli Yeniçeri Ağası Yusuf Ağa azîm alay ile çıkmıştır fi, 22 M. Mahı mezburun yirmi dördüncü Cumartesi günü Cebecibaşı Mustafa Ağa neferatiyle azîm alay ile çıkmıştır, fi 24 M.

Mah-ı mezburun yirmi beşinci günü Pazar'dır. Topçiyân-i Dergâh-ı âli ve top arabacılar çıkub azîm alay göstermiştir, fi 25 M.

Mah-ı mezburun yirmi altıncı Pazartesi günü Vezir-i âzam Hazret-i Serdâr-ı Ekrem Mehmed Paşa Sancağ-ı Resûlullahı teslim alub bütün ulemâ ve sulehâ ve vüzera-yi izam ile azîm alay ile şehir-i İstanbul'dan çıkub, otağ-ı humâyûna dahil olub, Rabbü'l-âlemîn asâkîr-i islâmı mansur (ve) muzaffer edüb, a'dâ-yı bîdîn(i) makhûr edüb ümmeti Muhammed'i sıhhat ve selâmet ile vatanlara dahil ehl-ü iyâline kavuştura, âmin bî-hürmet-i Seyyidü'l-mürselîn, fi 26 M. Yirmi altıncı gün Sahrâ-yı Davud Paşa'da meks olunub mah-ı Saferü'l-hayr'ın yirmi yedinci Perşembe günü Küçük Çekmece menziline revane olundu saat 2,30. Menzil-i Büyükçekmece, saat 3,30. Menzil-i Silivri, saat 6. Defterdâr Efendi gerüye kalmağla hazinenin kalkması için karye-i mezbureden geldi. Menzil-i Kınıklı, saat 4. Sonra olan

* 9 Mart 1711.

fermân-ı âli mucibince memuren Çirmen beyi geldi, dâhil olub tuğlar ile revane oldu. Menzil-i Çorlu, saat 4. Menzil-i Karışdıran, saat 6. Menzil-i Burgaz, saat 4. Menzil-i Baba-yı Atık, saat 5. Menzil-i Hafsa, saat 6. Menzil-i Edirne, saat 5.

Mah-ı Rebi'ülevvel'in gurre-i günü ki, Cumartesi idi, azım alay ile dâhil olundu, fi gurre-i R. evvel. sene 1123.*

Bender muhafızı Kara Mehmed Paşa Hazretlerinin mektubu geldi Sadr-ı âzam Hazretlerine: Mosku keferesinin gayetle tuğyanı vardır, beher gün mukaddemce hareketiniz münasibtir deyü, fi 25 R. evvel sene 1123.**

Mah-ı Rebi'ü'l-âhir'in yedinci günü saadetlü Yeniçeri Ağası Yusuf Ağa neferâtı ile alay gösterüb, vakta ki Vezir-i âzam Hazretleri alayını seyredüb, çukaya kaplı ferace samur kürk ilbas olunmuştur. Ve hayvanat dahi çayırın tamam almayub yirmi sekiz gün miktarı çayırlamışlardır. Ve Edirne sahrasında otuz altı gün meksolunub, otuz yedinci Pazar günü tuğlar Akpınar menziline gitti fi 7 R. a. sene 1123.

Menzil-i Akpınar, saat 4. Menzil-i Edirne'den dört saat olub, yolu gayetle düz ve müferriç olmağla, lâkin su hususunda zahmetlüdür. Bir büyük çeşmesi vardır. Bütün asakir-i islâm ol çeşmeden sulanır.

Menzil-i Büyükderbend, saat 3,5. Akpınar'dan karye-yi mezbure üç buçuk saattir. Yolu sarp olmayub, lâkin yolunun etrafları çalılıktır. Su hususunda zahmetlicedür. Derbend-i mezbûr büyük köydür, ke fere köydür. [216 b] Menzil-i Çekmece-i Sagır: Silivri kapu sundan iki buçuk saattir, saat 2,5.

Menzil-i Çekmece-i Kebîr: Küçükçekmece'den Büyükçekmece'ye üç buçuk saattir, saat 3,5. Çekmece'den Kumburgos'a (Kumburgaz) iki saattir, saat 2. Kumburgos'dan Bogados'a bir buçuk saattir, saat 1,5. Menzil-i Silivri: Bogados'dan Silivri'ye iki buçuk saattir, saat 2,5. Menzil-i Kınıklı: Silivri'den Kınıklı dört buçuk saattir, saat 4,5. Menzil-i Çorlu: Kınıklı'dan Çorlu'ya dört saattir, saat 4. Menzil-i Karışdıran: Çorlu'dan Karışdıran altı saattir, saat

* 19 Nisan 1711.

** 12 Haziran 1811 (Metinde: 1125).

6. Menzil-i Burgos (Burgaz): Çorludan Burgos'a dört saattir, saat 4. Menzil-i Baba-yı Atık: Burgos'tan Babaeskisi dört saattir, saat 4. Kuleli iki buçuk saattir, saat 2,5.

Menzil-i Hafsa: Kuleli'den Hafsa üç buçuk saattir, saat 3,5.

Menzil-i Edirne: Hafsa'dan Edirne beş saattir, saat 5.

Menzil-i Paşa-Köyü, saat 4. Büyükderbend'den Paşa köyü dört saattir. Yolu dereli ve tepelidir. Yolun etrafları ormanlıktır. Ve gayetle gülü çoktur, lâkin sadedir, rayihalıdır, ve bülbülü dahi çoktur. Menzil-i Bahşalı, saat 6,5. Paşa Köyü'nden Bahşalı köyü tamam altı buçuksaattir. Ve bazı yerleri sarıçadır, lâkin gülü, bülbülü çoktur.

Menzil-i Karye-i Karîn Âbad, saat 4,5. Bahşalı'dan Karîn Âbad köyü tamam dört buçuk saattir. Mezbur, bir dağ dibinde vaki olmuştur. Küçük köydür, yolu gayetle düzdür ve müferrihdür. Ekseriya hanzadeler karye-i mezbur(e)'de sakinlerdir.

Menzil-i Aydost, saat 4. Karîn Âbad'dan Aydost'a dört saattir ve yolu dahi düzdür.

Menzil-i Nadir Derbendi, saat 2,5. Aydost'dan Nadir Derbendi iki buçuk saattir. Yolunun bazı yerleri enişlice, lâkin eyüdür ve etrafları ormanlıktır.

Menzil-i Subaşı, nâm-ı diğer Kırkgeçid, saat 3. Nadir Derbendi'nden Subaşı ki Cenge Balkanı demekle maruftur ve yolu ol kadar sarıdır ki varmayan bilmez. Bazı yerleri vardır ki ağaçlıktan havanın yüzü görünmez. Lâkin تنها olunduğu surette iki menzil bir olunur.

Menzil-i Köprü köyü, saat 3,5. Cenge Balkanı'ndan Köprü köyü üç buçuk saattir. Mezbûr Balkan bunda tamam olur. Kamıcsuyu dahi yanından akar, geçit vermez büyük sudur.

Menzil-i Prevadi, saat 3,5. Köprü köyünden Prevadi üç buçuk saattir. Belki bir miktar dahi ziyadece olmak gerektir. Yolu gayetle düzdür ve büyük şehirdir. Çifte hamamı vardır; Selâtin camileri vardır; çarşusu azımdır. Şehrin etrafı yüksek kesme kayalardır ve bir miktar kal'ası dahi vardır. Etrafları bağlık bahçeliktir ve halkı dahi hüsnile muamele edicidir, lâkin havası ağırdır.

Menzil-i Kozluca, saat 4. Prevadi'den Kozluca dört saattir, yolu düzdür ve bir büyük camisi vardır. Bu mahalde Bender muhafazası

vezir-i mükerrerem Kara Mehmed Paşa'dan mektup geldi ki, Mosku keferesi semtimize rağbet etmeyüb Aksu* üzerine köprü kurup, acaleten gelesiz dedikte, vakta ki yemlikte idi, müşavere olundukta oturaklar ref' olunub doğru gitmelerin münasib görüb ve İsakçı menziline dahil olan asker-i islâm dahi nehr-i Tuna'yı geçüb Kartal menziline dahil olması için fermân-ı âli sadr olub gönderildi.

Menzil-i Evşenli, saat, 4. Kozluca'dan Evşenli dört saattir, yolu gayetle sarptır. Su hususunda kuyuya muhtaçtır.

Menzil-i Hacı- oğlu Pazarı, saat 3. Evşenli'den karye-yi mezbûre (Hacı Oğlu Pazarı), üç saatten eksiktir, gayetle düzdür yolu; yolunun etrafları kısa meşeliktir, Tabur önüsü dahi derler.

Menzil-i Musa Bey Karyesi, saat 5. Hacı Oğlu Pazarı'ndan Musa Bey Karyesi beş saattir. Dobruca'nın evvelidir, Kat'a odun olmadığından odun yerine kezek yakarlar, ve kat'a kefare yoktur, bütün islâm köyleridir.

Menzil-i Kurnalı Deresi, saat 4,5. [217 a] Musa Bey Karyesi'nden Kurnalı Deresi dört buçuk saattir. Tavuk çullaması ve soşmeleri (?) meşhurdur. Odunu yokdur. Def'a Bender muhafazası vezir-i mükerrerem Kara Mehmed Paşa Hazretlerinin arzı ki: Mosku Çarı Aksu'yu geçti, acaleten gelesüz deyü.

Menzil-i Tekfur Gölü, nam-ı diğer Kara Su, saat 6,5. Kurnalı Deresi'nden Tekfur Gölü altı buçuk saattir. Lâkin göl-i mezbûru geçtikten sonra ordu-yu humayun bir düz ogâya konmuştur. Gölün ucunda bir miktar bataklık yer vardır. Sarpçadır.

Menzil-i Uzun Ali Çayırı, saat 5,5. Tekfur Gölü'nden Uzun Ali Çayırı beş buçuk saattir. Yolda giderken bir göl görünür, ismine Ester gölü derler. Dergâh-ı âli yeniçeri ağalarına verülür. Müfti yaylası, kışlası, dahi derler, saat 6. Uzun Ali Çayırı'ndan Müfti Kışlası altı saattir ve yolu düzdür. Yoldan giderken Karadeniz görünür. Bir kale görünür. Kal'e-yi mezbûrun karşısında bir kal'e dahi var. Küçük kal'elerdir, şenliklidir.

Menzil-i Baba Dağı, saat 4. Kışla-yı mezbûrede(n) Baba Dağı dört buçuk saat yerdir. Ordu-yu humâyûn şehri geçtikten sonra bir

* Aksu - Buğ nehri

yüksek yerdir ki, ağaçlıklardır. Konuldu. Kal'asi yoktur. Bir dere içine vaki' olmuştur. Şehr-i mezbûrda büyük saraylar ve selâtin cami'ler ve mescitler ve çifteli hamamı dahi vardır. İki muazzam dağ dibindedir. Her evde bağ bakça vardır. İki dağın kavuştuğu mahalde bir büyük su akar. Şehre dökülür. Ol mahalle köşk vaz' olunmuş, ol mahalle Akça Ağaç derler, gayetle müferrih köşktür.

Menzil-i (Hacıkey) Kışlası, saat 4,5. Baba Dağı'ndan Hacıkey Kışlası dört buçuk saattir, yolu düzdür ve güzeldir.

Menzil-i İsakçı, Hacıgi (Hacıkey) kışlasından İsakçı dört saattir. Şehre yakın bir miktar yeri sarpçadır ve yolunun etrafı kısa meseliktir. Nehr-i Tuna kal'anin dibinden akar. İki adet kulesi vardır. Harap olmuş idi. Vezir-i âzam keşfettirip tamir olunmuştur. İrili ufaklı on yedi topu ve bir adet havan topu vardır. İki cami'si vardır, birinde cuma kılınır ve birinde kılınmaz. Ve şehrin içinde sakin olanlardan keferesi ziyadedir. Çifte hamamı dahi vardır. Ehl-i islâm evinden keferesi evi çoktur. Kal'anin havalesi gayetle çoktur.

Ve İsakçı menziline mah-ı Rebi'ü'l-ahir'in yirmi dokuzuncu Pazartesi günü azım alay ile dahil olunmuştur. Hattâ ki yemeklik'den İsakçı'ya varıncayadek kat kat alaylar bağlanıp asakir-i islâm bu minval üzere tertip olunup Vezir-i âzam tarafına selâm vererek dahil olunmuştur, fi 29 R. a. sene 1123. * Ol gün İsakçı menziline konulduktan sonra alayda mevcut bulunan vüzera-yi izamlar, mir-i miranlar, Vezir-i âzam Hazretlerinin otağından alay gösterenlerdir ki, zikrolunur: Dergâh-ı âli Yeniçeri Ağası Yusuf Ağa ve neferatı ile vakta ki ol gün yeniçeri gülbenk çektikleri yok iken ol (gün) bî-edeblik edüb gülbenk çekerek alay gösterdiler. Ber veçh-i tahmin neferat elli bin ba'dehu Edirne Bostancı başılığından Hafsa vak'asında vezaret ile ber-murad olan seneyi mezbûr içinde Bosna eyaletine mutasarrıf olan vezir-i âzam Ali Paşa Hazretleri alay gösterüb serasere kaplu sırt samur kürk ilbas olunmuştur. Ve kendülerinin ordusu dahi ol gün Tuna köprüsün geçüb Kartal nâm mahalle kondular.

Mukaddema mirî tarafından sipariş buyurulan dört bin neferât-ı sekban alay gösterüb, seksen adet bayrak idi. Ve ba'dehu vüzerâ-yi izamdan Urum eyaletine mutasarrıf olan Yörük Hasan Paşa Hazretleri

* 16 Haziran 1711.

Serdâr-ı ekrem Vezir-i âzam Mehmed Paşa Hazretleri kendilerine vâfir itab edüb, kapusu mükemmel olmamak ile sonra af buyurdular. Ve ba'dehu serasere kaplu sırt samur kürk ilbas olundu.

Ve ardı sıra Karaman eyaletine mutasarrıf olan vezir-i âzam Sirke Osman Paşa Hazretleri geçti. Sekiz bayrak levendâd askeri ve bir bayrak Tatar askeri ve bir bayrak delü gönüllü neferâtı ve askeri, Hasan Paşa'nın askerinden ziyadece idi. Serasere kaplu sırt samur kürk ilbas olundu.

Ve ba'dehu ikişer tuğlu Paşalar ve Beyler alâmeratibihim alay gösterdiler. Herkesin [2176] menasıplarının tahammüllerine göre asker ile geçtiler. Mah-ı Cemaziyellevvel yevm-i Pazar, sene 1123.

İsakçı meksinde Sadr-ı âzam Hazretleri kendülerinin etba'ından Beşlü Ağasın ve ma'an kılavuz başı Mesan Hasan Ağa demekle maruf bunlara şöyle emreder ki: Kendünüze münasib ve yarar ve bahadır ve cengâver kullarımdan biraz adam al, Mosku Çasarının tabur-ı menhusundan ve kendi yanından bir dil alub huzuruma getüresiz. Ve size ma'an ziyadesiyle ikram ederüm deyü tefe'ül (?) edip gönderdiler. Ve mezbûrâna vâfir harçlık dahi ihsan olundu ve revane oldular. Ve ba'dehu mezbûrlar İsakçı köprüsün geçtikten sonra tüfenk şenniği ile asakir-i islâma alay göstererek cebe, cevşen satarak doğru Vezir-i âzam hazretlerinin (huzur-ı saadetlerine dilleri ile hâk-i pâ-y-i saadetlerini yüz sürüb, gelen gâzilere bütün hil'atlar ilbas olunub bahşişler dahi ihsan olundu. Ve gelen dil yaralı olmağla bir söz alamayub, ol gün Mahzur Ağa hapsine kaldırdılar. Ve hem gelen dil papaz idi. Alınması Buğdan beyinin tahtgâh olan Yaş mahalle karib bir kiliseden alınmış. 11 Cemaziyellevvel sene 1123.* Ertesi gün dili söyletmek murad olundukta tercüman getirdiler, gelen dilden bir haber alma. Bu kâfire bu kadar ikdam eylediler. Kat'a ağızından bir haber almadılar ve Sadr-ı âzam gazaba gelüb tekrar hapse gönderdiler.

Mah-ı Cemaziyellevvel'in on birinci günü İskerlet-oğlu'nun büyük oğlu tercüman iken getürdiler. Hil'at giydürüb Yaş'a bey eylediler, var seni reâyâ ve boyarla(r) beyliğe kabul ederlermi, etmezler mi deyü beş on nefer kimesne ile götürdüler. Sebeb budur ki, Buğdan beyi olan Kantemir-oğlu kâfir Mosku Çarına Tebaiyyet edüb, beylik hâlî kalmağın bu sebebden gönderildi.

* 27 Haziran 1711.

Tekrar mahbusda olan papazı çağurub tercüman söyletmeğe niyyet eyledükte, kâfirin ibtida kelâmı bu oldu ki: “Evvelâ geldiğim zaman yarahydım, ve hem aç, susuz idim, elhamdülillâh karnım tok ve yaram dahi evvelki gibi ızdırab vermez. Ancak devletlü efendiden bir ricam vardır, eğer nedür deyü? sual buyurursanız, benim bir kaşık murdar kanıma girmen, azad ederseniz bildiğim ne kadar şey var ise takrir edem, ve eğer katlederseniz ferman sizindir, dedikte, Sadr-ı âzam Hazretleri: “Seni öldürmem ve azad eyledüm, hemen söyle” dedükte, bu defa papaz-ı menhûs lisana gelüb şöyle takrir eder ki: “İmdi mâlum-ı devletiniz olsun kim, Buğdan Beyi olan Kantemir-oğlu isyan edeli iki seneye karîbdir, evvelki azlinden sonra kendüye tekrar beylik mukarrer ve ibka olunduktan sonra Yaş'a gelüb dahil olduktan sonra Mosku kıralına el altından hediyeler ve pişkeşler ve ahidnameler ki, ben dahi Lât, Uzza hakkıyçün sizdenim dedikte, kıral dahi sözüne itimad edüb azım asker gönderüb tekrar vâfir zahire gönderüb, askerın dahi Buğdan memleketinde kışlattı.

Tamam muradı üzere kavlı-u-karar yek dil olduktan sonra, kendü dahi bu sene hareket eyledi. Ve hattâ ki ben onda iken Başveziri kıralın Şeremet oğlu imiş, geldi, azım alay ile Yaş'a dahil oldu. Ve kıral tarafından Kantemir-oğlu*na şapka giydürüb azım iltifat eyledi. Ve ba'dehu kıralın veziri Şeremet oğlu şöyle cevap eyledi ki: “Kıralım bana tenbih eyledi, tekrar yine Buğdan beyliğini Kantemir-oğlu'na veresin deyü” (Kömiyü?) öpüb şapka giydirdi, Buğdan beyi eyledi. Ve Şeremet oğlu tekrar Kantemir-oğlu'na şöyle tenbih eyledi ki: “Sen askerın ile var, ilerü bir münasib yerden hendek çevir ve meteris yab ve hem bir taraftan asker yaz, beher nefere yirmi beşer kuruş bahşiş ve birer boy tûfengi, atlasuna kırkbeşer kuruş ve birer meç, bu minval üzere kıralım bana böyle tenbih eyledi ve hem Yaş'a nizam ver ben dahi varurum dedi. İmdi âkilâne hareket edüb her veçhile basiret üzere olasin ve müşkülün olan ahvallerini ilâm edesin.”

Ol dahi askerın alub (218a) Çuçereh nâm karyeyi geçüb, dört saat ilerüden bir mahall-i münasib yerden kavi hendekler ve meterisler alub, metin müstahkem edüb sedd olasin, ben de sana asker gönderirim. Kıralımız gelinceye dek deyüb gönderdi ve Şeremet-oğlu Yaş'da

* Buğdan voyvodası Dmitri Krantemir.

kaldı ve kıral dahi Surika (Soraka) kal'esinin önünde köprü yapıp Turla suyunu geçmek üzeredir. Mesfûr Kantemir-oğlu, Şeremet-oğlu'nun önünde şöyle dava eyledi ki: "Ey vezîr şöyle bilüb malûm-ı devletiniz olsun ki Lât, Uzza hakkıçün emriniz üzere varayım mahall-i mezbûreden bildiğim kadar meterisler alub sedd olayım ve ba'dehu düşman gerek gelsün ve gerek gelmesün hâlâ yanımda mevcut bulunan yirmi beş bin mikdarı cengâver, güzide askerim var atlu ve yaya Türk askeri ile şöyle cenk edeyim ki ne size ve ne kıralıma hacet kalsun deyub bu minval üzere atub tuttu ve Şeremet-oğlu dahi tekrar iltifat edüb şapka giydürüb gönderdi. Kantemir-oğlu Çuçereh nâm karyeyi geçüb dört saat ilerüde meterisler alub hendekler kesüb oturdu. Ve ba'dehu bu Kantemir-oğlu bu zu'ma düştü ki yanına beş on bin güzide asker alup İsakçı köprüsün yaka ve ba'dehu asâkir-i islâm nehr-i Tuna'yı geçemeyüb İsakçı'da kalub ümmet-i Muhammed'e azîm zahmet verüb perişan olmasına kâfir-i bîdin sebep ola.

Muradı bu olub ba'dehu Kantemir-oğlu nehr-i Tuna'nın üzerine köprü kurulduğu mahallin karşı yakasında bir köy vardır Kartal nam karye derler. Bir küçük köydür, müslüman ile kefare karışıktır. Köprüye yarım saatten eksicektir. Kâfir-i bîdin ol köye gelip görse ki Osmanlı askeri gelmiş, köprüyü geçmiş, mezbur köyün kurbuna çadır-ların kurmuşlar, otururlar. Hemen ol saat kâfirin aklı başından gidüp, can-ı habisi cehennemra olacak mahalde yanındaki olanlar kendüye gayret verüb aklı başına gelür. Ba'dehu ol aralıkta köylü reayası olmak üzere bir dil alub dönüp gerüye ah vah, ah vah ederek geldi dahil oldu. Ve tekrar meterislere askerin yerleştirüb Yaş'a varub bu keyfiyet-i ahvali Şeremet-oğlu'na takrir edüb asâkir-i İslâmın gelüb İsakçı'ya dahil olduğu haberin bildürüb ve getürdüğü dil'i dahi teslim dil-i merkûmu Şeremet-oğlu söyledüb söyletdikten sonra katledüb şehîd olmuştur. Yine Kantemir-oğlu'na tekrar tenbih ve te'kîd edüb yanındaki askerden dahi asker verüb aldığı meterise gönderdi. Gelüb dahil olduktan sonra Kantemir-oğlu bana tenbih eyledi ki, var kilise'den asker yaz göreyim seni dedi, ben dahi kiliseye gelüb yaya askeri yazdım. Kilisenin etraflarında köyler var anlara dahi gitmek üzere iken sizin askerinize rastgeldik, ceng eyledik, mukavemet edemeyüb üç kişiyi esir eylediler. İkiisi yaralarının ızdıraplarından öldü ve ben ölmedim, işte benim bildiğim budur" deyüb sükût eyledi.

Vezir-i âzam Hazretleri dönüb papas-ı menhûsa suâl buyurdular ki: "Ey papas, bilürmüsün ki, Mosku kıralı ne kadar askere mâlikdir ve hâlâ yanında ne mikdar askeri mevcuttur" dedikte, papas şöyle cevap eder ki: "Şeremetoğlu Yaş'a gelüb dahil oldukda ol vakt nedimlerinden suâl edüb haber aldım ki, kıralımız kendü memleketinden çıktuğu zaman doksan bin tüfengendâz yaya askeri ve altmış bin mikdarı atlu askeri ile çıktı. Ve kendüsüne mütabaat edenler dahi Orta-Macar kıralı olan Remedaniç Yissova? derler Remedaniçko'nun oğludur. On sekiz bin cengci atlu askeri ile gelüb dahil olmuş. Bu kıral hâlâ Şeremet-oğlu'na geldi ve halân yanındadır. Ve Sirke Kazağı* dahi yirmi üç bin tüfengendâz yaya askeri ile kıralın yanına gelüb dahil olmuş, bu minval üzere haberim vardır gayri bilmem" dedikte, Vezir-i mükerrem Serdâr-ı ekrem hazretleri papas-ı zimmîyi öldürmeyüp İsakçı kal'esine gönderip kal'ebend ettirdiler. Ve ba'dehu bu takrir olan sözleri tenbih buyurup taşra çıkmasun deyü bu cins lâkırdı taşra çıkmak de'v değildir. Hemen serdâr olan kimesnenin anın malûmu olsun da asâkir-i islâmın haberi olmasın. Zira düşman, düşmanın ahvalin bilmez. Görmezmissin ki, şahinin gözleri bağlı olub hasmının üzerine vardıkda üsküfün gözlerinden alurlar ve hasmın gösterirler, ol saat varur, alur. kendisinden on kat dahi ziyade büyüklükte olursa da alur.

(218b) Ve Tatar Hân-ı âlişan Hazretleri mah-ı Cemaziyelevvel'in on birinci Pazar günü teşrif buyurub, hattâ Vezir-i âzam hazretleri bütün ocaklı ile ve zaîm ve züema ile karşı istikbal edüb azîm ikrâm ve iltifat eylemişlerdir. Vakta ki ol gün Vezir-i âzam hazretlerinin tuğu nehr-i Tuna'yı geçüb, karye-i Kartal'a dahil olmuş idi.

İsakçı'da on dört gün oturak olunub, on beşinci günü ki, bütün asâkir-i islâm köprüyü geçüb Kartal nâm karye kurbünde konuldu. Tuna köprüsün geçmezden mukaddemce meşayıhten Katırlı Şeyh demekle maruf Sancağ-ı Resulullah'ın önünde el kaldırub dua eyledi ki, bir şeylere benzemez ve asâkir-i islâm şol kadar feryâd u figan eyleyüb göz yaşları dökmüşdür ki, birşeylere benzemez. "Yarabbî! Biz zaif kullarına ianet edüb, salimîn ve ganimîn mansûren ve muzaf-

* Zaporog Kazakları.

feren ehl-ü ıyalimize evlâd-ü ensâbımıza sıhhat ve afiyet birle ergüri(?) verüb dahil-i vatan etdir, Yarabbî” deyü feryâdu figân ederek ve dergâh-ı izzete el kaldırub, dua edüb herkes ahbabları ile helâllaşub, bu minval üzere herkes yerlü yerine kondu. Ve ol gün öyle bir gün idi ki ol günde mevcut bulunmayan gaza lezzetin bilmez, zira Mosku kâfirin hareketi ne şekildir ve ne kadar kâfir tâbi olmuşdur malûm idi. Ve ümmet-i Muhammed bütün mahzun ve gamgın olub derler idi ki: “Yarabbî, bu kâfir gayetle mağrur olmuşdur. Biz ise zâifce kuluz, kuşca canımızı senin uğruna feda eyledik, bizi vatanlarımıza ehl-i ıyalimize akraba-yi taallukâtımıza ve ahbablarımıza mansuren ve muzafferden gönderüb, kâfir-i bîdini makhûr eyle, Allah” deyüb feryâd ederlerdi.

Elhamdülillahi Teâla asâkir-i islâm gayetle çok olub, lâkin çok olduğundan zapt-u rapt eylemek hükkâma güç oldu deyu , ukalâ fikir ederdi ki, “Yarabbî, bizi mahzun eyleme”, Zirâ, eğerçi asker çokluğu ziyandır ve hem orduyu kahtlık eder. Âkil olan buraları fikir ederdi. Eğerçi asâkir-i islâm mansur ve muzaffer olmayub, â’dâ galib olur ise, şehri İstanbul’dan bile hayır olmadığın bütün islâm askeri ve ıyâlleri bilürdü. Bu sebepten asker-i islâm gayetle mahzun olup herkes kuşca canından nâ-ümîd olmuş idi. Ve umum zâhiresi dahi yirmişer günlük alınmış idi. Ve bütün ağırlıklar İsakçı’da kalmış idi.

Ve hattâ ol gün mah-ı Cemaziyelevvel’in on ikinci* Pazartesi günü senc 1123 gün-i mezbûrda elhamdülillahi Teâlâ gayetle asâkir güzel geçüb zahmet çekmediler. Zira gelen asâkir-i islâm peşin geçmiş idi. Mah-ı Cemaziyelevvel’in on dördüncü Salı günü şevketlü ve azametlü Pâdişâh-ı âlem-penâh Hazretlerinin Mirâhur-u evvel (i) Ali Ağa geldi, hatt-ı hümayun-u şevket-makrûn ve ma’an mücevher kılıç ve serasera kaplı sırt samur kürk Sadr-ı âzam hazretlerine geldi. Ve ba’dehu otağ-ı hümayunda azîm kalaba divan bütün erbâb-ı devlet cem’ oldukta, gelen hatt-ı humayuna istikbal edüb, yerlerine oturdukta Reisü’l-küttâb olan Ebu Bekr Efendi hatt-ı humayunu eline alub kıraat eyledi. Hatt-ı humayunun cevabı bu ki: “Serdâr-ı ekremim, vezirim Mehmed Paşasın, sen ki sana kendi kılıçlarımdan mücevher bir aded kılıç gönderdim ve serasere kaplı sırt samur kürk ve mücevher sorkuç. İnşallahü’r-rahman hini vusulünde hil’ât-ı fâhireyi giyüb ve kılçı kuşanub ve sorgucu başına dakınub, eyyâm-ı devletime duâ edesin ve

* 28 Haziran 1711.

sâir vüzeralarıma dahi benden selâm edesin ve bütün asâkir-i mansûreme benden selâm edesin, gönül birliği ile düşmandan ahz-ı intikam alub ölenleri şehîd, sağ kalan kullarımın her birisin alâmerâtibihim mesrûr ederim, hemen göreyim seni âkılâne hareket edüb, basiret üzere olasın." Bu hatt-ı hümayun kıraet olunur iken herkes ağlaşub feryadufigan etmeden bir eyüce zapt olunmamıştır, bu kadarca iktifa olundu.

Mah-ı Cemaziyelevvel'in on beşinci Çarşamba günü Vezir-i âzam Hazretleri ahşamdan herkese haber gönderüb, hâzır âmade olsunlar. Tatar Han Hazretlerini düşman uğruna göndersem gerekdir ve yemeğin dahi ısmarlayub ve Hân-ı âlişân hazretlerinin yanınca ma'an mukaddema yazılan on beş bayrak sipâh-ı serdengeçtisi ve on beş bayrak silâhdar serdengeçtisi ve ikişer tuğlu paşalardan Davud Paşa ve Sadr-ı âzam Hazretlerinin bir mikdar delü ve gönüllü neferâtı Hân-ı âlişân Hazretlerinin civanbahtı Mehmed Giray Gazi Sultan Bucak Tatarı ve Novay (Noğay)* Tatarı zikr olunanlar ma'an Han hazretlerine tayin olunub, hil'âtler ilbas olunub, Sadr-ı âzama veda eylediler. Gitmelerinden murad bu idi ki, kâfir-i menhusun taburuna şebhûn edüb helâk edüb Vezir-i âzam hazretlerine iş kalmıya. "Bismillâh" deyüb gittiler.

(219a) Mah-ı Cemaziyelevvel'in on altıncı** Perşembe gecesi Hazret-i Vezir-i âzam'ın otağı humayununda azım şenlikler olunub in'am ve ihsanlar verilüb, vâfir hil'âtler ilbas olundu. Ve ordu-yi hümayunda dahi asâkir-i islâm mesrûr ve memnun olub, Allahu azîmü'sşan'a hamd u sena eylediler. Meğer ki, Hazret-i vezir-i mükerrerem Serdâr-ı ekrem hazretlerinin delü ve gönüllü levendâtı mukaddema gidüb kâfirin taburundan dil ve kelle alalar. Çuçereh nâm karyeden ilerüce Kantemir-oğlu zimmî tabur almış idi. Giden gâziler varurlar Mehmed Giray Gazi Sultan Hazretlerine mukarin olurlar ve bir mikdar dahi serdengeçti askeri ve bir mikdar Tatar askeri berveçh-i tahmin dört bin mikdarı cengâver güzide asker cem' olub tabur-ı menhusun kurbünde dereler vardır ki, elli bin asker alur her bir dere böyle bir derenin içine girürler ve saklanurlar, velâkin ol gün beklerler kâfirin taburundan kat'a bir dil alamayub ahşam olub, ol dereye mahzun yaturlar, ertesi gün dahi beklerler yine bir kâfir çıkmaz. Ahşamdan sonra müşavere edüb Mehmed Giray Gazi Sultan Hazretleri der ki, yanında olan gazilere gayri

* Noğay.

** Temmuz 1711.

buna ilâç budur ki, ben bu kâfirin taburuna bütün askerim ile şebhûn edüb helâk ederim kâfirleri, ne dersiniz? dedikte mevcut bulunan gâzilerden gönüllü ağası Mesan Hasan Ağa: “Ey şehzadem, iki gündür sabreyledik, hele bu gece dahi sabredelüm, “Es-sabr-u miftahü'l-ferec” değil midir? İnşallahu'r-rahman beklediğimiz heba olmayub mesrur oluruz” dedikte sağdan ve soldan makuldur dedikte, ol gece dahi sabrederler.

Amma şâfi'î vaktından evvelce ince karakol gelüb şöyle haber verüb feryâd eder ki, bir büyük karaltı peyda oldu, üsti tarafınızdan galiba kâfir olmak ihtimaldir. Gafil olmayub âleste müheyyâ olasız, İnşallahu'r-rahman fırsat bizimdir dedikte, gaziler dahi hamd-ü sena edüb görseler ki, vâki'de gelen düşmandır. Heman ol saat mezbûr derenin aşağı tarafından bütün gaziler yürüyüb, ardını alub şâfi'î vaktında hemen dalkılıç olub, bir uğurdan “Allah, Allah” deyub kâfirin üzerine yürürler. Ol gün öğleye dek ol kadar ceng ederler ki, bir veçhile kâfirler takat getüremeyüb tabur-u menhusa kaçarlar. Gaziler dahi tabura yürüyüş edüb taburda dahi ol kadar ceng ederler ki, vasf olunmaz. Mehmed Giray Sultan el-gâziyi güçle alıkorlar. Ol gün Mesan Hasan Ağa'nın kardaşı heman tabur yürüyüşünde yedi kâfire dek kılıç yetiştirüb sekizincide şehîd oldu. Kardaşı Hasan Ağa gördü ki, kardaşı şehîd oldu, feryâd ederek kılıcın kâfirlere urarak kardaşının meytin kâfirden bırakmayub, atının önüne alub çıkardı ve ba'dehu asâkir-i islâm çekilüb ibtida ceng eyledükleri mahalle gelüb, Mehmed Giray Gazi Sultan dahi ma'an şühedaların ve yaralı olanları teftiş ve tefahhus edüb, Osmanlı askerinden şühedamız on yedi kişi ve yaralı otuzdan ziyadece ve Tatar askerinden yüz otuzdan ziyadece şüheda ve yaralı dört yüzden ziyadece ve kâfir askerinden kırılan kâfir dört bine karib ve yaralı ne mikdar olduğun Allah bilür.

Meğer ki Kantemir-oğlu bu pusuya gir(en) asâkir-i islâmı haber alub zu'm-ı fâsîdince gece basmak davasıyla güzide askerinden yedi sekiz bin mikdarı asker ile gelüb bassa gerekdi. Elhamdülillahi Teâla kâfir-i bîdin öyle münhezim olmuşdur ki, bütün kefereye korku düşüb, her biri havfından ne tedbir edeceklerin bilemeyüb ol minval üzere şemşirde kalmışlardır. İbtida tefe'ül (?) bu olmuşdur, fehaza min fadl-i rabbi.

Kartal menziline on gün oturak olmuşdur. Vakta ki Mirahûr-ı evvel Ali Ağa geldikte Yeniçeri Ağası Yusuf Ağa'ya vezaret getirmek ile Yusuf Ağa'ya otağ-ı hümâyunda yine vezaret ile Yeniçeri Ağalığı ihсан olunub, serasere kaplu sırt samur kürk ilbas olundu. Vezaret verilmesine bâis bu idi ki, dergâh-ı âli yeniçerisi kanun-u kadîm üzere kırkbin olacaktır. Bu Mosku seferinden gayri bir yere ol sene sefer olmamak ile bütün yaya askeri cem' olunub hemen altmış bin beher yevm etmek alurlardı. Berveç-i tahmin seksen bin mikdarı olmak gerekdi. Bu sebepten vezaret verildi, yayanın zaptı için.

Mah-ı Cemaziyelevvel'in yirmi üçüncü* Perşembe günü Kartal menzilinden kalkub Gölbaşı'na nam-ı diğer Kıdalar, konuldu, saat 4.

Menzil-i Hendek, Sultan Kışlası dahi derler, saat 4.30. Hadice Sultan'ın köyüdür. İlerü varan asker bütün köyü ateşe vermişlerdir. Sadr-ı âzam vardıkta def etmişdir. Bu sebepten ateşe vermişler ki kefere köyü olmak ile bütün reaya firar eylemişler, firar eylediklerinden ötürü ateşe vermişler.

Kara ağaç, saat 1,5. Menzil-i Gümüş sahrası, nam-ı diğer Hendek. Purut suyunun başıdır. saat 4.

Menzil-i Purut Kenarı, saat 2,5, nam-ı diğer Kekeçağzı dahi derler.

(219b) Kekeçağzı'na dahil olduktan sonra Purut suyunun öte yakası gayetle sazlık olub, ot dahi çok olmak ile suyun üzerine otluk için köprü yapılmıştır ve hem Tuna donanması vaz' olan köprüye dek gelirdü. Ve sâir zahire gemileri dahi gelmek için ve bir lütfi dahi ol sene çekirge gayetle çok olub ot olmayub şayet ırağa giderler. Otlakçılardan kâfir esir edib dil almamak için ve hem ordu içinde nâs beyninde ve bahusus Tatar Hân-ı âlişân hazretlerinin sıhhatı üzere ilâm eyledüğü: "Büyük taburdan on iki bin kâfir katanası ayrılıb, bütün ordu-yu hümâyuna şebhûn edüb basmak üzeredir. Gözünüzü açub gafil omayasız" haberi dahi şayi idi. Bu sebepten her veçhile köprü münasib oldu. Velâkin köprünün öte tarafına birki bin mikdarı karakolcu atlu askeri gönderüb gece ve gündüz otlakçıları hıfzu hırsaset ederlerdi. Pazartesi günü dahil olunub, Salı günü oturak olundu. Ol gün mukaddema ve ol gün dal kılıç yazılan piyade askeri ki altı bin dergâh-ı âli yeniçeri

* 9 Temmuz 1711.

neferâtı iki bin dergâh-ı âli cebecisi alay gösterüb Vezir-i âzam hazretlerinin önünden geçüb Serdengeçti ağalarına hil'atler ilbas olunmuşdur. Gün-i mezbûrda Tatar Han hazretlerinden iki dil gelüb dili getüren Tatarlara ihsan ve hil'atlar ilbas olundu. Fî 27 Cemaziyelevvel* sene 1123.

Gün-ü mezbûrda Cavim Emirza kendisi bir vâfir Tatar askeri ile gelüb Vezir-i âzam Hazretlerine buluşub ve iki aded dil getürdü ve eyledüğü yüz aklıkların takrir edüb, Hazret-i Vezîr-i mükerrer kendüye tahsîn(u) aferin edüb vâfir in'am ve ihsan ve çukye kaplu sınt samur kürk kendüsüne giydirüb, neferâtlarına hil'atlar ilbas eylediler. Takrir budur ki: "Mosku kıralı hâlâ Aksu'yun üzerine köprü kurup geçti ve Turla suyunun üzerine dahi köprü kurup geçti. Bu aralıkta askerim ile kendümü zahire arabası girüde olmağla zahire arabasına kendimi urdum. Ve ceng edüb ol kadar ceng eyledim ki, tâ Surika kal'esinin önüne gelinceyedek hüsn-i himmetiniz ve hayr-u duanız bereketiyle binden ziyade kelle alub ve yaralı dahi vâfir olmuşdur. Zahire arabası dahi üç yüz arabadan ziyadece olmak gerekdir. Elhamdülillah. Lâkin kıral şimdi Yaş'a dahil oldu ve hâlâ Yaş'dadır. Ona göre tedarik göresiz." Ve dilleri dahi tercüman getirüb söylediler. Gelen diller dahi bu minval üzere söyledi, dilleri habse kaldırdılar. Cavim Emirza'yı dahi iltifat ile tekrar düşman tarafına gönderdiler.

Mah-ı Cemaziyelevvel'in yirmi sekizinci günü Mısırlı askeri henüz gelüb orduyu (hümâyuna) dahil olub, azîm alay ile Sadr-ı âzam hazretlerinin huzur-u saadetlerinden geçüb kanunları üzere hil'atlar ilbas olundu. Üç gün Kekeçağzı'nda oturak olunub, dördüncü günü ki yevm-i Perşembedir ve hem Cemaziyelâhir'in guresidir. Tertib üzere bütün kalkıldı. Çarhacı Sivas eyaletine mutasarrıf olan Çerkes Mehmed Paşa vezir-i mükerrer ve ma'an Diyarbekir eyâletine mutasarrıf olan maktûl-zâde vezir-i mükerrer Ali Paşa ve ikişer tuğlu paşalar dahi kendülerine tayin olunmağm, ber veçhi tahmin on sekiz bin, yirmi bin ve asker-i islâmın etrafı bütün arabalardan tabur bu minval üzere tertib olunub.

Mah-ı Cemaziyelâhir'in guresinden kalkub Menzil-i karye-i Hantepesi dört saattir. Karye-i mezbûre dahil olduğumuz saat gönüllü

* 13 Temmuz 1711.

ağası bir dil getürdü. İn'am ve ihsan edüb hil'atlar ilbas olundu ve şöyle cevap eyledi ki: "Devletlü efendim, Çuçereh kurbunda olan tabur kal-kub, girüye gitmek üzere belki kararı firara tebdil eylemek ihtimali dahi vardır. Ancak Tatar askeri etrafın ihata eylemiştir. Lâkin kâfirin topu çok olmak ile içine girilmez. Malûm-u devletiniz olsun ve hem olgün tekrar Tatar Han Hazretlerinden haber geldi ki on iki bin kâfir katanası, beş on pare şâhi ile Çar-ı Mosku'dan ayrılıb ne tara-rafa gitdüğü malûm olmamak ile gafil olmayub basiret üzere olasız".

Menzil-i karye-i Bağul dört saattir. Mah-ı Cemaziyelâhir'in üçün-cü Cumartesi günü * öğleden evvel dahil olundu. Purut suyu karye-i mezburun önündedir. Asâkir-i islâm henüz daha yerleşmeyüb, ve ba-zıları dahi kahve içerken, suyun karşı yakası yüksek sazlıktır, sazlığın öte tarafı düz ogâdır **. Ovanın öte tarafı yüksek dağlardır. Lâkin dağ-larda ağaç namında eser yokdur. (220a) Ezincânib bu kerre ordu-yu hümâyun yerinden bazı kimesneler suyun karşı yakasına nazar eyledik-de, görürler bir ki üç bin mikdarı kâfir atlası zuhur edüb, asâkir-i islâm birbirlerine gösterüb haber eyledikte, bu hakir dahi ol vakitte Ruznâm-çe-yi hümâyun faziletli vücud-i mükerrerrem Abdülkerim Efendi'nin çadırında bulunub, musahabet edüb, cilve-i zevkte iken, bizim dahi malûmumuz oldukda, büyük dürbinleri getirüb, nazar eyledikte vakıa kâfir katanası bir yanından gelmede. Bu kere sazlığın öte tarafı düz oga idi. Bu kâfirler geldiler çadırların kurmağa başladılar. Asâkir-i islâmın çadır kurdukları mahal ki, yükseğe vaki olmuş idi. Bu sebehten bütün asâkir'i islâm seyr(u) temaşa ederdi. Amma aralıkta su var. Su-yun karşı yakası yüksek sazlık ki, faraza minare büyüklüğünde, saz-lığın öte tarafı ogâdır. Yohsa böyle olmasa idi gazi yiğitler sudan geçüb düşman ile ceng ederlerdi. Amma sazlık olduğundan havf ederlerdi ki, şayet sazlık batacak olub ceng olunması mümkün değildir. Bütün halk böyle bilürlerdi.

Amma Hazret-i Vezir-i mükerrerrem Serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa hazretlerine dahi bu keyfiyeti ahvali ilâm edüb bildirdikte, hemen ol saat ata binüb yanınca bölük ağalarından Sarı Bayrak Ağası olan Maktul Kara Mustafa Paşazâdeyi alub ve ocak bayrağı dahi ma'an Vezir-i mükerrerrem gelüb Purut suyunun cem' olduğu bir mahaldir ki,

* 7/18 Temmuz 1711.

** Metinde "ogâ" veya "ogi" şeklinde geçer. Ogâ-ova.

karşu yakasında söğüt ağaçları vardır bir mikdar. Çarhacı olan vezir-i mükerrem Çerkes Mehmed Paşa ol mahalle sâyebânın kurmuş idi. Vezir-i âzam Mehmed Paşa'nın sâyebânına indi. Ol saat bütün vüzeraları ve ikişer tuğluları ve birer tuğlu beyleri ve alay beylerin ve ocaklıları ve gedüklüyan ağaların ve müssin ihtiyarları ve Tatar Han-ı âlişan hazretlerini ve Mehmed Giray Gazi Sultanı ve emirzaları her ne kadar iş erleri var ise, cem' edüb müşavere-yi kübra olunmak üzere kavlu) kararda iken, gazi yiğitlerden birisi kılıçın ağzına alub, suyu yüzüb karşu yakasına geçüb, sazlık içinden varub, bir kâfirin can-ı habisin cehennemrâ edüb kellesün meydana getirüb: "Devletlü Efendim, hemişe düşmanların böyle olsun" deyü kellenin kanı akarak huzur-u saadetlerine bırakub yer öpdü. Bütün asâkir-i islâm bunu görüb tahsin(u) aferin edüb, "Ah ne zaman biz de böyle ederüz" deyü zevklendiler. Kelle getiren gazi yiğide Vezir-i mükerrem bir hil'at giydirdi ve beş yüz kuruş kendüye ihsan eyledi.

Serhad beklemiş, musaf cenginde bulunmuş, kal'e muhasarasında mevcut bulunmuş müssin ihtiyarlar ol mahalde şöyle cevap eylediler ki: "Elhamdülillahi Teâla, bir cengte her कांगи taraftan kelle alınır ise, kelle gelen asâkire gayet ile mansur ve muzaffer olur ve eğer dil gelse ol kadar makbul olmaz. Bu def'a kelle geldi; bilinüz ve âgah olunuz ki, bu fal ibtida-i faldır; kâfir münhezim olub, asâkir-i islam mansur olur," denildi, söylendi.

Temam gelen geldi, cem' olundu, bu kerre Vezir-i âzam baş kaldırıb şöyle cevap eylediler ki: "Evvelâ biz bu semte niye geldik? söyleyin" dedikte, vezir-i mükerrem çarhacı Mehmed Paşa, vezir-i mükerrem Yeniçeri Ağası Yusuf Paşa şöyle cevap buyurdular ki: "Kâfiri bulub, bulduğumuz yerde ceng eylemeğe geldik". Tekrar yine Vezir-i âzam cevap eder ki: "Ne dersiz?" cümlesi birden: "Beli, böyledir". Tekrar yine cevap buyururlar ki: "İmdi bu mahalle köprüler kurulub karşu yakaya geçmek münasip midir? Yohsa değildir?" dedikte, Tatar Han Hazretleri cümlesi sükût eyledikten sonra, Han hazretleri şöyle cevap eylediler ki: "Bu suyun burası köprü mahalli değildir, daha yukarıdan münasibdir. Sizler a'lemsiz" dedikte, tekrar Vezir-i âzam hazretleri: "Ne dersiniz?" dedikte, cem' olanları bütün sükût, bir çeyrek mikdarı sükût eylediler. Yine sual eylediklerinde, Bosna'nın Beşlü ağası bir ihtiyar âdemdir, heman yer öpüb şöyle cevap eder ki: "Eğer,

efendim izin verirseniz bir söz söyleyeyim". "Söyle" deyu izin verdikte, "Vüzera efendilerimiz dahi izinleri olur ise ve mir-i miran efendilerimiz ve ocak ağaları efendilerimiz dahi cümlesinin izinleri olur ise söyleyeyim" dedikte, yer yerden cümlesi "Kendüye izindir, söyle" dediklerinde, mezbur Beşlü Ağası bu kerre şöyle cevap eder ki: (305b) "Devletlü efendim, serhadd-ı mansurenin kaideyi küllisi budur ki: Düşman-ı hî-din zuhur edüb guzat-ı muvahhidin'in üzerine gelüb zuhur eyledikte ve ol vakitte meşveret iktiza eyledikte kaide budur ki: Eğer düşman az ve çok her ne mikdar olursa olsun, hemen göründüğü saat düşman-ı hî-din'in üzerine havf etmeyüb, varılıb cenge agâz olunub, her taraftan ceng ve cidal ve harb-i kıtal olunur ise bihamdillahi Teâla ol gelen düşman münhezim olub guzat-ı muvahhidin mansur ve muzaffer olur. Ve illâ te'hir edib, acaba gelen düşman azmıdır ve çokmudur ve keyfiyet-i ahvallerin teccessüs ettirmek sevdasında olunur ise, inhizama bais olur. Heman der ceng-i evvel ayağımızın tozu ile görünen düşmanın üzerine varılması münasibdir. Benim bildiğim budur" deyüb sükût eyledi. Serdâr-ı ekrem Vezir-i muhterem hazretleri dahi meşverette mevcut bulunan Han-ı âlişân vüzera-i izamlar ve mir-i mirana ve ağayan-ı ocağa ve cümleye bakub: "Bu söze ne dersiz? münasib midir? ve dahi münasibi nedir?" dedikte, cümlesi "Sizler a'lemsiz" deyü cevap eylediklerinde, "Eğer benim bildiğim budur ki, mezbur Beşlü Ağasının takriri üzere münasib görülüb, hemen işbu mahalden nehr-i Purut üzerine tonbazlar üzerine cisrler, vaz' olunub düşman üzerine gitmemiz münasibdir" dedikte, Tatar Han-ı âlişân Devlet Giray Sultan iki diz üzerine gelüb şöyle takrir-i kelâm eyledi ki: "Ey, Vezir-i mükerrem, Paşa oğlum, şimdi ferman buyurulan mahalden köprülere mubaşeret olunub asâkir-i mansure nehr-i Purut'u geçerken bir mikdarı geçüb bir mikdarı dahi geçmemiş bulunub, ol vakitte kâfir-i hî-din'in büyük tabur-u menhusesinden on iki bin katanası ifraz olunmuş ve ne canibe gittiği dahi henüz malûmumuz olmayub işbu geçit mahallinde baskın eder ise iş gayri olur, hal yaman olması emr-i mukarrerdir. Zira bu kâfir bir allâk kâfirdir. Zira uğrumuza böyle beş altı bin kâfir gelüb tabur olmak üzere kendüyü göstere, bu kerre bundan hile çıkar, hele dahi mülâhaza buyurun ve sonra asâkir-i mansurenin inhizamına bais olursuz".

Ve nehr-i Purut kenarında sâyebân kurulduğu mahalden karşı gelen tabur-u menhuse ber veç-i tahmin bir buçuk saat ancak vardı. Ve nehr-i Purut'un karşı yakası sazlık ve bataklık, sazlığın dahi

öte tarafı çimen ve sahra ve sahranın ensesi yüce çıplak dağlardır. Ezin-cânib zikrolunduğu üzere kâfirdir taburun yerleştirüb ve çadırların teknilinden sonra taburunda bir miktar sarhoş olub katana namı ile ayrılıb zikrolunan sazlık içinden zuhur edüb ve gelüb Serdâr-ı ekrem'in olduğu mahal ki Çarhacı tayin olunub vezir-i mükerrem Çerkez Mehmed Paşa ki yirmi beş binden mütecaviz güzide asâkir-i mansure mevcut ve hâzır ve amâde olub kâfir-i la'in gelüb berü yakaya tüfenkler boşaldıb bir hayli zu'munca atub tutar iken, hemen Çarhacı kolunda mevcut bulunan kırk elli pare toplara yek fitilden ateşler edüb her bir lâini kimini mürd ve kimin mecrûh ve her birisin perem perem edüb ters yüzüne geru taburu menhusesine avdet etti.

Allah-u âzîmü's-şan'ın hikmetinden sual olunmaz. Gerçi düşman kariben karşımıza gelüb bu makule nâ-saz hareketler eyledi. Amma manen asâkir-i islâma kılavuz oldu. Evvelâ zikrolunan sazlık batakmıdır değilmidir? kimse bilmeyüb herkes vehm üzere fikirde idi. Çünkü böyle zuhur eyledi herkes nimet-i gayri müterakkabe (?) bilüb hamd u sena eyleyüb, yeni baştan keyifler germager oldu. Bi lutf-i hüda, bu sene-i mübareke sazlığın çamuru ve suyu çekilüb kurudan kuruya kalmış.

Bu kerre Vezir-i âzam baş kaldurub Yeniçeri Ağası Yusuf Paşa hazretlerine şöyle ferman buyurdular ki; "Biz bu aralığa niye geldik? Bi hamdillahi teâla düşmân-ı bî-din'den ahz u intikam [304a] alunub mansur ve muzaffer olmak üzere geldik. Ölenimiz şehid, ölmemenimiz gazi oluruz. İmdi mâlumunuz olsun ki, benim seferim yoktur ve düşman ahvalinin dahi hiyle ve hud'asın bilmem. Velâkin sizden rica ederim ki, bileniniz sır ketmetmeyüb takrir eylesün, sözün tutub, iktiza eden ferman-ı âli diriğ olunmayub, verülür gönül birliği ile düşman üzerine hücum edelüm. İnşallahu'rrahman mansur ve muzaffer oluruz, mütevekkilen alellah" deyub Defterdâr-ı evvel damad Mehmed Efendi'ye hitaben fermân buyurulub, bugün ahşama dek nehr-i Purut üzerine üç cisrler vaz' olunub, asâkir-i mensure ubur ede.

Oı dahi saı ve ihtimam tonbazlar üzerine üç adet köprü mühimmatı tedarik edüb, gece oldukda şafiiden evvelce üç köprü itmam ve hâzır amade olundu. Ve mukaddemce dört yüz nefer piyade levendatı nehr-i Purut'un karşı yakasına geçüb vaz' olunacak cisrleri muhafaza için meterisler aldılar. Velâkin köprüler vaz' olunur iken saat yedide

iken bir "Allah, Allah" sedası nehr-i mezburun karşı yakasında zuhur edüb, berü tarafa sirayet edüb gülbenk-i Muhammedî çekilüb asâkir-i islâm içinde bir gulgule-i azîme zuhur eylemiştir. Gece ile çekilen gülbenkin hikmeti bu oldu ki, nehr-i Purut'un karşı yakasında bizim ile düşman'ın ince karakolları bir mahalle gelüb tecessüs eder sevdasında iken, sazlık içinde bizim ince karakolcunun uyuklar iken tüfenginin falyesi ateş alub, derakab tüfengi boşaldıkda, ordu-yu hümâyunda tüfengler var ise gece ile atilub düşmana dahi havf arız olub, kararı firara tebdil eylemiş. Bi hamdillahi Teâla ve ales-seher köprüler tamam olub, mah-ı Cemaziyelahir'in dördüncü Pazar gecesi idi.

Sabah baktılar ki, kefere-i bî'-din taburun bırağub kararı firara tebdil edüb, mal-mülkin dahi bırağub, ikinci tabur-u menhuse gitmiş. Min indullah guzat-ı muvahhidin bu alâmet gördüklerinde guzat-ı müslimin sabra mecalleri kalmayub, ibtida Tatar Salih Paşa'ya fermân-ı âli köprüden geçüb, dil ve kelle gelmeğe başladıkda dahi ziyade cenge meylü rağbet olunub, herkes sabra mecalleri kalmadığından, gönüllü askere izin olunub ve Salih Paşa mir-i miran hazretlerine hitaben fermân-ı âli sâdır oldu ki, giden asakir-i mansureye başbuğ olmak üzere. Ezincanib (?) dil ve kelle gelmeğe dahi ziyade zuhur edüb ve Sadr-ı âzam hazretleri dahi bahşişlerin ma'ahu ziyade vermekte iken, gelen dillerin söyledüb şöyle cevab eylediler ki: "Mosku Çarı olan kiralımız hâlâ taburdadır, ve muradı kararı firara tebdil eylemektir."

Ahval malûm-i devlet-i Sadr-ı âli oldukda hemen Pazar günü dahi asâkir-i islâma gayetle istek bulunub hemen müceddeden sipah ve silâhdaran serdengeçtileri ve gönüllü isteyen gazi yiğitler bir kimesne mani olmamak üzere guruh gürûh sür'atle düşman-ı bî-dini arzu edüb gitmede ve Sivas eyâletine mutasarrıf Çerkes Mehmed Paşa Çarhacı ve bilesince tayin Diyarbekir valisi maktûl Kara Mustafa Paşazâde Ali Paşa ve on iki ikişer tuğlu mir-i miranlar kapusu halkı ile ve eyaletleri askeri ile berveçh-i tahmin seksen binden mütacaviz güzide asâkir-i mansure. Velâkin piyade askerin vaz'olunan köprüden bir ferd geçmemek üzere müekked fermân-ı âli sâdır olmuştur. Âni ordu-yu humayun boş kalmamak üzere ve düşman-ı bî-dinin hilâfi zuhur eder ise kiral-ı menhuseyi ahkoyub ve önün dahi zapteylediği haberi geldi, bihamdillahi Teâla.

Gelen dillerin takriri böyledir ki: “Sizler buraya geldiğiniz vakitte kırılımız önünüze gelen tabura beş altı bin asker ile Buğdan beyi olan Kantemir-oğlu’nu başbuğ edüb ileri gönderdi idi. Ve ikinci tabur ki, seksen bin mikdarı cengci asker ile Şeremetoğlu’nu başbuğ etmiş idi. Ve yüz yirmi binden müteceviz piyade soltat ile kırılımız yanında alkoymuş idi. Ve kırılımız yanına bu zikrolunan başları alub ve gelüb sizin ordunuz mukabilinde ayna tutub seyrü temaşa eyledi. Ve Kantemiroğlu’na cevab eyledi ki: “Senin söylediğin sözler hilâf çıkdı. Ve her bâr der idi ki, Osmanlı askeri bir şey değildir ve ekseri men’u çakaldır, cengcisi azdır. Şimdi ise askerin nihayeti olmayub hesaba gelmez” dedikte, yine cevab eder ki: “Birşey değildir. Bunların cümlesi firar eder” der (220b) lâf-ı güzaf ederdi. Yine Sadrâzam hazretleri dedi ki: “Şimdi kırılın askeri cümle bir yerde midir? yohsa daha var mıdır gelecek?” Dil-i mesfûr tekrar şöyle cevab ederki: “Kırılımız Yaş’a geldikten sonra on iki bin atlu askeri taburundan ayırub ve on iki şahi top verub gönderdi. Bilmeziz nereye gönderdi. Ve hem Samurkaş derler kırılımızın bir seraskeri vardır, yirmibeş bin cengâver ath askerisi vardır, ol dahi gelmedi, gelmek üzeredir.” Vezir-i âzam hazretleri (dil) getüren gazi yiğide hil’at giydürüb bahşişin dahi verüb, söyleyen dilin kellesin urub, cân-ı habisin cehennemrâ ettiler.

Bu kerre ol mahalde kelle ve dil getüren gazi yiğitler kanlara gark olmuşlar. Mevcut bulunan asâkir-i islâm görüb şöyle feryâd ederlerdi ki: “Ya rabbim bize dahi böyle gaza etmek müyesser eyle ve bu gazadan mahrum etmeyüb mal-ı ganaimini nasib eyle” deyü feryâd edüb her birin gözlerinden yaş akardı. Amma ol gün sağdan ve soldan şöyle cevab ederlerdi ki, ve kâfirin önün kapadan Çarhacı Mehmed Paşa’dan ve Kırım Han-ı âlişanından feryâdcılar gelürdü ki, aman aman bize piyade askerin yetişdiresiz ve hem su ve hem zahire eğer yetişmez ise kâfir-i bîdin önümüzden kaçır zabt edemeziz. Sonra dağa girur, dağ ise hem ormanlık hem bataklıktır, hal yaman olur, son pişmanlık akçe etmez. Hele ordu-yu hümâyundan biraz saka hâses başıya ferman olunub ve biraz dahi sirem arabaları ile peksimet gönderildi.

Şöyle ferman olundu ki: “Hâla Han-ı âlişan hazretleri ve Çarhacı Mehmed Paşa karındaşım ve sair vüzera kardaşlarım göreyim sizi ne yaparsanız yapasız gayret sizindir. Kâfiri koyuvermeyüb alikoduğunuz minval üzere alikodurasız, inşallahu’r-rahman yarınki gün biz dahi

sancağ-ı Resulullah ile bütün asâkir-i mansure ile imdadınıza yetişürüz. Elem üzere olmayasız." Ba'dehu ahşama piyade askeri kanlı pilâvları yiyub, helâllaşub ve dellâllar dahi çağırub bütün ağırlıklarımız geriye kalsın. Ales-sabah inşallahu Teâla geçerüz, denildükte herkes helâllaşub ahbabları ile veda edüp acaba gözlere uyhumu girür. Din kardaşları birbirlerine böyle derler idi ki: "Ey birader, biri birimizin meytin kâfirde bırakmıyalım ve sağ kalanlarımız ehl-ü iyallerimize selâm ve mahdumlarımızın dahi didelerin bus edesiz" deyü her birlerinin gözlerinden yaş akub, yine: "Ah rabbim, sabah ne zaman olur?" hele geceden bütün asâkir-i islâm aleste müheyyâ olduğundan, şafii vaktinde vezir-i mükerrerem Yusuf Paşa Ağa-yi yeniçeriyân-i dergâh'ı âli bütün neferâtı ile köprülerden geçüb, ve hattâ Pazar günü şevketlü hünkârımızın silâhşor ağalarından Merzan (?) Ali Ağa şehid olub, Bosnevî Mehmed Ağa cenazesin getürüb köprü başında namazın kılub ol mahalle defnettiler. Ve Sadrazam hazretlerinin telhiscisi olan Ağyar Mustafa Ağa şehid olduğu haberin verdiler.

Ezincanib sene 1123 mah-ı Cemaziyelâhir'in beşinci Pazartesi günü* sâdır olan fermân-ı âli mucebince bütün ağırlıklar gerüye kalub, sancağ-ı şerif ile dua ve sena olunub bütün asâkir-i islam köprülerden geçtiler. Amma sazlığın öte tarafı düz ogâdır: ogânın** orta yerinden nehr-i Purut geçer, bir mikdar sık ağaçklar var, aynı ile İstanbul kurbunde Fenerbahçesi sanındı. Ol mahalde gördük ki, bir âli ceng kuruldu, kelleler ve diller gelmeğe başladı [221a]. Meğer ki, ma-i Purut suyu ile yedi sekiz pâre gemi ile kâfir-i menhuse zahire getürürler imiş. Piyade askerinin duaları müstecab olub uğurlarına geldi. Ol vakitte atlu mukabelecisi olan es-seyyid Sabri Efendi hazretleri ol askere heman başbuğ olub, kendüsü etba'ı ile yürüyüb, filhalin içinde sekizyüz mikdarı kefere avlanub seyfullah ile katlolundular.

Çünkü kâfirin evvelki taburunun yurt yerine gelüb nazar olundukta, altun yaldızlı hintular ve sedefli gûnagûn puštahtalar(?) ve zahire arabaları kat ender kat olub, asâkir-i islâm bunların birisine rağbet etmeyüb, ancak Tatar askeri her biri birer ikişer araba zaptedüb evlerine götürürlerdi. Zira Tatar askerinin köyleri yakın olduğu ecilden kâfir-i bî-dinin malın yağma ederlerdi. Ancak bizim asâkir-i islâm tarafından

* 20 Temmuz 1711.

** Ova

bir ferd bir şeye yapışmazlardı. Hikmet budur ki, kâfir-i menhusun taburuna arzu edüb zî kıymeti bütün yanındadır deyü ilerüsün isterlerdi. Mavakaa böyle idi.

Vezir-i âzam hazretleri ol kâfirin yurd yerin geçüb, dört buçuk saat mikdarı gidildikten sonra fermân edüb, bu mahalle otağı hümayun konulsun. Yaya askerimiz şayet sıkılır ve hem havanın gayet ıssı olub, dört yüzyedi pare top gelüb, bu kadar cebehane alâtı gelüb yetişmez. Mandalar ısıcağa dayanamaz deyüb, Çirmen beyine ferman edüb: “Tuğları bu mahalle dik” dediklerinde, ol saat ordu-yu hümâyunda ol ogâya* konuldu ve kendüleri dahi ol ogânın çıplak sırt dağı var idi ol dağ üzerinde gider iken meksedüb, öğle namazın kılmağa şuru eylediler.

Amma dağdan bütün ogâ görünür idi. Kâfirin askeri ile bizim asker-i islâm ceng ederlerdi ki, kıyamet alâmetlerinden bir alâmet idi. Kâfir-i bî-din ne kadar ateşbazlığı var ise sarf edüb guzat-ı müslimin dahi ateşin uğruna varub, asla saymayub, kimin esir ve kimin şemşir ile cân-ı habislerin cehennem-râ edüb, kellelerün alub Vezir-i âzam hazretlerine getürüb, hil’atler ilbas olunub, bahşişler ihsan olunurdu.

Ba’dehu ol mahalle gerceksin yurt yeri olmak üzere konuldu. Amma Kek ogâsı derler idi. Bir ferd istemez idi zira ilerisi kûtâ-kût cengde idi. Halen ki Pazar günü ikindiden sonra herkes karınların doyurub bu mahalle gelinceyedek aç susuz ve hem gayetle havanın ısıcak olduğu mahal ola. Lâkin Allahu azîmü’ş-şan kullarına sabırlıklar verüb, “Kat’a bir şey istemeziz, ah ve ah, ne zaman rabbimizin ziyafetine vasil olub lutfuna müstağrak oluruz?” deyü herkes tazarru ve niyazda iken ve Sadrazam hazretleri dahi öğle namazın eda eder iken, cengeden gazilerden ve başbuğ olan Çarhacı Mehmed Paşa’dan ve Tatar Hân-ı âli-şân hazretlerinden adem adem üzerine, feryad feryâd üzerine: “Aman aman, yetişesiz, eğer bu gün yetişmez iseniz, kâfir bizi söker, yolu alır. Yaş yakındır. Yaş’a dahil (olursa) sonra hal müşkül olur. Hem zahirelenür ve hem sulanur, dinç olur. Sarpa çeker, sonra ele girmesi müşkül olur. Ceng olunması dahi yaman. Asâkir-i islâmın inhizamına bais olur. Gayret edüb yetişesiz, zira kâfir var kuvveti bazuya getürüb ateşbâzhk ile asâkir-i islâmı haşlyürür” deyu haber, haber üzerine geldikte, Vezir-i âzam: “Beli, dürüstü budur, zira ileride piyade askerimiz yokdur ve cebehanemiz dahi yokdur. Heman Çarhacı kolundan on iki pare topumuz vardır ne dersiz?” dediklerinde, mevcut bulunan müs-

* Ogâ-Ova

sin ihtiyarlar sağdan ve soldan: “Sizler a’lemsiz, fırsatı fevt eylemek olmaz, amma hayli mesafe-i baidedir, yaya askerimiz şayet sıkılır, hele vezir-i âzam Yusuf Paşa hazretlerine keyfiyet-i ahvali arz ve ilâm edin, müşavere etsinler”, dediklerinde, ol saat ferman oldukça Yeniçeri Ağası (ile) müşavere edüb şöyle cevap verürler: “Heman bu saat gideriz kâfir-i hîdin ile mukabil olub rüstemâne ceng ederiz, inşallahu’r-rahman mansur (ve) muzaffer olup mal-ı ganaimin Tanrı bize [221b] ihsan eder” deyu cümle birden bu sözü söylediler. Ve bu haber Vezir-i mükerrem Mehmed Paşa’ya geldi.

Ol saat fermân gönderüb: “Padişahımızın etmeği her birinize helâl olsun, imdi benim de muradım budur, heman bu saat durmayub düşman üzerine gidüb, varub meterislenesiz. Biz dahi inşallah ayak ayak aramızca varırız deyu” haber vardığı saat yurt yerinden bu kerre vezir-i mükerrem Yusuf Paşa hazretleri bütün neferâtıyla kalkub ol ogâya papadya çiçeği gibi dökülüb düşman üzerine gïtdiler. Vezir-i âzam dahi yanında bulunan mevcut asâkir-i islâmiyle kalkub artlarınca ayak ayak vardılar. Amma yolda giderken Tatar askeri kâfir-i menhusun bıraktıkları ağırlıkların ve eşyaların alub götürürlerdi. Ve sual olunurdu ki: “Ey konak bu sene-yi mübarekede ganaim ile nicesiz?” Öyle cevap ederlerdi ki: “Elhamdülillahi Teâla, bu sene-yi mübarekede kâfirden aldığımız mal-ı ganaimi bir senede almamışızdır, ihtiyarlarımızdan dahi işitmedik. Elhamdülillahi Teâla. Hakteâla Padişahımızı hatalardan hıfz edüb, a’dasının üzerine galib ede” deyu dua ederlerdi.

Amma sancağ-ı Resul(ullah) kâfir üzerine yaklaştıkça ve ilerüden dahi ceng ziyade oldukça olvakitte bir miktar ruzgâr çıktı ki, küffâr üzerine ve küffâr dahi toz ve duman içinde kaldı. Ve asâkir-i islâm bu lutf-ı ihsanı görüb Tanrıya hamdü sena eylediler. Amma anı gördük ki Yusuf Paşa hazretlerinden haber geldi ki, yaya askeri kâfirin taburunu gördüklerinde meterisler almayub açıktan yürüyüş eylediler. Siz dahi yetişesiz. İnşallah kâfiri bütün kırılır. Ol saat Sadr-ı âzam fermân edüb saatlere bakılıb ahşama üç buçuk saat kalmış, “Eğer yeniçeri sıkılıb düşman dahi kararı firara tebdil eylemez ise, elbette meteris alsunlar” deyu fermân fermân üzerine gönderilirdi.

Amma piyade askeri meterislenmeyüb meteris almağa tenezzül eylemeyüb, yek nefesten seyfullah ile kâfirleri kırub, kâfirin topuna ve tüfengine ve meçine rağbet etmeyüb karşı varurlardı. Ol vakitte

Bender tarafından haber geldi ki, İsveç kralının yanında mevcut bulunan dört bin İsveçli ve on bin serdengeçti askeri ve on iki bin Potkallı Kazağı ve dört bin Berebaş (Barabaş) Kazağı hâlâ gelüb nehr-i Purut'un yanına dahil olub kiral dahi gelmek üzere dir. Tasvir olan mahalle cümlesi fermân olunub fermân-bende olmuşlardır. Zira ol mahal ki bunların olduğu yerden (su) geçit verür idi. Bu sebepten oraya ferman olundu.

Amma kâfirdür, bildi ki Osmanlı askerinin piyadesi gelüb cenge girişdüğünü gördükde ol kadar ateşler saçtı ki, kıyamet alâmetlerinden bir alâmet olunub, çünkü yeniçeri açıktan yürüyüş eylediklerinde, serdengeçti ağalarından Mehmed Ağa kendüsü şehid ve bütün neferâtı bayrağı ile söküdü ve diğer serdengeçti ağası Mehmed Ağa kırk birincide kendüsü şehid, bütün neferâtı şehid oldu. Ve yirmibirincide serdengeçti Ağası Mehmed Ağa şehit bütün neferâtı ile. Amma bu vakitte Çarhacı vezir-i mükerrem Çerkes Mehmed Paşa'dan ve Tatar Hân-ı Âli-şan'dan haber geldi ki: "Elhamdülillahi Teâla kâfirin önün bütün zapteyledik, gayri kınıldamağa mecali kalmadı. Lâkin bize bir miktar cephaneye gönderesiz, zira cephanemiz kalmadı."

Ve ahşam da yaklaşıb Adana Beylerbeyisi mensûr-âfet Kürd Bayramzâde Mehmed Paşa eyaletiyle ol vakitte henüz yetişüb kâfire öyle bir koyuluş koyulmuşdur ki, merdâne yiğit olub rüstemâne ceng eden gazileri böylece kitaplara tahrir ederler. Sadr-ı âzam hazretleri kendüye azîm dua eylemişdir. Ahşamdır oldu, karanlık basdı, kâfir ise niye uğradığın bilmeyüb gayetle kâfir-i bî din gurur olub, gururun ise hasmı Allahu azîmü's-şândır. Üç tabur-ı menhus bir yere cem' olub dört etrafın kuşadub, asla bir tarafa bir nefer çıkmağa mecali kalmadı. Ve böyle oldu ki nehr-i Purut yanında iken bir içim suya hasret eyledi Allah.

Çünkü ahşamdır oldu, kâfir ile guzât-ı müslimin karışık olub, amma kâfir-i bî din biribiri ardınca topların ve tüfenklerin ve havan kunbarasın ve el kunbarasın ve yağlı paçavralar ve yemleme edüb, bu minval üzere durmayıb cenk ederdi. Zira bildi ki her tarafı bağlanub kurtuluş yok heman cenk eylemeden özge yokdur deyüb, var kuvveti bazuya getirüb ateşlerin saçardı. Amma çünkü piyade askeri hem aç ve hem susuz ve hem sekiz saatlik yol yürüye ve geldükleri saat açıktan yürüyüş edüb, cenk ederler. Düşmanın ise ateşbâzlığı böyle böyledir. Takat

getiremeyüb gerüye ayak ayak çekülüb şehid olan oldu, yaralı olan oldu. Sağ kurtulan gerüye çekülüb, Sultan Osman el-gazi hendeği var idi ol mahalde ki, bi aynı tasvir olan mahallî baştan başa derin hende kesüb kalmış idi. Fırsattır deyüp ol hendeğe aç ve susuz doldular. Amma kâfirin bütün ateşleri üzerlerinden geçirdi. Kâfir ise zannedirdi ki atdıklarımız şeyler düşmana urur. Elhamdülillahi Teâla ümmet-i Muhammede zarar isabet etmez oldu [222a] çünkü kemâl-i mertebe piyade askerinin düşman ile mukabil ve cenge hâzır amade olalı üç gün olub amma üçüncü gün ki, kâfire mukabil olayız da şimdi bize bire meteris alsunlar, bire açıktan yürüyüş etmesünler, bu hususta bizler itaat-ı fermân itmezüz deyüb Yusuf Paşa hazretleri zaptedemeyüb.

Mah-ı Cemaziyelahir'in beşinci* Pazartesi günü saat sekiz buçukta iken piyade askeri açıktan yürüyüş edüb ol kadar ceng olunmuşdur ki, bir şeylere kıyas olunmaz. Heman kılıç kılıca, yaka yakaya gelünüb kelelere ve dillere kat'a rağbet olunmayub heman bütün tabur-u menhusu söküdürmeğe takayyüd olundu, lâkin ahşam olub karanlık basdıkdâ zikrolunan hendeğe yerleşdiler. Lâkin ahşamdan sonra gelen dillerin birisin söyletdiler. Dil-i mesfûr şöyle cevap ider ki: "Kıralımız ahşamdan sonra Purut suyunun geçit veren mahalle köprüler yapub, kimi köprüden ve kimi sudan geçse gerek idi. Baktılar ki ol mahalli de İsveç kıralı zaptetmiş heman yanında olan vüzeraların çağırub: "Eyvah! Eyvah! Şimdi bizim bütün memleketimizi İsveç kıralına değdi. Ve İsveç kıralı mı zaptedecekdir" deyü feryâd u figan eylemede".

Amma her an lisanlarımızdan çıkardı ki "Allah, Allah" deyüb kâfirlere gaziler kılıç urub taburuna gülbeng-i Muhammedî ile umûmen hamle urduklarında, sancağ-ı şerif dib alay olduğu ecilden ilerüdeki ceng eden gazilere takvîyet gelsün için ve küffâr askerine dahi dehşet elverüb, kımldamığa mecali kalmasın deyüb "Allah, Allah" derlerdi. Ve feth-i şerif suresin kıraat olub derununca dua ederlerdi. Amma havanın ısıcaklığı kemâl-i mertebe ziyade olub, köprü başından ceng olan mahalle gelinceyedek sekiz saat olduğu ecilden cebhane yetişmeyüb ve toplar dahi gelmeyüb ancak Çarhacı kolunda bulunan on iki aded toplar atılıb, atılan toplar dahi kâfir-i menhusun taburuna gâh erer

* 20 Temmuz 1711.

ve gâh ermezdi. Ve sancağ-ı şerif'in olduğu mahalle kâfirden gelen topların güllesi yetişmez idi.

Bu minval üzere ahşamdır oldu. Piyade askeri cümle hüdaverdi hendeğe girüb yerleşdi ve kâfir-i makhurun ateşi ise durmayub bire perahay(?) atmada, amma Vezir-i mükerrer gedüklü ağalarına tenbih ile ismarlayub, cebehane sür'atle yetişsün deyü, âdem âdem üzerine, mübaşir mübaşir üzerine gönderilüb, hele yatsudan evvelce üç araba cebehane âlâtı ki, kazma ve kürek gelüb ol saat Ağa koluna gönderildi. Hele gayri biri biri ardınca cephaneye âlâtı yetişüb toplar dahi yatsu mahalli yedi pâre top gelüb, Ağa koluna gönderilüb, zira Ağa-yı Yeniçeriyân-ı dergâh-ı âli kâfirin tabur-u menhusunun ortasında olub, gönderilen yedi pâre topu doldurub ateş eylediklerinde, kâfir-i menhusun bağına bağına ururlardı. Hele nısfu'l-leyle gelinceyedek iki yüz elli pâre toplar meterislere yerleşüb atılmaya başladıkta, kâfir-i menhusun topları dahi ibtal olub atılmaya kudret kalmayub, heman barut yakardı. Şafii vaktinde evvelce yekpâre dört yüzpâre toplar meterislere yerleşüb, bütün atılıb kâfir-i menhusun taburunu darma-dağın olunurdu. Lâkin balyemez topları var idi yedi pâre her birisin kırkar çift mandalar çekerti, ol toplar gelmedi. Kusur bütün gelüb dahil oldu.

Bu kerre kâfir-i makhûr bu cengleri guzat-ı müsliminden görüb aklı kesdi ki, bir veçhile kurtuluş yok. Heman şafii vakti olduğu saat var kuvveti bazuya ateşler bazlukların icra ederek, taburundan çıkub guzat-ı müslimin üzerlerine hamle eylediklerinde, asâkir-i islâm ise karunların doyurub ve sulanub ve cümle meterisler dahi kemâli mertebe müstahkem olmuş idi. Piyade askeri şol kadar ceng ederlerdi ki, tuluğ-ı fecirden tuluğ-ı şemse varıncayadek yedi kerre asâkir-i mansureye hamle eylediler. Amma elhamdülillah asâkir-i islâma bir şey edemeyüb kâfiri bî-(din) her hamle eyledikçe kâfirleri ters yüzlerine döndürüb, meterislerine sokarlardı.

Ve nısfu'l-leylde Vezir-i mükerrer hazretleri Yeniçeri Ağası Yusuf Paşa hazretlerine haber gönderdiler ki: "Göreyim ne şekil ceng etdiriz ve olduğu mahalde müstahkem olub basiret üzre olsun" dediklerinde, vezir-i mükerrer Yusuf Paşa hazretlerinden böylece haber göndermiş-

ler ki: “Varır devletlü velina'imim efendimin mübarek ayakları turablarına yüz sürerim, bizi hayır duadan unutmazınlar ve ahiret hakkın helâl eylesünler. Şimden sonra biz sağ kalmazız ve bu düşmandan dahi yüz çevrimeziz ve inşallahu'r-rahman kâfiri dahi bozarız, heman yerlerinde metin müstahkem olub münafık sözlerine itimad buyurmasunlar, zira münafıklar pek çoktur” deyü haber gönderüb Vezir-i âzam dahi kendülerine azim dua etmiştir.

Amma işte gündüz olub, güneş tulû, edinceyedek alaylar bağlanub cengler kurulub, kâfir-i bî-din ise heman canların korunmaktan nâ-ümid, gayri topları işlemez ve tüfengleri dahi atılmayub, heman gazi yiğitler ile meç ile ceng ederlerdi. Piyade askeri doksan bine karib olub ilerüde [222b] Rüstemler gibi çeng ederlerdi. Bahusus vezir-i mükerrerem Yusuf Paşa hazretleri ile koca Topçubaşı Ağa meterisdeş olub ellerinde yalnızca kılıç ile piyade askerine derler idi ki: “Aferin, Pâdişahımızın etmeği her birinize helâl olsun! Koman göreyim sizi, cennet bizim içindir, kâfir-i makhurun mal-ı emlâki bizimdir. Fırsat dahi bizimdir” deyüb, hem böyle söyleyüb ve hem kâfirlere kılıç urub, cân-ı habislerin cehennem râ ederler, ettirirlerdi. Ve sair zabitanlar dahi bu kuvveti ve bu merdaneliği görüb, anlar dahi her biri kahramanlar gibi ceng edüb, neferatları dahi her biri dil ve kelle getürmek güya beyinlerinde bir ayıb gibi şey olub, itibar etmez oldular. Atlu askeri ise dımıyub, taraf taraf ceng eylemede. Dört yüz aded toplar dahi tayin olunan meterislerden tez tez doldurub atılmada. Amma asâkir-i islâm tarafından atılan toplar kâfir-i makhurun taburuna urur ve kümesin dağudub, hızın def edemeyüb öte tarafına geçüb, suyun dibinde olan yara düşerdi ve yarım üstünde tasvir olunan mahal ki İsveçli ve Potkallı ve Berebaş Kazakları ve serdengeçti askeri olurdu.

Bihamdî'l-meliki'l muteal vahidü'l-kahhar olan zülcelâl hazretleri ol gün dahi bir mikdar rüzigâr verüb bütün topların ve tüfenklerin ve tozu dumanların küffar üzerine götürür idi. Bütün asâkir-i islâm ise meydan-ı muhabbetde ne şekil kılıç urdukları zaman şemsin ziyası ile âşikâre olub, gülbeng-i Muhammedî çekilürdi. Bu minval üzere mâh-ı Cema-ziyelahir'in altıncı Salı günü* dahi şafii vaktinden evvelce kâfir ile kütaküt cenge duruşuldu, minval-i meşruh üzere.

* 10/21 Temmuz 1711.

Amma kâfir-i lâinler guzat-ı müsliminden bu cengâverliği görüb bir veçhile kurtuluş yok, heman Çar-ı makhurun başına cem' olub şöyle cevap ederler ki: "Kendün avretini aldın, kuyu içine girdin, yâni kurtulsan mı gerektir? Bu Osmanlı askeri bizi bütün tükedir, heman taburumuzun içine girmeseler, bütün bizi topa yedürürler, eğer bunun mualecesin görmeyüb gafil olursan, seni diri dutub serdârına teslim ederiz. Kuşca canlarımızı azad ettiri(ri)z." Heman bu saat avreti* dahi şöyle cevap eder ki: "Evvelâ benim pederim Nemçe kiralı idi. Pederim öldü ise kardeşim hâlâ Nemçe kiralıdır. Âl-i Osman ile barışkıdır. Dostuna dost, düşmanına düşmandır. İmdi hâlâ benim dahi karnımda evlâdım var. Bunlar doğru söylerler, tahkik eğer bunun tedarikin görmez iseniz, şimdi hintuyime** binüb kendimin üç bin pedermande olan soldatlarımı alub, boynuma makrama bağlayub, "aman" deyub, onlar dahi "aman deyene kılıç çekmezler" ve hem beni sağ ve salim pederim memleketine gönderirler" dedükte, bunlar dahi tekrar kiral başına cem' olub: "Bilesizki hikâye zamanı geçti, şimdi Osmanlı gayri yürüyüş eder" dediklerinde, kiral-ı makhûr vüzerâsın, keşişlerin ve ruhbanların başına cem' edüb, imdi heman ahval gördünüz ki, iş işten geçti, heman bilirsiniz ki, doksan bin yaya askerimiz var idi, şimdi ise bir vâfiri ishal marazına mübtelâ olub kırıldı, bir vâfiri açkıktan kırıldı, ve hâlâ yiyecek etmek yok ve içecek suyu dahi Allah bize gazab edüb vermedi ve Osmanlı askeri bir taraftan kırar ve bir taraftan bu kadar toplar atıldıkça boşa gitmeyüb bu kadar bin beygirlerimizi ve âdemlerimizi helâk edib, hâlâ helâk etmede. Bu ahval böyle, buna çare nedir? ve ne münasib görürsüz" dedikte, şöyle gazab ile Kantemir-oğlu'na der ki: "Ey lâin, sen uğratdın bizi bu dertlere, giriftâr eyledin, bu saat karacalarından bağlan dursun" deyub hapse kaldırdı.

Amma bu tedbiri eylediler ki, "Osmanlı bir merhamet sahibidür, heman buna ilaç tenbih edelüm ki, meterislerimizde olan ne kadar yayamız kaldı ise tüfenklerin başın aşağı tutsunlar ve bayrakların başın aşağı tutsunlar, her meterislerin önünden yirmişer otuzar dahi ziyade âdemlerimizden çıksunlar, boyunlarına makramalar bağlayub aman aman aman deyu feryâd etsünler, kat'a bir tüfenk atılmasun ve hem aman dediğimize elçiler gönderelim, belki bizi azad ederler". Ruh-

* Çar Petro I. nun karısı Yekaterina Alekseevna.

** Hintu - fayton.

banlar dahi: “Güzel münasibdir. Zira anların kitaplarında aman “deyene kılıç çekmezler” dediklerinde veçh-i meşrûh beyinlerinde tenbih ve te’kidler edüb, her meterislerinin önlerinde yüz, yüz ellişer kefere ellerin arkalarına çevürüb, boyunlarında makramalar feryâd u figan eylediklerinde, evvel emirden vezir-i mükerrer Yusuf Paşa hazretlerine gelüb tercüman getürtmeyüb, koğdular. Ceng ise kütaküt olmada. Hele tekrar yine gelüb ayaklarına yüzlerin sürüb feryad-u figan eylediklerinde kendilerine (223a) gelüb, bu kâfirlerin meterislerinin önlerinde çarhacı feleklerinin dibinde tüfenklerin bırağub, şapkaların koltuklarına alub, ellerin ardlarına çeküb, boyunlarında makramalar oldukların gözleri görüb, zira Yusuf Paşa hazretleri kâfirin tabur-u makhurunun ortasının karşısında idi ve yakınlığı dahi gayetle yakın olub, söz söyleseler işidülür idi. Çünkü ahval böyle olduğundan kendilerine merhamet gelüb, Vezir-i âzam Serdâr-ı ekrem hazretlerine bu keyfiyet-i ahvali ilâm ve kefereleri dahi yanınca âdemler tayin göndermede.

Amma Vezir-i âzam hazretleri sancağ-ı Resulullah’ın dibinde müşavere olunub şimden sonra elhamdüllilahi Teâla piyade askerimiz yolu ile meterislenüb, müstahkem olub, atlu askerimiz dahi tamam olub herkes birer mikdar taamlandılar, ve hayvanatları dahi sulanub birer mikdar otlandı. Karındaşım Yusuf Paşa hazretlerinden deminden haber geldi ki: “Piyade askerinin zaptı güç oldu. Kâfirin topları bütün ibtal ve tüfenkleri ibtal ve hem meterislerimiz kâfirin meterislerine gayetle yakın olduğu hasebiyle piyade askerimiz gayri artık yürüyüş ister tabur-u makhura, fermanınız olsun” deyü haber geldi idi”. İmdi münasibi şimden sonra yürüyüş vaktidir. Tezkereci efendiler fermanlar yaza ki, her kola göndereyiz. Her taraftan birden kâfirin tabur-u makhuruna yürüyüş etsünler deyüp” tezkereciler ol saat ellerine kâğızlar alub yazmağa başlayub, yazılan buyruclulara pençe-sah çekmeğe başladı.

İbtida Tatar Hân-ı âlişân hazretlerine ki: “İnşallahu’r-rahman gözedesiz ki, piyade askeri gülbenk çeküb yürüyüş olduğun siz dahi basiret üzere olub heman kâfirleri koyuvermeyüb, bir iyüce ceng edesiz. İnşallahu’r-rahman benim hayır duam ve şevketlü efendimizin hayır duası sizin ile biledir”. Ve Çarhacı Mehmed Paşa’ya dahi, vezir-i mükerrer Ağa-yı Yeniçeriyân-ı dergâh-ı âliye sâdır olan fermân-ı âli böyledir ki: “Hâlâ Yeniçeri Ağası olan karındaş-ı ekremim seni bütün

piyade askeri ile evvel Allah'a emanet eyledim. Elem üzere olmayasız, benim hayır duam ve şevketlü efendimizin hayır duaları sizin ile bile-
dir. Heman fermanım vusulünde meteristen bütün kuvveti bazı edüb
kâfir-i makhurun taburuna yürüyüş edüb, etdirdesiz ve her tarafa
dahi bu minval üzere bir yerden yürüyüş olmasın fermanım olmuşdur.

Gerek Cebeci Başı olan Mustafa Ağa'ya ve gerek Topçu Başı Ağaya
vesair başbuğ olan mahallerde vüzeralara ve saire bu minval üzere
fermanlar yazılıb, henüz tamam olmadan Yusuf Paşa hazretlerinden
gelen kâfirler gelüb dahil-i huzur-u Hazret-i (sadr-ı âli önlerine kâfir-
ler) geldiler ki, şapkalari koltuklarında, boyunlarında makramaları ile
bağlu, sancağ-ı şerifin yanında olan asâkir-i islâm bu keyfiyeti görüb,
ağlaşarak hamd-u sena eylediler. Ol saat Vezir-i mükerrer Serdâr-ı
ekrem tercümanlar getürdüb gelen kâfirleri söyletmeğe başladılar.

Öyle cevap verdiler ki: "Evvelâ biz elçiyiz, kiralımız gönderdi
"aman aman" diler" deyü nameyi gönderdi deyüb, yer öpüb nameyi
önlerine koydu. İsveç kiralının tercümanı* gayetle doğru söyler ve kâ-
firlerin hilelerin bildüğü ecilden name-i mesfûr tercümanın eline verdiler,
"Bu nâmenin mefhumun bize bildiresin" dedikte, tercüman dahi huzur-u
hazret-i sadr-ı âlide ve guzat-ı müslimin huzurunda bakub kiral-ı
makhurun namesin cevabın kıraat eyledi. Mefhum-u name budur ki:
"Çar-ı makhur benim, ve siz ki Âli Osmansız, ben Âli Osmanın dengi
değilim, düşman sözüne uyub, kemâl-i mertebe mağrur olduğum hasebi
ile Tanrı bize gazab edüb, beni bu kıyafete giriftâr eyledi. Mikdarımı
bildim ve kendilerine kemal-i mertebe inkiyad eyledim, "Aman, aman,
el-aman, el-aman" ve ba'delyevm ilâ yevmil kıyamüs-sa'adeye dek kem
nazar ile bile bakmıyayım" deyü yazmış. Gelen kefereleri ahkoyub, şöyle
cevap verdiler ki: "Bu kâfir bir allâk kâfirdir, ihtimaldir bir hilesi olub,
böyle bize "aman" suretin gösterüb de şayed asâkir-i islâm dahi meteris-
leri boş birağub da alelgafle kâffir-i bi-din hiylesin ve dam-ı tezviratın
âşikâre eder de, bütün asâkir-i islâma inhizam vaki' olub, nas beyninde
siper-i lânet olub kıyamete dek söylenevüz." Rûz-i mahşerde dahi çeke-
ceğimizi Allah'dan gayri kimse bilmez.

Sağa ve sola bakub bu cevapları Vezir-i ekrem hazretleri buyurdu-
lar. "Ne dersiz, cevabınız nedir?" dediklerinde, huzur-ı sadr-ı âlide

* General Poniatowski.

mevcut bulunan guzat-ı müsliminlerden şöyle cevap verdiler ki: “He-mişe devletlü Efendimiz Sultanımız hak Teâla ömrünüzü ve kadr-i rif’atiniz ziyade eyleyüb cem’i guzat-ı müsliminin anası ve atasısız” eyyu mülâhazah söz buyurdunuz, düşmandır, düşmanlığın komaz, her birisi birer şey söyleyüb, felân seferde [223b] felân seferde mesaf cengin-de üzerimize gelen düşman şu siyakda şöyle hiyle eyledi ve böyle dâm-ı tezvîrat kurub guzat-ı müslimin inhizam oldu. Her biri bir şey söyledi. Bu kerre Vezir-i âzam hazretleridir şöyle ferman buyurdular ki: “İmdi bu gelen elçilerin Çâr-ı makhur’dan getürdüğü namenin cevabı ma-lûmumuz oldu. Ve lâkin bu gelen elçiyi habsedin ve hem karınların do-yursunlar, görelim sonu neye müncer olur” deyü ferman edüb, mesfurları habse kaldırdılar ve elçi-yi mesfur dahi bir taze kâfir idi.

Bundan sonra tekrar şöyle ferman buyurdular ki: “Yürüyüş için yazılan fermanlar âleste müheyya dursun, bir mikdar gönderilmesin, hele bakalım ne yüzden zuhur eder. Ve hem bu saat gedüklü ağaları gitsün, varsunlar, Tatar Hân-ı âlişân hazretlerine ve Çarhacı karın-daşım Mehmed Paşa (ya) ferman etmişimdir ki, basiret üzere olsunlar, ne minval üzere fermân-ı âli gönderilür ise olminval üzere hareket etsünler” deyü ferman eylediler. Ve tekrar tezkireci efendilere ferman edüb, yaz buyuruldular ki: “Karındaşım Yusuf Paşa hazretlerine ki ve Topçu Başıya ve Cebeci Başı Ağaya hitaben ve sair meterislerdeki olan baş-buğlara ki: “Kâfir-i makhurun tabur-u menhusuna bir an ve bir saat durmayub, topları ve tüfenkleri sıkça sıkça doldurub, ateş etsünler ve aralığın soğutmasınlar. Fermân-ı âlişanım ne yüzden sâdır olur ise mun-tazır olsunlar” deyüb, mahalli mahalline gönderildi.

Amma gelen elçileri Çavuş Başı olan Ahmed Ağanın habsinde idi. Önlerine taam getürüb ve gelen taamı dahi gördüklerinde ol saat baş-larından şapkaların çıkarub, yüzlerin yerlere sürerler, amma gözleri taamda. On günden ziyade taam yememişler. Heman ol saat taama öyle bir koyuluş koyuldular ki, bir şeylere benzemez ve bu keyfiyet-i ahvali dahi Vezir-i âzam hazretlerine nakleylediler. Gayetle hazzedüb, hamd-ü sena eylediler.

Amma cenkdir dahi ziyade olub, toplar ve tüfenkler sıkça sıkça atulub, kâfirler dahi bu keyfiyeti görüb, her kaçan dört yüz pare top yek fitilden boşanub kâfirin bütün taburun çalkayub ve akabince doksan bin mikdarı tüfenk dahi yek fitilden boşanub, bu minval üzere

kâfirin üzerine ateşler saçarlardı. Kâfirler ise kat'a ne top ve ne tüfenk atmağa mecali kalmayub, bütün topların ve tüfenklerin guzat-ı müsliminin meterislerinden atılan toplar ve tüfenkler kör edüb ibtal olunmuş idi. Ve bundan kat'ı nazar kat'a yiyecek zahireleri olmayub, tasvir olan mahalde bir ki mikdar soğüt ağaçları vardır. Ol ağaçların kabukların soydurub, soltatlarna tayin verir idi. Zahireleri dahi bu minval üzere idi, bu sebebden kuvvetleri dahi kalmayub, heman içlerinde mürd olanların kimisin kendü metrislerine yığub, ve kimisin toprak ile örtterler idi ve kimisi dahi zehir marazî cümlesine ârız olub bir taraftan kırılır idi. "Elhamdülillahi Teâla, fehaza min fazlı olsun" deyü guzat-ı müslimin Allah-u âzîmü's-şana hamd ü sena ederlerdi.

Amma tekrar tabur-u menhusden ferya(d) dahi feryad üzerine olub, kâfirin metrislerinin önlerindeki olan soltatlardı her biri boyunlarına makrama'ların bağlayub, ve şapkaların koltuklarına koyub, "aman el-aman" deyü feryâdu figan ederek, tekrar kiral-ı makhurun olduğu mahal ki, kuyudur, üzerine hücum edüb, şöyle cevap verdiler ki: "Senin muradın bizim cümlemizin Âl-i Osmanın taburundan atılan toplarının güllisine ve tüfenklerinin kurşununa feda etmektir muradın. Biz seni şimdi tutub ve götürüb serdârına teslim ederiz" dediklerinde, kiral dahi tekrar şöyle cevap eder ki: "Ya ne yapalım? elçi ile nâme gönderdik aman rica eyledik, cevabı gelmedi." Yine cevap virürler ki: "Bir kerre elçi gönderüb de mukayyed olmamak olmaz, heman buna çare bir kerre dahi gönder, tekrar yine gönder, rican tutulmadığı surette çık kuyudan, seni ortamıza alalım götürelim, var serdârının ayağına yüzün sür, cümle mal-i emlâkı ve cebhaneni (224a) teslim edüb, kuşca canın azad olunub, hem biz dahi azad olavuz" dediklerinde, tekrar bir elçi dahi düzüb: "Var, heman ne yaparsan yap, bizi bu benden halâs ettiresin" deyü tenbih ve te'kidle gönderdi.

Bu kerre tekrar elçi-yi mesfûr* feryâd ederek gelüb, Sadr-ı âzam hazretlerinin ayağına yüzün sürüb, şapkası koltuğuna sokmuş, boyunda makraması bağlı, feryâd eder ki: "Aman, aman ve sizin dininizde öyledir ki "aman deyene kılıç urmayub" top tüfenk dahi atmazsınız. Siz ise biz aman dedikçe ateşinizi ziyade edüb, cenginizi ziyade edersiz" deyü feryâd eylediklerinde, Sadr-ı âzam hazretleri şöyle ferman bu-

* Peter Şafirov

yurdular ki: “Evvelâ bizim toprağımızda işiniz nedir, hiyle ile gelüb memleket sahibi mi olmak mıydı muradınız?” dediklerinde, kâfir-i makhur şöyle cevap verir: “Evvelâ biz yaramaza duş olduk, sulha mugayir işte bulunduk. Allah bize bu musibeti verdi. Şimdi biz Âl-i Osman padişahının edna kuluyuz, nice dilerse öyle etsün. Tanrı bize lâyıkmızı verdi. Her ne emir buyurursanız emrinize razı, fermanınıza mutiyiz. Heman kuşça canlarımızı halas olunub, ceng eden kullarımıza fermân edin ki, bir mikdar ceng olunmasın. Beynimiz bulunub askerimiz dahi kırılmaya, zira bizim meterislerden sizin meterislere ne top ve ne tüfenk atar yoktur. Cümlesi başlarından şapkaların çıkarub, boyunlarına makramalar bağlayub, bana bakarlar ki, ne haber ile gelür. İmdi lutf ihsan buyurub, kulunuzu böyle derde giriftar olub, cümlesi canlarından nâ-ümid olmuşlara mesruren gönderin” deyü feryad ederek söyledi. Ba’dehû Hazret-i vezir-i âzam Serdâr-ı ekrem hazretleri kendilerinin mektubcusu olan Ömer Efendi’ye ferman buyurdular ki: “Var, Tatar Hân-ı âlişân hazretlerine selâm eyle, bu saat buyursunlar” deyü gönderildi. Ba’dehu, Tatar Han hazretleri geliyürür deyü haber verdiklerinde, bütün sancağ-ı şerifin etrafında mevcut bulunan ağayanlar kendülerine selâma durub, Vezir-i âzam hazretleri dahi kendülerine istikbal eyleyüb sayebana oturdular. Amma Han hazretlerinin bir mikdar keyfi olmadığını ol vakitte ukala istihraç eylediler. Zira ekseriya böyle vakitte ve sair vakitlerde Reisü'l-Küttab Efendi kim ise Han hazretlerine davete olgide gelmiş idi. Bu defa Mektubçu olan Ömer Efendi davete gidüb, bunun gelmesin kendisine müstahsen görmeyüb, kendüsün tahkir eylediklerin mülahaza edüb, bu sebepten keyfi olmadığını ukala istihraç eylediler. Amma çünkü bu kâfirden bu sözleri işittiler ve bu ahvale muttali oldular. Han hazretleri ile aşikâre müşavere eylediler ve gelen elçinin eline bir kâğız verdiler ki, işte bizim her ne muradımız var ise bu kâğız içindedir. Ve hem ağızdan da söyle ki: “Evvelâ şevketlü Pâdişahımızın murad-ı hümayunları böyledir ki, benim memleketimde işi nedir? Şeriatımızda “aman deyene kılıç yoktur”, amma siz bizim toprağımızda bulunduğunuz ecilden, kılıç vardır. Evvelâ ne kadar top ve tüfenkleriniz ve ceng alâtı ne kadar ki, vardır cümlesin isteriz, ve Lehlinin kabza-i tasarrufunda olan memleketleri ve karyeleri var ise cümlesinden el çeküb gerek [224b] gerek kırılın ve gerek kırılınızın seraskeri bir ferdi Lehlinin malik olduğu memleketinin içine ayak basduğuna şevketlü ve azametlü Padişahımızın

rızâ-yı humayunları yokdur. Ve bundan sonra Potkallu Kazak reayası beyinlerinde her kimi kıral nasbederler ise etsünler, dahl ü taarruz etmeyüb külliyyet ile el çeksün ve Berebaş Kazağından dahi el çeksün, kat'a gerek kendüsi ve gerek seraskeri Berabaşhın toprağına ayak basmamak üzere ve beyinlerinde her kimi kıral nasbederler ise etsünler, ve Azak kal'esini hiyanetiniz zahir olub, hiyleniz zuhurunda merhum ve mağfur el-gazi Sultan Mustafa Pâdişahımız sefer-i humayunda iken geldiniz, aldınız. Azak kal'esin ne minval üzere aldınız ise ol minval üzere isteriz. Ve Kırım karşusunda Samar dimağında olan muhdes eylediğiz Yeni Kal'eyi topu ile ve cebehanesi ile isteriz. Top ve cebehanesi miriye teslim olunub ve kal'e-yi mezbur bütün yıkılıb yer ile beraber ola. Ve kıralın hâlâ yanında her ne kadar top ve tüfenk ve mühimmatı cebehanesi var, ise miriye teslim edesiz. Ve bundan sonra Tatar Hân-ı âlişân hazretlerinin beher sene mutad-ı kadim üzere verileğeldüğü her ne ise tamamıyla teslim olunub, fima ba'd ketmolunmayub, noksarı ile Han hazretlerine teslim olunmaktan gayetle ihtiraz eylesün. İşte bu minval üzere var imdi kıralına bu verdiğimiz kâğızı teslim edüb ve ağızdan dahi bu cevablarımızı kendüsüne anlat. İşte sana iki saata dek izin. Eğer iki saata dek cevabımıza cevap gelmeyüb yahut fermanın gayri muhalefeti zuhur eder ise, kat'a bir dahi sözünüze itimad etmeyüb, ol saat meterislerde hazır u amade olan Şevketlü Padişahımızın kullarına yürüyüş etdüdüb, cümlelerinizi kılıçtan geçürmem emri mukarrerdir. Ve İsveç kıralı dahi gönlü nereden ister ise, ne kendüsüne ve ne askerine zarar vaki olmayub, emniyet ile kendü memleketine sağ ve salim gitmek üzere veçh-i meşrûh üzere tercümanlar elçi-i mesfurun rûberû durub ve takrir edüb anlatdıktı, nameyi alub ve yer öpüb dolu dizgin tabur-u menhusuna gitti ve kûsur kalan kefereleri Çavuş Başı Ağa habsinde ahkonulub üzerine gedüklü ağalarından bir iki ağa tayin olundu.

Ve ba'dehu Vezir-i âzam hazretleri vezir-i âzam Yusuf Paşa Ağa-yi yeniçeriyân-ı dergâh-ı âli hazretlerine ve meterislerde olan başbuğlara ve koca Topçubaşı Ağaya şöyle fermân-ı âli buyrdular ki: "Hâlâ tabur-u menhustan ve Çasar-ı Moskudan elçiler gelüb aman dilemiş ve her ne kim isterler ise verürüm, biz dahi nâmelerine göre şu siyakda fermân edüb elçi-yi mesfûre iki saat mehil verüb, imdi malumunuz olsun ki, elçi-yi mesfûr hâlâ tabur-u menhusa gitmiştir. Hâla yerli yerinizde evvelkinden ziyade müstahkem olub, âleste müheyya durasız, lâkin

toplara ateş etmiyesiz. Fermân-ı âlişanım ne yüzden zuhur eder ise ona göre amel edesiz” deyü taraf taraf haberler gönderüb, inkıyad-ı ferman oldular.

Ba'dehu Tatar Han Devlet Giray (metinde: Selim Giray) Sultan hazretleri Vezir-i âzam hazretleriyle sâyebanda mahvî kalub bir mikdar müsahabet edüb, emirâne, hekimâne, âkilâne Han hazretleri şöyle takrir-i kelâm eylediler ki: “Ey Paşa oğlum, bu hususta acele buyurman, her umurunuzu müşavere edüb, şer'a tatbik ederek eylen, ve hem bu umur büyük umurdur. Üzerinize bütün işi alman, sonra zahmet çekersiz. Zira bu kâfir bir allâk kâfirdir. Ben bu kâfirin hiylesin çok gördüm ve pederim zamanında dahi çok hiyesi zuhur görülmüştür. Hele basiret üzere olasız” (225a) daha bu misüllü şeyler vâfir söyledi. Bu kere bir saat mikdarı geçdikden sonra anı gördüler ki, bir kefere geliyorur deyü haber virdiler. Gelen kâfir şapkasın başından çıkarub ve yer öpüb ve ol saat tercümanlar getürdüb şöyle takrir eyledi ki: “Vezirimiz selâm eder, ve sizden rica eder ki, bizim meterisle sizin meterisin önlerine birer çadır kurulsun, tarafeynden mu'temadi'n-aleyh adamlarımız gelsün, beynimizi bulsunlar; sizden de kan dökülmesün bizden de kan dökülmesün” deyüb, bu minval üzere söyledikde, ol saat Vezir-i azam hazretleri gayetle tehevürülenüb, iki dizlerinin üzerine gelüb: “Bak dinsiz kâfirin söyledüğü sözlere, kırılın dahi halt etmiş, sen dahi” deyüb, “yıkıl, geldüğün yola” deyüb, ol saat tabur-u menhuse gönderdiler ve şöyle ferman buyurdular ki: “Bu saat karındaşım Yusuf Paşa hazretlerine ve Topçubaşı Ağaya kâfirin taburuna bassınlar topu ve atsunlar kurşunları” deyüb gedüklü ağaların gönderdikde, haber varub mefhum malûmları oldukda, kol koldan toplar ve tüfenkler atılıb, kâfirin tabur-u menhusun ateş içinde kalmışdır.

Ba'dehu Tatar Han-ı âlişân hazretleri Sadr-ı âzam hazretlerine şöyle cevap buyurdular ki: “Ya ben size mukaddem ahvali bildirüb bu kâfirin hiyesi ve hud'ası çokdur, kavli-i sahihine dahi itimad yokdur, zira bu ana gelinceye dek hezar ve hezar hiyesi âşikâre olmuşdur” dedi. Sağdan ve soldan dahi Han hazretlerinin sözlerine münasib söz söylendi ve hem gâyeti'l-gâye asâkir-i islâmda istek olduğun anlayub, ve bütün halk kendiden hoşnud olub ve bu sebebden Vezir-i âzam dahi vukuf-u tahsil edüb, her veçhile düşmandan ahz u intikam alub, din-i mübine sadakat üzere hizmet edüb, Padişah-ı ruy-i zemin hazretleri-

nin indinde makbul-u hümâyün olub, “A’dası makhur ola, bihamdihî’l-melikü’l-mu’téal” deyüb, kemal-i mertebe kalb-i kuvveti olduğu ecilden, tabur-u menhusdan gelen elçilere ruhsat vermeyüb, aman demelerine dahi bakmayub, gerüye gönderüb, kendileri sâyebânda sancağ-ı şerifin yanında oturub rüstemâne cevaplar verüb, kahramanlar gibi gülerdi. Ve hem Allah Sübhanehu ve Teâlâ hazretlerine hamd ü sena ederd ki, “Hak Teâla bize azîm lütuf ve ihsan eyledi, görmezmissiniz ki kâfirleri böyle bir yere cem’ edüb, kat’a zahireleri yokdur, vaktaki nehr-i Purut gibi su yanlarından akarken bir içim suya hasret oldular, elhamdülillahi Teâlâ” deyü şükr-ü yezdan ederd ve mukarribanlar dahi şöyle cevap verürlerdi ki: “Beli efendim böyledir, amma lâkin bizim asâkir-i islâm sabredemeyüb, dünkü gün kâfirin tabur-u menhusuna açıktan yürüyüş eylediklerinde ibtidaki yürüyüşlerinde dokuz adet serdengeçti ağaları şehid olub, yedi aded şurbacı dahi şehid oldular, her bir serdengeçti ağasının bayrağı altında beşer altışar yüz neferât olub, bütün söküdüler her bir serdengeçti ağası birer kal’e değerd” deyüb ism-i resimleri ile takrir-i kelâm ederlerdi. Ve Sadr-ı âzam hazretleri dahi: “Be hoş imdi onlar makamın buldular hak Teâlâ şefaatterinden mahrum etmeyüb, Allahu azîmü’ş-şan ol şühedalarımızın yüzü suyu hürmetine bize dahi şühedalık nasib edüb, düşmandan ahz-ü intikam almak Tanrı Teâla müyesser ede, amin, amin.”

Han hazretleri memur olduğu mahalle gitti; ezincanib kâfirlere tekrar ateşler saçılıb asâkir-i mansurenin hamlesine takat getiremeyüb, ne asil çadır ve ne şekil mükâleme her birisi cân-ı habislerin kurtarmak sevdasına düşüb, tekrar “aman, aman” deyüb geldiler. Ol vakitte bir ki kâfir dahi ma’an geldiler. “Biz kıralmız tarafından vekiliz (eksik)...

(226b) Ba’dehu Vezir-i âzam Serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa hazretleri şöyle cevap buyurdular ki: “Ey kâfir-i bîdin, kırahn olacak mel’-une (söyle), asker çeküb irakdan gelüb bizim memleketimize gelinceyedek havf etmeyüb de şimdi Allahu azîmü’ş-şan bize nusret ve nimet-i uzma edibde şimdi bu makule hiyle ve hud’a sözler söylersin, bu makule sözler cümlesi beyhudedir” dediklerinde, elçi mesfurlardır bu sözleri işidüb cümlesi kâfirlerin canları kaydında olub, tekrar feryâdu figan ederek şöyle cevap eylediler ki: “Ey devletlü Sultanım, gerek kıralmız ve gerek cümlemiz şeytan iğvasına uyduk, Allah cümlemize gazab eyledi,

gazabını bildik ve eksikliğimiz yolumuza geldi. Evvelâ şimdi hâlâ bir içim suya hasret olduk. Bundan sonra Taygan kal'ası ki Azak kal'esine sekiz saat yerdır ve iki saat kadar limanı vardır çevirir, ve yedi kal'esi vardır su içinde üçer kat ikişer kat vâfir topları ve mükemmel cebhanesi vardır. Hâlâ Tayğan kal'esinde altıyüz ile yedi yüze karib topumuz vardır, ve hâlâ tophanemiz ve tersahanemiz andadır, on beş senedir emek sarf edüb, gayetle metin ve müstahkemdir. Taygan kal'esinde mevcut bulunan toplarımızı ve cebhanemizi alalım ve kal'eyi yıkalum, fima'bad ve ne tarafımızdan ve ne tarafınızdan itibar olunub bina vaz' olunsun, ve Azak kal'esin evvel nice sizden aldığımız gibi top ve cebhanesi var idi, ol minval üzere teslüm edelim ve Akkerman kal'esini otuz iki eyaleti ile teslim edelüm ve Togan kal'elerini batamam teslim edelüm ve askerimizi dahi çekelim ve hudud dahi her nereye dek emriniz olur ise ol minval üzere hudud bağlansun ve İsveç kralı her nereden giderse safa-yı hatıra ile gitsün, kendüsüne ve askerî neferâtına ve bir ferdine zarar gelmemek üzere gelsün, geçsün ve Tatar Han hazretlerinin beher sene kiralımız tarafından kendülerine ubudiyye-i senemizi teslim edelüm ve şimdengerü hizmetinize canıyla başıyla eda edüb emrinize razı ve fermanınıza inkıyad edüb muntazırız. Mah-ı Cemaziyelâhir'in altıncı Sah * günü öğle ile ikindüye karib oldu der sene-i 1123.

Ol Vezir-i âzamnın huzurunda ol vakte gelinceyedek kemâl-i mer-tebe hizmetinde sadakati ve kemal-i mertebe din-i mübine hizmeti geçmiş İsveç kralının tercümanı karşularından kat'a ayrılmayub, hazret-i Vezir-i mükerrerem Mehmed Paşa tercüman-ı mesfura bakub, şöyle emr buyurdular ki: "Sual eyle, bu gelen elçi kralın nesidir ve kimdir?" Tercümandır sual eyledikte, elçi-yi mesfur şöyle cevap eyledi ki: "Ben hâlâ kralımın Reisü'l-memleketiyim ve hem vezaret ile Defterdarıyım" ** deyü cevap verdi.

Ba'dehu tekrar sahib-i devlet hazretleri şöyle cevap buyurdular ki mülâhazasız ve müşaveresiz: "Evvelâ şevketlü ve azametlü Padişahımızın hazineye ihtiyacı yokdur, ve topa dahi ihtiyacı yokdur. Aneak murad olunan memleketdir ve İsveç kralı emniyet ile vatan-ı asliyesine zaman-ı saadetimizde dahil olmaktadır ve Kırım Han-ı âlişânın senede

* 10/21 Temmuz 1711.

** Baron Peter Şafirov.

verginizi teslim-i hazine edesiz, lâkin tarafınızdan her ne ki sulhde vâki' olursa vücuda gelmek için kavi rehinler isterim ve kavi temesükler isterim. Evvelâ siz ahde vefa etmeyüb sulhâ mugayir nakz-ı ahd edici keferesiz ve kefereler beyninde sizden gayri bir keferenakz-ı ahd etmemiştir. Şayed yine ahde vefa etmeyüb nakz-ı ahd edesiz de şevketlü Hünkârımızın huzurunda hacil ve nâs beyninde rüsvay olavuz, muhaldir" dedikte, kâfir-i bî-din ah ü feryâd edüb vâfir yemin eyledi.

Ba'dehu Vezir-i âzam elçi-yi mesfure şöyle cevap buyurdular ki İsvaç kiralının tercümanının rey-i tedbiri ile: "Var imdi, rehinlerden isterim ve ikincisi Şeremet-oğlu Çar'ın baş veziridir anı isterim (227a) Üçüncüsü budur ki, hiyaneti zahir olmuş hâlâ yanınızda kiralınızın makbulü olan Buğdan beyi olan Kantemir-oğlu'nu isterüm" deyü buyurdularında, tercüman-ı mesfur elçi-yi mesfura bu cevabları taktır edüb anlatdıktaki, elçi-yi mesfur baş yere koyub naz ve niyaz ile şöyle cevap eder ki: "Devletlü efendim, sultanım huzur-u saadetinizde hilâf söz olmaz, malûm-u devletiniz Kantemir-oğlu bizden cüda düşeli birki gündür ne canibe gitdüğü malûm ve malûmumuz değildir. Hâlâ kiralımız dahi kendüsün aratdırub ele girürse baş üstüne, ve bundan sonra devletlü efendime rica ederim ki, ben kulunu istemiyesiz, zira kiralımız bensiz olmaz ve Şeremet-oğlu dahi hâlâ kiralımızın baş veziridir, rica eder gayrisin rehinliğe vereyiz" dedikte, Vezir-i âzam hazretleri tekrar: "Dinle, ey dinsiz, sözleri uzatma, lâkırdı ve söz vakti değildir, heman benim muradım budur, eğer emreylediğim minval üzere kabul ederseniz ne hoş, ve kabul etmeyüb sözüme muhalefet ve fermanıma inkiyad etmezseniz bu saat hazır amade olub, âleste müheyya olan ve seyfullah ile murdar kanınızı meydan-ı muhabbete döken gâzi yiğitlere haber edüb, ferman ederim asâkir-i islâm dahi intizardan kurtulub, cân-ı habislerinizi cehennemrâ ederler; eğer bu ikinizden gayri keferelerden gayri verürseniz istemem, heman ikinizi isterim" deyüb ayak basub metanet gösterdi.

Elçi-yi mesfur bu sözleri anlayub gayri nâ-ümid oldukda, tekrar yer öpüb şöyle cevap eder ki: "Devletlü efendim, kulunuz da ve kiralımız da ve iyallerimizi bütün Pâdişahımıza ihda olunub, cümlemiz efendimizin kulları ve reayasıyuz ve memleketimiz dahi bütün kendülerinindir, niçe dilerseniz öyle edin; ancak şimdiki halde sizler galib-

siz ve bizler mağlûbuz, lâkin siz de Allah dersiz, ve biz de Allah deriz; eğer Allah'ın emrine razı olup şeriat-ı mutahhareye inkiyad ederseniz, biz "aman" deyüb boynumuza makrama takub, ayağımıza yüz sürdüğümüz hasbeyle merhamet ederseniz ne güzel ve eğer merhamet dahi etmezsenüz, siz bilirsüz" deyüb sükût cyledikde, hazret-i Sadr-ı âzam şöyle cevap ferman-ı âlileri oldu ki: "Var imdi zikrelediğimiz minval-i meşruh üzere ve kendüsünün verdiği şeylerin cevabın getir" deyüb üç saat mehil ile elçi-yi mesfuru tabur-u makhura gönderdiler.

Ve ba'dehu üç saatten sonra kariben çıkagelüb cevap eder ki elçi-yi mesfur: "Ben kendümi rehinliğe verdim, lâkin Şeremet-oğlu'nu kırılımız selâm edüp hâk-i pâyinize yüz sürüb rica eder kalması için, gayri yakınlarımdan her kimi murad-ı âlileri buyurulur ise can baş üstüne dedikte, Vezir-i âzam: "İmdi bu saat Şeremet-oğlu'nun oğlu gelsün, senünle ma'an olsun" deyü fermân buyurdıklarında, ol saat haber gidüp, gelmede. Ba'dehu veçh-i meşruh üzere Yeni Kal'e hedim, topu ve cebhanesi şevketlü Pâdişahımıza hediye ki, taburumuzda hâlâ mevcud olan topu ve cebhanemize bedel, ve Azak kalesi kelevvel Ali Osman'dan niçe alınageldi ise, ol minval üzere girüye teslim ve Tayğan kal'esi hedim, topu ve cebhanesi ne ki var ise kendümüz almak üzere ve Doğan kal'eleri teslim ve Akkerman kal'esi teslim ve bu zikr olunan kal'elere ne kadar palankalar ve köyler ve reayaları teslim olunub ve tâki Sultan Mehmed el-Gazi hazretlerinin zaman-ı saadetlerinde olan hududun kat'ı ne minval üzere ise ol minval üzere kabul edüb siz dahi razı olın ve ahidname bu minval üzere olub ve zikrolunan şeyler tarafımızdan taraf-ı islâmiyeye ölünceyedek teslim olunub, niza'sız ve cidalsız muradımız üzere olunceyedek rehiniz ve hem kırılımızın cümle umuruna vekil-i mutlak olub, vüzerâsının ve cumhurunun vekil-i mutlakı olduğuma hâlâ yedimde kavi senedlerim vardır ve kırılımızın dahi temessükü bu minval üzeredir" deyüb yer öpüb, huzur-u hazret-i Sadr-ı âliye bıraktı. Ve ba'dehu tercümanlara gösterilüb anlar dahi: "Beli dedüğü minval üzeredir" dedikte, Şeremet-oğlu'nun oğlu dahi geldi amma... (Eksik).

(227b) Ma'an getir deyüb gönderdiler. Ba'dehu Han hazretlerine varub İsveç kırılımı dahi alay ile getirür iken, Vezir-i âzam hazretlerine dahi gelmesin haber verdiklerinde, misafire ikram etmek lâzımındandır deyü kırıl-ı mesfur yakın geldikde sâyebandan kalkub,

bir mikdar karşılayub sâyebara alay ile indirdiler. Amma ezincanib kıral-ı mesfur sâyebânın bir köşesine şöyle gazab ile oturdu ki, yüzünden zehirler akar ve burnundan düşen bin pâre olur. Tatar Han hazretleri de bir köşeye oturub Vezir-i âzam hazretleri ikisinin arasında oturdu. Amma şöyle kıral-ı mesfur oturdu ki, sağa ve sola nazar etmeyüb sanki mezar yerine kodu kûşeneşin olanları. İsveç kıralının sene-i mezbure gelinceyedek yaşı yirmi bir yaşında olub, henüz yüzünde kıl eseri zahir olmuş idi. Kıral-ı mesfurun vezirinin hazinedarından menkuldür.

Ba'dehu sahib-i devlet hazretleri Tatar Han hazretlerine bakub Han hazretleri de hal dilince nîmce tebessüm edib, Sadr-ı âzam hazretleridir sâyebanın yanında ve huzur-u saadetlerinde duran halka tenbih edüb kendülerinden alarka durdular. Ve Tatar Han hazretleri ve Sadr-ı âzam hazretleri ve İsveç kıralı sâyebânda üç kişi kalub, müşavere etdiler, hülasası malûm olmayub bir mikdar eğlenüb, sonra gitdi.

Ba'dehu Vezir-i âzam hazretleri Çavuşbaşı sabık mir-i miran Mustafa Paşaya ferman edüb Buğdan memleketi içinden ve İbrail üzerine on iki bin atlı askeri zahire için tabur-u makhurdan ayrulub gitmiş idi. Ve "hin-i sulhde kefer-i mesfurlere zarar gelmemek üzere ve selâmet ile memleketimizden ihraç olunub kendü tabur-u makhura dahil etmek üzere seni üzerlerine tayin eyledim, al şu fermanımı ve hem Çar-ı makhurun memhürlü kağızlarını, durma git bu madde için sana müfevvez eyledim, her nerede bulursan bul ve bu kâğızları göster ve askerimizden muhafaza ederek getir, çıkar. deyü ferman eylediler.

Gün-i mezburun gecesi saat ikide iken rehinlerin iltifatıyla ve Çar-ı makhurun davetiyle ve tama-ı hâm sebebiyle kendüye itimad gelüb tabur-u makhure revane olub, saat altı buçukta iken tabur-u makhurdan çıkub, yeniçeri meterislerinden kendisine yol vermeyüb, oradan dönüb, Bosnanın miri piyâde levendât askerinin meterislerinin önüne gelüb, levendât askeri dahi kendüsin meteris kapusundan koyuvermeyüb, sual eylediklerinde şöyle cevab eder ki: "Bu arabalar rehinlerün ağırlığıdır, mani olman" deyüb bu minval üzere yedi aded araba ve hintu ile geçdüğü ordu-yu hümâyunda rayegândır. Rehin-

* Huş, Stalinesti.

lerin ise cümle ağırlıkları temessükleşdikten sonra geldi kat'a murad edecek şeyleri tabur-u makhurda kalmamış idi, bu keyfiyet-ü ahval cümlelerin malûmu idi.

Ve ba'dehu alessabah tertib olan vüzeralar cem'olub Çar-ı makhur dahi olduğu mahal ki Hoşgeçid karyesi derlerdi kalkub ma'an geldiği yola revane olub gitdiler. Mah-ı Cemaziyelahir'in dokuzuncu Cuma günüdür* sene 1123 ceng olan mahalde Cuma günü oturak Cumartesi oturak**, pazar günü oturak.

Günü mezburun gecesi Vezir-i âzam hazretlerinin kethüdası Osman Ağa vezaret rütbesine nail-i meram olub, iltifat-ı şehriyariye mazhar olurum deyü müjde-i azime ile Asitane-i saadete revane oldu. Ukala-i devlet işin encamın mülahaza edüb, tefe'ül eylediler ki, Osman kethüdanın gitmesi bir veçhile münasib değildir ve encamında kendüsü katil ve bu nusret-i uzmayı lağvedüb güna gün şeyler zuhur itmek ihtimali vardır, zira şimdi münasib olan Asitane-i saadete gitmek ve bu nusret-i uzmanın müjdesin vermek şevketlü hünkarımızın Mirahur-u evvel olan Ali Ağa bunda mevcut bulunub, her ahvali bilür, gözüyle gördü, mezbur Ali (Ağa) gitmesi her veçhile münasibdir ve her aybları setreder, sual cevaba kadir olabilirdi deyüb meclis be-meclis bu ahvali müzakere ederlerdi [228a] Osman kethüdanın gittiği tarihtir Asitane-i saadete, fi 11 Cemaziyelevvel*** sene 1123.

Pazar günü Çar-ı makhura tayin buyurulan Çarhacı Çerkes Mehmed Paşa'dan arz geldi, mazmunu budur ki: "Sâdır olan ferman-ı âli mucibince Çar-ı makhura tayin olunub, dört etrafın asâkir-i mansure ile gideyürürüz, amma velâkin tabur-u makhurede kemal-i mertebede kaht olub kâfiri menhuslara bi-inayetillâhi Teâla açlık bir taraftan kendülerine isabet ve zehir marazı dahi sirayet edüb, heman günde tabur-u makhurede ellişer ve yetmişerden ziyade mürd olub, cân-ı habisleri cehennemra olmada, elhamdüllilahi Teâla asâkir-i islâmın şecaatin ve her şeyi feravan oldukların kâfir-i makhurlar görüb, müşahade etmeleriyle islâma rağbet her taraftan kararı firara tebdil edüb, islâm ile müşerref oldukda, Çar-ı makhur bu keyfiyet-i ahvale muttali'

* 13 Temmuz 1711.

** 15 Temmuz 1711.

*** 15 Temmuz 1711.

olub, bu bendelerine şöyle ilâm eder ki: "Hâlâ yanımızda piyade askerimiz kalmadı, ve atlarımız dahi kalmayub kimi kırıldı ve kimin boğazlayub yedük, ve şimdi cümle askerimiz sizin dinünüze girdi, dinünüze gireni gönderesiz" deyü ilâm edüb, ahval-i malûm vakıa böyledir deyüb, ilâmı geldi, ve ferman-ı âlileri ne yüzden ve ne minval üzere sâdır olur ise muntazır olub ana göre icrasiyle mukayyed oluruz." Gönderilen ferman-ı âlinin cevabı budur ki: "Karındaş-ı azizim Mehmed Paşa hazretleri, gönderilen arzın mefhumu malûm oldukda malûmun olsun ki, Çar-ı makhurdan ve tabur-u makhurenin döküntüsü askerî kefereleri tamam olub, mukaddema emr-i âlişânım sâdır olduğu mahalle varıncayadek ve kefer-i makhurenin taburundan ayrulub yanınıza geldükce ve Çar-ı makhurdan dahi kâğızları geldükce amel edüb, yolunda olan işlerine takayyüd, ve yolunda olmıyan işlerini huzur-u sadetime ilâm edüb, ve islâm askerinin yanına varan kefereleri buldurub, yanınca itimad eylediğin adamlar koşub teslim eyledüklerini Çar-ı makhurdan ve boyarlarından kavi senedler alub, sulha mugayir bir işde bulunmayub, hilâfından begayet ihtiraz olasız deyü gönderildi.

Ba'dehu Mehmed Paşa dahi itaat-ı fermân-ı âli edüb, mahall-i mezbure revane oldu, lâkin hazret-i vezir-i âzam Çerkes Mehmed Paşa hazretleri asâkir-i mansurenin tabur-u makhureden ayrılıub mevcut olan kefereleri ve gerek islâmile müşerref olanlardan bazılarını buldurub Çar-ı makhurdan gelen defterleri mucibince Çasar-ı makhure İvaz Paşa yedi ile gönderdiklerinde, Çasar-ı makhur dahi ol saat meç ile kellelerini urdurub, cümlesin katl eylemişdir. Çasar-ı makhure tayin olunan vezir-i mükerrerem Mehmed Paşa hazretlerinin kapu kethüdası olan Bosnevi Mehmed Ağa'dan menkuldür. Ve Çasar-ı makhurenin tabur-u makhuresinde mevcut olan toplarının beygirleri olmamağla piyade askerini beygir yerine koşdurub, ol minval üzere revane olmuşdur. Elhamdülillahi Teâla asâkir-i mansure bu ahvale muttali olub hamd ü sena ederlerdi.

Ol gün fi 11 Cemaziyelevvel sene 1123, mukaddema Mustafa Paşa Mirimiran İbrail üzerine zahire namiyle ve cem'i zahire için Çasar-ı makhureden on iki bin Moskolu ve Eflâklı ve Buğdanlı askeri İbrail'e varub, muhasara edüb iki gün ve iki gece ceng edüb kal'a-i mezburenin içinde suyu olmadığından, kat'i nazar er oğlan ve avret ve uşak kesret üzere olub kal'a-i mezburenin muhafızı olan Davud Mir-i mir(an)

Paşa dahi müdebbirsiz cahilâne hareket edüb, müssin ihtiyarların nasihatları ile nasihat âmiz olmayub, kendü aklına uyub, bu sebeplerden bir veçhile takat getüremeyüb vere bayrağın diküb kâfirler dahi islâm veresin kabul eylediklerinde kâfir-i lâinler şöyle haber gönderirler ki: "Hâlâ kal'ede bulunanlarınız üç bölük olasız, bir bölüğü kocalar ve bir bölüğü küçükler, ve bir bölüğü tazeler ba'de kudretiniz herneye yetişebilürseniz alub çıkub, üç fırka olub durasız, sair eşyanıza el urmayasız, eğer bu minval üzere ederseniz (228b) ne güzel ve eğer bu minval üzere etmezseniz cümlelerinizi kılıçtan geçirürüz". Çünkü bunlardır na-ümid olduklarında bu minval üzere hareket eylediler amma kâfirlerdir gördüler, ki hazır cem'olmuş tazeler evvelden de muradı ve hiyle-i hud'ası dahi budur, ol saat kocaları ne kadar var ise uryan idüb yollar ve küçükleri dahi ne kadar var ise yollar, kâfir-i lâinler dahi heman tazelerin cümlesin alub, esir ederler, ahşamdan tâki sabaha dek alkorlar. Ba'dehu alessabah bir mikdarın dahi uryan edüb salhvürler ve kendülerine lâzım olacakların alkorlar.

Eğer İbrail üzerine tayin olan Davud Paşa Mir-i miranın su-i tedbiri olmayub yerlü neferâtının ve müssin ihtiyarlarının sözü ile amel edüb hareket ideydi, bir müddet kal'e-i mezbure dayanıb kefere eline girmeyüb, ümmet-i Muhammed bu derdlere giriftar olmazdı; zira yerlisünün rey-i tedbiri böyledir ki, Ulah beyinin sevki ile ve mesfur beğınianet ve imdadiyle Çasar-ı makhurenin hücumu ile ve İbrail'de mevcut bulunan asâkirin bu keyfiyet-i ahvali Davud Paşa'ya bildirüb, bunun çaresi budur ki: "Bu kâfirler elbette bu kal'eye gelürler, kal'e-i mezburenin kurbunda sazlık olub, cümle ıyallerimizi ve mal ve emlakimizi üstü açıklar ile geçürüb, heman salt piyade sebükvar kılalum, bundan sonra kırk bin kefere dahi gelür ise cenk edüb ne kendimize ve ne ıyallerimize biemrillahi Teâla zarar gelmez; zira eğer bunlar kal'ada ve varoşda bulunurlar ise, kâfirler gelüb cenk eyledüğümüzde masumcalar ve hatunlarımızın feryadu figanından ve suyun kalilinden cenk edemeyüb, bir veçhile mukavemet edemeyüb başımıza hal çok gelür" dediklerinde, bu tedbiri münasib görüb, bu minval üzere eylediler. Heman salt kalkub, âleste müheyya oldular.

Amma birki günden sonra Davud Paşa gördü ki, kâfirden eser olmayub, bunlara şütüm-u galize ile ikdam edüb, tekrar cümle her ne ki ahsen gördüklerin bozdurub, feryadu figanların dinlemeyüb, herkesi

yine yerlü yerüne götürdükten sonra, ol günün gecesi şafiî vaktinden evvel kâfir-i lâin gelüb, başlarına bu halleri getürdiler. Mustafa Paşa'nın arzın getüren çukadarından menkuldür ve mefhum-u arz dahi böyledir.

Amma ezincanib Mustafa Paşa hazretleri fermân-ı âli mucibince varub İbrail kal'esini alan keferelerinin başbuğuna haber gönderüb, ahvali takrir eylediklerinde, kendilerine inan ve itimad gelmeyüb, tekrar Çasar-ı makhurun kâğızlarını, gösterdükte heman ol saat can-ı habisleri başlarına sıçrayub ne yapacakların bilemeyüb, heman aldıkları esirleri ve malları bütün bırağub ve kal'a-i mezbur dahi ol saat girüye teslim edüb Mustafa Paşa dahi bu keyfiyet-i ahvale nazar edüb, on iki bin keferede ân-ı vahidde Ulahlıdan ve Buğdan eşkiyası neferât-ı zimmilerinden ve etrafda olan manastırlardan her veçh-i tahmin kırk beş bin cenkci keferede cem' olmuş.

Çünkü kefereler bu ahvali gördüler asâkir-i islâm mansur ve kendüleri makhur olub, derakab kimi kararı firare ve kimi Mustafa Paşanın hâk-i pâyine yüz sürüb, bir mertebe havfe düşdüler ki, bir veçhile vasf olunmaz. Elhamdülillahi Teâla bu haberi ve müjde-i azimeyi Vezir-i âzam Serdâr-ı ekrem hazretlerine ilâm edüb, ilâmları mucibince otağ-ı hümayunda aşikâre gün-i mezburde kıraat olundu, fi 11 Cemaziyelevvel sene 1123. Gün-i mezburde Buğdan reayası askerî taifesinden ve sonunu fikr eden zimmilerden bazıları dağlarda beçenelerde malları ile ve ıyalleri ile cem' olub ümmet-i Muhammed'in nusret-i uzmasını gözleriyle görüb, kendüleri bütün kılıçtan geçeceklerin müşahede eylediklerinde, boyarları gelüb, hâk-i pây-i saadete yüz sürdüklerinde, hazret-i Vezir-i ekrem suçlarını avf buyurdıklarında ve sual buyurub: "Acaba isyan üzere olub, âlet-i harb ile cenk edecek reyalardan daha kaldı mı?" dediklerinde, şöyle cevap buyurdular ki: "Beli efendim, beçenelerde Buğdanlı reayasından çok kefereler vardır ki, İbrail cengine gidüb Allahu azimüş-şan muradların vermeyüb, asâkir-i islâm mansur ve muzaffer oldukda, kal'a-i mezburenden firar edüb hâlâ becenelere [229a] varub cem' olub, hâlâ üzerlerine varan asâkir-i islam cenk idüb kimini şehid ve kimini dağda esir ederler, böyle olmadadır" dediklerinde, ol saat Vezir-i azam hazretlerinin delüsü neferâtiyle ve gönüllü ağaları ile mezburanları keferelerin üzerlerine tayin edüb, şöyle fermân-ı âli buyurdular ki: "Varun, kâfirlerin üzerlerine itaat-i ferman

edüb, yine kelevvel reyalığı kabul ederlerse, incitmeyüb afv eyledik, ve eğer cenge yüz tutup itaatı fermanda olmazlarsa huzur-u saadetime bildiresiz” deyü gönderdiler, fî 12 Cemaziyelevvel sene 1123.

Tarih-i mezkurede isyan eden keferelerin üzerlerine tayin olunan ağalar gelüb huzur-u hazret-i sadr-ı âlide şöyle takrirü kelim eylediler ki: “Sâdır-i ferman-ı âli mucibince memur olduğumuz mahalle varub kendilerine ifade ve ilâm eylediğimizde, kat’a itimad etmeyüb, orman içinden çenge yüz vâfir tüfenk boşalttılar, sizler a’lemsiz ferman sizindir” deyü geriye çekildiler, fî 14 Cemaziyelevvel sene 1123.

Tarih-i mezburenin Çarşamba günü saat beş buçukda iken otağ-ı humayuna vüzera-yı izamlar ve bölük ağaları ve ocak ağaları ve gedüklü ağaları davet olunub, otağ-ı humayunda cem’ oldular. Hazret-i Vezir-i âzam şöyle cevap buyurdular ki hâzırûn olanlara: “Hâlâ memleketimizde Buğdan beyi olan Kantemir-oğlu lâin isyan edüb, Mosku Çasarına tabi olub, bu kâfirin tahriki ile bütün reayalarımız isyan edüb, şimdi hâlâ tabi olmayub, itaat-ı ferman eylemedüler, ne cevap edersiniz?” deyü emir buyurdularında: “Sizler a’lemsiz” dediklerinde, tekrar Sadr-ı âzam hazretleri şöyle cevap buyurdular ki: “İmdi benim muradım budur ki, Buğdan toprağı içinden gidüb, ve cümlesin getürdüb huzurumda Kazakların kılıçdan geçürüb, küçüklerin azad edüb, çok zaman anılsun” dediklerinde, hazırda olan vüzera-yı izamlardan ve sairleri yer yerden şöyle cevap eylediler ki: “Eğer devletlü efendimiz izin verürse söyleyelim” dediklerinde: “İzn-i âmdir, söylen” deyü emir buyurdularında, “Devletlü sultanım, zahiren reyadır korkar, ve lâkin bu iş devletlü efendimizin işi değildir, ve yer götürmez asker ile münasib değildir; bir kulunuza emr eyleseniz varub muradınız üzere ederler ve reayayı dahi tashih ederler ve muhkem haklarından dahi gelünür, lâkin bu saat dellâllar münadi olunsun, Buğdan reayasının gerek büyüğü ve gerek küçük her kim aldı ise gerüye getürsün, ve aylık çadırı dibinde teslim olunsun; sonra kimin elinde ve çadırında bulunur ise muhkem haklarından gelünür ve beçenelerde olan reayayı incitmen, işitdim, işitmedim demeyesiz deyü bu minval üzere münâadi eylediler; ve eğer reaya bundan sonra dahi mütenebbih olmayıb ulu’ul-emre inkiyad etmeyüb cenge mübaşeret ederlerse, cezan Allahdır cümlesi katl olunur.” Bu sözü müstahsin görüb, ba’dehu dağıldılar.

Veçh-i meşruh üzere eylediler. Amma ol gün ol kadar aylık çadırında reaya cem' oldu ki, vasfa gelmez. Vakta ki bakire kızlar ve avretler cem' olunub bir vâfir çergeler ve çadırlar kurulub, gelen reayaları cem'edüb, keşişler ve tercümanlar ile zabıt marifetiyle söyleşdirilüb, mahalli mahalline gönderürlerdi. Ve Buğdanlı boyarları dahi başka başka olub, karye zimmileri reayalarını yanlarına cem' ederlerdi, fî 15 Cemaziyelahir sene 1123.

Ve ba'dehu tarih-i varaka günü sancağ-ı Resulu'l-lah'ın yanında meşayih-i izam cem' olub asâkir-i islâm ile azim dua ve sena olunub geriye avdet olunub Hoşgeçid nam mahalden kalkulub nehr-i Purut kenarına konuldu. Ve konulmadan murad bu idi, kim nehr-i Purut üzerine dört aded köprü kurulmuş, bütün ağırlık suyun öte tarafına geçe, alessabah asâkir-i islâm dahi sancağ-ı şerif ile ma'an geçeler. Amma ol semtin ahvalin bilür kimesneler Sadr-ı âzam hazretlerine haber verürler ki, nehr-i Purut taşmağa başladı; eğer ahşama dek bu yurt yerinden geçmeyüb, eğlenür iseniz bu adayı su bütün basub heman kuşça canlarınızı kurtarmağa belki kadir..... (eksik).

(229b) İslâm ile ma'an cenkde bulunmadığından Berabaş Kazağının memleketine doğru gidüb ve ülkesini dahi geçüb, Mosku memleketine ayak basub uğradıkları köyleri ihrak-ı binnar ederek, ve Kazaklarını kellelerin keserek, mallarını yağma ve tarumar ederek ta ki, Karga Suyu vardır bir büyük sudur ve yanında bir büyük şehir-i azimesi olub ıssız olan şehiri dahi hazırca şikâr edinüb, tazelerin esir, malların yağma ve evlerin ihrak-ı binnar edib avdet ederken bir şehire dahi uğrarlar, onu dahi ihrak-ı binnar edüb koca olanların şemşir ile cânu habislerin cehennemra ve tazelerin esir ve malların yağma ederek, g:lüb Kırım memleketine dahil olurlar ve ol iki şehirin büyüklüğü birisi Edirne şehri kadar ve birisi dahi andan küçük, her bir tatar askeri ikişer üçer esir alurlar. Gelen arzın mefhumu ve Kalgay Sultan hazretlerinin ademisinin takriri dahi böyledir. Hazret-i Sadr-ı âzam hazretleri gelen Tatarlara hil'at-ı fâhire ilbas olunub, rütbelerine göre dahi bahşişler ihсан buyurdular; gayetle asâkir-i islâm dahi bir kat dahi mesrur olub hamdu sena eylediler. Nureddin hazretlerinden sual buyurdularında: "Ve anlar dahi gelmemişdir, anlardan haberimiz yokdur" deyüb cevap verdiler. "Nureddin hazretleri bir mikdar Kardaş Kazağı askerisi ile ve bir mikdar Potkallu Kazağı cengeisi ile ve bir mikdar güzide cen-

gâver Berebaş Kazaklusu ile ve bir az güzide Tatar askeri ile cem' olunub, Mosku memleketinin aher canibine revane oldukları malumumdur, lâkin henüz gelmemiştir. Gazi Nureddin'in yanında cengâver askerisi ber veçh-i tahmin otuz beş bin kadar olmak gerekdir." Sual olundukda böyle cevap verildi.

Fî 11 Receb sene 1123 Şehr-i Recebin on birinci günü* Çarşambadır. Asitâne-i saadetden Pâdişah-ı Rüstem-i âlempenâh el-Gazi Sultan Ahmed Han halled-allahu hilâfetehu ilâ yevmi'd-din hazretlerinin kapucular kethüdası Mehmed Ağa yediyle Serdâr-ı ekrem vezir-i âzam el-Gazi Mehmed Paşa hazretlerine ve Tatar Han Devlet Giray Gazi Sultan hazretlerine cevahir sorguç ve murassa cevahir kılıç ve serasere kaplı sırt samur kürkler, ve sair vüzeralara dahi serasere kaplı sırt samur kürkler ve hil'atler alâ meratibihim gönderilüb, otağ-ı humayunda hatt-ı humayun-u şevket makrun kıraat olunub, ba'de eddua Ruznamçe-i evvel olan es-Seyyid Abdülkerim efendi defteri yeddi şeriflerine alub, başta Vezir-i âzam hazretleri sorgucu başına takub, kürkü giyüb, saniyen Han hazretlerine ve fessi alâhaza alâ meratibihim hil'atlar ilbas olunub dua ve sena olundu.

Vüzeraya-yi izamlardır ki: Serdâr-ı ekrem Vezir-i âzam el-Gazi Mehmed Paşa, Karaman eyaletine mutasarrıf olan vezir-i âzam Sirke Osman Paşa, Urum eyaletine mutasarrıf olan vezir-i âzam Yörük Hasan Paşa, Sivas eyaletine mutasarrıf olan vezir-i âzam Çerkes Mehmed Paşa, Diyarbekir eyaletine mutasarrıf olan Maktulzâde vezir-i âzam Ali Paşa, Bosna eyaletine mutasarrıf olan vezir-i âzam Karayılânzade Ali Paşa, Serbostaniyan-ı hassa-i sabık der Edirne vak'a-i Hafsa dadır vezaret ihsan olunmuşdur. Haleb eyaletine mutasarrıf olan vezir-i âzam İbrahim Paşa, Silâhdar-ı şehriyarî der sabık fî zaman el-Gazi Sultan Ahmed Han; Ağa-yi Yeniçeriyân-ı dergâh-ı âli vezir-i âzam el-Gazi Yusuf Paşa, temmet.

İkişer tuğluları beyandır: Anadolu Beylerbeyisi el-Haci Hasan Paşa; Kangırı sancağına mutasarrıf olan Hüseyin Paşa, Niğbolu sancağına mutasarrıf olan Tatar Salih Paşa, Kilis sancağına mutasarrıf olan İbrahim Paşa, Kırşehir sancağına mutasarrıf olan Abdülkadir Paşa, Saruhan sancağına mutasarrıf olan Es-Seyyid Ahmed Paşa, Karahisar-ı Sahib sancağına mutasarrıf olan Ömer Paşa, Kayseriye san-

* 26 Ağustos 1711.

cağına mutasarrıf olan Ebu Bekir Paşa, Ankara sancağına mutasarrıf olan es-Seyyid Şaban Paşa, Aksaray sancağına mutasarrıf olan İvaz Paşa, Teke sancağına mutasarrıf olan Mehmed Paşa, Adana Beylerbeyisi el-Hacı Kürdzâde Mehmed Paşa, Tırhala sancağına mutasarrıf olan el-Hacı Mustafa Paşa, Karahisar-ı Şarkî sancağına mutasarrıf olan Ebu Bekir Paşa, Selânik sancağına mutasarrıf olan Hasan Paşa, Yanya sancağına mutasarrıf olan Mehmed Paşa, Beyşehir (230a) sancağına mutasarrıf olan Mustafa Paşa, Ohri Sancağına mutasarrıf olan Hüseyin Paşa, Sultanönü sancağına mutasarrıf olan Fazlı Paşa, İçili sancağına mutasarrıf olan Abdulgafur Paşa, Dukakin sancağına mutasarrıf olan Mehmed Paşa, Üsküb sancağına mutasarrıf olan Mehmed Paşa, Hüdavendigâr sancağına mutasarrıf olan Derviş Paşa, Avlonya sancağına mutasarrıf olan Ali Paşa, Hersek sancağına mutasarrıf olan Durmuş Paşa, Maraş beylerbeyisi el-Hacı Ali Paşa, Terakki serdengeçtiler üzerine başbuğ olan el-Gazi Cin Ali Paşa, Bozan mutasarrıfı (olan) Kasım Paşa.

Mazul olan ikişer tuğlu Paşalardır. Topal Osman Paşa, Eyyub Paşa, Iskaralı Ali Paşa, İshak Paşa, Davud Paşa, Arslan Paşa, Mehmed Paşa, Han çırağı Ali Paşa, der beyan-ı mirliva bir tuğlu beylerdir: Akşehir sancağı beyi Kurt Mehmed Paşa, İskenderiye sancağı Tahir Bek, Bozok sancağı Süleyman Bek, Birezdin sancağı Ahmed Bek, İlbasan sancağı mutasarrıfı Zeynel Bek, hane-i Hassadan ber Murad Alacahisar Sancağı Mehmed Bek, Vize sancağı Hüseyin Bek, İzdin sancağına mutasarrıf İdris Bek, Amasya sancağına mutasarrıf Serçeşme Bek, Çirmene mutasarrıf olan İbrahim Bek, hane-i hassadan ber murad konakçı tuğlar üzerine memurdur.

Der beyan-ı mazulîn-i mirliva: Mahmud Bek, Acempaşazade Mehmed Bek, İbrahim Bek, Cebeluyan-ı Urumili Ömer Ağa, Cebeluyan-ı Anadolu Yusuf Bek, Eyalet-i Anadolu Tımar defterdârı, Tımar defter kethüdası, Tımar çavuşlar kethüdası, Kütahya alay beyisi, Hüdavendigâr alay beyisi, Bolu alay beyisi, Karasi alay beyisi, Kastamonu alay beyisi, Menteşe alay beyisi, Saruhan alay beyisi, Karahisar alay beyisi, Hamid alay beyisi, Ankara alay beyisi, Kangırı alay beyisi, Aydın alay beyisi, Teke alay beyisi, Sultanönü alay beyisi.

Der beyan-ı eyalet-i Karaman Tımar defterdârı, Tımar defter kethüdası, Tımar çavuşlar kethüdası, Sivas alay beyisi, Amasya alay

beyisi, Canik alay beyisi, Divrik Alay beyisi, Arapkir alay beyisi, Bozok alay beyisi, Çorum alay beyisi. Der beyân-ı eyalet-i Maraş Timar defterdârı, Timar defter kethüdası, Timar çavuşlar ketnüdası, Maraş alay beyisi, nahiye-i Zamanik alay beyisi, Malatya alay beyisi, Gerger nahiyesi alay beyisi, Kars-ı Maraş alay beyisi, Anteb alay beyisi, Hısn-ı Mansur alay beyisi. Der beyan-ı eyalet-i Haleb, Timar defterdârı, Timar defter Kethüdası, Timar çavuşlar kethüdası, Haleb alay beyisi. Der beyan-ı eyalet-i Adana Timar defterdârı, Timar defter kethüdası, Timar çavuşlar kethüdası, Adana alay beyisi, Sivas alay beyisi, Tarsus alay beyisi, İçil alay beyisi, Alâiye alay beyisi. Der beyân-ı eyalet-i Diyarbekir, Timar defterdârı, Timar defter kethüdası, Timar çavuşlar kethüdası, Âmed alay beyisi, Siverek alay beyisi, nahiye-i Birecik alay beyisi, zueama-yi Hasküf, züema-yi Hariret, züema-yi Ergani, züema-yi Birecik, züemay-i Cavushak, züema-yi Taht. Der beyân-ı eyalet-i Bosna Timar defterdârı, Timar defter kethüdası, Timar çavuşlar kethüdası, Bosna alay beyisi, Hersek alay beyisi, İzvornik alay beyisi,

Gün-i mezburda umum hil'atleri fermân-ı âli mucibince yedi yüz on yedi hil'atler ecnâslar ile ilbas olundu. Tatar handan gayri Kırımlı askerine ol gün hil'atler ilbas olunmamışdır ve Bender muhafızı vezir-i âzam Kara Mehmed Paşa hazretlerine dahi serasere kaplu sırt sanur kürk gönderilüb, Benderdeki olan ağalara ve zabitanlara dahi hil'atler gönderildi. Şuaradan bir kimesne türki yapub mahall-i mezbure münasib olduğundan bu mahalle kaydolundu.

Türkü

Saadetlü hünkarım ferman eyledi, giderüz bu sene sefer üstüne.
Mehmed Paşa görki neyledi, gaziler yürüdü küffar üstüne.
Gaziler seherden köprüden geçti, nuş edüb ecelin şerbetin içdi,
Cennette huriler hulleler biçdi. Verdiler şehidler ser ser üstüne.
Asir vaktinde varduk tabura. Nice şehidleri koyduk kabire.
Ahşam namazında oldu gulgule. Eyledik Moskoyu tarumar üstüne.
Çünkü sabahadek eyledik cengi, düşünübün Mosku eyledi fendi.
Yeniçeri yedirdik pilâvı lenger üstüne.

(225b) edüb ve azım ve müşavere olunub, çünkü ahval böyledir bunun ilâcı evvel gerek idi, son pişmanlık akçe etmez idüb (sic. deyüb) bu

işe çare heman Emirza (Mirza) ağayı yine tekrar orduy-u hümâyuna Serdar-ı ekrem Vezir-i âzam hazretlerine gönderüb, ma vak'a el-hali gördüğü gibi takrir-ü kelâm edüb: “Biz dahi keyfiyet-i ahvali ilâm ederiz, ne yüzden emr-i âli zuhur ider ise ona göre amel ederiz” deyüb bu minval üzere Emirza ağa ordu-yu hümâyuna gelüb, huzur-u âlide takrir ve kelâm edüb, otağ-ı hümâyunda iktiza eden müşavere bu idi ve rehinlerin müşavereden habse kaldırılıb, sebebi bu idi. “Ve bir iş de teenni ile bitmeyüb, müşavere olunmayıb, kendi akıllarıyla iş işleyüb, encamın mülâhaza olunmayıb, son pişmanlık akçe etmez” deyüb, bu kadar eyyam nehr-i Purut kenarında oturak olmasının sebebi bu idi.

Çünkü otağ-ı hümâyunda hin-i müşaverede Tatar Han hazretleri meclis bozanlık edüb, macera dahi sulh günündendir bu takdir müşavereye hülâsa verilmeyüb, erte(si) güne kaldı. Ol gün mah-ı Receb-i şerifin on dördü* Cumartesi gününe düşdü, ve Ağustos'un on sekizidi. Tekrar otağ-ı hümâyuna cem' olub, Tatar Han hazretleri vüzera-yi izamlar ve mir-i miranlar ocak ağaları cem' olub, ve hazret-i şehriyarinin kapucular kethüdası Mehmed Ağanın huzurunda ve rehin-i mesfurları dahi çağırılıb tamam oldukda Sadr-ı azam hazretleri tekrar müteferrika başı Emirza ağaya hitab edüb: “İmdi Emirza Ağa gördüğün gibi mecliste hazırun bulunanların huzurunda keyfiyet-i ahvali takrir-ü kelâm eyle” deyüb ferman buyurdıklarında, Emirza Ağa dahi dönüb, rehin-i mesfurlara keyfiyet-i ahvali gördüğü gibi takrir eyledi. Ol vakitte rehin-i mesfurlara dahi: “Eyyu, bu söze ne dersin, cevabın nedir? “dediklerinde, mesfurlar dahi şöyle cevap verdiler ki: “Evvelâ Taygan kal'esi muhafızı olan kumandan mektup ve Azak kal'esindeki olan (kumandan) mektup bu kullarına yazmışlar ki, devletlü efendilerimizin cümlemiz reayası kullarıyız, rica ederiz ve rica edesiz ki, bize biraz mehil versünler, ve hem donanmanızı bir mikdar gerüye çeksün, zira eşyamızı yağma cdarler. Bu makule özürler dileyüb rica ve minnet bundan gayri ne sözüm var ve ne muhalefet işimiz vardır. Ba'dehu söz söyleşelin iki aya dek Azak kal'esi Âl-i Osmandan alındığı minval üzere boşanıb gerüye teslim, ve altı aya dek Taygan kal'esi boşanıb, kal'a-i mezbur yıkıla.” Bu minval üzere ordu-yu humayun kadısı faziletlü efendi hazretleri keferelerin kabul-i ikrarlığının hüccet-i şer'iyye olunub ve şahidler

* 18/29 Ağustos 1711.

dahi hüccet-i şer'iyeye yazılıb, ba'dehu dua ve sena olunub, meclisdir dağıldı fî 14 Receb sene 1123*.

Pazar günü mekis; gün-ü mezburde Çavuşbaşı sabık Mustafa Paşa ve İvaz Paşa ve her ocaktan birer adam cem' olunub ve rehin-i mesfurların beyinlerinde itibar eyledikleri bir kefere ve bu tedbir rehin-i mesfurlerindir kal'elerin üzerine gönderildi.

Fî 15 Receb** Pazartesi mekis, Salı gün Salı gecesi bin yüz yirmi üç senesinde "Lezez" mevacibi bağlanub, alessabah bir kıst-ı mevacib ihraç olunmak üzere iken icmaller yetişmemek ile, mekis olunub, haftaya kaldı. Fî 20*** Receb Sene 1123 gün-i mezburde bir kıst-ı mevacib kula otağ-ı humayunda verildi. Lâkin vüzeraların ol vakitte gelmesi dab-ı kanun olmamağla, ulûfe günü dahi gelememişlerdir. Mevcud kise bin ikiyüz seksen üç kise Asitaneden gelen altı yüz ellibir kise, yekûn kise bin dokuz yüz otuz dört kise akçe mevacibe verildi. Cumartesi gecesi kapucular kethüdası Mehmed Ağa Asitaneye revane oldu, fî 21 Receb**** sene 1123. Pazar günü mekis. Pazartesi mekis. Gün-i mezburde Diyarbekir eyaletine mutasarrıfı olan Maktulzade vezir-i mükerrerem Ali Paşa hazretleri serdar-ı ekrem Vezir-i azamı ziyafete davet edüb, sade nefere ile otağına teşrif buyurmuşlardır (226a) Sair vüzeralar dahi ziyafete davet olunub anlar dahi maan bilece ol gün zevk u sefada oldular. Salı gün mekis. Çarşamba günü mekis. Gün-ü mezburda dergâh-ı âli kapıcıbaşlarından Defterdar Mehmed Efendi'nin kayını Mehmed Bek İstanbul'da kalan İsveç kiralının elçisini hatt-ı hümayun-u şevket makrun ile memuren ordu-yu hümayuna getürmüşdür. Fî 26 Receb sene 1123 Perşembe günü mekis. Gün-ü mezburda gelen kapucubaşı Mehmed Ağayı elçi ile ma'an bâ-fermân-ı âli ile İsveç kiralına gönderdiler, Bender'e revâne olmuşdur. Cuma günü mekis. Fî 27 Receb tarih-i varaka günü Vezir-i âzam hazretlerinin etek çukadarlarından mukaddema gitmiş idi, Kara Mehmed müjde haberi ile ve hem ma'an İsmail Paşa hazretlerinin mektupları ile geldi, şöyle müjde haberi ile ki: Yeni Kal'eyi kefereler teslim eyleyüb, top ve cebhanesin batamam alub kabzedüb, ba'dehu azim şenlikler eylemişler, hattâ, ki İsmail Paşa hazretlerine Yeni Kal'enin ku-

* 30 Ağustos 1711.

** 31 Ağustos 1711.

*** 4 Eylül 1711.

**** 5 Eylül 1711.

mandanı azîm ziyafet edüb, ziyafet eyledikten sonra vezir-i âzam İsmail Paşa hazretlerine şöyle rica eder ki: “Hâlâ teslim eylediğimizde zehairimiz olmayub, memleketimizden varıncayadek bize bir mikdar zahire veresiz, zira şimdi hâlâ otuz dirhem etmek bir altuna olub, onun da adı var kendü yokdur, beş altı senedir çekirge müstevli olub, bu sebepten kaht oldu”.

İsmail Paşa hazretleri dahi olgün vâfir arabaya ferman edüb, vâfir araba zahire cem' eddürüb teslimi kumandan eder. Kâfirler dahi zehairi gördüklerinde ziyadesiyle hazzedüb daha ziyade islâm askerine muhabbet ve meveddet ve inkıyad üzere olurlar. Ve bahuşus havfları dahi ziyade olub, heman kal'ei mezburun gerek askerisi ve gerek yerlüsü hemın kal'enin miftahları teslim ve göze görünen şeylerin alub arabalara koyub, bu müjde-i azim haberlerin ve miftahların Sadr-ı âzam hazretlerine getürdiler.

Gün-i mezburda hazret-i Vezir-i âzam hazretlerinin delü başıyı neferatı ile ferman-ı âli ile Leh kıralının elçisine tayin olunub, Buğdan beyinin tahtgâhı olan Yaş'a dek memur olundu. Gün-i mezburda silâhşor-u şehriyârî miskalcı Ömer Ağa hatt-ı hümâyun-u şevket makrun ile otağ-ı hümâyuna dahil olub, Serdar-ı ekrem Vezir-i âzam hazretlerine mülâki oldular, fi yirmi dokuz Receb sene 1123. Gün-i mezburda Vezir-i âzam hazretleri Tatar Han hazretlerin otağ-ı hümâyuna davet edüb, mükaleme olunub, hülâsası malûm olmayub, iki günden sonra ordusuna gitti. Gün-i mezburda donanma-yi hümâyunun İstanbul'a avdet eylemesi için kanun-u kadim üzere beher sene tayin olunan... (bir söz eksik) kapıcı, bostanyanı hassa otağ-ı humayuna dahil oldu. İki günden sonra sene-i sabık üzere memuren ferman-ı âli ile donanma-yi hümâyunun avdetine revane olub gitti.

Tekrar Pazartesi günü mekis olunub, otağ-ı hümâyuna Tatar Han hazretleri, vüzera-i izamlar davet olunub, müşavere olundu ki: İsveç kıralının Leh Cumhuriyetine dek gitmesini her veçhile münasib gördüklerinde, her ocaktan ikişer nefer kimesne üzerine tayin olundu. Ferman-ı âlinin mazmunu böyledir ki, “Eğer fermân-ı âlimize itaat edüb diledüğü yerden giderse, ne güzel; eğer gitmem deyüb inat ve muhalefet ederse, ol vakitte şöyle cevap edesiz ki cümleliz: “Senin muradın gitmeyüb, avk ve tehirdir, kış gelmeden gidesin. Bizim yoldaşlarımız ve din kardaşlarımız senin için sahra-yı berrü yabanda bekleyüb,

bu gün ve yarın kış basar, cümlemiz soğuktan helâk oluruz. Senin muradın cümlemizi helâk ve beytülmal-ı müslimin izaat edesin". Bu minval üzere sözler söyleyesiz. Eğer bunların birisin kabul etmeyüb, hodbinlik ederse "Yakasından yapışub, hintoyına dıkub, huzur-u saadetime getüresin." Revane oldular.

Figure-i Şaban* Salı günü mekis. Çarşamba günü fi 2 Şaban**, sene 1123 tarih-i varaka günü Yeni Kal'eye tayin olan vezir-i mükerrer İsmail Paşa hazretleriyle bile olan Kalgay Sultan hazretleri tarafından Tatar Han hazretlerinin Abdülkerim Ağa geldi. Hil'atler ilbas (230b) olub, üç yüz elli kuruş dahi bahşiş ihsan olundu. Gelen Ağanın takrir ve kelâmı böyledir ki: "Yeni Kal'edeki mevcut olub hin-i teslimde kal'e-i mezburdan taşra çıkan kefereler üç binden ziyade olub eşyaların tamamıyla taşra çıkarub, ba'dehu gelin, kal'eyi teslim alın" deyü haber geldikde, İsmail Paşa hazretleri ve Kalgay Sultan hazretleriyle ma'an kal'eyi mezbure varilub, ve içüne girilüb hak Teâlaya hamdü sena edüb, şükürler eyledük. Evvel-i emirden heman çimden olan kal'enin civarların taraf taraf yıkmağa başladıkda, Tatar askeri taifesi kal'enin taraf taraf sür'atle yıkıldığın gördüklerinde der akab ağlayu ağlayu başların secdeye koyub, hamdü sena ederlerdi. "Elhamdülillâhi Teâla bu gözümüzdeki çibamı yarub def ediverdik. Gözümüz bakarken ve bir kimseye zarar etmeden cenksiz ve cidalsiz. Hak Teâla Padişah-ı islâmın ömr-i devletini yevmen fe yevmen ziyade edüb, serir-i saltanatta tul-i ömr ve ber karar edüb, hemişe a'dasın makhur ede, Allahu azim-üşşân!" deyüb feryadu figan ederler.

Bunların feryadu figanı anın içindür ki, Or kapısına on sekiz saat-tir. Yeni Kal'e muhdes olub vaz'ı bina olahdanberü, Tatar askerinin ve bütün Kırımli taifesinin hâb-ı rahatı gidüb, reayalarının dahi zâd-u zahirelerine killet ve süreklere dahi azim rahnedar olurlardı mesfurlardan; çünkü ahval böyle, hazret-i Serdar-ı ekrem Vezir-i âzam Mehmed Paşa azim hazz edüb, orduyu hümayunda dahi asakir-i mansure münfail olmuş iken, azim sürur hasıl edüb, her birimiz yeniden ihya olduk.

Tatar Han hazretlerinin hilâfı zuhur etmek ile kendüye müteellim elverüb düşmanlığı zuhur etmek ile, iltifattan dûr seng-i mezar yerine

* 13 Eylül 1711.

** 14 Eylül 1711.

kodular ve mukaddema dahi hiyle ve hud'ası zuhur edüb, lâkin Vezir-i âzam izhar etmezdi. Daima iltifat ve kerem ve ihsan ederdi. Amma asakir-i islâmın inhizamına sebep olmak isterdi. Velâkin Vezir-i âzam Han hazretlerinin hilâfını işleyüb, umurun ve asakir-i mansureyi Allahu azimüşşana emanet eylemiş idi derunca. Perşembe günü mah-ı Şaban-ı şerifin üçüncü günüdür. Fî 3 Şaban* sene 1123 Yeni Kal'enin teslimine ve yıkılmasına memur olan destur-u mükerrer Vezir-i âzam İsmail Paşa hazretlerinin silâhdarı mektubları ile geldi, cevab böyledir ki: "Elhamdülillahi Teâla, Yeni Kal'eyi kefare yedinden kabza-i tasarrufumuza aldık ve yetmiş üç aded topu çıktı ve mükellef cebhanesi ve kumbarasını aldık. Kefere namında bir mesfur kalmadı ve sâdır olan ferman-ı âlileri mucibince kal'eyi mezbur hedim ve top cebhanesi mühimmat-ı seferiyyesi her ne ki vardır arabalar tutub, ve yükletdirib Özü kal'esine göndermedeyiz, ve kal'eyi mezburun dahi bütün yer ile beraber olması az kalmışdır. Elhamdülillâhi Teâla fe lillahilhamdu hak Teâla efendilerimizin vücud-u humayunların hatalardan hıfz edüb, saye-i saadetlerin kulları üzerinden dür eylemiye". Silâhdar-ı merkuma hil'at ve bahşiş ihsan olundu.

Cuma günü mekis, fî 4 Şaban. Gün-i mezburda ordu-u hümayunda ne kadar kocu arabaları ve sirem arabaları vardır alesseviyye bâ fermân-ı âli ber mucib mubaşir tayin buyurulub, al el esami defter olunub, felanlık elvermedi, bir ferd kocu arabasını ve beygirlerini kurtarmağa halâs olmadı. Ancak vezir kethüdası sabık Abdülkerim efendi Ruznamçe-i hümayun hocası olub, alilülmizac olmağla arabası kaldı. Arabaların cem' eylediklerin hikmeti bu idi ki: Cem'olan arabaları İsveç kıralına gönderile, kimisine ağırlığın yükledi ve kimisine zahire yüklenene, tez elden tedarik İsveç dahi kalka gide.

Cuma günü mekis, Gün-i mezburda mukaddema hatt-ı hümayun-u şevket makrun ile gelen Mirahur-u evvel Ali Ağa gün-i mezbure gelinceye dek eylenib, Asitane-i saadete revane oldu. Ve mezbur Mirahur-i evvel Ali Ağa mansubdan ref' tabur-u makhurun müjdesi ile giden Osman kethüdaya verildi. Derdmen bîçar Ali Ağa mahzunen gitti.

(231a- Fî 6 Şaban sene** 1123. Âsitane-i saadetten Padişah-ı âlempenah hazretlerinin dergâh-ı âli kapıcıbaşlarından mukaddema

* 17 Eylül 1711.

** 20 Eylül 1711.

ordu-yu hümâyuna gelüb fermân-ı âli ile memuren İsveç kiralını Bender'den kaldırmasına tayin olunmuş idi, ve merkum Mehmed Bey Bender'e varub vüzerayı izamlar ile ve ocaklular ile İsveç ile kiralına mülâki olub, muvacehe hatt-ı hümâyunu kendüye teslim edüb, İsveç kiralı dahi şapkasını başından çıkarub, hatt-ı hümâyuna ikram ve gözlerinden yaş cereyan edüb, hatt-ı hümâyun kıraat olundukta: "Sem'an ve taaten giderüm, lâkin bir gün mehil veresiz, kendi aklıma danışub etbamla müşavere edeyim, ertesi gün gelin cevabınızı alın" dedikde, bunlar dahi pek makul deyüb, meclis dağılub, erteye kaldı.

Ba'dehu ertesi gün vardıkda tercümanın yediyle bir defter, deftere dahi nazar eylediklerinde şöyle tahrir eylemiş ki: "İki yüz elli kise ocaklı ağalarına ve neferatlarına deynim vardır, üç yüz kise dahi bunda kendüme müteallik masarifim vardır. Şevketlü hünkârimızdan bin kise dahi harçlık namında isterim" deyü tahrir olunmuş. Heman kapucubaşı Mehmed Bey ol saat şöyle cevap eder ki: "Dinle imdi, ey kiral, sen delimisin, yohsa bunakmısın? Evvelâ sen Devlet-i Âl-i Osman'ın toprağına ayak basalu iki seneden mütejaviz olub, olgünden bu güne gelinceyedek sana miriden günde yetmişer, yüz ellişer gurus, nafaka baha tayin olundu. Bundan sonra bu kadar kiseler karz aldın ve bu kadar kiseler dahi ihsan donanmış atlar ve kürkler hedaya şevketlü hünkârimız ihsan eyledi; kat kat tekrar sekiz yüz elli kise karz almak üzere istedin, hünkârimız dahi diriğ etmeyüb verdi ve temessükü yine sana gönderüp hibe eyledi, ve bir def'a dahi iki yüz elli kise, bunlardan maada sana otuz kırk bin cengâver atlu askeri tayin eyleyüb bilesince gitmek üzre müheyya ola ve bunların cümlesini zâd-u zehayirin dahi miri çekecekdir ve her birlerine bahşişler verecekdir. Şevketlü hünkârimız bu kadar şeyin izaatı ve mesarifine sebepsiz Size olan ikram ferd-u vahide olmamışdır" deyü takrir-i kelâm edüb, nasihat âmiz olmadığundan, merkum Mehmed Bey ordu-yu hümâyuna gelüb, hazret-i Serdar Vezir-i âzama veçh-i meşruh üzere macerayı ve keyfiyet-i ahvali takrir eyledikde, Vezir-i âzam hazretleri kapucubaşı Mehmed Beye tahsin-i aferin edüb: "Berhudar ol, yoluyla cevap vermişsin, ancak kiral-ı mesfurun sonraki müşaveresinin sözünü kabul eyledin. Ma vakaa el-hâl böyledür" deyüb yüz kise nukud kiral-ı mesfura harçlık, iki yüz elli kise deynini dainlere eda edüb, eğer gider, ise bu minval üzere Mehmed Beyi tekrar Bender'e İsveç kiralına gönderdi ve hattâ ulûfe

verilüb hazinede akçe kesir gelmek ile yüz kisenin teknilini bazı kimesnelerden otuz kise mikdarı karz aldılar.

Pazar günü mekis. Pazartesi mekis. Salı günü mekis. Gün-i mezburde "Yeni Kal'e'nin yer ile beraber olub, tamamiyle edası müyesser olub muattal kalmışdır" deyü haberin el-hacı Mustafa Paşa'nın silâhdarı gelüb, takrir eyledi. Gün-i mezburde Çar-ı Moskov'un baş veziri Şeremet-oğlu'ndan mektup geldi. Ve mektup ile bir defter ma'an çıkub mazmun-u mektup böyledir ki: "Hâlâ Âl-i Osman Padişahının baş veziri serdar-ı ekrem vezir-i âzam Efendim Sultanım hazretlerinin rikab-ı şeriflerine yüz sürdükten sonra, hak Teâla vücud-u şerifinizi hatalardan hıfz edüb hemişe devlet ile müstedam-ı ömr ile berkarar olub, saye-i merhametlerin amme-i nâs üzerinden dür etmeyesiz. Benim Efendim Sultanım, giderken Tatar eşkiyası askerimizden bir vafirin yağma edüb, hakaret etmekle gönderilen deftere manzur-u şerifiniz oldukda, eğer dostumuz iseniz defter mucibince tamamiyle isteriz tedarik etdürüb gönderesiz. Fulan mahalde zayi olmuşdur." Ol (231b) saat fermân-ı âli sadır olub, Han kapu kethüdası olan hâlâ defter emini Davul İsmail Efendiyi çağurub, Tatar Han hazretlerine gönderüb, âzim tenbih ve te'kid olunmuşdur ki, defter mucibince buldurub, bulunan kefereler Şeremet-oğlu'na teslim, ve teslim eyledüğünü Şeremet-oğlu'ndan mektup isterim deyü ferman buyurdular.

Ve Çarşamba günü mekis. Fî 10 Şaban* sene 1123 nehr-i Purut kenarında Karye-i Velen nâm mahalde otuz yedi gün oturak olunub, otuz sekizinci günü göç ile, "Allah, Allah" ederek demürü koparıb, mâh-ı Şaban-ı şerifin on ikinci Cuma günü karye-i Tomar Ova'ya dahil olunmuşdur. Kalkdığımız yurt yerinden Tomar Ova üç buçuk saattir. Tomar Ova'nın kendüsüne konulmayub bütün ordu-yu hümâyun bir saat mikdarı Alarkaç'a konuldu. Beş altı yüz mikdarı evli köydür, fî 12 Şaban** sene 1123, Büyük tezkireci İbrahim Efendi Vezir-i âzam hazretlerinin kethüdası Osman Ağa Âsitaneye müjde ile gidüb, Mirahur-u evvel şehriyarlığa istihdam olunub, bu sebebden mezbur İbrahim Efendi vekil idi. Tarih-i mezburde sadr-ı âzam hazretlerinin asıl kethüdâlığına feraceye kaplu sırt samur kürk ilbas olundu.

* 23 Eylül 1711.

** 25 Eylül 1711.

Cumartesi mekis. Gün-i mezburde Buğdan memleketine mukaddema memur olan Vezir-i âzam hazretlerinin delü başısı gitmiş idi, geldi ve ma'an Buğdan beyinin vekâletliğini eden kefereyi kaydü bend ile getürdü. Hülasâ budur ki: Çar-ı makhur tabur-u makhurundan ayrılib, kendisinin tahtgâhı olan Yaş'a vardıkda hafiyeten yüz araba zahire verüb, vâfir kise cem' edüb tama-ı hâm sebebiyle hiyaneti zahir olub, ve bazı fena işleri dahi zuhur ve nümayan oldukda ona binaen habs olundu.

Fî 14 Şaban sene 1123 Pazartesi mekis. Gün-i mezburde mukaddema fermân-ı âli ile memur olan gedüklü müteferrika ağalarından Mısrıhoğlu Mehmed Paşa'nın kethüdası geldi ve Yeni Kal'enin metanetin ve istihkâmın şöyle takrir eder ki, kale-i mezburun vasfı böyledir ki: Dört bölükten üç bölüğü su tarafına verüb, bir bölüğü karada olub, anı dahi çimenden yapmış ve şol kadar sarptır ki, bir şeylere benzemez; felillahi'l-hamd yıkılıb hâk ile yeksân olmuşdur, ve hattâ yıkılması gayet ile aceleten olduğundan, cümle kalenin içinde olan esvab ve metaların taşraya yığdırub, gözleri bakarken hedmolunmuşdur. Samar dımağında olan kal'eye nâm-ı diğer Kamanik (Kamenka) Samarit suyu önünden akmakla sarp kal'edir; yıkılan kal'eden ötesi yüz kırk dört saat yer olub asla şenlik olmayub "Heyhat sahrası" demekle menşurdur. Ve Tatar askeri azım hamd-ü sena edüb ve bu nimet-i uzmanın şükrünü bilirlerdiler.

Sadr-ı âzam hazretleri günü mezburde, İsmail Paşa hazretlerine kürk ve hil'atler muhabbeten ve hem işin tekmilinden hazz edüb ana binaen gönderdiler. Gün-ü mezburde İsveç kiralının yakınlarından ademileri geldi ve Tatar Han hazretleri dahi otağ-ı hümâyuna gelüb ordu-yu hümâyunda silâhdaran dairesinin üstü tarafına başkaca sayeban ve daire Han hazretleri için kurulub, anlar dahi etbaiyle mahall-i mezbure teşrif buyurdular. Gün-i mezburde vüzera-yi izamlar dahi otağ-ı hümâyuna gelüb hufyeten müşavere olunub mefhumu malum olmayub, mirimiranlar dahi gelmemişdir.

Salı günü mekis, fî 16 Şaban* sene 1123. Mâh-ı Şaban-ı şerifin on altıncı Çarşamba günü Tomar Ova nam karyeden tuğlar gidüb karye-i Kartal'a revane oldu. Perşembe günü otağ-ı hümâyun ile asâkir-i mansure Kartal nâm karyeye dahil olundu. Karye-i Kartal saat 5, lâkin

* 30 Eylül 1711.

Tomar Ova'dan ordu-yu hümâyun bir saat irak konulub avdet olundukda Tomar Ova'nın nihayetine gelinceyedek bir saat bir çeyrekdir. köy-i mezburden köprü kurulan yer iki buçuk saat yerdir; köprü-yi mezburdan tekrar köprüye bir çeyrekdir, ikinci köprüden. Karye-i Kartal bir buçuk saattir, mecmuı beş saattir, lâkin evvelki köprüden Kartal'a varıncayadek kıyı sıra göl suyu ile gidülür.

(232a) fi 18 Şaban* sene 1123 Mah-ı Şaban-ı şerifin on dukuzuncu Cuma günü** İsakçı'ya umûmen asâkir-i islâm dahil olundu. Hattâ Tuna suyunun üzerindeki köprüyü Vezir-i âzam geçerken Tuna donanması anda mevcut bulunmak ile azîm şenlikler edüb, ve hattâ ordu-yu hümâyunda mevcut bulunan toplar dahi anda olub, anlar dahi kendi gülleleri ile atılab bir vafir şenlik olunmuşdur. Cümle asâkir-i islâm ol kadar hazzedüb vatan-ı asliyeleri kat kat hatıra hutur edüb, nâ-ümid olan ahvalede mesruen ve mansuren olub hamd-ü yezdana şükür ederdik. Zira ahval böyle malumdur ki: Çar-ı Mosku bizim kabza-i tasarrufumuzda olan reayalar birlik olub, bütün reaya Çar-ı makhura mütabaat üzre olub, heman bir işarete muntazırlardı. Elhamdülillâhi Teâla düşman inhizam oldukda, reayalar dahi makhur oldular.

Fî 20 Şaban*** sene 1123 Cumartesi mekis. Pazar günü mekis. Pazar günü ikindiden sonra dergâh-ı âli çavuş ağaları vüzerayı izamlara ve ocak-ağalarına gidüb şöyle tenbih eylediler ki: İnşallahu Teâla Vezir-i âzam hazretlerinin ferman-ı âlisi böyledir ki, "Yarınki gün otağ-ı hümâyuna teşrif buyursunlar saat üçde iken müşaverem vardır";gün-ü mezburda sâdır olan fermân-ı âlileri mucibince şafîi vaktinde cem'olunub ol vakitte Akal'esinin memur olan seraskere teslim olunub ve Taygan kal'esinin dahi içindeki olan cümle kefereler mal erzakın cümle çıkarub, beş saat kal'eden alarkaca taşıyub, kal'e-i mezburun her tarafları yıkılmağa başlandığı müjde haberin Tatar Han hazretlerinin divan efendisi Hasan Efendi Han hazretlerinin kapu kethüdası İsmail Efendiye gelüb ve ma'an Vezir-i âzam hazretlerine getirüb mektuplar kıraat olunub mefhum malum-u devletleri oldukda, hil'atlar ilbas buyurulub, merkum Hasan Efendiye bir kat mükemmel esvab sırt samur kürkü ile beş yüz gurus ihсан olunub, asâkir-i islâm bir kat ve kat kat mesrur oldular.

* 2 Ekim 1711.

** 3 Ekim 1711.

*** 4 Ekim 1711.

Ve müşavereye dahi rehinleri bile davet olundu. Meclis tamam olduktan sonra hazırun olanlara Serdâr-ı ekrem Vezir-i âzam el-Gazi Mehmed Paşa hazretleri şöyle cevap buyurdular ki: “Dinle imdi vüzera kardaşlarımız ve ocak ağaları. Evvelâ İsveç kiralının ahvali için sizi cem’edüb bu ahval neye müncer olub, bu kâfir kendü memleketine gitmeyüb, bir hiylekâr ve bir allâk-ı cihan kâfirin elinden hâlâsı nice mümkündür? Hakkında bu kadar ihsanlar ve bu kadar tedbirler görüb, ve kendisinin tedbirine dahi muhalefet etmeyüb, tabiatınca varduk; olmayub bu çıban kaldı. Elhamdülillahi Teâla bu sene-i mübarekede hak Teâla me’mulümüzden ziyade verdi” deyüb ah edüb, göğüs çekdi. Suale cevap verdiler ki: “Devletlü Efendim Sultanım, sizler a’lemsiz” ve ba’dehu tercümanlara şöyle cevap buyurdular ki: “İsveç kiralı şöyle cevap edeyorur ki, ben gitmem, zira beni bunlar elbette yolum bekleyüb yokedüb helâk ederler, anladım, bildim der. Cevabın nedir? Bu özü bahane ediyorur.” Rehin-i mesfurlar yer öpüp şöyle cevap verdiler ki: “Devletlü Sultanum, evvelâ bizim kiralımızın sulhü sulhtur. Öyle sulhtur ki, ilâ yevm-il kıyam us-saadeye deyin emrinize muti, fermanınıza inkıyad üzereyiz. Hak tealâ cümlelerinizi daim eyleye. Evvelâ sulhde her ne ki lisana gelip edasına zamin olduk ise, cümlesini eda eyledik, kusur kalmadı ve kaldı ki İsveç kiralının vilâyetine gitmesi. İsveç kiralının kendi memleketine gitmesi yolları açıktır ve bizden havf etmesin ve kiralımızdan dahi havf üzere olmayıp, mademki sizin tarafınızdadır, sizin dostunuza dost, düşmanınıza düşmanız” deyüp sükût eylediler. Ve ba’dehu Vezir-i azam şöyle cevap buyurdular ki: “Hiyn-i sulhda dahil olup, İsveç kiralı emniyet ile gidüp bir ferdine zarar gelmemek üzere takayyüt ve ihtimam üzere olundu ve cümleiniz dahi böyle olduğun bilürsüz. (232b) Cümlesi dahi: “Beli efendim, böyledir ve böyle bilirüz”. Tekrar Vezir-i azam hazretleri şöyle cevap buyurdular ki: “Evvelâ İsveç kiralı kemâl-i mertebe havfe düşüp bir veçhile Mosku içinden gitmesini kendisi münasip görmeyip, iptida Benderden kalkup Ulahtan Leh toprağına gide, Lehe varıncayadek zad-u zahiresini mükemmel görevüz. Saniyen Lehli dahi kendi ülkesinden çıkıncaya dek zad-ü zahairin verib, hiç bir şeye zaruret çekmeyüb, refahiyyet üzere gide, tâki Saksı memleketine varıncayadek. Ba’dehu kendi memleketine vara, biz dahi buna razı olub bu minval üzere tedarikler görüb, kavi rehinler aldık. Yine tekrar bu sözünden dahi rücu’ edip, yok benim bir gayri muradım dahi vardır; ya muradın nedir dedikde şöyle cevap

göndermiş ki: “Evvelâ elli bin güzide cenk (aver) atlı Osmanlı askeri isterim ve bundan sonra almış pare top ve mükemmel cebhanesiyle otuz bin mikdarı Tatar askeri dahi isterim ve bu cümle askerın başları bana tabi olub, ben her ne ki söylersem sözümü tutub emrime muti olsunlar der”. “Bu makule iş sulha mugayir bir işdir ve hem bir veçhile mümkinattan değildir. Evvelâ bu kadar asker ne yer ve ne içer? Vardukları yeri harab yabab edüb, henüz gavga büyüse gerekdir. Düşman dahi çoğalub, giden askerimizden dil çıkmasa gerekdir. Bu olmaz deyü kendüsüne cevap verdik. Bu sözümüzden darılıb dam ve tezviratın hiyle ve hud’a ile devletümüzü maskara edeyürür.” Bu makule sözler buyurdular.

Ba’dehu dönüb rehin-i mesfurlar dahi şöyle takrir-i kelâm eylediler ki: “Devletlü Sultanım, eğer İsveç kıralı kendü geldiği yoldan giderse malen ve bedelen kefil olurum ve kıralımızın dahi vekil-i mutlakıyım ve cümlenin dahi her ahvale murahhasım; lâkin kendi hududumuz ve toprağımız içinden gider olduğu surettedir. Ahar kıralın ülkesinden giderse zamin olmam ve olmazlar” deyüp sükût eyledi.

Ba’dehu Vezir-i âzam Yusuf Paşa Ağa-yi Yeniçeriyân-i dergâh-ı âli iki dizinin üzerine gelib şöyle cevap buyurdular ki: “Evvelâ biz bu ana gelinceyedek İsveç kıralını kendi memleketine gitdü biliriz”, imdi bu kadar zahmet ve miri izaat olunub, ve bu kâfirin hiyle ve hud’ası nümayan oldu; fimbab’ad ve şer-i mutahhareye müraacaat edelim, Allahu Teâla ne emretmişdir?” deyüb sükût eyledi. Ba’dehu ordu-yu hümâyun Kadısı efendi hazretleri kitaba bakub: “Mesail böyledür ki, bir kâfir gelüb misafir olsa bir sene tamamına değin kendisine ikram oluna; eğer memleketine gitmeyüb islâm toprağında kaldığı surette kendisine islâm arzoluna; eğer kabul etmez ise haraç teklif oluna” deyüb cevap verdiklerinde, ol saat Mehmed Bey yediyle İsveç kıralının elçisi Bender’den geldi idi. Otağ-ı hümâyuna davet olunub geldikde Vezir-i âzam tehevüren gazab ile İsveç elçisine şöyle cevap buyurdular ki: “Kıralın dedikleri dinsize söyle, cümlenin muvacehesinde, işte kendüsüne tekrar beş yüz kîse akça ve bin kadar müslüman askerinden kendüsüne tayin ve bir Sultan Sultanın kendi Tatar askeri ile ol dahi iki bin mikdarı olur; bu minval (üzere) var git Bender’e kıralın habise söyle, Leh Cumhuriyundan gitsün; eğer bir dahi muhalefet ederse kendüsüne bir yer gösterüb onda oturub sair reayalar gibi ola; eğer din-i islâm ile müşerref olursa her veçhile kendüsüne enfa’dır. Durma git cevabına muntazırım”, deyüb, yolladılar.

Tekrar mecliste rehinler şöyle cevap eylediler ki: "Devletlü Sultanım, İsveç kiralı sulh gününden bu ana gelinceye dek vafir mektupları tutulub, etrafı etraftaki olan kırallara Âl-i Osman Mosku ile sulh olmadı, sulhları sulh-i kâzibedir, dahi bu misüllü çok sözleri vardır." Yer yerden: "Beli efendim, bu rehinlerin sözü yerinde olmak gerekdir, zira bu kâfirin kaydı görülmez ise ortalıktan muhtelil müşevveş sözler (233a) eksik olmaz." Vüzera-yi izamların her biri günâgün sözler söyleyib ba'dehu Vezir-i azam Yusuf Paşa Ağa-yi Yeniçeriyan-ı dergâh-ı âli şöyle cevap "Bu kâfirin kırallığı elinden çıkub bir tarik-i hiyle ve hud'a ile Leh Cumhuriyetine kiral olmak ister; imdi sâdir olan (ferman-ı) âliye inkıyad ederse ne güzel, eğer etmezse ellerine ip, boğazına zincir dakub götürüb, İsakçı manastırında ata kon, dursun, meclis dağılsun cenab-ı saadetiniz rahata varsun," deyüb meclis dağıldı.

Fî 22 Şaban sene 1123, Pazartesi, mekis olunub, gün-ü mezburde Asitane-i saadetten Soffa bekçisi bostaniyan-i hassa ucaleten hatt-ı hümâyun-u şevket makrun ile gelüb mülaki-i hazret-i Sadr-ı âli oldu. Mazmun-u hattı hümâyun böyledir ki: "Serdar-ı ekrem Vezir-i âzamım Mehmed Paşa sensin ki, hatt-ı hümâyunum vusûlünde asâkir-i mansuremi ve sancağ-ı Resulullah'ı bir an tevakkuf etmeyüb huzur-u hümâyunuma selâmet ile getüresin inşallahu Teâla."

Gün-i mezburde İsveç kiralının elçisi Çavuşbaşı habsinde idi. Elçi-i mesfur Çavuşbaşı Ağaya takrir-i cevap eder ki: "Sultanım, evvelâ beni bu hapisten halâs edesiz. Bender'e varayım, kırılım ile görüşüp söyleşelim ve kırılımın dahi gönlün yapub, vilâyetimize gidelim; umarım sözümde hilâf çıkmayub ve sözüme dahi itimad buyurasız; ne kadar ben bunda hapis olsam ol kadar gün işimiz mün'akis olub işimizin husulü müyesser olmayub, düşmanlarımız dahi hazzeder. Bu böyledir siz a'lemsiz." dedikde, ve hem bir Padişah memleketimde durmasın gitsün ve hem şer'-i şerifiniz elvermezmiş, pek makul; biz dahi razıyuz. Her veçhile emrinize razıyız, emir sizindir zor ile güzellik olmaz" deyüb feryad u figan eyledi. Bu kerre Çavuşbaşı şöyle cevap verdi ki: "Hele te'hir eyle, bakalım Sadr-ı azam hazretlerine söyleyelim, sizin ahvaliniz görülür."

Salı gün mekis. Çarşamba günü mekis. Fî 24 Şaban* sene 1123 gün-ü mezburde topçular ve top arabacılar ocaklarına izin verilüb, İsakçı

* 7 Ekim 1711.

menzilinden kalkub yola revane oldular, ve Mısır Beyine ve Mısırlı askerine ve Sivas eyaletine mutasarrıf olan destur-ı mükerrer Mehmed Paşa'ya ve cebeciyan-ı dergâh-ı âli ocağına ve Diyarbekir eyaletine mutasarrıf olan destûr-u mükerrer maktul Kara Mustafa Paşazade Ali Paşa'ya ve Bosna eyaletine mutasarrıf olan destur-u mükerrer Karayılanzade Serbostaniyan-ı Edirne der sâbık Ali Paşa fi zaman-ı Sultan Mustafa vak'a-i Hafsa'da nail-i meram Karaman eyaletine mutasarrıf olan destur-u mükerrer Sirke Osman Paşa, silâhdar-ı şehriyarlıktan bermurad fi evail-i Sultan Mustafa Haleb eyaletine mutasarrıf olan destur-u mükerrer İbrahim Paşa, silâhdar-ı şehriyari fi zaman-ı el-Gazi Sultan Ahmed Han tarih-i kitapta bu kadar ocaklara izin ve vüzera-yi izamlara dahi izin olunub, mansıplarına revane oldular ve hattâ destur-u mükerrer vezir-i azam el-Gazi Yusuf Paşa yeniçeriyan-ı dergâh-ı âlinin dahi tuğu bile gitti.

Bu kadar asâkir-i islam hamd ü sena ederek yola revane oldular. Zira samanın beher vakiyyesi dörder akçeye çıkub, arpanın dahi beher yemi dörder paraya çıkmışdı ve kusalâ haza. Ertesi gün mah-ı Şaban-ı şerifin yirmi beşinci* Perşembe günü Yusuf Paşa Ağa-yi yeniçeriyan-ı dergâh-ı âli İsakçı menzilinden kalkub Babadağı menziline ferman-ı âli olundu. Mâh-ı Şaban-ı şerifin yirmi altıncı** Cuma günü sancağ-ı Resullullah ile Vezir-i âzam el-Gazi Mehmed Paşa hazretleri umûmen asâkir-i mansure ile İsakçı menzilinden kalkub Hacı Keykışlasına revane olundu. Cumartesi Babadağı menziline dahil olundu.

Pazar günü mekis olundu. Gün-ü mezburda Bender tarafına mukaddema giden selâm ağası Mehmed Ağa hazret-i Vezir-i azamın (huzuruna) geldi (233b) bmerkum selâm ağası Mehmed Ağa İsveç kiralından şöyle taktır ve kelâm eder ki: "Emriniz ile İsveç kiralına varub vilâyetine gitmesi için ol kadar takayyüd ve ihtimam olundu ki, bir veçhile taktır edemem; sonraki cevabı budur ki: "Memleketime gitmem ve bana sizin askeriniz gerekmez, eğer isterseniz verdiğiniz tayinatımı dahi katediniz, nereden geldin ise oraya git. Ululemre dahi itaat etmem her niçe dilerseniz böylece edesiz" deyüb beni koğdu ve bundan sonra ne kadar kim yanında mevcut askeri var ise defter edüb on bin kadar atlu ve piyade askeri vardır, belki daha

* 8 Ekim 1711.

** 8 Ekim 1711

ziyade olmak gerekdir. İsveçli askeri dört bin mikdarı olmak gerekdir. Tâbi olanlar Potkallu Kazağı ve Berebaşlı Kazağı ve Lehli ve Macarlı bunlardır. Defteri mucibince kendüsü tayinat vereyürür ve bir ferd yanına varmayub ve kendü yanına komamakla tenbih ve te'kid eylemişdir.”

Vezir-i âzam hazretleri merkur selâm ağası Kızıllu Mehmed Ağanın sözünü dinleyüb tamam olduktan sonra, ve Tatar Hamı Devlet Giray Sultanı davet edüb otağ-ı humayunda müşavere ile eğlendiler; amma hakir-i pür kusuru Ruznamçe-i hümayun faziletlu es-Seyyid Abdülkerim efendi hazretleri davet edüb davete icabet lâzım gelmeğın vardıkda şöyle cevab buyurdular ki: “Babadağı müftisi sâbık Ahmed Efendi bizi saadethanesine davet edüb şöyle buyurmuşlar. Alesseher inşallahurrahman kendü zat-ı tabiatınıza münasib ahbablarınızdan muradınız kadar ahbab vekilimiz olub maacan teşrif buyurmanızı rica ederiz” demiş.

Bu kerre bu hakîr ve Anadolu muhasebecisi Derviş Mehmed Efendi ve Bursa hocası İbrahim Efendi ma'an refakat olunub hanelerine varılıb, bahçe içine girdiğimiz saat gamlar def'olunub tabiatler küşâde, günâgün havuzlar ve enva' şükûfeler ve müferrih taamlar ve eşrubeler ve sükeri birki kaç günâ baklavalar ol gün bir zevk u sefa bezm-ü sohbet olunmuşdur ki, kalem ile tahrir olunmaz. Elhamdülillahi Teâla fehaza min fazlı rabbi ve bazı müsahabet arasında hanedan sahibi olan faziletli Ahmed efendimiz den bu hakîr Babadağı'nın ahvalin sual eyledikde şöyle cevab buyurdular ki: Babadağı on sekiz mahalledir yedisekiz mahallesi onbeşerli, yirmişerli evdir küsur mahallesi yüz ellişer yüz seksenerli evdir. Amma öyle evler vardır ki, bağı ve bahçeli büyük saraylar dahi vardır. Berveçh-i tahmin bin sekiz yüz mikdarı ev olmak gerekdir ve on iki cami' vardır ve bazısında cuma kılınub ve bazısında kılınmaz. Hey benim oğlum, kaçanki İbrail keferede aldığın işitdikte kal'enin içindeki olan islâmı esir eylemiş asâkir-i islâmdan ise kat'a bir haber alamayub heman hayrette kaldık, zanneyledik ki, “Bütün asâkir-i islâmı kefereler dil kese kırub, can çıkmamışdır” deyü fikir edüb, gözlerimizin yaşı ceyran edüb, durmaz akardı. Herkes başlarının tedarikini görüb arabalar hazır amade edüb, aleste müheyya idik. Bihamdihil melik-ül-müteal nusret-i uzmayı işitdikte yeniden cismimiz ihya oldu. Hakka hamd ü sena edüb ahşam mahalli çadır-larımıza gelindi. Her vuslatın bir firakı her zevkin bir hasretliğı olması

emr-i mukarrerdir. İbret almazmısın ki bu kadar eyyâm ol nazenin vücudunu zevk u sefa-i işret bezm-ü sohbetler edüb nefsin matlabı olan arzuyu haram ve helâl peyda edüb verür, biemrillahi Teâla ecel câmin nuş edüb toprak olacaksın; imdi kıssadan hisse alub mümkün meretebe tehi dest bulunmayasın duracağın mekânı fikr eyle, vesselâm.

Pazartesi günü Babadağından kalkub Müfti Kışlasına gelindi (234a) fî 29 Şaban* sene 1123 yevm-ü selh ve hem yevmüşşek ve Salı fî otuz Şaban** dahil-i Karye-i Uzun Ali Çayırı. Karye-i mezburda Samar dımağındaki olan Yeni Kal'enin öyle haberi geldi ki, kal'ei mezbur bütün yer ile beraber olub bir ferd kalmamıştır. Dahil-i karye-i Tekfur G ölü nâm-ı diğer Karasu. Yevm-i Çarşamba günü mah-ı Ramazan ül-muazzam*** sene bin yüz yirmi üç. Dahil-i karye-i Kurnalı Deresi. Yevm-i Perşembe gün-i mezburda Asitane-i saadetten dergâh-ı âli kapıcıbaşlarından enderun-u hümâyundan ber murad İsa Ağa hat-ı hümâyun-u şevket makrun ile geldi ve üç bin akçe mah-lül dahi getirüb, defterlerden mahalleleri çalındı ve hazinemande oldu. Cuma günü dahil-i karye-i Musa Bey. Cumartesi dahil-i karye-i Hacıoğlu Pazarı, fî 4 Ramazan sene 1123. Hacıoğlu Pazarında Pazar günü oturak olundu. Gece saat sekizde iken azîm zelzele olmuşdur. Pazartesi günü dahi oturak olundu.

Fî 6 Ramazan sene 1123 Salı günü göç olunub, Evşenli menziline varıldı. Karye-i mezburde yemeklik olunub, Evşenli menziline geçüb karye-i Prevadi'ye dahil olundu. Perşembe günü Köprüköyü'ne dahil olundu. Fî 9 Ramazan sene 1123 Cuma günü Sadr-ı âzam hazretleri otağ-ı hümâyun ile su başında kalub, gayet ile müferrih yerdir. Çenke Balkanının yarısıdır ve asâkir-i mansurenin çoğu Nadir Derbendine sürüp anda yatdılar, tamam Köprüköyü'nden Nadir Derbendi'ne yedi buçuk saat yer. Ol gün gayet ile yağmur yağub çamurdan azim zahmet çekilmiştir. Fî karye-i Dahil-i karye-i Nadir Derbendi, dahil-i karye-i Ay-dost. Pazartesi mekis. karye-i Dahil-i Karinabad, yevm-i Salı fî 14 Ramazan sene 1123. karye-i Dahil-i Bahşalu. Yevm-i Çarşamba, dahil-i karye-i Paşaköyü, yevm-i Perşembe, dahil-i karye-i Büyükderbend, yevm-i Cuma fî 17 Ramazan sene 1123 dahil-i karye-i Akpınar, nam-ı diğer Çölmekçiler köyü, yevm-i Cumartesi fî 18 Ramazan sene 1123

* 12 Ekim 1711

** 13 Ekim 1711

*** 15 Ekim 1711

Mâh-ı Ramazan-ı şerifin on dokuzuncu Pazar günü hazret-i Vezir-i âzam Edirne'ye dahil oldu. Ol gün bütün Edirne şehrinin halkı istikbale çıkub sad hezaran dua ederlerdi. Otağ-ı humayun yine eski yurt yerine kuruldu. fi 19 Ramazan sene 1123 dahil olduğu günün Ahşamısı Azak muhafızı kendüye tevcih buyurulan destur-u mükerrem vezir-i âzam Ebu Kavuk Mehmed Paşa hazretlerinin çukadarı geldi ba-mektup. Mazmun-u mektup budur ki: "Elhamdülillahi Teâla Azak kal'esinin varoşunu teslim alub, hâlâ askerinden taraf taraf yerleşmek üzerelerdir." Gelen çukadarına hil'at ilbas buyurulub vafir akçe ihsan olunmuşdur, ve Tophane-i âmire çavuşlarından ve cebeciyan-ı dergâh-ı âli çavuşlarından mukaddema gönderilmiş idi. Gelen çukadar ile ma'an bile gelüb onlara dahi hil'atlar ilbas olundu ve tekrar ma'an akablerince gelenler bunlardır zikrolunur: Destur-u mükerrem Abdurrahman Paşa hazretlerinin çukadarı ve destur-i mükerrem İsmail Paşa'nın çukadarı, İvaz Paşa'nın kethüdası ve Azak kal'esinin kumandanının ademleri mektuplar ile gelüb cümlesine hil'atlar ilbas buyurulub, bahşişler verildi. Mefhum-u cevap budur ki: "Elhamdülillahi Teâla Azak kal'esinin varoşunu tamam kabze-i tasarrufumuza girüb asâkir-i mansureye teslim olunub, asâkir-i islâm yerleşüb, iç kal'esi dahi birki güne dek boşalıb, inşallahu Teâla kariben kabza-i tasarrufumuza girdikde, hâk-i pâ-yi saadete arz ve ilâm olunur. Bu ana gelinceyedek eylenmelerinin hikmeti budur ki, on beş seneden mütecaviz yerleşüb zad-u zehayirleri ve sefer-i mühimmatları hadden birun olub ve hem kış olmak ile tez elden boşanamayub meksin hikmeti budur. Ne an ki, muhalefet ederler. Heman cümle kefereler cümlemize ikram ederler ma vakaa el-hal böyledir. Mah-ı Ramazan-ı (234b) şerifin yirmi dördüncü cumartesi günü otağ-ı hümayunda iki kıst-ı mevacic ihraç olunub, kula verildi.

Fi 24 Ramazan sene 1123 Pazar günü mekis. Pazartesi mekis. Salı günü mekis. Çarşamba günü mekis. Perşembe günü mekis. Gün-ü mezburde kuşluk vaktinde karye-i Hafsa'da ayı görüb şehadet eylediklerinde, Edirne mollası faziletli efendi hazretleri sicillata kaydettirdüb, ber mucib-i hüccet-i şer'iyeyi Sadr-ı azam hazretlerine gönderdiklerinde, faziletli ordu-yu hümayun kadısı Abdullah Efendi behuzur-u hazret-i Sadr-ı âliye davet olunub, mukteza-i şer'i şerife müracaat ve istifsar buyurdıklarında, kadı efendi şöyle cevap buyur-

dular ki: "Sadr-ı azam hazretlerine cemmi gafire muhtacdır, bu şahadet eden kimesnelerin şahadetliğini huzur-u saadetinizde dinleyüb icra-yi şerh oluna" dedüklerinde, ol saat fermân-ı âli sâdir olunub şahid-i mezburları huzur-u saadete ihzar olunub, sual olundukda suale göre cevab vermeyüb, şahadetleri makbul olmayub ol gün ıyd olunmadı. Lâkin Edirne mollası Efendi bu gün ıyddir demesi Edirne'li oruçların bozub sefer-i hümâyundan gelenler bozmamışdır. Mah-ı Şevval-i mükerrer Cuma'dan zapt edüb ol gün ıyd-i şerif olundu.

Cumartesi günü mekis. Pazar günü mekis. Pazartesi günü mekis. Salı günü mekis. Çarşamba günü mekis. Perşembe günü mekis. Gün-ü mezburde Asitane-i saadetten Padişah-ı ruy-i zemin hallede hilafetuhu ilâ yevmi'd-din hazretlerinin kapucular kethüdası ordu-yu hümâyuna gelmesin haber verdiklerinde, Vezir-i âzam hazretleri kethüdası İbrahim kethüdaya karşı azım alay ile gönderüb otağ-ı hümâyuna alay ile getirdüler.

Fi 7 Şevval sene 1123 kisteyn mevacibi ihraç olundukda mutad olan devlet-i şehriyariden serasere kaplu sırt samur kürk ve cevahirle murassa altun hançer getirüp kapucular kethüdası kürkü giydirip ve hançeri beline takup dua ve senâ olundu. Ve ba'dehu Vezir-i azam hazretleri dahi merkum kapucular kethüdası Mehmed Ağaya feraceye kaplı sırt samur kürk ve bütün tevabiatına hilâtlar ilbas olundu.

Fi 8 Şevval sene 1123. Mah-ı Şevval-il mükerrerin sekizinci Cuma günü dördüncü saatte kapucular kethüdası Mehmed Ağa yediyle el-gazi Mehmed Paşa hazretlerinden mühri alup destur-i mükerrer vezir-i azam Yusuf Paşa Ağa-yı yeni çeryan-ı dergâh-ı (âli) hazretlerine verildi. Lâkin mühür kendilerine verilmeyip Sancağı Resullullahı alup rikab-ı hümâyuna gelesin vekâlet ile.

Yusuf Paşa hazretleri Otağ-ı hümâyına teşrif buyurdıklarında Defterdar Damad Mehmed efendiyi çağırıp cümle eşyasın zapt olunub ve müfredat üzere defter olunub, defteri dahi Mehmed Ağa(ya) teslim olunub beynes-salavateyn vaktinde merkum Mehmed Ağa Asitane-i saadete revane oldu.

Rehin-i mesfurlar gelüb otağ-ı hümâyunda Yusuf Paşa hazretlerine dest bus eylediler ve bu hakîr ahvali alemler seyr-u temaşa ederken, rehin-i mesfurlar otağ-ı hümâyundan çıkıp giderken nazar eyledikde

her birinin gözlerinden yaş ceyran ederdi; kemal-i mertebe aciyub merhamet ederlerdi. Vezir-i sabık Mehmed Paşayı Bostancılar odasına mahbus olundu. Kıssadan hisse: Dünya dahi bir zıll-i hayaldir âkil isen gâfil mebhâş.

Bu senenin mahalline nazar edüb kıraat eden ahbablardan rica ederim ki: Kusurumuzu afv ve natamam olanları itmam ve üç ihlâs-ı şerif ile bir fatiha ile ruhumuza hibe edeni Allahu azimü's-şan rûz-i kıyamette cemal-i ba-kemalinden mahrum etmeyüb müşerref ola. Amin bi hürmeti seyyidil mürselîn.

M e n z i l l e r

- Menzil-i İstanbul, saat: 1.30
- Menzil-i Davut Paşa, saat: 2.30
- Menzil-i Küçük Çekmece, saat: 2.30
- Menzil-i Büyük Çekmece, saat: 3.30
- Menzil-i Silivri, saat: 6
- Menzil-i Kınıklı, saat: 4
- Menzil-i Çorlu, saat: 4
- Menzil-i Karıştıran, saat: 6
- Menzil-i Burgos, saat: 4
- Menzil-i Baba-yı Atık, saat: 5
- Menzil-i Hafsa, saat: 6
- Menzil-i Edirne, saat: 5
- Menzil-i Akpınar, Nam-ı diğer Çömlek Köyü, saat: 4
- Menzil-i Paşa Köyü, saat: 4
- Menzil-i Karîn Abad, saat: 4.30
- Menzil-i Bahşalı, saat: 5
- Menzil-i Aydost, saat: 4.30
- Menzil-i Nadir Derbendi, saat: 2.30
- Menzil-i Subaşı, Nam-ı diğer Kırkgeçit, saat: 3
- Menzil-i Köprü Köyü, saat: 3.30.

Menzil-i Prevadi, saat: 4

Menzil-i Kozluca, saat: 4

Menzil-i Evşenli, saat: 4

Hacıoğlu Pazarı, saat: 4

Musa Bey Karyesi, saat: 5

Kurnalı Deresi, saat: 4.30

Tekfur Gölü, nâm-ı diğer Karasu, saat: 6.30

Menzil-i Müfti Yaylası, saat: 6

Menzil-i Babadağı, saat: 4

Hacıkey Kışlası, saat: 4.30

Menzil-i İsakçı, Nehri Tuna önünde akar, saat: 3

Orta Yoldur:

Menzil-i Kartal, saat: 1.30

Menzil-i Karaağaç, saat: 1.30

Menzil-i Gölbaşı, Nâm-ı diğer Kuyular, saat: 4

Sırlı Hendek, nâm-ı diğer Sultan Kışlası, Hadice Sultanındır, saat:
4.30

Menzil-i Boz Busa, Gümüş Sahrası dahi derler, saat: 3

Menzil-i Alarka, nâm-ı diğer Kekeç Ağzı, saat: 3

Menzil-i Bileçin Karşusu, nâm-ı diğer Han Tepesi, saat: 3

Menzil-i Sirane, nâm-ı diğer Köprü, nâm-ı diğer Bağul; Ma-i Purut'un
azmakları cem' olduğu mahaldir, saat: 3

Menzil-i Yoluşna, saat: 4.

Menzil-i Karyatmaz, saat: 3

Menzil-i Çuçereh, saat: 3

Menzil-i Yaman Yol Derbend, saat: 3

Menzil-i Sultane, nâm-ı diğer Zagrınçe (Zograyınca), saat: 4

Menzil-i Kuman, saat: 4

Menzil-i Bey Çeşmesi, saat: 5

Menzil-i Bey Tepe, saat: 5

Menzil-i Zakoca, saat: 6

Menzil-i Birarite, nâm-ı diğer Ak Mescid, saat: 4

Menzil-i Kanlı Köprü, saat: 3 (Kanlı Köprü'de Mâ-i Purut geçit verir istediğin gibi).

Menzil-i Hotin, saat: 6

İsakçı: Sağ tarafındaki olan menzillerdir ki zikrolunur:

Menzil-i Karye-i Tulca, Tuna önünden akar, Saat: 6

Menzil-i İsmail, Tuna önünden akar, saat: 4.30 (İki kere Tuna azmağından geçilir).

Menzil-i Kili, saat: 10 (Karadeniz kenarı ile gidilir).

Menzil-i Tatar Pınarı, saat: 6 (Suyu mubahtır).

Menzil-i Erikli, Köyü, suyu kuyulara muhtaçdır, saat: 4.30 (Tatar köyüdür).

Menzil-i Kal'a-i Ak-Kirman, saat: 3 (Karadeniz Önünden akar).

Menzil-i Kızıl Pınar (Müslüman köyüdür), saat: 4.30 (Bu köyden yol ikiye ayrılır).

Menzil-i Korkmaz, (Tatar Köyüdür, Karadeniz görünür), saat: 3.30

Menzil-i Yeni Köy, (Kefere köyüdür), saat: 5.

Menzil-i Kal'a-i Bender, Saat: 4.30

Kızıl Pınar (İkinci Yol):

Menzil-i Han Kışlası, Nehr-i Turla azmağı göl olup önündedir, saat: 3.30

Menzil-i Yanık Palanka, Turla suyu önünden akar, saat: 2.30

Menzil-i Koca Bey, berru yaban yerdir, Turla suyu önünden akar, saat: 4.30

Menzil-i Sarı Sazlık, berru yaban yerdir, saat: 4.30

Menzil-i Han Çokrağı, büyük göl suyu vardır, tatlıdır akmaz, saat: 5.30

Menzil-i Özü Kalesi, Karadeniz önünden akar ve sol tarafından özü suyu gelir, saat: 6

Menzil-i Kılburun, Gemiler ile geçilir, mabeyni İstanbul ile Üskü-
dardan ziyadecedir.

Menzil-i Kumluyuk, berru yaban yerdir, saat: 4

Menzil-i Kardaş Ormanı, berru yaban yerdir, otu ve odunu, suyu
çoktur, saat: 5

Menzil-i Tuzla, ve köyü yoktur. Tuz için bekçileri vardır, saat: 5

Menzil-i Çiftlikler, berru yaban yerdir, saat: 4.30

Or Kapusu, Karadeniz önünden akar, ulu deniz dahi kavuşur, saat:
3.30

Or Kapusundan Mosku Çarından alınan Yeni Kal'a onsekiz saat-
tır. Yeni Kal'a'dan Samarda kal'ası altı saattir. Kal'a-i mezburdan
öte yüz kırk dört saat yerdir. berru yaban yerdir. Heyhat sahrası de-
mekle meşhurdur. Ak Bayrak Ağası sabık el-Gazi Durak Ağa'dan
menkuldür.

Menzil-i İsakçı: , Menzil-i Maçın, Menzil-i Silistire, Menzil-i To-
turkan Kal'ası, Rusçuk, Nigebolu, Karakulum Kal'ası, Şiş-
lori Kal'ası, Vidin Kal'ası, Filortin Kal'ası-saatleri malûm deęil-
dir.

Bu mahalle nazar eden ahbabdan reca olunur ki bir fatiha-yı
şerife ile ervahlarımıza hibe edeni dünyevî ve uhrevî muradat-ı mak-
sudatın müyesser ede Allah âmin bihurmeti seyyid-il mürselin.

